

Vide Plin. lib. 14. cap. 12.

MOECHVS. Adulter, scortator. § ἡμεῖς οὐκοῦ μηδέπθ. μοιχός. GALL. Adultere, paillard. ITAL. Adultero. GERM. Ein ehebrecher. HISP. Adultero de casada. ANGL. An adulterer or lecherous persone. § Plautus in Amph. illa illum censet Viuum suum esse, quæ cum mœchus est, Ter. Eunuch. Nunc minatur porrò sese id quod mœchus soler. § Huius fœminum est Mœcha, μοιχὴ idem quod adultera. Martial. lib. 10.

Ad nocturna iaces fastosa limina mœcha.

¶ Mœchus mulierum. Plaut. in Milit. Herus meus ita magnus mœchus est mulierum, ut neminem fuisse æquè, neque futurum credo.

¶ Mœchus uxoris sua, in Epigram quodam apud Suet. in Othonem c. 3.

Vxoris Mœchus cœperat esse sua.

Mœchocinædus, adulter, idemque mollis. Lucilius.

Imberbi, androgyni, barbati mœchocinædi.

Mœchimonium, pro Adulterium dixit Laberius apud Gell. c. 7. lib. 16.

Mœchisso, as, are, Per Adulterium polluo. § ἡμεῖς ναάφ. μοιχλός. GAL.

Adulterer, paillarder. ITAL. Adulterare. GERM. Mit dem ehebruch beslecken. HISP. Adulterar con casada. ANGL. Tho committ adulterie or whoredome. § Plaut. in Cas.—in adulterio dum mœchissat Casinam, credo, perdidit.

Mœchör, aris, Adulteror, scortor, cubile alterius ingredior. § ἡμεῖς ναάφ. μοιχλός. GALL. Adulterer, commettre adultery, paillarder. ITAL. Commettere adultery. GERM. Die ehebrechen/ehebruch begehn. HISP. adulterar los casados. ANGL. To committ adultery, to play the harlotte. § Cat.

Mentula mœchatur. mœchatur Mentula certe.

Memagus. Ptolem. Galliae u. b.

MOENE, murus Ennio. Plurale usitatum est Mœnia, à mœnio, quod veteribus pro munio, ut pœnus pro punio. § τούτων θεομόθ. τείχη. GAL. Les murs d'une ville. ITAL. Mura, muraglie. GERM. Die ringmauer eten stat. HISP. Los muros de la ciudad o villa. ANGL. The walles of citie. § Veteres enim ce & u, indifferenter utebantur. Et propriè dicuntur, quæ urbem cingunt. Virg. 2. Æneid.

— & mœnia pandimus urbis.

Cic. 3. de nat. deor. Diligentio, que urbem religione, quam ipsi mœnibus cingitis. Item.

Mœnia qui forti Troiana sub Hercule cepit.

Ovid. 13. Metam. Sub mœnibus u. b. p. oculuere, idem 13. Metam.

— Vrbis se mœnibus hostes Continuere din.

Ibidem.

— Iliaci Neptunia mœnia muri.

Auson. Mœnium magnitudo hodièque vires urbi ostentat. Velleius. Servus anhelanti mœnia lustrat equo.

Ovid. Eleg. 1. lib. 4. Trist. Magnam tem incipiss magna mœnis mœnia. Plaut. Mil. sc. 2. a. 2. (i. construis.) Virg. 9. Æneid.

— ingenti clamore per omnes,

Condunt se Teucri portas, & mœnia complent.

Idem 1. Æneid.

O fortunati, quorum iam mœnia surgunt.

¶ Mœnia mundi, i. ecclum, quasi urbs mundus sit ecclii mœnibus septa. Lucret. lib. 2.

Lunamque efficerent, & magni mœnia mundi.

¶ Hinc sic submœnium quod est sub mœnibus. Vnde Submœnianæ Summœnianæ, meretrices dictæ que sub mœnibus in fornici bus prostabant. Martial. 1. 8. Conviva Zoili quisquis potest esse. Summœnianæ coenæ inter uxores. Et pomœrium, quasi post mœnia, de quo suo loco. § Mœne singulariter protulit Ennius, teste Festo, Apud emprium in campo hostium pro mœne.

Mœnio, is, ire. Plaut. Mil. sc. 2. a. 2. Rem magnam incipiss, magna mœnis mœnia. Vide Circumœnio.

Mœnitius, Mœnibus cinctus. § τείχεις. GAL. Enclos de murs. ITAL. Cinto di mura. GERM. Mit ringmauren umgeben oder beureart. HISP. El enquierro de muros. ANGL. Inclosed or environned with walles. § Plaut. in Bacchide, Quam Priami Peigamum divina mœnium manu. Particulum est antiqui verbi mœnio : quo veteres utebantur pro munio: quemadmodum & Fœnio pro Punio.

Mœniana, vide Meniana.

Mœnus, sive Mœnis, vulgo Meyn d' Meno. GERM. Der Stein. § Fluvius est Germanæ per agrum Franconensem in Rhenum defluens, de quo Plin. lib. 9. c. 15. Pompon. lib. 3. mœnim vocat. In Rhenum, inquit, influunt mœnus & Lupia.

Mœra, æ, Parca, u. g. Livius Andronicus, Quando advenit dies quem profata mœra est. Alij scribunt mœra.

MOEREO, mœstus per ce diphthongum, & rariissimè mœtor. Tristor dolore affior, in mœtore & luctu sum: deduci putatur δῶδε τῆς μοιγας, quo nomine Græci Parcam significant, sive mortem. Varro tamen à marcedo dictum putat, quod mœtore corpus marcescat: ita per ce sciendum videretur. § אַנְתָּה אֲנָה תִּצְעַד נֶחֱטָה תִּנְחַזֵּק נִיְהָא בְּאַבְלָה בְּדַאֲבָה נָגָה דָאַגְּה. oūs̄īmōq̄, oūw̄ēw̄āl̄. GAL. Estre triste, dolent, se contrister. ITAL. Essere dolente, aristarsi. GERM. Trauorū sein/betrübt sein. HISP. Entristecerse. ANGL. To be sororofull and sadde. § Cic. de Amicitia, Quo circa mœtere hoc eius eventu, vetero ne invidi magis sit, quam amici. Horat. Epod. 5.

Eheu translatos alio mœrebus amores.

Aliquando etiam invenitur cum accusativo constructum. Cic. Terent. A te quidem omnia fieri fortissimè & amantissimè video, nec miror, sed mœtore casum eiusmodi, ut tantis tuis miseriis neæ miseriæ sublevetur. § Item ponitur pro deploro, ut apud eundem lib. 1. Tusc. Ar illa sicut acerbissimam rem mœtet, δῶδε ποιησ. Et iterum, Quum gravior filij mortem mœteret.

Mœtis, eris, passiva voce infrequens admodum, Cic. tamen ita pro Sexsto, Nos pulsi eramus, inquit, vos taciti mœrebamini. Vnicum quoque exemplum est apud Varro. lib. 6. de L.L.

Corpora Graiorum mœrebar mundier igni.

Mœto, as, mœrente & tristem facio. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה kicheah. λυπη. GAL. Contrister, faire marri. ITAL. Ingramire, attristare. GERM. Beschräben/traurig machen. HISP. Entristecer. ANGL. To mak sororofull and sadde. § Pacuvius. Nam me multis mœrayit modis. Nonius. Nus-

quam reperit revisor hunc locum Pacuvij.

Mœtis, tis, participium. Dolens. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה. λυπη. λυπη. δουλεια. GAL. Qui est dolent & marri. ITAL. Chi sta dolente. GERM. Trauend. HISP. El que tiene tristez, triste. ANGL. Mouring. § Virg. 1. Æneid.

— & dictis mœrentia peccora mulcet.

Ovid. Epist. 11.

Intrae patriu vultus mœrente facelles
Venit.

עַצְבָּה חַנְנִירָה תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה taanijah hetzib. λυπη. G. & L. Tristesse & douleur de cœur, marrisson, duuil. ITAL. Gramezza, dolore, noia. GERM. Traurigkeit/kummer. HISP. Tristeza & lloro. ANGL. Mourning, sadness. § Cic. Attic. lib. 2. Mœtorem minui, dolorum non potui. Juvenal. Satyr. 10.

Inque perpetuo mœrere, & nigra ueste senescant.

Ita Diis placutum est, voluptati ut mœtor comes consequatur. Plaut. Amphit. Malum mœtorem mœtu, ne mixtum bibam. Idem Aul. sc. 5. a. 1. Sed tamen in tantis mœtoribus Ortale mitto hac carmina. Catull. ad Ortalem. Mihi mœtores antevertunt gaudiis. Idem Capt. sc. 2. a. 4. Mœtorum maculas exigam. Ibidem.

Mœrus, murus. Æneid. 10. Aggeribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּיבָה nichéeh וְדֹבָרָה ageribus mœtorum : ibi Servius, pro mœtum antiquè, nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u, dicimus, per diphthongum pronuntiabant. Hinc est mœtorum, pro mœtum, & contrà pœnio pro punio.

Mœstus, aum, Tristis, dolore oppressus. § תְּבַקְּחַת הַשְׁבִּ

rum coloniam.) Plaut. *Ps. sc. 6. a. 4.* Item, Verbera, compedes, molæ. Idem *Men. sc. 6. a. 5.* Ovid. *3. de Arte.*

*Illa sonat raucum quiddam atque inamabile ridet,
Ut rudit à scabra turpè asella mola.*

Cicer. *ad Attic. lib. 12.* Ut Rhodi videretur mollis potius, quam Moloni operam dedisse. *Puniceæ. Ovid. 6. Fast.*

*Inde fucus servat pistor, dominamque focorum,
Et quæ puniceas versat asella molas.*

¶ Molas antiqui ab asinis Asinarias, alias à manu manuarias, à trudendo Trusatiles appellabant. Hinc Molas trusatiles circumagere. Gell. *e. 3. lib. 3.* Hæc versatiles quoque dicuntur à vertendo. Hinc *Pl. lib. 3. 6. cap. 18.* Idem molas versatiles Volfiniis inventas, quarum aliquas & sponte motas invenimus in prodigiis. Sumunt quoque molæ nomina ex rebus, quæ per eas communiuuntur: unde molas frumentarias dicimus, & molas fabrias. ¶ Molæ oleariæ dicuntur, è quibus ex nucibus, aut ex semine aliquo oleū exprimitur. Et Latinè quidam mola. Græcè, μίλος, sive μύλη dicitur: unde Amylum, αμυλον, placentæ genus sine mola factum ex tritico. In molendinis ut nunc vocant vulgo, superiorem partem Metam vocant, μύλον: inferiorem verò Catillum οὐετόν. ¶ Accipitur etiam quædoque mola, μύλη, pro mandibula, sive maxilla. ¶ Dicitur præterea aliquando mola, caro informis & inanima in utero mulieris, sine viri semine genita: quæ licet his quoque accidat quæ coitu utuntur, quoties menstrua vitiosa sunt, aut semen viri ad formandum foetum debile est, atque ineptum, frequentius tamen his accidit quæ à coitu abstinent, solitæ aliæ coire, quales viduæ sunt, in quibus sit huiusmodi tumor præter naturam, quem semen sanguine mistum, indutescit in carnem: quamvis aliquando ex solo spiritu fiat mola quæ movetur natura tentante eam expellere. De hac Arist. *lib. 4. de generat. anim. 1.* Quum ex huinote conceptus stetit, tunc mole gignitur, idque in mulieribus meritò aut solis, aut maximè. ¶ Præterea Mola, à molito farre, dicitur far tostum, & sale sparsum, quod eo molito hostiæ sparguntur. *πλαστικόν.* Plin. *lib. 12. c. 18.* Nec minus propitiij erant dij mola falsa supplicantibus, imò verò (ut palam est) placatores. Plaut. *in Amph.* — prodigiali lovi, aut mola falsa hodie, aut thure comprecatum oportuit. Horat. *1. Serm. Satyr. 3.*

*Tu quum pro vircula statuis dulcem Aulide natam
Ante aras, spargisque mola caput, improbe falsa.*

Lucr. *lib. 1.*

Iam fundere Bacchum

Cœperat, obliquoque molas inducere cultro.

¶ Mola pro dente molari, apud Latin. vet. interpr. Ergo mola etiam maxilla verti potest. ¶ Mola, os cui dentes inhærent. ¶ Inspergere molam. Cic. *2. de diuinat.* Caput est in iecore, cor in extis: nam abscedet, simul ac molam ac vinum inspersetis. ¶ Apud antiquos post glandes & arbusta usus farris in honore fuit, servatus in tantum, ut sacrificium non fieret sine sale & farre. Virg. *8. Eclog.* Sparge molam. Hinc Immolo, as, de quo suo loco.

Molari, is, substantiæ generis masculini, Dens maxillaris. *Μάνιο τορχαναβ, μάνιον.* GALL. Dent mascheliere. ITAL. Maseillare. GERM. Ein stoæzen darauff man die speis' voll zermalset. HISP. La muela para mascar. ANGL. The chek tooth. ¶ A mola pro maxilla deducto nomine, quod cibum à cæteris dentibus contractum dentes maxilla es molant. ¶ Aliquando etiam molaris accipitur pro molæ fragmento. Ovid. *lib. 3. Metam.*

*Aut comes, inquit, ero: dixit, dextraque molarem sustulit.
Stat. lib. 3. Theba.*

Vixque fudes, fractique molares.

Molari, e, adiectiæ. *μωλαῖος.* GAL. Propre ou convenable à faire messe de moulins. ITAL. Cosa da far macina. GERM. Das der mule ist. HISP. Cosa para hazer muela. ANGL. Off a mill. ¶ ut Lapis molaris, ex quo mola fit. Plin. *lib. 36. c. 23.* Utilior eadem ex effuso lapide, quam ex rupiæ fluminum collecto: utilior è molari, quia est quædam pinguior natura eius: Molari lapidi signum exculpere. Quintil. ¶ Hunc quidam Pyreten vocant, quod ei insit plurimus ignis, quem πυρίς Græci dicunt, vel frumento, quod πυρίς nominant quod eo contigit. Vide infra.

Molari, is, um, quod ad molam pertinet. *μωλαῖος.* GAL. De meule. ITAL. Da macina, GERM. Das zu der mûse gehört. HISP. Cosa de muela. ANGL. Of a mill. ¶ ut, Asinus molarius quo utimur ad molam. Cato. *de re rust. c. 11.* Molarium asinum unum.

Molarium *μωλαῖον.* Gloss. An pretium molarium, μωλαῖον ἀνή, certa portio farinæ, quam molitor mercedis loco sibi sumit.

Molatio, molitio. Gloss. Delr.

Molo, is molui, molitum, Mola tero. *Τέττω ταχαν.* αλίω, μώλω. GAL. Moudre. ITAL. Macinare. GERM. Malen. HISP. Moler. ANGL. To grind. ¶ Tentent in Phor. Molendum usque in pistriño, vapulandum. Plin. *lib. 7. cap. 56.* Ceres frumenta invenit, quum antea glande vescerentur: eadem molere, &c. Caesar *lib. 1. commentar.* Trium mensium molita cibaria cibi unumquemque domo efferre iubet. Nimo lubentius edo molitum, quæ u molitura prohibeo. Plaut. *Men. sc. 6. a. 5.* ¶ Molere, ut eius compositum Per molere, etiam obsecnè sumitur. Vide Per molere, Commololo, simul molo, συμμολέσθω. Laclant. de Opific. Contritos & commolitos dentibus cibos colligit: & congregatos vi sua deprimit, & transmittit ad ventrem. Emolo, perfectè molo. Habent autem hæc penultimam corretram.

Molitura. *Τέττω ταχαναβ.* τὸ ἄλημα. GAL. Moulture. ITAL. Macinatura. GERM. Das malen. HISP. La moledura ò obra de moler. ANGL. Agri. Iding. ¶ Plin. *lib. 15. c. 23.* Molitura etiam præstant iciunio fœminagum quandam imaginem panis.

Molitor, qui molit. *Τέττω τοχεν.* μωλωθεῖσ, αληθης. GAL. Mensnier. ITAL. Mugnaro, mulinaro. GERM. Ein müller. HISP. Molinero ò el que muele. ANGL. A miller. ¶ Vulgo molendinarius dicitur. Et molitrix, quæ molit, μωλητρα. Est & molitor penultim. product. à molitor. Vide suo loco. Molendinarius, a, um, quod ad molendinum pertinet. *μωλικός.* GAL. Appartenant à moultre. ITAL. Da molino. GERM. Das zu der mule oder malen gehört. HISP. Cosa Para moler. ANGL. That belongeth to grinding or to a mil. ¶ ut, Asina molendinaria, Paul. Iureconsul. Asinam mo-

lendinariam negant ea appellatione contineri.

Molendinarius, qui molam curat.

Molendinum, domus ubi molitur farina & teritur. Vet, vocab. & ipsa mola.

Molētīnā, æ, à molendo, Pistritum olim dicebatur, quo tempore frumenta tundebantur, non molebantur. *בְּשַׂרְמָה rechāym, μύλος, μυλεθερός.* GAL. Un moulin. ITAL. & HISP. Molino. GERM. Ein ziechmühle/ein wasser mühle. ANGL. A hand mill or, querne. ¶ Cato in Thermum, (ut citat Nonius) carcere, nervo, molerina. Bud. credit etiam hoc nomine appellati posse aquarium mola, um loca.

Molile, lis, instrumentum quo aliquid molitur, sive imminuitur, vel id quod molæ, aut collis boum, vel humeris servoru adalligatur ad trudendas molas. *γένεται μύλος τούς λεγχούς.* ¶ Cato *c. 104.* Molas asinarias unas, & trusatiles unas. Hispanenses unas, molilia tria, abacum unum ibidem. Iuga plastralia duo, iugum asinarium unum, molile unum. Est vero Molile, scapus, vel manubrium quo mola trusatilis moveretur.

Molēs. *כְּבֶדֶת כְּבֶדֶת μάσָה, οὐκετός, βάρετός.* GAL. Toute chose grande, puissante & massive. ITAL. Grandezza, mole. GERM. Ein last etwas das gros vnd schredt ist. HISP. Grandeza, ò pesadumbre. ANGL. A pile of wood er anysuch thing. ¶ Res magna & ingentis ponderis: nomen habens à movendo, quod ægrè moveatur. Feltus, Moles pro magnitudine sape ponit solet. Virg. *6. Aeneid.*

— totamque infusa per artus

Mens agitat molem, id est, magnitudinem mundi.

Colum. *lib. 4.* India perhibetur molibus ferarum mirabilis. Idem. *lib. 2. cap. 2.* Atque hoc modo tota mole corporis totoque pondere nititur. Ovid. *Epist. 2.*

Est sinus adductos modice falcatus in arem,

Vitima prærupta cornua mole rigent,

Oppo in molens clypei texique jacentem.

Idem *13. Metam.*

Non ea te moles Romani nominis urget.

Idem Eleg. *1. lib. 2.* Trist. Architectus Atheniensium molis (de portu) Gell. *cap. 13. lib. 1.* ¶ Molem & montes, apud Virg. Pro mole monitum, lib. *1. Aeneid.*

Hoc metuens molēmque & montes insuper altos Imposuit.

Quoniam vero quæ magna sunt difficultia esse consueverunt, capitur quandoque moles pro te difficulti atque ardua. Idem *ibid.*

Tanta molis erat Romanam condere gentem.

Quint. Operum mole difficiles civitates. ¶ Et in mari moles opera dicuntur, sive aggeres, quibus excluditur aqua. Cic. *ad Attic. 1. 4.* Constat enim aditus insulæ esse munitos mirificis molibus, Accipitur &c pro motu. Virg. *5. Aeneid.*

Inde Gyam ipsamque ingenti mole chimaram Consequitur.

Sueton. in Calig. *cap. 37.*

Molētīs, a, um, Gravis, odiosus, importunus, *בְּשַׁרְמָה חָבֵד בְּשַׁרְמָה.* GAL. Facheux, ennuyeux. ITAL. Molesto. GERM. Überlegen, überläufig, hechtrödlich. HISP. Pesado, ò enojoso. ANG. Grievous, painfull, troublous. ¶ Dictum putat Passerat. à pœna servorum & mola, qua nihil illis gravius & odiosius. Plaut. Capt. *sc. 2. a. 2.* Non fuit molestia servitus, Item, Nolo tibi molestos esse nos. Idem Pseud. *sc. 4. a. 2.* Dabo malum mihi, si pergis molestus esse. Idem Curc. *sc. 4. a. 4.* Legi agito tecum, molestus ne sis. Idem Aul. *sc. 3. a. 3.* Parva res voluptatum præ quam quod molestum est. Idem Ampith. (i. comparatione molestia.) Qui moram occupato molestam obtulit. Idem Pseud. *sc. 1. a. 1.* Molestus ne sis, non tuo hoc fiet modo. Idem Men. *sc. 1. a. 2.* Cicet. de Amic. Molestia veritas est: si quidem ex ea nascitur odium. Idem de senectut. Importunitas autem & inhumanitas omni atate molestia est. Terent. in Andr. Molestus ei certè fuero, atque animo morem gessero. ¶ Molestia tunica dicebatur alimentis ignium illita & intexta, qua reos in pœnam inducunt. Iuvenal. Satyr. *8.* Et maistral. Epigram. *2. 5. lib. 10.*

An si quod licet tunica punire molestia.

Vide Cælium Rhodig. *lib. 10. c. 5.* Plaut. *Men. sc. 4. a. 4.* Quid feci isti, quæ mihi molestia est quoquo modo. Insanus es, qui molestus es homini ignoto. Idem *ibid. sc. 2. a. 2.* Molestus etiam interdum difficilis dicitur, ut separatio molestia. Vlpian. in *l. si servus, § item, ff. ad legem Aquiliam.* Item si quis frumento arenam, vel aliud misceret, vi molestia separatio sit: quasi de corrupto agi poterit.

Molētīlā, æ, Solicitudo & grauitas, *בְּשַׁרְמָה דְּאַבָּה דְּאַבָּה.* bétset *לִיְצָבָן.* δυχίεια, αἰσια. GAL. Ennuy & fascherie. ITAL. Molestia, fastidio. GERM. Überlegenheit, verdrüs, beschwerd. HISP. Pesadumbre y enojo. ANG. Painefullness, grevouiness. ¶ Cic. *4. Tuscul.* Molestia, ægritudo permanens. Idem de senectut. mihi quidam ita iucunda huius libri confessio fuit, ut non modò omnes abstulerit senectutis molestias, sed efficerit mollem etiam & iucundam senectutem. Terent. in Eunuch. si laps neque præterquam quas ipse amor molestias Habet; addas. Inde sit compositum Præmolestia. Cic. *l. 4. Tuscul.* Alij metum præmolestiam appellant, id est, anticipationem molestiarum, quasi metus sit prævius dux molestiarum futuræ. Plaut. *Aesinar. sc. 2. a. 3.* & in *Amph.* Amovi ab ostio maximam molestiam, (de homine molesto.) Damno & molestiarum esse. Idem *Aul. sc. 1. a. 4.* Ne moræ molestiarum imperium habeat servus frugi sibi. *Ibid.* Molestiam naso exhibere. Idem *Capt. sc. 1. a. 4.* Odio, & malo, & molestiarum sunt Lenones, ut pulices pedesque Idem *Cure. sc. 2. a. 4.*

Molētē, adverb. Graviter egred. *לִשְׁאָגָא.* GAL. Ave ennuy & fascherie ITA. Con despiacere, con affanno. GERM. Überläufig / mit beschwerd vñnd verdrüs. HISP. Gravemente y enojadamente. ANG. Grenoufie, painfullie, iñ trouble. ¶ Cic. *4. Acad.* Non molestè (inquit) ferros hæc contulisse. Idem *2. Verr.* Cupiebam dissimilare, me id molestè ferre: cupiebam animi dolorem vultu tegere, & taciturnitate celare.

Molētō, as, molestia afficio, & quasi molē affero. *בְּשַׁרְמָה הַשְׁבָּב.* αἰσια GAL. Molester, fascher, donner ennuy. ITA. Molestare, fastidire. GERM. Beschmären, überlägen sein. HISP. Agraviar ò enojar. ANG. To vexe, to disquiet, to trouble. ¶ modest. ab Aurelio Sempronio fratre meo neminem molestari volo.

Molētina, molile, vide Mola.

MÖLIOR, iris, à mouendo, vel à molibus. Significat rem aliquam magnum & ponderosam moveo. חנִיה מְלִיָּה. **GALL.** Mouvoir avec peine. **ITAL.** Mouvere con difficultà. **GERM.** Ein last von seinem ort rucken vnd entroegen. Item, mit arbeit anderstehn / zuthun / zuñsten. **HISP.** Difficulosemente mover. **ANGL.** To move, to force, to streigne him selfe to do any thing. **LIV. lib. 9.** ab Urbe, Num montes moliti sua sede paramus? Dicitur autem de omnibus rebus gravibus, quæcumque vel ingenio, vel corpore aguntur, & significat adficare, parare, meditari, machinari, invenire, excoita, ut ex sequentibus locis apparet. **Virg. 3. Aeneid.**

classumque sub ipsa
Antandro, & Phrygia molimur montibus Ida.

Idem 6. Aeneid.

Inde dacum molitur iter.

Idem 12. Aeneid.

Et manibus molitur habent.

Idem lib. 1. Georg.

Insidas avibus moliri, incendere vepres.

Apuleius, Dum mihi moluntur insidas. **Virg. 1. Aeneid.**

Pars ducere muros, Molirive arcem,

X. De soli Idem, ibidem,

Molirive moram, aut veniendi poscere causas.

Idem 1. Georg.

Ipse pater media nimborum in nocte coruscet.

Fulmina molitur dextra.

Colum. in Praefat. Qui bella molitur, armorum & militiae gnos adhibeat. Moliti simpliciter possum etiam inveniuntur: ut apud Plautum Cur. sc. 3. a. 1. Videntur miserè moluntur, nec queunt complecti satis? Idem. Aliquid moliat, quod me hoc discrimine liberem. Cic. de universitate, Mundum efficer moliens Deus, terram primum igneumque coniunctit. Idem 3. de legibus. Qui aliquod munus efficer molitur. Idem lib. 1. Tuse. Quatum altera, quam nos incolimus, sub axe posita ad stellas septem, unde horifice. Aquilonis stridor gelidas molitur nives. Col. lib. 2. Et ideo minoribus astatis moluntur, id est, operantur,

Ece meus patruus feruum molitur in illas palmas,

Ovid. 3. Fast. Hoc crudeliter adversus te fortuna molita est. Senec. cap. 15. de consol. ad Helviam. Parvula molientium opera, (i. fodientium.) Suet. in Neron. c. 31. Portarum obices moliri: videtur posuisse Liv. lib. 6. pro labore factare. Moliti terram dicuntur cultores. Idem lib. 10. d. 4. item Moluntur obtinere. Idem 2. d. 5. Ali quando passivè Moliti, pro retardari. Lucil. lib. 7. Mutilatur, molimur, subducimur. Hujus composita sunt, Amolior, Admolior, Demolior, & Remolior, quorum significata explicitur suis locis.

Molitus part. ipse ad ips. **μαρτύριος, μαρτυρίου.** Cic. lib. 1. de finib. Molita quipiam impicias.

Molitio, nis, verbale, Ipse molendi actus, conatus ipse, & machinatio. **חַלֵּה haliah.** **GAL.** Effort pour faire quelque chose. **ITAL.** Sforzo che si fa per fare qualche cosa. **GERM.** Zurüstung das vndersthn. **HISP.** Esfuerço para bazer alguna cosa. **ANGL.** A forcing and strengning him self in doing any thing. **Cic. 1. de nat. deor.** Quæ molitio, quæ ferramenta, qui vectes, quæ machinæ, qui ministri tanti munera fuerunt?

Molimēn, inis. Nilus & conatus quo aliquid molimur, & conamur. **חַלֵּה haliah.** **GAL.** Effort. **ITAL.** Sforzamento. **GERM.** Ein arbeitsame vndererwindung oder zurüstang / das vndersthn. **HISP.** Esfuerço. **ANGL.** Indevoun or going about to do a thing. **LIV. 2.** ab Urbe, Res tamen suo ipsa molimine gravis certaminibus in annum extrahitur. Ovidius 1. de Pont. Eleg. 1.

Magna tenent illud nomen molimina rerum.

Idem. 12. Metamorpho.

solidoque revellere dumo

Anno am pinum magno molimine tentat.

Pro codem etiam dicimus Molimentum. **LIV. 7. bell. Macedon.** Et eo minoris molimenti ea claustra esse, quod in fluminis modum, longum & angustum, & vadosum ostium portus sit. Idem lib. 5.

Molitor, qui aliquid machinatur, conatur, struit, aut efficit. **חַרְבָּה chorbah.** **GAL.** Qui s'efforce de faire quelque chose.

ITAL. Chi si sforça di fare qualche cosa. **GERM.** Ein vnderstehen oder zuñster, das etwas grosses zuhanden nimpt. **HISP.** El que se esfuerça para bazer algo. **ANGL.** He that hath druzeth and forced him self in doing any thing. **Cicer. de Nat. deor.** Hanc igitur habuit rationem effector mundi, molitoque Deus, ut unum opus totum atque perfectum ex omnibus totis atque perfectis absolveret. Maximorum molitores sclerum. **Senec. cap. 7. de tranquill.** Molitor rerum novatum, apud Sueton. in Domit. cap. 10. Molitrix novatum rerum. Idem in Claud. Neron. cap. 35.

Mollitrix, pen. cor. Vide Molitor.

MOLLIS, e, Tenuis, non durus, tactui cedens: à mouendo, quasi mobilis, quod in quancunque partem facilè trahi ac moveri possit. **חַרְבָּה chorbah.** **GAL.** Mol, delicas. **ITAL.** Molle, tenero. **GERM.** Weich / sind. **HISP.** Muelle o blando al sentido del tocar. **ANGL.** Soft tender, nice. **Virg. 2. Georg.**

Quid nemora Æthiopum molli canentia lana.

Cic. 3. de Orat. Sicut molissimam ceram ad nostrum arbitrium formamus & singimus. Egi mollem in studiis vitam Ovid. Eleg. 4. lib. 5. Trist. Moli sub ueste locatum (malum)

Catul. ad Ortalum.

Affuetus studiis molibus ipse fui,

Ovid. Eleg. 4. lib. 1. Trist. Fustibus sum molitor miser magis, quam ullus Cinædus. Plaut. Aul. sc. 2. a. 3. Teneris labellis molles mortisinculae. Idem Pseud. sc. 1. a. 1.

Tua Cesar

Fiat ab ingenio molitor ira meo,

Ovidius Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Quique facit doctâ per molita saxa manu,

idem 3. Fast. Molliora facere (de statuis) vel duriora, vel minus rigida.

Quintil. Molissima dulcedo carminum Hesiodi.

Mollia prebuerint, posteriora gravant. (fata sup.)

Ovid. Eleg. 8. lib. 4. Trist.

Purpureus molli fiat in ore pudor.

ibid. Eleg. 3.

Vive sine invidia, mollesque inglorius annos

Exige.

idem Eleg. 2. lib. 3. Trist.

Ad duram verbis molibus usuerat,

idem 6. Fast.

Flent pariter molles animis virgóque senexque.

idem 4. Fast.

Ni fuerit Iasi mollior ira Dei,

idem Eleg. lib. 1. Animis jacentis res, & mollis frontis. Quis

Molle cupidines, nec inexpugnabile telus

Cor mihi,

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist.

Nec nocet authori mollem qui fecit Achilleum,

idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Dum veniet placido mollior aura Deo,

idem Eleg. 5. lib. 4. Trist. ¶ Item Molles Cleopatrae. (i. Spadones.) Se nec Epist. 88. Molle fastigium. Cæsar. lib. 1. de bell. civ. Molli manu lenite aspera, Quintilian. Molli articulo tractare. Idem, Molli digitorum gestulatio. Sueton. in Tiber. cap. 68. ¶ Cum homine junctum in deteriorem partem ferre accipitur, pro effeminato, languido & inertie. Cic. 1. de Orat. Quis hoc philosophus tam molli, tam languidus, tam enervatus, tam omnia ad voluptatem corporis, dolosusque referens probare posset. Ibidem de Clar. Orator. Solutus & mollis in gestu. LIV. 1. bell. Maced. Quum in publico epulatus, revertetur domum temuletus prosequenteribus molibus viris, qui joci causa convivio celebrari interfuerant ¶ Molle ingenium, hoc est, docile, cuique facile quidquid discit imprimatur. ¶ Molli animus, hoc est, tractabilis, flexibilis, placentabilis, qui scilicet facile accipit offensiones, & facile deponit. Cic. Attic. lib. 1. Quanta sit in Quo fratre meo comitas, quanta jucunditas, quam mollis animus & ad accipendam offensionem, & ad depenendam, nihil atrinet ad te, qui ea nosti scribere. ¶ Quoniam vero ea quæ tenera sunt pro voluntate nostra facile tractamus, & quocumque lubet ducimus, factum est ut Molli quandoque pro domito surmatur. Virg. 3. Georg.

Belgica vel molli melius feret esseda collo.

¶ Quandoque pro facilis. Ibid.

juvat ire jugis quæ nulla priorum

Castoram molli divertitur orbita clinio.

¶ Quandoque pro matuo, viri. Idem 1. Elog.

sunus nobis mitia poma, Castaneæ molles.

¶ Mollia vina, dicuntur defæcata, & asperitate carentia, ut annotavit Servius in illud. Virg. 1. Georg.

Tunc agni pinguis, & tunc molliissima vina.

¶ Quandoque pro opportuno ac tempestivo, **χραιστι.** Idem 4. Aeneid.

Sola viri molles aditus, & tempora noras.

¶ Quandoque pro temiso, & contemndo, **χαίρε.** Idem 3. Georg.

Tua Meænas haud mollia iussa.

¶ Quandoque pro suavi, jucundo, & placido. Idem,

Mollesque sub arbore somni.

¶ Hinc Mollior, & Molliissimus. LIV. 4. bell. Macedon. Volo id quam molliissima via consequi. Colum. lib. 6. c. 1. Corpore denso bivique; colore rubeo, vel fusco, tactu corporis molliissimo.

Molliculus, a, um. Mollis, **חַלֵּה haliah.** GAL. Molles, doñiller. **ITAL.** Delicato, tenerello. **GERM.** Weichleicht, iem, ein jüttling. **HISP.** Luxurioso o delicado. **ANGL.** A little pretie soft thing, a fine little tender one. ¶ Plant. pro tenello & delicato posuit. quum inquit in Casina. — sed lepide volo Molliculas escas, ut ipsa mollicula est. Catull. ad Aurelium.

Qui me ex versiculis meis putasti,

Quod sint molliculi, parum pudicum.

Molliuscultus, ut Molliculus Catullo Plin. Epist. lib. 1. Facit verius quodam sanè, sed data opera molliuscules, leniusculesque, duriusculos quodam.

Molliculus, diminut. à Molliculus, **חַלֵּה haliah.** Catull.

Cinade Thalli mollior cuniculi capillo,

Vel anseris medullula, vel inula mollicella.

Alij legunt inula oticilla.

Mollimentum. Senec. cap. 10. de tranq. Mollimentum calamitatum consuetudo.

Mollities, ei, quæ & Mollitia, **חַלֵּה haliah.** Molliido. ¶ **חַרְבָּה chorbah.** **GAL.** Mollesse, delicatezza. **ITAL.** Molliities, delicatezza. **GERM.** Weiche, singdsante. **HISP.** Molledura, d' delicateza. **ANGL.** Softness, tenderness, niceness. ¶ Plin. lib. 11. c. 1. Item omnium auriculæ ac nares, quæ modicum erinent flexili molilitia.

Idem lib. 13. cap. 9. Sed ubi nux illi, huic pominum, differens brevitatem se molilitie. Molliitis fluens ultra feminam (Sardanapalus) Vellecius. Incessu ipso ultra mulierem molilitiem fluere. Senec. 14. de tranq. Vos quæ in mundiis, molitiis, delitiosis etatulâ agitis Plaut. Ps. sc. 2. a. 1.

¶ Crebro in malum, pro languore & inertie capit. Salust. Sed inertia & molilitia animi alius alium expectantes cunctamini. Terent. in Ennach. Ab his, nihil dicas Parmeno: Ejiciunda hec molilities animi: nimis mihi indolgeo. Cicer. 1. de finib. Qui officia deserunt molilitia animi id est, laborum & dolorum fuga. ¶ Molilities maris, Placiditas, tranquillitas. ¶ ωψις scheketh, molaxia. ¶ Plin. de Vir. illuſtr. Vbi per molilitiem maris anguis proximum **Æsculapij** fanum petuit. Colum. lib. 7. cap. 2. Ex his rufus quicquid conceptum est, maternam molilitem, paternum & avitum retulit colorem.

Molilitudo. ¶ Durities. ¶ **חַרְבָּה chorbah.** riphijs, molaxia, **GAL.** Mollesse, delicatezza. **ITAL.** Tenerezza. **GERM.** Weiche. **HISP.** Molledura, d' blandura. **ANGL.** Softness, delicatezza. ¶ Cic. 2. de nat. deor. In pulmonibus autem inest rauitas quædam, & assimilis spongii molilitudo, ad hauriendum spiritum aptissima. Idem 3. de Orat. In ipso tactu inest & molilitudinis, & levitatis modus. ¶ Accipitur & pro facilitate & levitate pro commode nostro possumus.

Moliliti, adysibium, Leniter, non duriter. **חַרְבָּה chorbah.** molaxia, **GAL.** Mollement;

lement, delicatement. ITAL. Mollemente. GERM. *Gaußlich*, *zartlich*, siccitatis HISP. Muellemente, ò blandamente. ANG. Softlie, tenderlie. PLIN. lib. 15. cap. 10. Mira naturæ cura molliter semina collocandi. CIC. 2. de natur. diorum. Et cubilia sibi, nidosque construunt eosque quām possunt mollissimè substruunt, ut quām facillimè ova serventur. Ferre molliter, id est, placide, æquo animo. Idem de senect. Quod ferendum est molliter sapienti. Idem 2. de finib. Aberat enim omnis dolor, qui si adesset, nec molliter ferret, &c. In virtu posuit Salustius IN. gurib. 117. minus molliter ægritudinem pati, i. minus fortiter, & ini- quiore animo. ¶ Aliquando significat delicate. ζέθεις, μελαχίς. GAL. Delicatamente. ITAL. Delicatamente. GERM. *Züglich*, *zartlich*. HISP. Delicadamente. ANGL. Delicately, easily. Tert. in Adelph. Addepol. Syrisce te curasti molliter Plaut. Pæn. Ego id quæro hospitium, ubi ego cuier mollius, Quā regi Antiocho curati hospit. solent. Mollius lo- quentur servi de spectaculis. Quint. Mollius curari. Senec. c. 2. de trāq. Ovid. Eleg. 1. lib. 3. Trist. Dij tibi dent molliter in patria Posse vive- re tua. Quid autem propiè sit Molliter vivere, Senec. Epist. 83. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 5. Molliter siste me, alias sustine me, cave ne cadam. Alij molliter agant, ego configam cum merore tuo Senec. Epist. 1. de cons. ad Mart.

Mollius, comparativum. Tacit. lib. 18. Et amici adulantes, mollius inter- pretabantur unius legionis eam seditionem.

Mölllio, ivi, vel mollij, mollitum, Molle reddo, lenio, mitigo. ητη herach. ομοιάσαι, μελαχίζει. GAL. Amollir, adoucir. ITAL. Far molle, mollificare. GERM. Weichen, lind machend. HISP. Amolentar, ò ablandar. ANGL. To make soft and tender, to assuage or mitigate. — dum ferrum molliat ignis.

¶ Accipitur & pro sedare, mitigate, sive placare. ητηκιθη hiscith. נָשׁ schibbēset. ixuə̄os. 3. ut, Mollire mare. Mollire ventos. Gell. lib. 9. cap. 1. Sed postea, quum Brundusium adventaremus, mollicitique es- sent venti maris, percontatus ego eum sum, quænam illa ratio esset favoris sui. Accius Telepho, Remisque nixi, properiter nave in fu- gam tradidit subter saxa ad levam, qua mons mollibat mare. Mollire impetum. Replimere. Liv. 3. ab Urbe, Propalam obviam ire cupiditati parum ausi, obsecundando mollire impetum aggredituntur. ¶ Mollire animos, mites facere. CIC. 2. Tusc. Molliri animos nostros, ita sunt dcinde dulces, ut non legantur modò, sed etiam ediscantur. Mollire iras, Liv. lib. 1. ab Urbe, Eloquioque virum moribusque iraque fu- rentem molliet. Ovid. 13. Metam. Ut molliet ipse mutati pœnam con- ditione loci. Idem. Eleg. 5. lib. 3. Trist.

Indocili numero cum nave molliit opus (fossor.)

Idem Eleg. 1. lib. 4. Trist.

Mollitamque manu (Ceretem) duret in igne focus.

Idem 6. Fast. Ipso intervallo molliente. Senec. cap. 15. de cons. ad Helu. ¶ Fuit, mollibit reperitur apud Horat. Ode 13. lib. 2. Carm. ¶ Mollire animos pro effeminare. CIC. 5. Tusc. Sed nos umbris, deliciis, otio, lan- guore, desidia animum infecimus: opinionibus, maloque more delini- tum mollivimus. Salust. Loca amœna, voluptuosa facilè in otio fero- ces militum animos molliverant, id est, effeminaverant. Lanam mol- lire. Ovid. 3. Fast.

— lanam mollire puella

Dicunt, & plena exonerare colos.

¶ Hujus compositum est Emollo, quod est valde mollio, ixuə̄os. Plinius, Quæcumque emolliri opus sit, anserino adipe curantur. Et Præmollio, ογάζει, & Remollo.

Mollimentum, molimenti, Lementum. Seneca de tranquill. vita Nullo nomine melius de nobis meruit natura, quām quod calamita- tum molimentum consuetudine invenit.

Möllisco, is, Mollis, att. Placatus sio ητη rach. ομοιάσαι σφραγι. GAL. S' amollir, placarsi, acquetarse. GERM. Weich werden, saufft oder begütigt werden. HISP. Hazerse mas muello, ò ablandarse. ANG. To wax soft. 3. Claud. lib. 1. de rapt. Proserp.

— Ditisque severi

Ferrea lascivis mollescant corda sagittis.

Ovid. 4. Metam.

Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde
Semivir, & tactis subito mollescat in undū.

Idem 1. de Pont. Eleg. 7.

Pectora mollescent, aspergitque fugit.

Plin. lib. 12. cap. 17. Ladanum visu aridum, statim tactu mollescere.

¶ Hinc componitur Remollesco. Ovid. 1. Metam.

— precibus si numina justis

Vita remollescent, si flectitur ira deorum.

Cæsar, Vinum ad se omnino importari non sinunt: quod ea re ad labo- rem ferendum remollescere, atque effeminari arbitrentur.

Möllifico as. & Mollefacio, is, idem quod mollio, ixuə̄os.

Möllipés, pedis, qui mollem habet pedem. ητη λαχόπτες. GAL. Qui a le pied molle tendre. ITAL. Huomo chi ha i piedi molli. GERM. Lind füssig. HISP. El que tiene los pies muelles ò blandos. ANG. Tender and soft footed. 3. Cic. de divinat. Möllipedésque boves spectantes lumina cæli.

Möllëstra, æ, pellis ovina. ητηλη. GAL. Peau de brebis. ITAL. Pelle pe- corina. GERM. Ein schaffst. HISP. Pellejo ò cuero de oveja. ANGL. A sheepes skinne. 3. Mollestras (inquit Festus) antiqui vocabant pelles ovinas, quibus galeas extergebant.

Möllificuæ, Vestis, (inquit Nonius) à mollitie dicta: ixuə̄os ιπάνοι. Nævi. in Epidic. Mollicinam, crocotam, chiridotam, ricam, rici- nium.

Molo, molis, vide Mola.

Möllugo, inis, species est lappaginis, similis anagallidi, nisi quod ramofior est, ac pluribus foliis, aspera alioqui, & gravi odore. Plin. lib. 26. cap. 10. Quidam eandem credunt, quana Dioscorides vocat Hippophæston.

Möllusca, æ. τὸ κάρυον, ixuə̄os ιπάνοι. Nux est è genere juglandium, coctice adeò molli, ut vix attrectata statim frangatur: unde & nomen accepit. Hæc etiam nux Persica appellatur, quod è Perside primum ad nos sit transvecta: cuius rei optimus testis est Suevius apud Macro-

bium qui hoc nucis genus eo tempore quo Alexander Macedo cum regibus Persorum bellum gessit, in Græciam translatum affirmat. Me- minit hujus nucis & Plin. lib. 15. cap. 22. aitque eam maturescens putamen suum rumpere. Macrobius putavit Molluscam eandem esse cum malo Persico, adducens Suevij testimonium, qui idem esse ostendit Persicum & Molluscum: sed in hoc fallitur Macrobius, quod putet Suevium de pomo Persico loqui, quum de nuce loquatur. Vide Ruel. lib. 1. cap. 89.

Mölluscum, Vber est aceris arboris, quemadmodum & Bruscum. Sed bruscum intortius est crispum, molluscum vero simplicius sparsum: & si magnitudinem mensarum caperet, haud dubie prælatum à veteri- bus cedro fuisset. Plin. lib. 16. c. 16. Puleherrium vero est bruscum, multoque excellentius etiamnum molluscum.

Molo, μόλω, Orator Alabandensis, qui Rhodi claruit Ciceronis aetate: cuius meminit Plutarch. in vita Cic. & Strab. lib. 14.

Molochath, Africæ fluvius, Mauritaniæ Cæsariensem à Massyleum regione dirimens. Plinio & Salutio Mallucha dicitur.

Molache, quæ & Malache, μολάχη, η μαλάχη. Herba est notissima, quam Latinis Malvam appellant.

Molache agria, μολάχη ἀγρία. Herba est inter sylvestris malvae genera annumerata à Galeno. Plin. Hibiscum interpretatur, lib. 20. c. 4. pasti- nacæ similem facit.

Mölöchīnūs, color, qui in purpuram inclinat, quod maluæ flori simili- sit, μαλαχίος. Græci enim μαλάχη malvam dicunt. Cæcilius in Paſimacho, (ut citat Nonius) Catcasina, molochina.

Mölöchīnārūs, Molochini coloris infector. Plaut. in Asin. sc. 5. a. 3: Astant molochinarij, petunt fullones.

Mölöchites, μολόχητη, gemina est non translucens, spissa viriditate mal- vae colorem referens: unde & nomen accepit. Nam maluam Græci μολόχη, η μαλάχη appellant. Plin. lib. 37. cap. 8. Non translucet molochites, spissus virens, à colore maluæ nomine accepto, red- dendis laudata signis, & infantium custodia quadam, innato contra pericula ipsorum medicamine.

Mölörchūs, μολόχης, dictus fuit seniculus Arcadicus, qui ad expugnationem leonis Nemei proficiscentem Herculem suscepit comi- ter hospitio. Cujus beneficij nomine Hercules illi sacra solemnia in- stituit, quæ Molorchæ dicebantur. Quin & leo ipse à nomine ejus Molorchæus, μολόχης, à poëta dicitur, de hoc Statius lib. 4. & Ser- vius in 3. Georg. Tibull. lib. 4.

Lata Molorchæ posuit vestigia testis
Galades.

Mölörchūs, idem quod perpendicularum, hoc est, plumbum à filo & gno- mone dependens, quod à summo ædificio deorsum demissum, rectitu- dinem ejus, vel obliquitatem indicat κάτερ. Dictus autem putatur Molorthus, quasi μολόχης ὥδος, hoc est, plumbum rectum, sine pri- oris dictionis in compositione εὐφονίᾳ gratia abjecto.

Möllössia, μολοσσία, Regio, pars Epiri, à Molosso Pyrrhi & Andromachæ filio nominata: cuius incolæ etiam appellantur Molossi, μολοσσοί. Scribit Theopompus fuisse 1111. Epirotarum gentes, è quibus cele- berrimi fuerunt Chaonos, & Molossi. In hac regione nascebantur egregij canes, qui & ipsi Molossi dicti sunt. Virg. 3. Georg.

Nec tibi cura canum fuerit postrema, sed una
Veloci Sparha catulos, acremque Molossum
Pascere pingui.

Molossi canes parasiti (quibus opponuntur venatici.) Plaut. Capt. sc. 1. a. 1. Legitur &

Molossus, α. υμ. Ovid. 1. Metam.

Nec contentus eo, missi de gente Molossa,
Obsidis unius jugulum mucrone resolutus.

Molossi, μολοσσοί, ex Molossia Epiri regione mittebantur, unde & nomen accepunt. Poëta fabulantur canes hosce originem traxi- se à cane æneo, à Vulcano fabricato, quem ille Iovi, Iupiter Europæ, Europa Procri, Procris Cephalo dono dedit. Vide Iulium Pollucem, lib. 5. cap. 5.

Möllössus, μολοσσός, Pes metricus, dictus est ab ejus regionis saltatione vel quod odas eo pedis genere magna ex parte constantes Molossi in templo Iovis canere consueverunt, in memoriam Molossi filij Pyrrhi & Andromachæ: à quo postea festa Molossia dicta sunt. Vel (ut alij volunt) quod Molossi ad bellum procedentes, hujus modulata compo- sitione utebantur. Constat autem tribus longis, ut Æneas.

Molossus, organum, οργανος μολοσσού, convenientis Molossinæ ιμπλακή, i. e. modulationi. Athen.

Molossicum, carmen ex Molossis, ut apud Diomedem lib. 4. ex Cælio Basio:

Romani Gallis devictis sunt viatores.

Molshemium, Molsheim, oppidum Alsatiæ, sedes hodie Episcopi, & Capituli cathedralis Argentinenis: habet Academiam ann. 1618. à Leo- poldo Archiduce, & E. Argentineni fundatam.

Mölöcrum. Lignum quadratum est, autore Festo, quo veteres immola- bant. Item illud quo molæ vertuntur, (al. legitur, quo rotæ vertuntur. al. verruntur.) quod Græci μολάχη, dicunt. ¶ Item tumor ventris, qui etiam virginibus accidere solet, Molucrum vocatur. Afranius, Ferme virginis, tanquam gravida mulieri crescit uterus: molucrum vo- catur, transit sine doloribus.

Molus, μολός, uxorem habuit Siden Mentai filiam, & nomen dedit insula, Stephan.

Molucha, vide Mułucha.

Molus, Homero vir fuit Cretensis, & Merionis, aurigæ Idomenei pater. Molybdana, μολυβδάνη, urbs Mastienorum. Autor Stephan.

Möly, μολύ. Herba est Homeri carmine celebrissima, de qua sic scribit Plin. lib. 25. cap. 4. Laudatissima herbarum est, Homero teste, quæ à diis vocari putat moly, & inventionem ejus Mercurio assignat, contraria summa veneficia demonstrat. Nauci eam hodie circa Pheniceum, & in Cyllene Arcadiæ tradunt, specie illa Homericæ, radice rotunda, nigraque, magnitudine cœpæ, folio scille; effodi autem difficuter. Græci auctores florem ejus luteum pinxeré, quum Homerus candidum scripsit, Ibidem plura. Nomen habere putatur μολύ τοῦ

Molybdēnā, μολύβδηνα. Est (inquit Plin. lib. 37. cap. 18.) quæ alias **Galenā** vocatur, plumbi & argenti vena communis. Est etiam (ut idem afferit lib. 2. c. 13.) genus herba, sic dicitur, quod cōmanducata plumbum oculorum vitium tollat. Alio nomine **Plumbago** dicitur.

Molybdītēs, μολύβδητες, Argēti spuma, quæ fit ex plūbi fusura. Plin. lib. 33. c. 6. Fit in iisdē metallis, & quæ vocatur spuma argenti. Genera ejus tria; optima quā chrysitīn vocat; secunda, quam argyritīn; tertia, quā molybdīn. Deinde subdit, Chrysitīn ex ipsa vena fit, argyritīn ex argēto, molybdītēs ex plūbi fusura, quæ fit Puteolis, & inde nomen habet.

Molycria, μολυκρία, oppidum est Aetolīz, non procul ab Antirrhio prōmontorio, quod Rhium Molycricum appellavit Thucydides lib. 2.

Molyndēa, μολύνδεια, Stephano, Lycia oppidum.

Molyrs, idis, μολυρις, Aristoteli, locustæ genus, quæ frumenta depopulat.

Mōlys, μόλυς, Libyæ oppidum, à quo fiunt gentilia Molytes, & Molyres, Steph.

Mōlysā, μάλυζα, ab Hippocrate appellatur allij caput cum ipsa coma. Vide Ruel. lib. 2. cap. 8. 5.

Momar, Siculi stultum vocant. Fest.

Momar, Siculūs, stultus, qui citò movetur ad iram. Plautus. Quid sit o momar, Sicule homo, præsumis; Vbi non tantum momar, sed & Siculus, pro stulto. Festus: Momar Siculi stultum vocant.

Mōmēphīs, μόμηφις, Ægypti oppidum, à quo Mōmemphitica præstava apud Strab. lib. 17.

Mōmen, id est, momentum. Lucrēt. lib. 3.
Mōmēntū, à momen, & hoc à movco dicitur qualecumque spatiū temporis, & qualecumque pondus, sive magnum hoc sit, sive parvum. § γάρ reghāb, ο πόνος, ο τιμή. GAL. moment. ITAL. & HISp. Mōmento. GER. Ein enderung, vertückung oder neigung es sey der zeit, des gewichts, &c. ANG. A moment, the estimation or value of a thing, a weight or poise. Momentum id propriè putat esse Passerat, quod (licet sit peregrinum) lanci impositū eam movet ac deprivit. Gellius lib. 14. c. 1. Mōmentū, punctum, cursum tēporis transvolantis, eadem sunt, idēmque significant. Cicer. Trebat. Omnia momenta observabimus, neque ullum prætermittimus tui juvandi & levandi locum. Idem 3. de finib. In his momenta sunt maxima ad beatē vivendum. Accipitur etiam frequenter Momentum pro minimo puncto temporis, quod Græci ἀπομονων, vel ἀπομονων. § Ein augenblick Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 1. quid enim concurredit: hora.

Mōmentū cīta mors venit, aut vītoria lata.

Suet. in August. c. 49. Ad Epistolā omnes horarū momenta nec dici modo, sed & noctis, quibus datæ significantur, addebat. Idē in Cesar. cap. 6. 5. Sed (militem, sive exercitum) paratum & intentum momentis omnibus, quo vellē educere. § GAL. A tous mōments, à toute heure, à un instant. § Nonnunquam etiam pro alia um reum minima quātitate. Plin. 30. cap. 7. Profluit & combustæ ut cinis earū bibatur in vino, addito resīna momento. § Momentum etiam juxta eum modū dicuntur, quo multi dicunt Res pārui, vel magni momenti: id est, quæ magnū, vel parvum pondus, & vim habet. GAL. Qui est de grande ou petite importance. Seneca. Numquid ut concordat res, magni momenti est? c. 11. de cons. Mart. Liv. lib. 5. ab Vibe, Regē superato nullum momentum in solis per se Gallorum copiis fore. Cic. 4. de finib. Sic errare Zenonem, qui nulla in re, nisi in virtute, aut vītio, propensionem ne minimi quidem momenti ad summum bonum adipiscendum esse dicebat. Idem in Var. Cujus testimonium propter turpi uiderem vītæ, sorōsque domesticas, nullius momenti putaretur. Brāssica nullius momenti in medicina. Plin. lib. 20. c. 9. § Momentum pro exiguo loci spatio, sive intervallo. Idem lib. 18. c. 3. Sol autem quotidie ex alio cœli momento, quām pridie oritur. Quintil. In parva momēta diducere corpus. Mōmentū, aum, quod eit cadūcum, & quod facile mutatur ac deficit, οὐδέσκειται, διεγόχειται.

Mōmentū, aum, quod in momento fit. § αὔξεις. GAL. Ce qui se fait en un moment. ITA. Cio che si fa in un momento. GERM. Augens blicklich. HISp. Cosa que se hace en un momento. ANG. That is in a moment. § Ambros. Syros veiò Elisaeus, quos obdentes in civitatem induixerat, momentaria cæcitate percussos, quin quod ingredierentur, videbā non poterant, &c. Sed nemo me auctore Ambrosium imitatur, Theologum quidem sumnum, sed Latinæ linguae auctorem patim locupletem.

Mōmentū, aum, momenti multum habens; id est, pōnderis. § ο μεγάλω περι λόγοι, ο τελού σημαφέρω, ο καὶ η περικαλεῖται, ιππικατεῖται. GAL. De grande importānce. ITAL. Di molta importanza. GERM. Erschließt sich das vīl vermag / fürdersam. HISp. Cosa de grande peso. ANG. Of great importance. § Quint. declam. 13. Nunc vero differendum mihi est, quām momentosa sit hujus animalis rapina. Loquitur de apibus, quæ ita leviter flores decerpunt, ut nulla appareat rapinæ jactura.

Mōmentū, aum, Vno momento, sive exigua re dirigere & aquare. Cor-nut. in Pers. Sat. 5. Revera scis justitiam in lance pensare, & ipsius du-biæ lancis rectitudinem calles discernere, & curvam regulam mōmentare.

Mōmōs, μόμος, dedecus, ignominia, reprehensio.

Mōmūs, i, μόμος, Deus nocte matre (inquit Hesiodus) ac somno patre progenitus. Huic adeò mos est ipsum quidem nihil operis edere, sed aliorum deorum opera curiosis oculis contemplari, & si quid est omis-sum, aut perperam factum, id summa cum libertate carpe. § Ein Schelster, dem nichts gefest. § Nam μόμος Græcē reprehensionem sonat.

Vide de eo fabulam apud Lucianum in dialogo de hæresibus.

Mōnā, μόνη, Insula est inter Britanniam & Hyberniam sita, ut docet Plin. lib. 4. cap. 16. Cornel. Tacit. lib. 14. Igitur Monam incolis vali-dam & receptaculum peifugarum, aggredi parat, navēsque fabricatur piano alveo adversus brevelittus, & incertum. Idem in Iulij Agri-cola vita, Monam insulam, cuius possessione revocatum, Paulinum, re-bellione totius Britanniae suprà memoravi, redigere in potestatem animo intendit.

Mōnābæ, μοναβæ, Isauriæ oppidum: à quo fit gentile Monaba-

tes. Stephanus.

Mōnāchūs, i, Solitarius. § ρωμαῖος chumār. μόναχος, μοναχός. GAL. Mōne-solitaire. ITA. Monacho, solitario. GERM. Ein münch, der ein abhängiges einzige leben führt. HISp. Monje, solitario, solo. ANGL. A monk. § διάτημα, quod est in solitudine vivere. Primi enim monachi, quo contemplationi, sacrarum litterarum studio, atque orationi commodius vacare possent, hominum ceteri fugiebant, & in vastissimas se con-ferebant solidudines. Hinc

Monasterium μοναστήριον, άγρανάστατον: antiquus φερετικόν. GAL. Mo-nastere ITA. & HISp. monasterio. GERM. Ein einde, closter, ein abge-sundert ort. ANG. A monastrie. § locus ubi homines solitarij degunt à μονάχῳ solitarius sum. Aliquando Grecis scriptoribus dicitur μονάχος. i.e. mansio. Isid. 1. 15. c. 4. Monasterium unus monachi, id est, solitarij habitatio. Sed latius etiam usurpatur, pro habitatione plurium Mo-nachorum.

Monachium μοναστήριον, pro conventu & sodalitate monachorum. 1. 13. C. de sacro sanct. eccles. Sanctimonialis mulier, siquid vel testamento, vel codicillo Ecclesiæ, martyrio, clero, aut monachio relinquendum cre-didit, id omnibus naonis ratum firmumque constat.

Monalis, monacha, inde hic & hæc monialis, & hoc moniale, & compo-nitut sanctimonialis. Sic. Vet. Voc. Sed monialis videtur esse ab Hispā-nico monja, (i.e. monacha) factum ex monge masculino, quod est monachus. Ita monacho est monachus monacha monacha. Sanctimonialis autem simpliciter est derivatum à sanctimonia. Vide & Nona.

Monacris, Arcadiæ mons, quasi solus vertex, sive sola summitas, ut no-tat Tortelius.

Monacum, civitas Bavariæ, vulgo München, vide Cambodunum. Est & alia Herciniæ sylvæ § Wald münch. n. §

Monacus, vehiculi genus ab uno jumento ducti. Glost. A.L.

Mōnacēda Ptol. lib. 2. c. 2. insula juxta Orientalem plagam Hiberniæ

alio nomine Mōnarina dicta.

Monapia, μοναπία. Insula est inter Hyberniam & Britanniam, cujus me-

minit Plin. lib. 4. c. 16. In emendationibus exemplaribus Menapia, nōd Monapia legitur.

Monarcha, μονάρχης, qui solus imperat: μόνος solus, & ἀρχή imperium.

Mōnārchiæ, η, μοναρχιæ, cum accentu in penult. Est unius principatus quem Suet. appellat Arbitrium orbis terrarum. Hac qui potuit, Mo-narcha, μονάρχης dicitur.

Mōnās, adis, μονας à μόνος deducitur & significat unitatem. § GAL. Vnité. ITA. Vnità. GERM. Die einzige zaaf. HISp. El numero de unis, unidad. ANG. One. §

Monasterium Münster, olim Minaigedum totius Vestphaliae caput. V. E. sub A. Coloniensi: in qua Anabaptistæ novi scilicet regni se-dem superiori saeculo collocarunt.

Mōnāulus, μονάλος, Tibia simplex: μόνος, enim solus interpretatur, & avulso, tibia. Martial. lib. 14.

Sape duas pariter, sape monaulon habet.

Plin. lib. 7. c. 5. 6. monaulon, id est, unicam & simplicem tibiam, Mer-curius invenit.

Monazo μονάζω, solitarius vivo. Unde C. lib. 10. 1. 26. Quidam ignavie sc̄fatores, deserteis civitatum munib⁹: captant solidudines ac se-creta, & sub specie religionis sub cœtibus monazonton congregan-tur. μονάζονται, i. solitarij monachorum ineptè mona cuncta le-gebatur.

Mōnēdūlā. Avis ex graculorum genere, quasi monetula, quod monetas surripiat. § μονειος. GAL. Chucus ou choñette. ITA. Monachia. GERM. Ein eule. HISp. La graja ANG. A dove a cadesse. § Cic. pro Val. Flacco. Non plus aurum tibi, quām monedula committendum. Huic enim avi furacitas argenti atque auri præcipue est. Plin. lib. 10. c. 29. Insu-brium tractu examina graculorum, monedularumque: cui soli avi furacitas auri argenteique præcipue mira est. Ovid. 7. Metam.

Nigra peies, nigri velata monedula pennis.

Plaut. Asin. sc. 3. a. 3.

Monela, mōnitio, Tertull. ut sequela, sequatio.

Mōnebo, es, ui, itum, pius meneo, à mens hinc memiscor. Admoneo, suadeo, hortor, præcipio. § ρωμαῖον hizbir. ἀραμαῖον, μαραῖον.

GAL. Admonēster, avertir, conseiller. ITA. Avisare, ricor-dare, ammonire, avertire. GERM. Warinen, vermanen. HISp. Amo-nestar, recordar. ANGL. To warne, to counsayle, to put in mynde or re-membrance. § Quin mone quid ero. Plaut. Mēstell. sc. 3. a. 2. 1.

Qui monet, quasi adjuvat. De eo qui consilium dat perjurij: (Idem Cūrc. sc. 1. a. 3. Numquid vis? H. venias tempori. 2. Mo-nitoiem mones. Idem Capit. sc. 2. a. 1. Memini, mora mera est mo-netier. Ibid. sc. 3. a. 2. Toties monere, mirum est: Idem Mil. sc. 4.

a. 2. Abscede moneo, molestus ne sis. (verba minantis & jubentis cavere.) Idem Amphitr. Reclē mones. Ibid. sc. 3. a. 4. Ne me mo-ne, ego istum curabo. Idem Asin. sc. 2. a. 5. Te mihi, & me tibi consule, & monere aequum est. Idem Aul. sc. 3. a. 1. Est pautis quod vos monitos volueris. Idem Capt. sc. 2. art. 2. Meliusculum est monere: Me-mento promisiſſe te. Idem Cūrc. sc. 2. a. 4. Monendus, nē me mo-neat. Idem Pseud. sc. 1. a. 4. Memorem immemoem facit, qui mo-net quod memor meminit. Ibid. Haud male mōnes. Ibid. sc. 2. a. 5.

Mones recte, sciam recte mōnuſſe, si tu recte caveris. Idein Men. sc. 2. a. 2. Cic. ad Quint. frātr. Tu me de retinenda Sestij gratia litteris monuisti. Idem ad Attic. Id ipsum me mones, quod triduo ante Cogitaram. Idem ad Amic. Sed quum tot signis natura declarat quid velit, obsuidescimus tamen nescio quomodo: nec ea quæ ab ea monemur, audimus. Ibid. Nam & monendi ſēpe amici ſunt & objurgandi; & hæc accipienda amicē quum bēnevo-lē ſunt. Plaut. in Pseud. At hoc vōlo monere te, monendus nē me mōneas. § Interdum Monere, est temporis, horæ, diei, loci; personæ admonēre. μαραῖον. Tēcht. in Haut. — sed ut dici tempus est, Monere op̄petet me hunc vicinum Phaniam ad cōnam ut veniar. § Variè hoc verbum cōstruitur. Nam & mo-nere aliquem aliquid, & de re aliqua, & alicujus rei dicimus. Cic.

in Catil. Sed eos hoc moneo, desinant furere. Item 2. de divin. Quod idem dici de Moneta potest: à qua præterquam de sue plena quid unquam moniti sumus? Tacent. in Andr. Habeo pro illa re, illum quod moneam probè. Valer. Max. Ab eo qui proxime assidebat, soluta à se legis sue admonitus. ¶ Monetis pro moneteris, Prisci dicebant. Pacuvius in armorum judicio ut citatur à Nonio. Dic quid faciam? quod me moneris, effectū dabo. Idem in Chrysode, Dij monerint meliora. ¶ Moneto, admoneo & submoneo, ita separat Corn. Front. de ver. differ. Monet inquit, aliquis propter benevolentiam: Admonet, ut consumet memoriam: Submonet, ut possit ordinatè pronunciare. Igitur in monente benevolentia, in admonente memoria, in submonente officium. ¶ Composita sunt, Admoneo, Commoneo, Emonco, Præmoneo, & Submonco, quorum significata vide suis locis.

Mōnūtū, tū, quod quis monet, monitio admonitio. παράληπτος, παραγόντις. GAL. Advertissement, admonition. ITAL. Aviso, documento, ammunitione. GER. Ein warnung/oder ermanung. HISp. Amonestamiento. ANGL. An admonition or warning, a consayle. ¶ Cic. 4. de finib. Itaque quæ sunt eorum consolationes, quæ cohortat ones, & etiam monita à consilio scripta ad summos viros Virg. 8. Æneid.

tum Hetrusca resedit

Hoc acies campo, monitus exterrita divum.

Ovid. 3. de Arte.

Hac quoque pars monitus erudientia tuis,

Hu ego s̄ monitus prius ipse fuisset.

Idem Eleg. 4. lib. 3. Trist.

Mōnūtū, us, Monitio. ¶ παράληπτος. GAL. Advertissement, admonition, remonstrance. ITAL. Ammonitione. GER. Ein warnung/eremanung. HISp. Amonestamiento. ANGL. A warning or putting in remembrance. ¶ Liv. 1. ab Urbe, seu voce cœlesti ex Albano monte missa (nam id quoque traditur) seu aruspicum monitu. Juvenal. Satyr. 14.

Et levio monitu pueros producit avaros.

Virg. 4. Æneid.

Multaque præterea ratum prædicta priorum

Terribili monitu, horriscant.

Ovid. 13. Metam.

Ecc! Iovis monitu, rex jubet.

Mōnūtū, qui nos alicujus iei monet. ¶ παράληπτος, παραμημένης. GAL. Admonesteur, advertisseur. ITAL. Ammonitore, avisatore. GER. Ein ermaner, warner. HISp. Amonestador. ANGL. A warner, one that putteth in remembrance. ¶ Cic. in Catil. Fortasse minus erunt, hoc monito & auctore hujusc sententiae, mihi populares impetus pertinendi. Externus monitor. Statius 5. Syl.

nec enim externo monitore petendus,

Virtutis tibi pulcher amor.

Terent. Haec. Monet oportet me hunc vicinum Phaniam ad cenam ut veniat: ibo ut visam si domi est, nihil opus fuit monitore: jam dum domi Præstò apud me esse aiunt. ¶ Dicuntur præterea monitores, qui in judicio summissa voce oratorem admonent eorum quæ dicenda sunt. Cic. in divin. in Verr. Video nihili non te, sed hunc librum esse responsurum, quem monitor tuus tenet. Appellare cives per monitorem, id est, nomenclatorem, inquit Bud. Cic. pro Murena. ¶ Sic etiam in scena monitores dicuntur, auctore Festo, qui histriones, corum quæ dicenda, agendæ sunt, monent. Galli vocant Protocolles. Item monitores dicuntur servi à colono præfecti ut operariorum veluti vinitorum, & aitorum tubam obeuntes unumquemque monent, & legiores castigant. Colum. lib. 1. c. ult. Senec. c. 9. de cons. ad Mart. In monito iis intempestivis caput.

Monitōrū, a, um, quod monet παραμημένης. ut, Liber monitorius. Fulmen monitorium, apud Scenecam 2. nas. quast. quod homines præmonet de rebus futuris.

Monitio, Adhortatio, admonitio. ¶ παράληπτος, παραμημένης. GAL. Admonition, Advertissement. ITAL. Ammonitione, aviso. GER. Ein warnung. HISp. Amonestamiento. ANGL. A warning or advertisement. ¶ Cic. lib. 3. Offic. Habenda ratio & diligentia est, primū ut monitio acebitate, deinde objurgatio contumelia caceat.

Moneres, μονῆς navis quæ uno remorum ordine ducitur.

Monesio, ære fabricatus à Vulcano canis Cephalo, &c. Pollux quinto.

Monera, dicta est Iuno à monendo. Quum enim, ut inquit Cic. lib. 1. de divin. terræ motus factus esset, ut sive plena procuratio fieret, vox ab æde Iunonis ex aere exitit, quocirca Iuno Moneta cognominata est. Lucan. lib. 2.

Numina miscerit castrensis flamma Moneta.

Item, Monetæ Iunonis templum ubi domus fuerat Tatij Plutarch. in Rom. Et ubi domus Manlij Idem in Camill.

Mōnētā, x, à monendo dicta est, quod alos signi impressione, vel auctoris, vel pretij moneat. ¶ πομητης. GAL. Monnoye. ITAL. Moneta. GER. Münz oder gelt. HISp. La moneda. ANGL. Money or coyne. ¶ Ovid. 1. Fast.

Videlicet concessit prisca moneta nova.

Martial. lib. 1.

Et centum dominos nova moneta.

¶ Quo etiam nomine dicta est Iuno. Cic. lib. 1. de divin. Post cladem illam maximam à Senonibus Gallis factam, audita vox ex arce Iunonis fuit, ex quo Iuno illa appellata Moneta est. ¶ Moneta etiam forma est typi que moneta. Macrobi. pro utero translatè ita usurpavit, lib. 1. com. cap. 6. Verum semine scimel intra formandi hominis monetam locato, hoc primū artifex natura molitur.

Mōnētālīs, e, quod ad monetam pertinet. ¶ πομητης. GAL. Ce qui appartient à la monnoye. ITAL. Cio che s'appartiene à moneta. GER. Das zu der münz gehör. HISp. Cosa de moneda. ANGL. Belonging to money. ¶ Apul. de Asin. Plotina pretiosissimis moniliis, & auro monetali zonis refertis incincta. ¶ Monetales Triumviri dicti sunt (sicut scribit Pompon. Iureconsultus lib. 2. de orig. jur.) æris, argenti, atque auri st̄ores. Cic. ad Attic. lib. 10. de Vulteo loquens. Monetali autem adscripti quod ille ad me Proconsulem, id est, in summa epistola scripsi, Vulteo monetari. Bud.

Monetarius, a, um, & hoc monetarium, locus monetæ, qui etiam dicitur

hoc monetum. Vet. Vocab.

Mōnētālīs, qui monetam edidit. ¶ πομητης. GALL. Un monnbyeur, barteur ou forgeur de monnoye. ITAL. Monetario. GER. Ein münzer. HISp. Monedero, forjador de moneda. ANGL. A coynier of money. ¶ Fimicus, Habentes horoscopum sub signo hoc, erunt monetarij. Vritur & ea voce Vopiscus in Aureliano Suidas, monetales ī περὶ τὸ ρόπηρον της γένεως.

Monetum, oppidum Iaponum prope Istriam. Strab. lib. 7.

Mōnēlē, à monco. ¶ πομητης. GAL. Collier, carquant. ITAL. Collana, monile. GER. Ein halszierde, erros das man vmb den hals, legt oder daran hennet sur zierd. HISp. Collar de cadena de oro. ANGL. A collar or ie well that women useth, about thore neckes, an onche. ¶ Ornamentum gutturis, quod solet de collo virginum pendere. Grec. οὐρανία, nuncupatur, inquit Her. di quod quod gestantem virtutis admoneat, nam primò ob aliquod egregium factum dari solebat. Ovid. 10. Metam.

Dat digitis gemmas, dat longa monilia collo.

Quintil. Monilia & Margarita sunt foeminarum, inquit. ¶ Neque solum illud monile dicitur, quod ex hominum, verum etiam quod ex equorum, aliorumve animalium collis dependet. Virg. 7. Æneid. de equis Latinis,

Aurea pectoribus demissa monilia pendent.

Gell. lib. 5. cap. 5. Equitatum frænis, ephippiis, monilibus, phalerisque præfulgentem. Ovid. 6. Fast.

Quem (Afinum) tu diva memor de pane monilibus ornas.

Suprà. Panis dependet a sellis. Idem. ibid. Monile etiam segmentum dicitur, quod quibusdam bractolis, quasi præsegminibus constat.

Mōnēmēntum, vide Monumentum.

Mono, quod in nonnullis vocibus sequentibus Græcis legitur, est ex πομητης solus, solitarius, unicus.

Monobambylum, μονοβάμψης, simplex conclave palati secretus, in quo congregabatur cleris Patriarcham novum electurus.

Mōnōbēlī μονόβελοι. A Lamprid. in vita Heliogab. vocantur qui solo obelo hoc est, longitudine conspicendi sunt, quasi sint tantum verba. πομητης enim est vera.

Mōnōcētōs, otis, ¶ πομητης recm. πομητης. GAL. Une licorne. ITAL. Alcorno. GER. Ein einhorn. HISp. Unicornio. ANGL. An unicorn. ¶ Animal unicum cornu gerens, quod & Vnicornis appellatur; Habet equum corpus, caput cervinum, immitum horridum Plin. lib. 8. cap. 21.

Asperuam autem feram monocerotem, reliquo corpore equo similem, capite cervo, pedibus elephanto, &c.

Monocherium, μονοχέριον, armilla unius brachij: ut dextrocherium. Gloss. μονοχέριον mamillares. Meurs. legit manus.

Mōnōchōrdum, μονόχορδον. GAL. Un manicordion, ou effinette. ITAL. Manacorda. GER. Ein gartung eines seitenspcls, so gleiche Seiten ha.

HISp. Manicordio en la musica. ANG. Clavichordes. ¶ Instrumenti musici genus est, ita dictum, non quod unam chordam, sed quod omnes chordas unius vocis habet, nisi panniculi nexus distinguantur.

Mōnōchrōmā, μονοχρώμα. Picturæ dicebantur, quæ non variis, ut hodie, sed singulis coloribus constabant. Plin. lib. 33. c. 7. Cinnabari veteres, quæ etiam nunc vocant monochromata, pingebant. Idem Plin. lib. 35. c. 3. auctor est, primum picturæ genus fusile lineare, quod nullis exhibitis coloribus, rei pingenda similitudinem circumducis linis exprimebat. Dehinc huic successisse alterum picturæ genus quod singulis coloribus rerum imagines imitatur: idque postea inventa operario pictura, monochromaton esse appellatum.

Monochromateus adjekt. Plin. lib. 35. c. 5. Quia monochromatea genera picturæ vocaverint, qui deinde, &c.

Monoclōnus, a, um, μονοκλωνής, ον. Pollux 4. cap. 9. ληρη μονοκλωνής, tibiae cantus simplex, κλόνη est sonus, strepitus.

Mōnōclōnos, μονοκλωνής, Species est artemisia, à ramuli unitate ita appellata, quemadmodum πολύκλων, à tamulorum multitudine. Vide Dioscor. lib. 3.

Mēnocolus, a, um, μονόκωλης, ον, unum membrum habens, ut cum dicimus, Periodus est, vel μονόκωλης, vel πολύκωλης.

Monocoſtūm Meurs. in Gl. gr. b. κόστος, jumentum, μονόκοστος, vehiculum uno jumento trahi solitum.

Monocoſtūm, quod ab uno jumento ducitur, vehiculi genus, In Glossis Arabicolatinis, Monacus, genus vehiculi, quod ab uno jumento ducatur. ubi legendum est Monocoſtūm, ex Isidoro. Græci enim cosmum appellant jumentum. Atque hinc Cosmaticus est quod pro jumenti tractura solvebatur veredatio, aut cursus publici præfecto. Quod dixit cosmum significare jumentum Græcè, intelligendum est de Græcis barbaris.

Monoculus, μονόφθαλμος. Onom. Vox composta ex Græco, & Latino, qui πόντος (i.e. issu) oculum habet.

Monocuncta vide Monata.

Monodus, μονόδος, qui solus canit. scil. sine choro.

Monodia, cum accentu in pen. μονωδία, Lugubris cantus, qui fit à præfica in defunctorum funeribus, quasi unius cantus. Nam cæteris fletibus sola præfica canit. Hujusmodi cantus etiam Nenia dicitur.

Monodus, penult. corr. μονόδης, Prusias. Bithiniæ regis filius, qui dentium loco os unum continuum habuit in superna oris parte, ut tradit Plin. lib. 7. cap. 16. Vnde etiam Monodus dicitur est, quasi μονός οδός ή καυ, ed quod quodammodo unicum eumque perpetuum haberet dentem.

Monocæsus, cum ce diphthongo, μονοκής, Portus & statio quædam Liguriæ, ab Albinga oppido distans stadiis quadringentis & octoginta, à Monaci portu usque in Hetruriam universam litus continuum omnino sine portu est, exceptis quibusdam parvis stationibus ad jactandas anchoras, neque ipse est multarum, aut magnarum capax navium. Aroem habet munitissimam, non procul à Nie, quam hodie vocant Itali Monacho. Lucan. lib. 4.

solis sua littera turbat

Circius, & fida prohibet statione Monaci:

Nominis rationem ad Herculem referunt, qui ibi ædem habebat, in qua solus colebatur.

Monogāmū, μονογάμης. GAL. Qui a se mari, une fois. ITAL. Colui

the ha havuto una moglie sola. GERM. Der nur ein ehefrei genommen hat. HISP. Casado una vez. ANG. That hath one maried. Vnius uxoris vir. Unde & Monogamia. Hieron. Quam sancta sit monogamia hinc ostenditur, quod digamus in clerum eligi non potest. Graeca vox. & nulli veterum usitata.

Monogamium, conditio monogami: una sola nuptia: unam tantum uxorem habuisse.

Mönögénion, μονογένιον. Herba est insignis, quae nomine Pœonia appellatur. Legitur ita in quibusdam Dioscoridis codicibus. A doctioribus tamen haec nomenclatura, ut plerique aliae ex Brunsfelsij Onomastico huc translatas inter notha Dioscoridis numerantur, & scribendum Menegenion, à luna.

Mönögämmi, homines macri, pertenues, & decolores. { μονογεναιος. GAL. Maigres, eschars, sans couleur. ITA. Magro senza colore. GERM. Magere, dure vnde ubel gefarbte sent. HISP. Muymagros, flacos sin color. ANGL. Leane men without any good colour. } Cicet. lib. 2. de natura. deor. Dij ab Epicuro Monogrammi dicuntur. Translatio duæ est ab antiquissimo picturæ genere, quæ solis lineis rei similitudinem exprimebat, non additis reliquis, quæ iustum picturam absolvunt. Hanc Graeci μονογεναιος vocant. Plin. l. 35. c. 3. picturam linearis appellat.

Monolithas, i. μονολιθος, columnas, h.e. solidas, non autem structiles, vocavit ita Laberius apud Nonium Marcellum. Cum provincias despoliavi, columnas monolithas, &c. Tales videntur Lugduni in æde d'Ensay: quod Athenæum fuit. Ipsæ conflatiles esse creduntur, sive fusiles, quod rei adauget miraculum molis tante magnitudinis.

Monolium, pro monili, minus Latinè, ut adnotavit Egnatius & Rhdinus lib. 47.

Mönölgöön, μονολόγιον. Sermo per omnia sibi similis, vel eadem orationis facies, quum nulla varietate levatur etedium. Graeca vox.

Mönöltöes, Vopiscus in Aureliano, Prægrandes Vestes ipse primus militibus dedit, cum ante non nisi rectas purpureas accepissent: & quidem aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis, & usque ad pentelores: quales hodie linea sunt. Compositio facta est à lauro.

Mönöwächia, μονωψαξια. GAL. Combat de seul à seul. ITA. Duello.

GERM. Ein kampff in welchem nur zwey mit einander streiten. HISP. El desafio de uno por uno. ANG. A combat of to hand to hand. } A Latinis duellum, vel singulae certamen appellatur, quod fieri solet ad erendum alicuius veritatem, vel ad purgationem inducendam: idque hunc in modum, ut qui se sic probaturum purgaturumve aliquid obtulerit, & vicerit, probasse, vel purgatus esse credatur: si succubuerit in probatione defecisse, vel obiecti criminis convictus esse putetur. Hoc rāmen probationis genus hodie jure etiam civili est eliminatum. Nam in otio civili & domestica quiete, cruenta spectacula sibi non placere. Imperator attestatur l. unica, C. de gladiatoriis.

Qui hoc certaminis genere congregiuntur. Monomachi. μονομάχοι, dicuntur.

Monomachia, μονομάχια, minutia partium. Scal.

Monopolium, semita angusta, per quam uni tantum patet accessus. I.g.b.

Mönöphägi, μονοφάγοι, dicebantur, teste Athenæo, qui seorsum cibum sumebant, more diverso à Romanis, qui simul cum amicis accumbabant: unde & Cœnam appellabaut, δεῖπνον καναπεῖ. Dicuntur præterea Monophagi, qui eodem perpetuo & iictu utuntur: quæ vivendi ratio etiam monophagia μονοφαγία, appellatur.

Mönö, ödium, μονοχόδιον, dicitur mensa unico tantum pede subnixa Liu. 9. bell. Maced. Et quæ tum magnifica supellestilis habebantur, monopodia & abacos Romanum adexerunt.

Monopola, μονοπώλιος, qui solus merces alicubi divendit.

Monopolis, monopoli, V.E. exempta, in regno Neapolitano, ex veterris Egnatiæ ruinis crevit.

Monopolium, iij, μονοπώλιον, dicitur quum penes unum aliquem rei alicuius vendenda potestas est, δεῖπνον μόνον τρόπον μονομάχοι. Hoc enim fit, quum unus solus aliquod genus mercaturæ universum emit; ut solus vendat, premium suo modo statuens; quod genus hodie in multis rebus servatur, ut in coraliis Africæ apud Hipponeis, alumine in Sicilia & Hetruria, vvis passis in Achaia, bitumine in Iudea; quod bitumen quia Graeci Asphaltum vocant, omne monopolium vulgo Asphaltum dicitur. Plaut. habes murinam & calamum, potes monopolium institue. Legimus apud Iustinianum, monopolia non esse admittenda, quoniam non ad commodium Reipubl. sed ad labem, detrimentaque pertinent. Nomen usurpavit monopolij Sueton. in Tib. c. 30. & 71.

Monopolium in legibus est. Schädlicher vorkauff. Monopolium etiam dicitur pensio illa, quæ Principi, ut monopolij alicuius exercitum permittat, quotannis penditur. Monopolium statio, ubi res una venditur tantum. Gloss. Isid.

Monops. μόνωψ. Feræ genus est Pœoniae peculiare, magnitudine tauri, quod cum ab insequentibus urgetur, acre & igneum iterum excernit, quod si in venatorum quempiam incideat, mortem repente afficit. Author Aelian. lib. 7. cap. 8.

Monopteros μονόπτερος, una ala cinctus, à πτερον ala. Vide Scriptores.

Monopticus minus. Gloss. Isid. cum notis defectus, An minus, qui uno oculo videt, altero clauso, cœcum representans.

Monoptōton, μονόπτωτον. Vnius casus quod unum modo habet casum: ut Natu, quum aliquem maiorem, aut minorem natu dicimus. Reliqui eam casus non sunt in usu. Aptota, ἀπτονη, verò dicuntur, quæ sine casu sunt, hoc est, nomina quæ inflecti non possunt.

Monopterus, a, um, μονόπτερος, unum solum casum habens.

Monosceli, μονόσκελος, homines Indici singulis, curibus, σκελος enim crux dicitur. Hi & Sciopedes vocantur, quod in maiori æstu humi iacentes σκελος, hoc est, umbra pedis se protegant. Vide Plinium lib. 2. cap. 2.

Monosticus, a, um, μονόστικος, uno ordine constans uno versu.

Monostichon unus versus, subaudi μονοστίχος versus.

Monostrophus, a, um, μονοστρόφος, or, unam tantum habens stropham i.e. conversionem. Vet. Voc. monostrophus dicitur oda illa, quæ tantum unam metri varietatem habet. Vide Strophe.

Monostylus, a, um, μονοστυλος, or, unam columnam habens, στύλος est columna.

Monosyllabus, a, um, μονοσύλλαβος, unam syllabam habens, de syllaba infra.

Monotellaron, unum ex quatuor.

Monotonus, qui uno tantum tenore progreditur.

Monotrophus, μονοστρόφος, qui solus palcitur.

Monoxyla, μονοξύλα, Lintres sunt, ex unico ligno (ut vox ipsa statim indicat) excavatae: quibus Ægypti per stagna, & Nili inundationes utuntur. Strabo lib. 3. Plin. lib. 6. c. 23. Regio autem ex qua piper monoxylis lintribus Beccarim convexitur, vocatur Costona.

Monoxylus, a, um, μονοξύλος, or, unico ligno constans.

Mons Albanus, Montauban, sive sainct Theodard de Montauban. V.E. montis Albani, ad Tarnem A. & sub A. Tolosano.

Mons Amanus Mont Negro ad mare mediterraneum.

Mons Altus, Montalto, V.E. Piceni, sub A. Fismano.

Mons Flasconius: Ferrario, mons Physconis: Monte Fiascon, notum hodie oppidum, ad lacum Vultiniensem.

Monsferratus, Regio Italie, cuius fines sunt hinc Padus, inde Appenninus & Tartarus annis ex superiori parte, montes proximi moncavatio, ubi Pedemontium incipit.

Mons sanctus, ἅρις εγειρε. Vide Psentris.

Monspessulum, Gallæ Narbonensis urbs. Montpellier in Langendoect. } Mons regius, urbs celebris Prisciæ, Rüningberg in Preussen. }

Mons S. Annae, in myslia. { Sant Anna berg. }

Mons, huius montis, Terra tumor altissimus, ab eminendo, quasi eminen dictus { την ήρα. δρός. GAL. Une montagne, un mont. ITA. Montes, montagna. GERM. Ein berg. HISP. El monte, altura de la tierra. ANG. A montane. } Itaque aliquando mons dicitur pro omni eo quod eminet, ut dixit Virgilius, — prærupius aquæ mons, Tacitus. lib. 4. Cœli temperies hyeme mitis obiectu montis. Virg. 12. Aeneid.

— totusque remugit

Mons circum, & vocem latè nemora alta remittunt.

¶ mons, quia est multa terra in altum congesta, ut mare multa aqua profundum: ambo pro multitudine usurpantur.

Mons saxeus, Salustius Iugurt. 128.

(Athos.) Catull. de Com. ber.

Monte nec Inferior prora puppique recurva

Inflit, & pictos verberat unda Deos.

Idem Eleg. 3. lib. 1. Trist.

Me miserum quanti montes volvuntur aquarum.

Idem Eleg. 1. lib. 1. Trist. moli mæroris montem maximum conspicatus sum. Plaut. Mostell. sc. 1. a. 2. Pici, qui aureos montes colunt. Idem Aulis sc. 5. a. 4. Quibus cunctis montes maximi acervi frumenti sunt. Idem. Pseud. sc. 2. a. 1. ¶ montes & lacus in triumpho, Ovid. Eleg. 2. lib. 4. Trist. } mons Martius, locus Plutarch. in Camil. } mons Massicus, vide Massicus. } Sumitur quandoque pro saxo. Virg. 6. Aeneid.

Prensantemque uncis manibus capita afferre montis

Ferro inuaseret.

¶ Sic aliquandoque saxum pro monte, ut apud eundem, Saxi de veritate pastor. Hinc septimontium, locus qui habet septem montes, quo est nomine Roma appellata. } montes aureos polliceti, proverbialis hyperbole de iis qui immensa promittunt, spesque amplissimas ostentant. Vide Chiliades.

Monticulus, diminutivum, Parvus mons. { τετρα. Κουνίς. GAL. Montagnette, petite montagne. ITA. Monticello. GERM. Ein bärlein. HISP. Pequeño monte, monte, cillo. ANG. A little montagne. } Dicitur, & monticulus. Hoc verbum Calepinus de suo addit.

Montanus, a, um, quod est ex monte. { την ήρα. horari. δρός. GAL. De montagne. ITA. Montano, di monte. GERM. Das des bergs ist / oder vom berg kommt. HISP. Cosa montañosa, o de monte. ANG. Of a montane. } ut montani imbre. Ovid. 11. Metam.

Panaque montanis habicantem semper in antris.

Idem 2. Fast.

Campus erat, campi cladebant ultima colles,

Syluaque montanus occulere apta seras.

Cicer. contra Rull. Ligures montanos, duros, atque agrestes docuit ager ipse, nihil ferendo nisi multa cultura, & magno labore quæsitum. Liu. lib. 4. a. 4. Ad montanos proficiunt. Ovid. Eleg. 11. lib. 3. Trist.

Cinclavæ montanis ut paucet agna lupæ.

Montanus pro montosus, ut Plin. lib. 5. c. 27. Montana nunc sunt omnia, id est, plena montibus & montosa.

Montosus, a, um, Locus montibus plenus. { τετρα. GAL. Montagneux plein de montagnes. ITA. Montuoso, GERM. Bergchrig. HISP. Cosa de monte, o lleno de montes. ANG. Full of montanes. } montosa regio, non montuosa. Plin. Nascitur in montosis & asperis, aliquando & herbosis. Virg. lib. 7.

Et te montosa misere in pralia Mirsa.

Cic. de Amicitia, Quim locis etiam ipsis montosis delectemur, & sylvestribus.

Monticola, & qui montes incolit. Ovid. 1. Metam.

Et Nymphæ Satyrique & monticola Silvani.

Montigena, In monte genitus, ὄπειρον.

Montivagus, penult. corr. qui per montes vagatur. { ὄποιολος. GAL. Qui court, suit ou vagne par les montagnes. ITA. Che vagà per monti. GERM. Bergschreiffig. HISP. Cosa que vagà por los montes. ANG. That wandereth on the montanes. } Cic. 5. Tuscul. Quid bestie? nonne frigus, non famem, non montivagos atque sylvestres cursus, atque ultra-rationes patiuntur.

MONSTRO, as, à monco, Ostendo, declaro, ināico, demonstro. { την ήρα. hereah. hereah. σηκνωμ. GAL. Monstrar & enseigner. ITA. Mostrare. GERM. Zeigen. HISP. demostrar como de la vista. ANG. To shew, to tell. } Si scis, monstra quod bibam. Plaut. Men. sc. 1. a. 5. Quoties monstravit tibi morem ut viro geras. Ibid. sc. 2. a. 5. Hoc ci monstra, præcipite. Ideo mil. sc. 1. a. 1. Non periculum est ne quid recte monstres. Idem Pseud. sc. 3. a. 1. Propterea mihi monstrar, ubi ostium Lenonis ædium Ibid. sc. 1. a. 4.

Alter

Alter humum, de qua singantur pocula monstrat.
Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. Item Monstratus, a, um, idem Eleg. 11. lib. 3.
Ibidem,
Nec mira monstratus crudeliter ignibus usus. (Perillus.)
Terentius in Adelph. Scio ubi sit, verum hodie nunquam monstrabo.
¶ Monstrare aliquando pro docere. Plaut. in Bacchid. Iam perdidisti te
atque me, atque operam meam, qui tibi nequicquam saepe monstravi
bene. Cic. lib. 1. de diuinat. Qui semitam non sapient, alteri monstrant
viam. Monstrare pro Prob. n. Vlpian. in lib. 1. §. qui adversus ff. de po-
stulando. Qui adversus ea fecisse monstretur: & pro aliis interdicta
postulatione repellitur, & pro aestimatione judicis extra ordinem
pecuniaria pena multatur. ¶ Huius composita sunt, Commonstro,
Demonstro, & Præmonstro.

Monstratio, nis. ¶ dñs, iwidēz. GAL. Demonstration, enseignement. ITA.
Demonstratione, l' insegnare. GERM. Zeigung/weisung. HISP. Demon-
stracion, ensenamiento. ANGL. A shewing or telling. ¶ Terent. in Adelph.
Defessus sum ambulando, ut Syre te, cum tua Monstratione magnus
perdat Iupiter.

Monstratus, huius monstratus, pro Demonstratione. Senec. in consolat. ad
Martiam. Utque ignotarū urbium monstratus novo hospiti gratus est.

Monstrator, oris. ¶ μεμοντρητός, μεμοντρός. GAL. Monstreux, qui monstre.
ITAL. Monstratore. GERM. Ein zaiger. HISP. El que demonstra, enseña-
dor. ANGL. A shover or teller. ¶ Virg. 1. Georg.

Adsis o Tegeae fauens, oleaque Minerva
Inuentrix, unicuique puer Monstratur aratri.

Senec. cap. 2. 5. de consol. ad Mart. Monstrator ignotarum urbium gra-
tus est hospiti. Tacit. de Germ. monstrator hospiti & comes.
Monstrabilis, deuersi, deueri. GAL. Digne d'être montré & cognu.
ITAL. Digno di essere mostrato & conosciuto. GERM. Seigensdrei / ver-
nampf. HISP. Digno de ser mostrado y conocido. ANGL. Worthie to be shew-
yen. ¶ apud Plin. Epist. 107. Nescio an noris hominem, quanquam
nosse debes, est enim probitate morum, ingenij elegantia, operum
varietate monstrabilis.

MONSTRVM monstri, à monstrando dictum est, quod aliquid significan-
do monstrari, portentum, prodigium, ostentum. ¶ מופת mophéth ri-
gas. GAL. Monstre. ITAL. Mostro, miracolo. GER. Ein wunder ding,
ein vñmärlich/vñnd vngewöhnlich ding. HISP. Monstro. ANGL. A won-
dersfull & strange thing against the common course of nature. ¶ Pro
monstro est, quando qui ludat, trimit. Plaut. Asin sc. 2. a. 2. Monstrum
Caligula dicitur. Suet. c. 21. Prodigiola corpora, & monstris insignia
Quintil. Cic. 2. de nat. deor. Monstra prædictiones & præsensiones re-
rum futurarum, quid aliud declarant, nisi hominibus ea quæ futura
sunt, portendi, prædicti? ex quo illa ostenta, monstra, portenta, pro-
digia dicuntur. Virg. 3. Æneid.

Horrendum & dictu video mirabile monstrum.

Idem 2. Æneid.

Et monstrum infelix sacrata sistimus arce.

Ibidem.

Nec dubius ea signa dedit Tritonia monstis.

Cic. 5. Verr. Non mihi iam furtum, sed monstrum ac prodigium vide-
batur. Virg. etiam Polyphemum unoculum, monstrum horrendum, in-
gens appellavit. Et sic quicquid est natura deforme, hoc est præter na-
turam, monstrum, & res monstrosa est Terent. in Eunuch. Quid istuc-
nam monstri fuit? Donat. Monstrum est omne contra naturam: si
igitur eunuchus est, & vitiavit virginem, contra rerum naturam fa-
ctum est. ¶ Quandoque monstrum, φάρμα, ponitur pro documen-
to, ut apud Virg. 3. Æneid.

Monstra deum refero.

¶ Monstrum ali dicimus, ubi quid occulti vitij latere significamus.
Haud scio an inde dicitur metaphora, quod monstra ob pudorem
clanculum aluntur, & occultantur. Terent. in Andr. Quamobrem nisi
si id est, quod suspicor, Aliquid monstri aiunt. Vide latius in Adagiis
Erasmi Cornel. Fronto. de differ. vocab. Ostentum, portentum, prodigium
& monstrum, ita distinguit: Ostentum, inquit, est, quod præ-
ter consuetudinem offertur, atque idcirco raritas admirationem fa-
cit: portentum, quod portio & diutius manet, futurumque postmo-
dum aliquid significat. Prodigium: quod mores faciunt per quod de-
trimentum expectatur. Monstrum vero, quod est contra naturam, ut
minotaurus. Hæc Fronto. Sed tamen ab autoribus Latinæ lingue hæc
differentia curiosè observata non est.

Monstrium generali significatione est aliquid visendum seu notabile
quod monstratur. Specialiter

I. Observabile monituim, seu documentum.

II. Res inusitata, quæ nobis stupenda occurrit & terribilis.

III. Est a versabile facinus, cuius aliquem in luce & aperto pudeat
sicut monstrosi partus.

IV. Est aliquid ita inusitatum, ut sit præter naturam.

V. Est ita inusitatum & tremendum, ut exceedat omnem naturam.
Ita quædam miracula monstra dicuntur, sicut enim aliqua monstra
præter communem cursum naturæ, ut tamen causæ secundæ aliquo
modo appareant: quædam autem talia sunt, ut naturaliter fieri, aut
nasci non potuerint.

Monströsus, a, um, quod monstrum refert, quod est contra naturam,
¶ μεμοντρός. GAL. Monstreux. ITAL. Monstruoso. GER. Das ein aindantes
wliche vñnd wunder selzame gestalt hat. HISP. Milagroso. ANGL. Mon-
struous, against nature. ¶ Monstrosi concubitus. Suet. in Tib. c. 4. 3. Mon-
strosæ raritates. Gell. cap. 16. lib. 3. Lucan. lib. 1. Monstrosique omnium
partus. Cic. 2. de diuin. Quid minus mirum, quam illam monstru-
sissimam bestiam urnam evertisse, sortes dissipavisse? Gell. cap. 10. 1. 16.
Monstrosissimum hoc, &c. Item

Monstruosus, a, um. Sueton. in Caligul. cap. 6. Monstruosæ libidinis
Spinthria.

Monströsè, adverbium, præter naturam. ¶ μεμοντρώς. GAL. Monstrueuse-
ment, contre nature. ITAL. Monstruosamente, contra natura. GERM. Un-
förmlich, Ucheinlich, vñnatürlich. HISP. Monstruosamente, contra na-
tura. ANGL. Monstruouslie, against nature. ¶ Cic. 3. de diuin. Nihil tam
præpostere tam inconditè, tam monströsè cogitari potest, &c.

Monstrifer, ra, rum, adjectivum Monstrum referens. ¶ μεμοντρός. GAL.
Monstrueux. ITAL. Monstruoso. GER. Das ein wundersame bestial hæc.
HISP. Monstruoso. ANG. Monstruous or representing à monstre. ¶ Plin.
lib. 6. cap. 30. Animalium hominumque effigies monstriferas circa
extremitates eius gigni minimè mirum, Lucil. lib. 5.

— mundumque coérces

Monstriferos agit unda sinus.

Monstrificabilis, e, idem quod monstrifer. Lucilius. Nunc ignobilitas his
mirum ac monstrificabile. Monstrificus, a, um, qui monstra dicendo, vel faciendo profert. ¶ μεμοντρώς. GAL. Monstreux. ITAL. Monstruoso. GER. Das wunder selzam
ding macht. HISP. Monstruoso. ANG. Monstruous. ¶ Plin. lib. 21. cap. 5. In-
venta in his & ratio inferendi, monstrificis hominum ingeniis. Idem
lib. 6. c. 15. Sed nihil facile reperiatur mulierum profluvio magis mon-
strificum.

Monstrificē, adverb. ¶ μεμοντρώς. GAL. Monstrueusement. ITA. Mon-
struosamente. GERM. Wunder selzamlich/ schenlich. HISP. Monstruo-
samente. ANG. Monstruouslie. ¶ Plin. lib. 2. 8. c. 11. Equarum virus à coitu
in lychinis accensum, Anaxilaus prodidit, equinorum capitum virus
repræsentare monstrificē.

Montaltum, olim Vfugum, Montalto, V.E. Calabriæ.

Montanus, Poëta, eius meminit Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 16.

Montanus, Montigena, Montivagus, Montosus, vide Mons.

MÖNVENTUM, i. vel etiam monumentum per i, dicitur quicquid nos
movet, ut tituli, sepulchra, statuae, fana, porticus, carmina, historiæ, do-
cumenta, præceptiones, sapientum monita, libri, & cætera eiusmodi.
¶ מונטז מונטשחָרְבָּן zischarbon. μνημεῖον, μνῆμα. GAL. Memoire,
monument, souvenance. ITA. Memoria, monumento. GER. Ein ges-
dächtniszeichen / etwas das uns eines vergangenen dings erinnert / ein
gedächtnus. HISP. Memoria, o recordacion, amonestamiento. ANG. A
monument, or remembrance of any thing done. ¶ Cicero ad Casarem.
Sed ego quæ monumenti ratio sit, nomine ipso admoneor, ad memo-
riam magis spectare debere posteriratis, quam ad præsentis temporis
gratiam. Ovid. 13. Metam.

At puto, funeribus dotabere regia virgo,

Condeturque tuum monumentis corpus avitis.

Cic. 1. Tusc. Quid testatorum diligentia? quid ipsa sepulchorum
monumenta? quid elogia significant, nisi nos futura etiam cogitare?
Florent. Iurecons. I. monumentum, ff. de relig. & sumpt. funerum. Monu-
mentum generaliter est res memoriae causa in posterum prodita, in
quam si corpus, vel reliquiae inferantur, fiet sepulchrum: si vero nihil
eorum inferatur, erit monumentum memoriae causa factum, quod
Græci κεντρόν appellant. Varro lib. 5. de lingua Latina, Monumenta
à monendo, quæ sunt in sepulchris. Et ideo secundum viam, quo præ-
tereunte admoneant, & se fuisse, & illos esse mortales. Ab eo cætera
quoque scripta ac facta memoriat causa Monumenta dicta. Haec tenus
Varro. Rerum gestarum monumenta, sunt historiæ, vel annales, quæ
vitorum fortium memoriam ab interitu vindicant, quæque posteros
admonent, ut illorum exemplo, pericula omnia pro patria intrepidè
subeant. Cic. de Orat. Rerum gestarum monumenta, & vetustatis
exempla oratori nota esse debent. Idem de finib. Ut enim nos ex an-
naliū monumentis testes excitamus eos, quorum omnis vita con-
sumpta est in laboribus gloriis, Monumenta quæ Cæsar. 2. bell. ciu.
vocaverat ornamenta templi. Quintilian. Monumentum aliud, aliud
tumulus Velleius. Fecit virtutis suę monumentum Carthaginem, quod
monumentum fuerat avi, &c. Plaut. Curc. f. 2. a. 1. Statuam vincę, quæ
tuo gutturi sit monumentum. Idem ibidem sc. 1. a. 3. Vult dare auream
statuam faciendam factis monumentum suis. Velleius. Monumenta
virtutis Pompei sunt Syria & Pontus. Idem, Et monumenta eius
victoriae & triumphi. ¶ Itē Senec. Eloquentiae monumentis, (i. scriptis
& ingenio.) Idem, Monumenta ingenij sui comburete. Quint. Oratio
scripta est monumentum orationis habitæ Ovid. Eleg. 3. lib. 3. Trist.

— Maiora libelli

— Et diurna magis sunt monumenta mei.

¶ Monumentum etiam dicitur pignus, aut res aliqua, memoriat causa
apud aliquem relicta: Græci μνημεῖον, vocant. Virg. Æneid.

— quem candida Dido

— Esse sui dederat monumentum & pignus amoris.

¶ Monumentum etiam dicitur pro munere & dono, quod ea memoriis
corum qui acceperunt inhærent. Persius Satyr. 3.

— neque invidias,

— Et piper & perna, Marsi monumenta clientis.

Monumentaius, ad monumentum pertinens Apul.

Monychā, chæ, cum y, & ch aspiratio, μονυχα. Nomen est matri divi
Augustini, cuius vita sanctimoniam, & ipse divus Augustinus, &
Maphæus Végus Laudensis vates litteris mandauere.

Monychüs, μονυχός, unus fuit Centaurorum, de quo Juven. Sat. 1.

— Quantas jaculetur Monychus ornos.

¶ Ductum autem est hoc nomen à Graco μονύξ, quod perinde est
ac si Latinè solungulum dicas. Hoc autem proprium equorum est epi-
theton, qui unicum & solidam habent ungulam. Quo fit, ut & cen-
tauris tribuatur, quibus Poëtarum fabulæ equinos tribuerunt pedes.
Monyma, μονύμη, Mithridatis uxoris, quæ in desperatione rerum profligata-
rum, detractum è capite diadema collo circumligasse traditum, se-
sæque ex eo suspendisse: & quum corporis pondere laqueus ille dirup-
tus, esset, dixisse, Execrandum diadema. neque in tam triste minis-
trio mihi profuisti, μονύξ quum super illud humi abiectum inspu-
tasset. Eunocho regio iugulandam sese obtulisse.

Monymus, μονύξ. Corinthij cuiusdam trapezitæ servus: qui quum
magno philosophia amore teneretur, Diogenesque in primis operam
date cuperet, simulata insaniam heri spargebat, cōque modo ab illo dimissus, ad philosophia studium se convertit, & Dio-
geni se totum tradidit. Vide Laëtitium.

Mopsium, μόψιον, Agri Pelasgici oppidum in Thessalia, apud Strab. l. 9.

Mopsos, μόψος, Liberum Ciliciæ oppidum, ad Pyramum fluvium situm,

testa Plin. l. 5. c. 17. Strabo l. 1. 4. μόψω isime appellat.

Mopsopla, μόψωπλα, Attica regio à Mopsio regi sic dicta, ut auctor est
Strab. lib. 9.

Mōpsus, μόψος, nōmen proprium viri vatis, qui (ut Pomponius Melas refert) in finibus Pamphyliae Phaselim urbem condidit. Fuit & alter Mōpsus Lapitha, id est, Thessalus (ut Strab. lib. 9. qui fuit Ampyci & Chloidis filius). Alius fuit cum quo certavit Callias de geritiae divinandi, Apollinis filius.

Mōrā. x. Expectatio, temporis dilatio, cunctatio. { ἡμέρα ἀπεργία ἀναστάση. GAL. Demeure, retardement, delay. ITA. Indugio, dimora. GERM. Ein Verzug oder Verhinderung. HISP. La tardanza o detenimiento. ANGL. Tarrying, stay or delay. } Mōra nulla tibi est: licet ire accubitum. Plaut. Menach. sc. 4. a. 2. Mōra habuit quominus. Vell. Par hominum mōram hanc induxerunt. Plaut. Most. sc. 2. a. 1.

Si mōra pro culpa est, Ego sum maturior illo.

Ovid. 13. Met. Pr̄ter hanc, mōram non facies mihi. (i. molestus non eris.) Plaut. Most. sc. 1. a. 1. Mōra ius sibi fecit dolor Senec. c. 1. de cons. ad Mart. Tibi mōram dicti creat. Plaut. Pseud. sc. 3. a. 1. Fames & mōra bīlem in nāsum conciūnt. Idem, Amph. Ne mōra molestiaque sterile imperiū habeat sibi servus frugi. Idem Aul. 1. a. 4. Mōra mera est mōrētēr. Idem Capt. sc. 1. a. 2. Si alia memorem mōra est. Ibid. sc. 2. a. 4. Cave in te mihi sit mōra. Idem Cure. sc. 1. a. 3. Nē mōra qua sit. Idem Pseud. sc. 1. a. 1. Quis est qui nō tam occupato molestiam obtulit Ibid. sc. 3. a. 1. Ētūmnam crevit aucta mōra, Ovid. Eleg. 6. lib. 4. Trist. Hos frustā per omnes mōras exitu prohibere conatus Sueton. in Cesar. c. 34. Non desciēcit mōra quod naturale est. Senec. cap. 8. de consol. ad Mart. Si avaritia dimisit, (te,) amb̄tio mōram non faciet. Idem c. 1. 3. de cons. ad Helv.

Nec mala tam longa nostra lenata mōra.

Ovid. Eleg. 3. lib. 3. Trist. Quies nulla (malorum) nisi in studio Pieridūmque mōra, idem Eleg. 1. lib. 5. Trist. Item, Longa referre mōra est, idem lib. 1. 3. Metam. mōra segnis. vide Segnis. Plaut. cui mōra semper obfuit, diligentia profuit. Cic. 6. Philipp. Itaque bellum nefarium illatum Reipublicæ quum videtur, nullam mōram interponendam in sequendi Antonium putavi. Terent. Andr. Nec mōra ulla est, quin eam uxorem ducam, Virg. 3. Aeneid.

Hic tibi ne qua mōra fuerint dispendia tanta.

Idem 3. Eclog.

In me mōra non erit ulla.

Terent. Andr. Sed seque et me intro ne in mōra illis sis. Frangere mōras portarum, id est, frangere portas que nos morantur. Stat. 10. Theb.

rapite arma mōrasque

Frangite portarum.

Mōram redimece Salust. in Iugurth. 7. 4. Sed Iugurth. prīmū tantummodo belli mōram redimebat.

Mōrūla, à, diminutivum, à mōra diarijō. Aug. lib. 11. Conf. Quero quoniam dies dicitur non tantum mōrūla Solis super terrā, secundūm quod aliud est die, aliud nox.

Mōrāmentum, i. Mōra. { ἡμέρα ἀπεργία ἀναστάση. GAL. Demeure, retardement, delay. ITA. Dimora. GERM. Ein Verhindern. HISP. Tardanza. ANGL. Tarryng stay or delay. } Apul. in Floridis. Hisce igitur mōrāmentis omnibus, qui volūnt equitare, ad victorem sibimet equum deligunt.

Mōrātor, veibale, Retardator, cunctator. { ἡμέρα μετάκεκρι. ἡμέρα μεθημένη. μετάκτη, ἀπεργία. GAL. Retardeur, dilayeur. ITA. Dimoratore, tardatore. GERM. Ein verhinderner. HISP. Tardador. ANGL. A tarryer, delayer or stayer. } Liu. 2. ab Vrbe. Quatuōtque tribunorum adversus unum moratorem publici commodi auxilio delectum Coss. habent.

Mōrātōrūs, a, um. { ἡμέρα μετάκεκρι. GAL. Chose pour retarder. ITA. Cosa da tardare. GERM. Dag des verzugs ist. HISP. Cosa para tardar a otra. ANGL. A thing fer to tury upon. } Paulus Iurecons. Quo minus prædiūmire pignoris distrahit, obliata moratoria cautio non admittitur hoc est cautio quæ datur ut quis differat & expectet.

Mōra vaticana, νυνεῖσα. A. Romanis vocatum fuisse rubi fractum auctor est Diosc. lib. 4. c. 35.

Mōracia, sunt mōros & anxi & iracundi difficiles senes, ut quidam mōraces nūces, duras esse dixerunt: à quo fit

Mōrācillum, h. e. duriusculum.

Mōralis, mōratus, vide Mos.

Mōravia, Marhern, Germanie provincia. Marchionatus titulus decorata ad regnum Bohem. Est in ea Olmucensis. E. Pragēsi A. suffraganeus.

Mōrbvs, i. ēgritudō corporis, vel mala affectio contra naturam, quæ usum eius faciat detrahens. Cælius apud Gell. c. 2. lib. 4. ubi plura de differentiā morbi & vitij. { ἡμέρα μετάκεκρι. ἀπεργία. GAL. Maladie. ITA. Morbo, male. GERM. Ein tranchheit sucht. HISP. Dolencia, enfermedad mal. ANG. Sicknesse, disease or sore. } Apud Iureconsultos scriptum est, Morbum & vitium inter se differe: id quod Ciceronis loco ostenditur lib. 4. Tusc. Morbum esse totius corporis corruptionem, veluti febris est, aggrationem, morbum cum imbecillitate. Vitium quum partes corporis inter se dissident. Ex quo parvitas membrorum, distortio, deformitas. Attic. lib. 11. Tullie meæ mōbus, & imbecillitas corporis me exanimat. Idem 1. in Catil. Ut homines ēgrī morbo gravi, quum restu febrique iactantur. Idem 2. Offic. Quā propter in adeundis periculis consuetudo imitanda medicorum est, qui leviter ēgratantes, leviter curant: gravioribus autem mōribus periculosa curationes, & ancipites adhibere coguntur. Te igitur mōribus agitat hepatarius? Plaut. Cure. sc. 1. a. 1. Heu hercle mōrum acrem & durum! Idem Men. sc. 2. a. 5. Non tu scis, quantum isti mōrum facias malis? Ibid. sc. 5. a. 5. Quid mōrum esse dixerās. Ibid. sc. 4. a. 5. mōrbos cognitos ante remedia: Et cupiditates natas esse ante leges Liu. lib. 3. 4. Et de repente tantus mōrbus incidet. Plaut. Men. sc. 2. a. 5.

Meo comes est insania mōrbo.

(i. poētica.) Ovid. Eleg. lib. 2. Item mōrbus eum invaserit gravis (de inopia pecuniae.) Plaut. Asin. sc. 1. a. 1. Cui tu abiens affers modum, (i. ēgritudinem.) Ibid. sc. 3. a. 1. Mōrbos cui insputatur ei venit. Idem Capt. sc. 4. a. 3. Comitialem intelligit mōrbum, quem levari, aut etiam arceri sputando, i. sputo, sive otis salivâ credit antiquitas. Virg. 3. Georg.

Omniaque in se

Calepini Pars II.

Offa minutatim mōrbo collapsa trahebat.

Galenus in tract. de differentiis mōrborum. Mōrbus (inquit) est affectū contra naturam, prius vitians actionem. Quare quum actio vitia non fuerit, mōrbi nō meretur. Evenit autem tripliciter, ut actio impediatur. Aut enim id contingit ex primatum qualitatū in temperie, aut ex partium inmoderatione, aut ex solutione unitatis. Dicuntur tamen etiā mōrbi in animo vitia invenientia & corroborata usu: ut est avaritia, ambitio. Cic. Tus. Quomodo autem in corpore est mōrbus, ēgratio, & vitium: sic in animo: Declamat. in Cic. Graviter, & iniquo animo. maledicta tua pateret M. Tulli, si te scirem iudicio magis, quam mōrbo animi, perulantia ista uti. Mōrbus ita & affectus. Gell. c. vlt. lib. 1. Quid autem mōrbus in xy Tab. Cælius docet apud eundem Gell. c. 1. lib. 20. Et dicimus, Affici gravi mōrbo, Laborare mōrbo. Convalescere ex mōrbo, &c. Mōrbus maior, i. Celso lib. 3. c. 3. Comitialis, in italiæ, ἡμέρα πύργος, & isegs, i. magnus & fæc Hippocr. οἰλωνικός Tralliano, caducus, Herculeus, infantilis Lucietio sōnticus Gellio, scđus, αἴγαχος Galeno j. de locis affect.

Mōrbidūs, a, um, quod est mōrbo infectum, ēgratum, infirmum. { ἡμέρα choiē. ἡμέρα dārvai rōmē, in rōmē, in rōmē. GAL. Malade, mālādīs, mālādīs, mālādīs. ITAL. Morbato, infectato. GERM. Slech, krank. HISP. Doliente ò enfermo. ANG. Siche, sore. } Plin. lib. 8. c. 2. 8. Atque ita profluvio sanguinis mōrbitum alias corporis exonerat. Lucret. lib. 6. languens quem contulit agricolarum Copia, convenientis ex omni mōrbida parte. Varro 3. de re rust. cap. 16. Aut quum sunt apes mōrbitæ propter primores vēnos paſtus, Mōrbita vis quæ mōrbus affect, lib. 6.

— unde repente

Mōriferā possit cladem conflare coorta

Mōrbita vis hominum generi, pecudūmpue cateruis

Expediam.

Idem. Fit mōrbidus aēr. Et Senec. de consol. ad Martiam, Homo mōrbidus fit multis causis.

Mōrbiflūs, a, um, quod mōrbum interficit. { ἡμέρα macholēh, ἀσθεψος. GAL. Qui porte maladie. ITAL. Che apporta mōrbo. GERM. Das frano ekeis bringt, rongefind. HISP. Cosa que haze ò traç dolencia. ANG. That causeth sicknesse. }

Morbilli, vulgo dicuntur ἡμέρα, sive tanquam parvi mōrbi sive tanquam parvorum mōrbū. Iuniores eis vulgo laborant.

Mōrōsus, a, um, Obnoxius mōrbo, & valetudinarius dicitur, { ἡμέρα choiē ἡμέρα dāvai, rōmē. GAL. Mal fain. ITAL. Mal fano. GERM. Krank der vil krank wirt. HISP. Doliente ò enfermo, ò de mucha dolencia. ANG. Sick or sickleite. } Cato de re rust. c. 2. Ferramenta vetera, ferrum senem, ferrum mōrbus, & si quid aliud super sit vendat. Qui propriè dicatur mōrbus, vide Gell. c. 2. lib. 4. Varro 1. 2. c. 1. mōrbus pecus & vitiosum.

Mōrēfus, supertilio, L. gr. b.

Mōrdeo, es, momordi, & Memordi Gell. c. 9. lib. 7. & olim mōrbi, mōrsum. Dentibus lādo. { ἡμέρα naschah, dāvai. GAL. Mordre. ITAL. Mōrdere. GERM. Beissen. HISP. Morder. ANG. To bite. } Lucan. lib. 3.

Exhibituit primus chalybem, frenosque momordit.

Plant. in Trin. ni fugilsem (inquit) medium tredo præmorsissim. Ovid. 13. Metam.

— manūque

Pabula decerp̄i, decerp̄taque dente momordi.

Cic. pro Rosc. Amer. Latrant & mōrderat canes. { Translatē lādere & obtrectare significat. Terent. in Eunuch. — invidere omnes mihi, Mōrde clanculum: ergo non floccipendere. } Idem pungere, sive dolore afficere. Cic. Attic. lib. 1. 3. Valde mōrde mōrderunt epistolæ tuae de Attica nostra. Herba quoque mōrderat dicitur, id est, sapore acri pungere: Plin. lib. 11. c. 12. Hunt mōrdebit oburgatio. Quint. Quod diffundit animalium, vel mōrdet, Senec. Epist. 67. Hoc tene, hoc mōrde. (i. ne obliviscere.) Idem Epist. 79. Odium mōrdet. Quintil. Efficerat & mōrdet frānos (animus poētae sup.) Senec. c. vlt. de transq.

Tu caue defendas quamvis mōrdebere dicitur.

Ovid. Eleg. lib. 1. Trist.

Nec livor iniquo dente momordit opus ullum.

idem Eleg. 1. vlt. lib. 4. Trist. Mōrde, est aliquando edere, ut Iuvenal. Satyr. 5.

Sordes fāris mōrderat canini, i. cantabri, ut exponit scholiastes aliter panem fōrdidum caninum, frangere mōrbi, Sat. 15. Ita Sat. 6. Ostrea mōrdet, i. comedit. Coniungit. Sat. 1. 3.

— sed qui mōrderet cadaver

Sustinuit, nil unquam hac carne, libertius edit,

Composita sunt Admōrdeo, Commōrdeo, Demōrdeo, Immōrdeo, Obmōrdeo, Prämōrdeo, Remōrdeo, de quibus vide suis locis.

Mōrsūs, a, um, participium, { ἡμέρα naschah, dāvai. GAL. Qui est mōrbi. IT. Mōrso, mōrscato. GERM. Gebissen. HISP. Mōrdido. ANG. Bithdē. } Plin. lib. 26. c. 3. Datur mōrsūs à cane rābioso ne rabidi fiant.

Mōrsūs, us, nomē, propriè dicitur actus mōrderi. { ἡμέρα nēschech, dāvai. GAL. Mōrsūre ITAL. Mōrso, mōrditura. GERM. Ein biss. HISP. Bocados, ò mōrdedura ANG. A bite. } Cic. de divinatione, lib. 1. Quid Aristochilia ad mōrsū serpentum possit, &c. Idem 2. de Fato, 1. hilostetes ulceratus serpentis mōrsū. Lacerate mōrsū artus suos. Quint. Catull. lib. 1. Epigr.

Atque acres solet incitare mōrsū.

Accipitur etiam mōrsū pro dolore & ēgritudine. Cic. 3. Tuscul. Itaque & dōlor corporis, cuius est mōrsū aceritus, perferetur spe proposita boni. Mōrsū necessarius in discessu, vel amissione carissimorum. Senec. cap. 7. de consol. ad Mart. Nonnunquam etiam pro detractione. Horat. lib. 1. Epigr.

Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam

Limat, non odio obscurō, mōrsūque venenat.

Mōslūncūlā, æ, diminutivum, Parvus mōrsū. { ἡμέρα mōrlio. GAL. Petīte mōrsūre ITAL. Mōrso, mōrditura. GERM. Ein biss. HISP. Pequeño bocado. ANG. A little bite. } Plaut. in Pseud. sc. 1. a. 1. Compellentes artē amantium compares, Teneris labellis molles mōrsūncūlā. Item Mōrsū pro coniunctione & nexus, ubi lōrica cum sibulis conūctūt. Silius lib. 7.

Strage

*Strage super lapsus socium qua fibula morsua
Lorice crebro laxata resoluerat istu.*

Mōdāx, qui mordet. { ὁ μενείς. GAL. Mordax, poignant. ITA. Mordace, mordicore. GERM. Beißig. Item. ein nachreders hindersticher. HISp. Cosa que muerde, ò maldize. ANG. That bytheth, that stinges with teeth or wordes. } Plin. lib. 6.c.24. Mordacia sunt quibusdam folia, ut vticis Plaut. in Trucul. Nunc tibi iam amabo, ianua est mordax mea quo intrare metuas mea voluptas? mordax folium: hoc est pungens, & taetum, vel gustuum feriens. Mordax homo. Detractor. Lividus & mordax. Horat. 1. Serm. sayr. 4. Mordacissimus superlat. Plin. lib. 17. cap. 19. Mordax equus & calcitro. Gell. cap. 1. lib. 4.

Non ego mordaci distracti carmine quenquam.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Mōrdacitās, { μόρδατος, ἡ δοκτὸν οὐώμας. GAL. Aspreié mordante. ITA. Mordacità. GERM. Beißung oder stechung etlicher Freuter, das brennen. HISp. Aquella obra de morder, ò maledezir. ANGL. Abiting, sharpness of wordes. } Plin. lib. 12.c. 15. Iis enim omnibus foliis inest aculeata mordacitas.

Mordices, dentes quibus mordemus: tanquam à mordex; sicut dicitur tum ex Plaut. Aul. sc. 2.a.2. Asini me mordicibus scindant, boves incurvant cornibus. Ut cornua instrumenta substantialia feriendi, ita mordices. Hic tamen per mordices intelliguntur oblocutiones, & iniunctae operationes per cornua. Non. c.2. Mordicitus & mordicus pro morsu. apud Plautum Turnebus ac Lambinus legi volunt mordicus. Gruterus suspicatur mordicitus.

Mōrdicūs, adverb. Mordendo. { ὁδάξ. GAL. Avec les dents, en mordant. ITAL. Co denti. GERM. Mit beissen. HISp. A bocados. ANGL. By biting, by the teeth. } Plaut. in Cure. sc. 1. a. 5. Manum arripuit mordicus. Idem Menach. sc. 3. a. 1. Oportebat iam nasum ademptum mordicus. ¶ Aliquando significat arcte, & quasi morsu ac dente. Sueton. in Cas. Elata lava, ne libelli, quos tenet, madeficent paludamentum mordicus trahens, ne spolio potiretur hostis. ¶ Mordicus tenere per translationem, pro summa pertinacia tue. i. Cic. 4. de finib. Quum id fugiunt, re eadem defendunt, quæ Peripatetici verba tenent mordicus.

Mōrdico, as, Dolorem affero, perinde ac si morsu laderem. *άλλω.*

Mōrsicātūm, Mordendo. { ὁδάξ, ὀνειδίας. GAL. En mordans. ITA. & HISp. Mordendo. GERM. Mit beissen. ANGL. By biting. } Varr. Sicut pulii incidunt, & in labellis morsicatum lusitant, ex Nonio.

Mordicēum, *μορδίους.* Civitas Pisidiæ, Appollonia postea dicta. Steph.

Mōrditus, vel Morditum, vox Germanica, Mordrey, quæ significat latrocinium. Extat in ll. Ripuar. tit. 15.

Morella, in officinis dicitur solanum hortense. { GAL. Morelle. HISp. Mora morella. }

Mōrētūm, ti, { μορέτη. GAL. Certain gasteau, tartre ou tourteau faite de farine, lait, vin, fromage, & herbes. ITA. Torta di farina, latte, vino, formaggio, & altre sorti d'herbe. GERM. Ein staben knochenso aus milch, wein, laß und eischen krentern gemacht wirkt. HISp. El almodoro o salsa semejante. ANGL. A kind of cake made milk, Wine, cheese and herbs. } Genus libi ex lacte, vino, caseo, & herbis confectum, quale describitur à Virgilio in eo opusculo cui titulus est Moretum. Ovid. 4. Fast.

*Non pudet herbosum, dixi, posuisse moretum
In domina mensitan sua causa subest?
Laete, mero veteres usi narrantur, & herbis
Sponso sua si quas terra ferebat, ait,
Candidus elixa miscetur caseus herba,
Cognoscat priscos, ut dena prisa cibos.*

Dictum autem est Moretum (ut non obscurè significat Virg. loco iam indicato) à verbo Græco μορέτη, quod inter cetera significat ab: ad.

*Tum demum digitis mortaria tota duobus
Circuit, inque globum distantia contrahit unum,
Conset ut effecti species nomenque moreti.*

Morganatica, nuptiale donum. Vox Germana corrupta, apud feudistas. Hotomanus docet esse. Morgengabe matutinum munus. Id erat quod sponsus die nuptiarum sponsæ manè salutat & coram propinquis & amicis ante convivium nuptiale donabat.

Morgentium, *μοργένιον.* Vtis Italizæ, δέ τοι μοργέντας vocatur etiam mōrgentina, Gentile, Morgentinus, & Morgites. Steph.

Mōrgūs fluvius est ex Alpibus defluens, unus eorum qui à Pado excipiuntur de quo Plin. lib. 3.c.16.

Morgyna, *μοργύνα,* urbs Siculorum Gentile Morgynus Steph.

Mōria vox Hebræa, mons ille, in quo templum aedificatum est à Salomon. Schimel. in lex. ad vocem Moria: Iuxta Hebræos in isto monte fuit.

I. Altare, in quo sacrificarunt, Adam creatus, Abel, Cain.

II. Altare, in quo sacrificavit Noë, egressus ait.

III. Colligerus Isaac.

IV. Altare extactum tempore Davidis & Salomonis.

V. Ierusalem & templum.

Mōria, *μορία,* stultitia. vox Græca.

Mōrici, *μορίαι,* Populi Indiæ ligneas domos habitantes. Steph.

Mōrini, *μορίνοι,* Populi sunt inter Belgas ad Oceanum Britannicum Batetibus; & Nerviis vicini, quorum oppidum mediterraneum, Ptolemaeo teste, fuit Teruanna, *τερυάννα* etiam hodie nomen retinens. { Die Bolanger. } Hi à Virgilio Extremi hominum appellantur, quod (ut diximus) Oceano sint proximi, brevissimumque ab eis, vel ipso Cæsare teste, in Britanniam, sit traiectus.

Mōriones, *μοριόντες,* Stulti, Principum deliciæ. Mart. lib. 8.

Morio natus erat, virginis millibus emi.

Mōrion, Lapidis pretiosi nomen. Plin. lib. 37.c. 10. Morium Indica, quæ nigerrimo colore translucet, vocatur Pramnum: in qua miscetur & carbunculi color, Alexandrinum: ubi Sardæ, Cyprium.

Mōrisoni, Thraciæ populi, circa Ponti littora incolentes: quorum meminit Plin. lib. 4.c. 11.

Mōrmyræ, Piscis est marinus, variis coloribus pictus, cuius meminit Ovid. in Halicur. referente Plin. lib. 32.c. 11.

Mōrōchthūs, *μόροχθος,* Lapis est in Ægypto nascens, quem nonnulli à lacteo colore Galaxiam & Leucographia appellant. Utuntur eo linætorum officinæ ad candorem vestium, propterea quod mollis sit, & faciliter diluat, auctor Diocl. lib. 5.

Mōrōr, aris, Expecto. Opperior. { Ιερὰ νεοεφάνησον θυμάβησα. GAL. Retarder, detenir, amuser, attendre. ITA. Aspettare, indugiare. GERM. Verzichen warten. HISp. Esperar lo que ha de venir, tardar. ANGL. To tarie, to abyde. } Lentulus Senatus, inter epistolæ Ciceronis: Diutiū morari, aut expectare præsidium non necesse habui. Nihil hoc Curionem morabatur ab spe. Cæs. 2. de bell. ciuil. Absoluto Claudio negavit Tibull. se Gracchū morari. Liu. lib. 3.d. 3. Te moraris mihi cum obloqueris. Plaut. Men. sc. 2.a. 1. Numquid me morare. Ibid. sc. ult. a. 5. Tametsi occupatus, morarum (te.) Idem Pseud. sc. 3.a. 1. Non morabor a gentium, quin feras. Idem Asin. sc. 2.a. 2. Neque diem decet me morari. Idem Capt. sc. 3.a. 2.

Oculos paulum tellure moratos

Sustulit ad preceres.

Ovid. 13. Metam. ¶ Dicitur & Moio, moras, are, Diomedes lib. 1. ex Pacuvio. Paucis absoluit ne moraret diutiū. Item dat exempla Ennij & Nevij. ¶ Aliquando etiam accipitur pro curio, vel labore. Plaut. in Aul.—pallas, purpurā Nihil moror quæ in servitatem sumptibus redigunt viros. Idem lib. sc. 3.a. 4. Nihil moror istas magnas dotes dapsiles, hoc est nihil euro, nihil facio, οὐδὲ πουπιδεῖ. Ego iltam dum, neque qui homines sitis novi. Idein Mil. sc. 5.a. 2. Nihil moror tergum mihi negotiosum esse. Ibid. Alieno uti nihil moror, (i. non placet.) lib. sc. 3.a. 2. Nihil morantur Laconas Imi subsellij viros. Idem Capt. sc. 1.a. 3. Ego istius complexum nihil moror: meum autem hic aspernat. Idem Asin. sc. 3.a. 3. Idem Aul. sc. 3.a. 1. Si vis porrò dicam, Nihil moror, (i. non placet audire.) Ibid. sc. 2.a. 4. ¶ Σαρπισμέ etiam morari, est detinere, retardare. { ςαρπισμέ. αντιχέρι, αντιχείρ. } Quintil. in Mathematico, Quid me adhuc pater retines? Quid moraris absuntem? Plaut. in Epid. Nihil ego te moror. Item morari, manere. ζεριζεις. Cæsar. bell. Gall. lib. 2. Itaque paulisper apud oppidum morari, agrisque Rhemorum depopulari, &c. Lavabo ut rem divinam faciam, ne affinem morer. i. expectare cogam.) Plaut. Aul. sc. 2.a. 4. Nihil morabitur (convivas.) Idem Men. sc. 2.a. 2. ¶ morari oculos voluptate. Senec. c. 1. de tranq. Cur didici, litteraque est oculos alla morata meos, Ovid. El. 1. 1. 3. Trist.

Et pater est aliqua fraude morandus, ait.

Idem Eleg. 9.lib. 3. Trist. ¶ Item hæc, dubitare. Virg. 2. Aeneid.

Quid uero moror, si omnes uno ordine habentis

Achivos.

Et in his omnibus significationibus habet primam correptam. ¶ Morari vero prima producta, apud Suet. in Neron. c. 33. pro insaniæ, desipere. { כְּסַפֵּר חַסְפָּל נִימָהָר. μοράνεν. GAL. Folastri. ITAL. Impazzire. GERM. Unfinnig sein. HISp. Hazer boverias. ANGL. To playe the foole, } quod ostendit Suetonius, Solitum inquietus esse dicere Neronem, desiliſe Claudium inter homines morari, nam Græci μορός stultum vocant & fatuum. Videbatur dicere, Claudium desiliſe manere & vivere inter homines: quum intelligi vellet, cum desiliſe per mortem delitare & despere, qui vivus deliraverat.

Mōrāns, antis, participium. Virg. 4. Georg.

namque morantes

Martius ille aris rauci canor increpat.

Vbi Servius, Morantes, id est, tardè incedentes. ¶ Composita à Moror, sunt Commoror, Demoror, Immotor, & Remotor, de quibus suis locis.

Morator publici commodi. Liu. 2. ab Urbe.

Mormoliceum, terriculum: à μορμολίθῳ, terteo.

Mormyra piscis. Plin.

Mōrōchthūs, *μόροχθος,* lapis quidam Ægyptius, alio nomine γαλαζίας & λαζαρεφίς, eo utuntur ad dealbandas vestes.

Mōrōs, { כְּסַפֵּר חַסְפָּל נִימָהָר. μορός. GAL. Fol. ITAL. Stolto. GERM. Ein Narr, tor. HISp. Loco, bovo. ANGL. A foole. } Græca dictione appellatur, qui Latinè stultus. Plaut. in Trin. Amor hominum moros, & morolos efficit. ¶ A quo morari verbum prima longa. Vide paulo antè in verbo Moror, vide Mōrōs.

Mōrlögūs, gi, stulta & inepta loquens. { μορολόγη. GAL. Qui parlo follement, & sottement. ITA. Che ragiona pazzie. GERM. Det vil vos rechtig geschreuz oder narren tödung treibe. HISp. El que habla bouveras. ANGL. That speaketh follylie. } ¶ Vnde & sermones huiusmodi Morologia, μορολογία dicuntur: & qui periphrasticus Morologi sermones appellant, à Plauto in Pseudolo. Nec molestum esse, nec sermonibus morologis, μορός enim stultus, λόγος sermo. Plaut. in Pers. Morologus si hoc est, sermone stulto uti incipio.

Morosus, vide Mōrōs.

Mōrpheus, μορφεύς, somni minister est: qui (ut in fabulis est) iussu domini quoquaque vultus hominum singit, verba ipsa, mores item & gestus imitans Ovid. lib. 11. Metam.

Excitat artificem, simulator emque figura Morphæ, &c.

Mōrphnūs, μορφνός, Aquilæ genus, circa paludes & lacus vitam præcipue agens: ab Homero Peirnos, ab aliis etiam Plancus & anataria appellatur. Vide Plin. lib. 10. cap. 3, ubi sex aquilarum genera enumeraat Melænaeton, Pyrgagon, Morphnon, Peirnopetron, Gnesion, & Halyæton, &c.

Mōrs, τις, σώματος, η φυχῆς διάλυσις, hoc est, animæ & corporis dissolutio, Lethum, intentus, obitus. { τρωτός μαρεθτον τενυθα. τὸ κρεας κατασφόν, κατάλυσις, θάνατος. GAL. La mort. ITAL. La morte. GERM. Der tod. HISp. La muerte. ANGL. Death. } Cic. Tusc. 1. Sunt enim qui discessum animi à corpore putent esse mortem Ibid. A malis, igitur mors abducit, non à bonis. Mors (inquit Seneca) est naturæ lex, tributum, officiumque mortalium, malorumque omnium remedium. Hæc à veteribus dea credita est, Noctis, & Erebi filia, quæ in mortales omnes vitæ necisque haberet potestatem. Stat.

In scopulis mors sava sedet.

Cic. 1. Tusc. Mors non est iutoritus, omnia tollens, atque delens; sed quædam

quædam quasi migratione communatioque vitæ, quæ in claris viris, & feminis dux in cœlum solet esse. Horat. 1. Epist. 17.

Mors ultima linea rerum est.

Virg. 2. Aeneid.

— crudelis ubique

Luctus, ubique pavor, & plurima mortis imago.

Ovid. 1.4. Metam.

At verò fuga vos ab acerba morte reduxit.

Morte simplici punire. Suet. in Cas. c. 74. In morte esse. Gell. c. 13. l. 6.

Morte sua defunctus. Suet. in Cas. c. 88.

Semper mœsta tua carmina morte canam.

Catull. ad Orat. Mors instat à tergo. Senec. cap. 10. de consol. ad Mart. Inter vitam & mortem morbis detinere. Ibid. Crudelitas in qua Mors beneficium erat. Idem c. 15. de trans.

Einitis gaude tot mihi morte malis.

Ovid. Eleg. 3. lib. 3. Trist. Desperata victoria in mortem dimicabatur, Velleius.

Inter gemina nantem confinia mortis. i. Inter Scyllam & Ca-tybdim.

Tibull. lib. 4. Nisi mors animum meum à te abalienaverit Plaut. Curc. sc. 3. a. 1. Ciceroni morte stetit vindicta libertatis. Velleius, Mors tenet quicquid abstulit. Senec. cap. 6. de consol. ad Mart. Cras necessum erit mortem exequi. (i. obire.) Plaut. Pseud. sc. 2. a. 4. Evenit in dolore & labore, ut mors obrepat interīm. Ibid. sc. 3. a. 2. Cur me morti dedere oportet. Idem Asin. sc. 3. a. 3. Quousque? usque ad mortem exēta. Mors fatalis, vide Fatalis. ¶ Accipitur quandoque Mors pro aliarum rerum interitu, etiam inanimatarum. Plin. lib. 14. c. 22. Hinc rerum omnium obliuio, mortisque memoriae. Legitur etiam nonnunquam in numero plurali Mortes. Cicer. 2. de finib. Præclarè mortes sunt imperatoriæ. Plin. lib. 13. cap. 21. Qua in domum illata, difficiles partus fieri produnt, mortalesque miserias. Quintilian. declam. 2. Contra verbēa, & experimenta telorum, mortuum pertulere patientiam. Mortes fecerunt, Seneca.

Mōtiōr, cris, & iris, Oboeo, intereo, excedo, decedo, è vita migro, vitam cum morte commuto, nunc tertij, olim etiam quarti ordinis. ¶ מְתַתָּם meth yu ghavah yaradātā. מְתַתָּהוּ, מְתַתָּהוּ. GAL. Mourir. ITAL. Morire GERM. Sterben. HISP. Morir. ANGL. To die. ¶ Ovid. lib. 4. Met. 14.

At strepitum mortēmque timens, cupidusque moriri.

Plaut. Rud. — acta hæc res est, certum est moriri, quām hunc pati Lenonem in me grastati. Moriri miserè mavolet, quām non perfectum reddatur. Idem Asin. sc. 1. a. 1. Periculum ne interea moriamur fame. Ibid. sc. 1. a. 3. Væ virgis quæ in tergo morientur meo. Idem Capt. sc. 4. a. 3. Se facturum divitem si moriatur mater sua. (Mox, Periculum ne interea moriamur fame.) Idem Asin. sc. 1. a. 3. Certumne est tibi istuc; Non moriri certius.) Idem Capt. sc. 5. a. 3. Morior Simo (dolore sup.) Haud te sinam emoriri, nisi mihi argentum redditur. Idem Pseud. sc. 7. a. 4.

Pars etiam quadam tecum moriatur oportet.

Ovid. Eleg. 4. lib. 1. Trist.

Protinus ut morior now ero terra tuus.

idem. Eleg. ult. lib. 4. Trist. Piusquam moritur, mihi dedit annulum. Plaut. Curc. sc. 2. a. 5. Is quoniā moritur, (i. postquam.) Idem. Aul. prolog. Ait ad se in somnis illum venisse mortuum. Mox, Hoc sibi dixisse mortuum. Idem Most. sc. 2. a. 2. Utinam meus nunc mortuus pater nuncietur. Ibid. sc. 3. a. 1. Vbi vivos homines mortui incurvant boves. Idem Asin. sc. 1. a. 1. Mortuus est Demenætus. Metaph. ut dicitur, petri.) Ibid. sc. 2. a. 5. Mortuus est, loces effundendum. Idem Aul. sc. 5. a. 3. Dies iam dimidiatus est mortuus ad umbilicum. Idem Men. sc. 2. a. 1. (i. Iam meridies est.) Hominem inter vivos queritamus mortuum Ibid. sc. 1. a. 2. Qui mortuis coenam coquat, Nam solus is coquere, quod mortuis placeat, potest. Idem Pseud. sc. 2. a. 3. Mortuâ re, verba nūc facis. Ibid. sc. 3. a. 1. August. lib. 3. de civit. Dei, Non importunè, neque incongrue arbitror dicere, et si non humana industria, judicio fortasse di-vino, ut hoc verbum quod est Moritur, in Latina lingua nec Grammatici declinare potuerint ea regula, qua cætera talia declinantur. Namque ab eo quod est Oritur, sic verbum præteriti temporis Ortus est: & si qua similia sunt, quæ per præteriti temporis participia declinantur; ab eo verò quod est moritur, si quæramus præteriti temporis verbum, responderi solet, Mortuus est, littera geminata. Sic enim dicitur mortuus, quo modo Fatuus, Arduus, Conspicuus, & si qua similia, quæ non sunt præteriti temporis, sed quoniā nomina sunt, sine tempore declinantur. Illud verò, quasi declinetur quod declinari non potest, pro participio præteriti temporis ponitur nomen. Convenienter ergo factū est, ut quemadmodum id quod significat, non potest agendo ita ipsum verbum non posset loquendo declinari. Horat. 3. Carm. Ode 2.

Dulce, & decorum est pro patria mori,

Mors & fugacem persequitur virum,

Nec parcit imbellis juventa

Poplitibus, timidoque tergo.

Virg. 4. Aeneid.

Quin morere ut merita es, ferroque averte dolorem.

Idem 5. Aeneid.

O felix una ante alias Priameia virgo.

Hostilem ad tumulum Troia sub mœnibus altis.

Iussa mori.

¶ Mori Morte, est certò mori. ¶ Mori alicui rei in divinis litteris est nunquam perinde non affici ea, atque si mortuus esses. ¶ Mori in peccatis, est manere & perire in peccatis, & ob ea damnari. ¶ Quid autem est, mori legi, est desinere legi adhærente & confidere, quasi per ipsam justus quis, & salvus esse possit. ¶ Moriat, jurandi verbum, quemadmodum Dispeream. Cic. ad Attic. lib. 8. Moriat, si magis gauderem, si id mihi accidisset. Moritur dies, i. occumbit Sol. dies clauditur Papinius.

Iam moriente die rapuit me cena benigni Vindictis.

Ob id dies componi, & comburi dicebatur. Vide Comburo, & Compono. Plaut. Dies quidam jam ad umbilicum dimidiatus est mortuus, ¶ Composita hujus Verbi sunt, Commorior, Emotior, Immotior, & Præmotior: de quibus suis locis.

Calepini Pars II.

Moriens, particip. præl. temp.

Mortuus, particip. præterit. Vnde Mortuo verba facere, pro frusta, vel suadere, vel orare perinde quasi mortuo quis loquatur. I. lat. Pseud. Mōribundus, Moriens, morti vicinus. ¶ מְתַתָּם meth. מְתַתָּהוּ, מְתַתָּהוּ. GAL. Qui se va mourant, qui se meurt. It A. Morendo, chi va morendo. GERM. Sterbend. HISP. Moriando, del todo muerto. ANGL. Dying, redie to die. ¶ Livius 6. bell. Punic. Atque ita gladio quem veste texerat, per adversum pectus transfixus, ante pedes Imperatoris moribundus procubuit.

Mōritāls, e. qui morti subjectus est. ¶ X. Immortalis. ¶ מְתַתָּהוּ. GAL. Mortel. ITAL. Mortale. GERM. Tödtlich, sterblich. HISP. Mortal d que puede morir. ANGL. Subject to death, mortal. ¶ Quintil lib. 5. cap. 12. In clarissimum solem mortale lumen inferre. CIC. 3. de natur. deorum. Mortale igitur omne animal, & dissolubile, & dividuum sit necesse est Hor. 2. Serm. Satyr. 6.

— terrestria quando

Mortales animas vivunt fortita.

Occidisti hercle. Quem mortalem? Omnes tuos. Plaut. Most. sc. 2. a. 2. Ante omnes minimi mortales Pieti. Idem Asia. sc. 2. a. 5. Malignitate hic dies oneravit omnes mortales mihi. Idem Capt. sc. 1. a. 3. Omnes mortales sciunt. Idem Mil. sc. 1. a. 1.

Afficiunt oculis superi mortalia justis;

Ovid. 13 Metam. Publica conditio mortalis nata es, mortales peperilla. Senec. c. 11. de consol. ad Mart.

Mōrtālis, substantivum. Pro homine. ¶ מְתַתָּהוּ. GAL. Homme mortel. ITAL. Huomo mortale. GERM. Ein mensch so sterblich unnd hinfellig ist. HISP. Hombre mortal. ANGL. A mortal man. ¶ Salust. Jugurth. 67. multos mortales capit. Plin. lib. 1. c. 17. Tanta mortalibus suarum rerum satietas est, alienatimque aviditas. Cic. 7. Verr. Nam istum paucis horis primæ actionis omnium mortalium sententiis condonnavi. Ovid. 2. Metam.

Inde deos hominésque voco, nec contigit ullum

Vox mea mortalem.

Plaut. Pseud. sc. 8. a. 4. Nimiris hic mortalis versutis. (i. homo)

Mortalior, comparativum. Plin. lib. 34. cap. 14. Eadémque providentia nihil in rebus mortalius faciente, quām quod infestissimum mortalitati.

Mōrtālis, atis, ¶ X. Immortalitas. ¶ מְתַתָּהוּ. GA. Mortalitat, ce qui est sujet à mort. ITAL. Mortalità. GERM. Tödtlichkeit, sterblichkeit. HISP. Mortalidad d condicion de morir. ANGL. Mortalitatis. ¶ Cic. 1. de natura deor. Aut non omne quod oītum sit, mortalitas consequtatur. ¶ Mortalitas etiam pro hominibus mortalibus. Plin. lib. 2. c. 76. Mortalitas ipsa inventit sibi medium quiddam. Idem lib. 7. c. 40. Vana mortalitas, & ad circumscribendum scipiam ingeniosa. Mortalitatē ignorate stulti: impudentis recusat, Senec. cap. 11. de consol. ad Polyb. Ius mortalitatis, ibid. 17. Mortalitatis exempla colligere ridiculum. Idem cap. 12. de consol. ad Mart.

Mōrtifer, sive mortiferus, a, um, pen, corr, Lethifer, lethale, quod morte affert. ¶ מְתַתָּהוּ. GAL. Mortel, qui fait mourir. ITAL. Mortifero. GERM. Das den tod bringt tödlich. HISP. Cosa matadora, q̄ que trae muerte. ANGL. Deadlie, that causeth death. ¶ Colum. lib. 7. est etiam mortiferus serpentis iectus Plin. lib. 10. cap. 50. Pullis anserum utica mortifera contactu. Cic. 1. Tuf. Et quum penè in manu iam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita est, ut non ad mortem trudi, verum in cœlum videretur ascendere. Virg. 6. Aeneid.

— mortiferumque adverso in limine bellum.

Celsus lib. 5. cap. 16. Nam musculus percussus mortiferus est, præcissus sanitatem recipit. Senec. cap. 11. de consol. ad Mart. Mortifera multa homini.

Mōrtifer, adverb. Lethaliter. Plin. epist. 60. Egrotabat mortifer.

Mōrtūlē, quod ad mortuos pertinet. ¶ מְתַתָּהוּ. GALL. Mortuare. ITAL. Che appartiene à morti. GERM. Das zu den todten gehört. HISP. Cosa perteneciente à mortuorio. ANGL. That belongeth to the death. ¶ Plaut. in Asin. sc. 1. a. 4. Hæc sunt non nugas: non enim mortalitia. ¶ Vnde Emortalis dies, in quo quis est mortuus: sicut Natalis, in quo quis natus est. Ibid. Idem Pseud. sc. 8. a. 4. Certum est enim hunc emortallem facere ex natali die.

Mortuarius, a, um. Gell. c. 7. lib. 18. Mortuaria Glossaria. Scalig. in Vartom legit Mortualia.

Mōrticinūs, a, um, pen, prod, quod est exangue: corruptum, & sponte sua mortuum. ¶ מְתַתָּהוּ. GAL. Qui est mort de soy même, & qui n'a point été tué. ITAL. Morto da se. GERM. Der von in selbs gestorben ist. HISP. Muerto de su voluntad. ANGL. That is dead by the self. ¶ Vnde Morticinam carnem dicimus animalium quæ non sunt macrata, sed per se mortua. Plinius Sola hæc avis in eo generē morticinam carnem non attingit. Varr. de re rust. cap. 9. Morticinæ ovis non patiuntur vesci carne.

Mōrticinī, Clavi dicuntur pedum, quod velut morticina caro sit, quam Græci θυραῖς vocant. Plin. lib. 22. c. 23. Clavis pedum, qui vulgo morticini appellantur, &c.

Mōrsicātim, Morsicula, Morsus, vide Mordet.

Mōrtam, unam esse ex Parcis dicunt quas veteres Latini tis esse putaverunt, eisque nativitati & morti præside. Earum rūmina fuerunt Nona, Decima, & Morta, quo commento illud identur voluisse significare, tempestivum partus tempus esse menem nonuin & decimum: qui verò antè hoc tempus in lucem proderit, aut mortuos nascit aut natos statim mori. Sipontinus ex Martio.

Mōrtarium, in quo res, quæ resolvenda sunt, instillo contusæ teruntur. ¶ מְתַתָּהוּ medobah. bœu, iku, ὕδη. G-L. Un mortier. ITAL. Mortaio. GERM. Ein mortsel. HISP. El morter para molar. ANGL. A morter. ¶ Plaut. in Aul. Cultrum, securum, pistillum, mortarium, Quæ utenda vasa semper vicini rogant. Lapis mortarium, būms, ex quo mortaria confici solent. Plin. lib. 36. c. 22. iuxtoribus curæ fuere lapides mortariorum quoque, nec medicinum tantum, aut ad pigmenta pertinentium. ¶ Hujus diminutivo est Mortariolum, būsidor. Hieronymus in Numeris. Ponent cu eo thuribula, mortariola, cyathos. & crateres ad vina fundenda. Etsi & mortarium locus, & suscepaculum

in quo calx, sive intitita subigitur servatur, quæ loca etiā hodie vulgo Mortaria appellantur. Budæus, Mortarium locus est ubi arenatum, rursum subigitur. Vitruvius. lib. 7. c. 3. Græcorum verò rectores non his rationibus solum utendo faciunt opera firma, sed etiam mortario collato, calce & arena ibi confusa, decuria hominum inducta, ligneis vectibus pinsant materiam, ut ita ad certamen subacta tunc utantur. Mōrticinūs, Mortifer Mortualis, vide Mors.

Mortuum mare, Strabon. dicitur, quia nihil vivum gignit ἀσφαλτης. Lacus est in Pentapoli Syriæ, qui nihil præter bitumen gignit, nihil in eo grave submergitur. Das rodtmeer ist ein stinkender See in Syria. Unde & Asphaltites vocatur, sive ab eo quod Græci bitumen ἀσφαλτος appellant, sive ἀσφαλτης, hoc est, à securitate, eò quod corpora viva ei innatent, turaque sint à submersione. Hinc mortuum mare vita sine infortunio. Senec. Epist. 68.

Morus, a. um. id est, stultus, a. um. Plaut. Mil. sc. 4. a. 2. Ego stulta ac mora multum. Ibidem sc. 1. a. 3. Morus es. Et Men. sc. 2. a. 4. More moro utimur maximè. Vide Moros.

Mōlūs, i. Arbor. μούριν, συγκενία. GALL. Un meurier. ITAL. Moro albero. GERM. Ein Maulbeerbaum. Hisp. El morala arbol. ANG. A mulberry tree. Morum fructus, συκάπουρον, à mora, id est, tarditate, ut quidam putant: nam postrema omnium arborum morus floret, propter quod prudentissima arbore dicitur, quia lœdi se à frigore non sinit: nequenisi planè frigore peracto germen emitit: sed quum cœpit, in tantum universa germinatio erupit, ut una nocte peragat, etiam cum strepitu. Sunt qui à Græco id nominis derivent: μούρος enim nigrum dicitur. Plin. lib. 16. cap. 44. In hoc arborei moi eximiam ætatem nostra adavuit Passienus. Mora quoque in rubis sunt, sed multum ab his differentia. Colum. lib. 3. de pruno, Morum ab Idibus Februariis usque in aequinoctium vernalē recte seres.

Morus Pyramea arbor sub qua occubuerunt Pyramus & Thysbe. Fabula est apud Ovid. lib. 4. Metam.

Moryllij, μορύλιοι, Macedoniat populi in occasum vergentes, juxta Alantenses & Lyncestas. Plin. lib. 4. cap. 10.

Morychus, μορύχος. Cognomen Bacchi apud Siculos ejus faciem vendimia tempore musto & recentibus fiscis oblinere consueverunt. Vide Erasmus in proverbio Morycho stultior.

Mōs, moris, est vitæ institutum consuetudine firmatum. תְּרִדְּךָ. GAL. Maniere, costume, façon de faire. ITAL. Costume, usanza. GERM. Sitten, brauch, gewohnheit. HISp. Costumbre. ANG. A manner or, fashions à custome. Varr. ait, Morem esse institutum animi, quod sequi debeat consuetudo. Cic. pro Cluent. Non mos, consuetudoque servata. Cic. de clar. Orat. Mox est hominum, ut nolint eundem pluribus in rebus excellere. Virg. 1. Æneid.

Virginibus Tyriis mos est gestare pharetram.

Idem 4. Æneid.

Non licuit thalami expertem sine criminе vitam
Degere more fera.

Mores natura pudicos tibi dedit, Ovid. Eleg. 7. lib. 3. Trist.

Docta que non patro carmina more canus.

Ibidem.

Quamvis fortuna, ut mos est illi, me adversa fatiget.

Tibull. lib. 4. Habent hunc morem meretrices. Plaut. Men. sc. 2. a. 2. & sc. 2. a. 4. & Curc. sc. 1. a. 3. Mos est meretricibus. Idem Men. sc. 5. a. 5. Et prolog. Amph. An mos ita est hic, ut peregrinis adventientibus narrant fabulas. Idem Men. sc. 1. a. 5. Ut nunc mos est maximè, quid mirum si amat. Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Nostri amores mores, consuetudines. Ibid. sc. 1. a. 1. Novisse mores me tuos decet (suprà animum.) Idem Mil. sc. 1. a. 1. Amator meretricis mores sibi emit auro & purpura (i. morigeram reddit sibi,) Idem Mostell. sc. 3. a. 1. Mos oblivious hominibus. Idem Capt. sc. 3. a. 5. Maxima pars hominum huc mōtem habent. (i. vitium.) Ibid. sc. 1. a. 2. Nos nostras more nostro & modo instruximus legiones. Idem Amph. Moribus præfectum mulierum hunc factum velim. Idem Aul. sc. 5. a. 3. Pulchrum ornatum turpes mōres peius cœno collinunt. Idem Most. sc. 3. a. 1. Antiquis adolescentes moribus. Idem Capt. sc. 2. a. 1. Quæ uni præcipue morem geras. Idem Most. sc. 3. a. 1. Cape tabellas, lege. P. Mos tibi geretur. Idem Pseud. sc. 1. a. 1. Is senex hospiti amanti morem gerit. Idem Mil. sc. 1. a. 2. Bene morem gerere hero. Idem Capt. sc. 3. a. 2. Vni modo gessi morem. Idem Most. sc. 3. a. 1. Pater nunc intus suo animo morem gerit. Idem prolog. Amph. Fiat, geratur mos tibi. Item Feci more meo: Fecit more hominum, idem Aul. sc. 4. a. 2. Soror facis more tuo. (in laudem.) Idem Aul. sc. 3. a. 1. Interdum sumitur Pro consuetudine approbata, quæ habetur pro lege. Cic. 1. Offic. Quæ more aguntur institutisque civilibus. Idem contra Rull. Est hoc in more positum institutóque majorum. Mores plurali numero, τέρων, consuetudo cuiquam familiaris, & in habitum recepta, à qua bene, vel male norati dicimur. Est enim vocabulum medium, quod tam in bonam, quam in malam partē accipitur. Plaut. in Trin. Nā hic nigrum moribus moes invasit bonos. Ita plerunque omnes iam sunt intermortui. Sed dum illi ægrotant, interiuntur mores mali. Quasi herba irrigua, succedevant mortales. Mores graviores, item mores majores, conjugum vita & minit honestas actiones levi vocabulo & honesto Iureconsulti vocant. Vlpian. lib. 4. Inst. tit. 6. Mores graviores sunt adulteria tantum leviores omnes reliqui. Maritus propter majores mores præsentem dotem reddit propter minores, senum mensum die. Mores cœli. Plin. lib. 14. cap. 1. Succique tantum gratia ex iis pluribus modis ad cœli mores, solique ingenia. Mores de equis. Columell. lib. 6. cap. 29. Mores autem laudant, qui suat ex placido concitato mitissimi. Moribus, pro more & consuetudine. Cic. Tribuni appellati negarunt se in mora esse quominus legibus, seu moribus mallet, inquireret. Virg. 1. Georg.

Varium cœli peradscere morem.

Transferre ad morem. Cic. in Orat. Græcorum prudentiam posse ad nostrum morem, usumque transferri. Morem gerere, Obedire. Terent. Eustach. Mos gerendus est Thaidi Cic. pro Murana. Gestus est mos & voluntati & dignitatii tuae. More bono, aut malo. Salust. Iugurtha 87. Sed bono vincere satius est, quam malo more injiciam vincere.

Hinc sit moratus, moralis, morigeratus, & quod hodie in usu non est Mōstulus diminutivum, quod apud Catonem legitur. Festus, mōculis Cato pro parvis moribus dixit.

Mōrātūs, nomen est, non participium, à nomine mos, diciturque ut plurimum de eo qui bonis laudatisque moribus est præditus. οὐδὲν, εἰδι-ρός. GALL. Mōrigenē, appris & accoustumē. ITAL. Costumato. GERM. Wolgebärdi der gute sitten vnnd gebärden ifs/ item, vbelgebärdi. HISp. Bien acostumbrado. ANG. That hath goodly balde maners. Plaut. in Aulul. sc. 4. a. 1. Dummodo morata recte veniat dotata est satis. Cic. Tusc. Quotus enim quisque philosophorum invenitur, qui sita moratus, ita animo ac vita constitutus, ratio postulat? Idem de clar. Quæque erant propria cùm præstantis viri in Republ. tum bene moratae & bene constitutæ civitatis. In malam partem usus est Plaut. in Truc. Novi ego hominum mores. Ita nunc adolescentes morati sunt. Item Terent. in Heyr. Sed quid mulieris uxorem habes, aut quibus moratam moribus? Ita morata est hæc janua, exemplo janitorem vocat. Plaut. Asin. sc. 3. a. 2. Isto more moratam, ibi placere. Ibid. sc. 1. a. 3. Reliquit filium pariter moratum, ut ejus pater fuit. Idem Aul. prologo. Moratus est ejus moribus pater Capt. sc. 2. a. 1. Nec quicquam exornata est bene, si morata est male. Idem Most. sc. 3. a. 1. Semper istoc modo moratus vivere debebas. Ibid. sc. 4. a. 1.

Mōrālis, e. Ad mores pertinens. οὐδὲν. GAL. Moral, appartenant aux mœurs. ITAL. Morale, che s'apartiene à costumi. GERM. Das zu sittend vnnd der zucht gehörit. HISp. Cosa perteneciente à costumbres. ANG. Belonging to maners. Cic. de fato, Quia pertinet ad mores, quos οὐδὲν Græci vocant, nos eam partem philosophia de moribus appellare solemus: sed decet augentem linguam Latinam nominare moralem, explicandaque vis est, ratiōque enunciationum, quæ Græci οἰκισμοὶ vocant. Morale aliquando naturali opponitur Vtrumque bonum est.

Naturale, Deus summa essentia & vita.

I. Archetypum { Morale, sapientia, sanctitas & beatitudo divina in-creata.

Natura- { utile.

le. { suave, seu delectabile.

II. Edyptum { Morale, sapientia, sanctitas & beatitudo creata & Angelis & hominibus.

Sic & malum naturale & morale dicimus. Aliquando morale, distinguuntur non tantum à naturali, sed etiam à rationali; ut cum philosophia ex tribus illis diff. entiis dividitur.

Mōrālis, οὐδὲν. Macrobi. Saturn. lib. 5. c. 5. Sunt præterea styli dicendi duo, dispari moralitate diverti.

Mōrīgētor, aris, morem gero, obsequor & quasi ad alterius voluntatem mores transformo γένεσις schamah. καρκονη, τασσειον. GAL. Faire au gré à aucun, obeir. ITAL. Compiacere. GERM. Scharsam sein / vilfältig sein. HISp. Obedecer complazcer. ANG. To obey, to be at commandement. Cic. in Orat. Voluptati autem aurium morigerari debet oratio. Terent. in Adelph. Si adolescenti essem morigeratus Plaut. moriger, dicit in Amph. Volo deludi illum dum cum hac usuraria Vxore nunc mihi moriger. Idem Capt. sc. 1. a. 2. Vos morigerati (servituti) mos bonus est. Item Ore morigerari obsecnē dixit Suet. in Tib. c. 44.

Morigeratio, οὐδὲν, quasi obedientia. Afranius apud Non. c. 1. Si possent homines delinimentis capi, omnes haberent nunc amatores anus: Ætas & corpus tenerum & morigeratio. Hæc sunt venena formosarum mulierum. Mala Ætas nulla delinimenta invenit. Hinc Adverb. Morigerat, οὐδὲν.

Mōrīgētūs, Μōrīgētūs, pen. corr. Obediens, obsequens, morem getens γένεσις schamah. τασσειον. GAL. Obeyssant, qui fait au gré d'aucun. ITAL. Obediente. GERM. Scharsam/villfältig. HISp. Cosa obediente à otra cosa. ANGL. Obedient, pliant, ready to do as one would. Plaut. in Casin. Ut tibi morigerus hodies ut voluptati fuit; Terent. in Andr. Sive hæc te soluta semper fecit maximi. Seu tibi morigera fuit in rebus omnibus. Una vivis meis morigera moribus. Plaut. Men. sc. 3. a. 1. Malè mihi morigerus tace. Idem Curc. sc. 3. a. 1. Tibi Ut morigera, atque ut magnifica sim bonis, prosim probis. Idem Amphitr. Malè morigerus male facis mihi. Idem Pseud. sc. 2. a. 1. Meone æquum est morigerum patris; (sup. esse.) Ibid. Bene morigerus fuit puer. (obsecnē) Idem Capt. sc. 2. a. 5. Morigeri mihi pessuli fiant, suprà, Morem mihi gerite. Idem Curc. sc. 2. a. 1.

Mōrōsīs, μορόσις, η μορότης. Vitium principalis animæ facultatis, non modò memoriam, verum etiam Vsum rationis imminuens, vox Græca, Mōrōsīs, a. um, Curiosus, diligēnsque, qui nimis exactè omnia fieri exposcit. τασσειον καρκονη. δισπον, διστάτη, αυτοδιαν. GALL. Fascheux & difficile à servir, malaise à contenter. IT. Difficile à contenter, fastidioso. GER. Zwilgeschüttig, mühselig, ungeschlacht. HISp. Intratable, enfado. ANGL. Vyayward, forward, divers to please. Mōrōsus (inquit Porphyri.) is est qui multorum morum inter se contrariorum est. Vnde Senectus morosus. Est enim hoc senum præcipuum vitium, ut difficultibus & fastidiosis sint moribus. Cic. lib. 1. de Orat. Usque adēd morosi sumus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes. Suet. de Casar. c. 45. Circa corporis curam morosior, ut non solum tonderetur diligenter, sed etiam velleretur. Idem de senect. At sunt morosi, & anxii & iracundi, & difficiles senes: si querimus, etiam avari: sed hæc morum vitia sunt non senectutis. Senec. cap. 1. de tranq. Querulus & morosus status.

Mōrōsē, adverbium, τασσειον, δισπον. GAL. Chagrinement, faschousement, difficilement. ITAL. Con difficulta, noia & fastidio. GERM. Zudrig, eschuf, ungeschlachtlich. HISp. Intratablemente y enfadosamente. ANGL. Vyaywardly. Plin. lib. 18. c. 13. Terram non morosè eligit, penè ubi nihil aliud seri possit. Cic. de clar. Orat. M. Piso iracundius respuebat ineptias hominum, sive morosè, ut putabatur, sive ingenuo liberōque, fastidio Morosissime. Suet. in Aug. cap. 66.

Mōrōsītās, atis, Morum gravitas, & difficultas, quum nulla res satisfacere alicui potest. τασσειον καρκονη, τασσειον. GALL. Quando aucun est difficile à servir ou contenter. ITAL. Difficulta di servire ad alcuno. GER. Eis genfingigkeit/ungeschlachtet sitzen da einem nichts gut gnugist. HISp. A quella intractabilidad y enfado. ANGL. Vyaywardness, forwardness, diversesse to please. Cic. de senect. At morositas tamē, & ea quæ dixi, vitia

vitia habent aliquid excusationis. Suet. in Tib. c. 70. Morositas & affectatio nimia in scribendo.

Morosus, aliquando barbarè à mora. Vet. Vocab. habet versum.

Mos me morosum, mora me facit esse morosum.

Ita Gabriel. dist. 1.5. quest. 1.4. dub. 3. lib. 4. Morosus dicitur qui non tradit rem, quam tradere tenetur, licet eam tradere intendat.

Morphæa, quædam infirmitas, scilicet, quando aliquis mutatur in aliud colorem, & dicitur à morphæ mutatione. Vet. Vocab. imò ἀρρόν, est forma, ergo à formæ mutatione.

Morphinus, μορφίνος, aquila genus: quæ & percno, à colore vel nigro, vel vario, μορφίος, οὐσία, est obscurus, aum, πρωτός, niger.

Morottum, μορότης, corticibus aliquid nexum, quo mutuò se in cerealibus percutiebant,

Mosa, μώσης, fluvius insignis Galliæ Belgicæ, ex Vogelo monte, non procul à Lingonum finibus profluenus. Et per Eburonum, Menapiorum, ac Sicambrotum agrum labens, tandemque in finibus Batavorum accepto Rheno in Oceanum se exonerans. { Die maaſt. } Meminerunt hujus fluvij Plin. lib. 4.c. 14. & 15. Tacit. l. 2. & 20. Cæs. de bello Gall. Moschatum, vitulus. L. g. b.

Möschatūlā, { Peri moscatelli. } Pyra quædam dicuntur, teste Sipontino quæ odorem moschi referunt. { Est autem moschus animalculum similitudine mutis: binos in superiori mandibula dentes habens, & totidem in inferiori, eosque ad interiora recurvos, in cujus corpore juxta umbilicum apostema sanguinolentum nascitur, quod unà cum pelle excisum siccatur inque, præstantissimum spirat odorem, & inter primas hominum delicias haberet, cibisque & medicinis & unguentis passim adhibetur. Hunc etiam odorem ab animalis nomine Moscum vocant Arabes. Veteribus enim creditur fuisse incognitus. Hinc itaque pyri quoddam genus Moscatulum dicitur, quod ad hunc odorem proximè accedit. } Alio nomine Superba pyra dicta sunt, quod celeritate quadam maturascendi principatum inter pyra videantur velle obtinere. Vox minimè Latina, sed quæ auctoris ingenium elegans redolebat qui excoxitavit.

Möscheūön, μοσχούον, rosæ genus, è caule malvaceo fusum, folia habens oleacea. Vide Plin. lib. 2. c. 4.

Moschi, μόχαι, populi sunt Asie, Albanis & Iberibus finitimi, à quibus pars Tauri montis in Septentrionem declinans, Moschij nomen accepit. Vide Plin. lib. 5.c. 27. & lib. 6. c. 10. Lucan. lib. 3.

— *sævisque affinis Sarmata Moschis.*

Moschos, Grammaticus & poëta Syracusanus: Aristarchi familiaris, qui secundus à Theocrito scriptis carmen Bacolicum. Suidas.

Moscho prognatum patre. Plaut. Men. sc. 4.a.2. & sc. ult. a.2. bis.

Moschus, μόχος, Græca vox, est, vitulus, item metaphorice tenellus ramus, puliulus.

Moschus, vox exoticæ, pretiosum quoddam odoramentum.

Moses, is, & Mosi. { מֹשֶׁה moschēb. μωσῆς, μωσῆς. } Sicut & Achilles, lis li, nomen inelyti Judæorum ducis, qui Israëlitas ex Ægypto & Pharaonis tyrannide eduxit. Iuven. Satyr. 1.4.

Tradidit arcano quodcunque volumine Moses,

Arator.

— *non hac ieunia Moses Condit.*

Quidā Moyses effrunt per tres syllabas y littera interposita, & prima syllaba contra artem correpta. Sedulius, Quid quod & Heliam & clarum videre Moysen. Scribit Iosephus ex eventu rerum nomen ei impositum fuisse: eò quod à Pharaonis filia de flumine sit servatus.

Mosillus, parvus mos. Fortè, *Mosculus*.

Mosinæci, μωσεῖκοι, populi Asiae versus Septentrionem, qui (ut Pomponius lib. 1. refert.) turres ligneas subeunt, notis corpus omne persignant, in propatulo vescuntur, promiscue concumbunt, & palam reges diligunt, vinculisque arctissima custodia tenent. Dicti autem μωσεῖαι, quasi turricolæ, à turribus quibus domorum vice utuntur. Hos Plin. lib. 6.c. 4. vocat Mosymos, quamvis in omnibus ferè exemplatibus Mosymos legamus geminato s. Alij Mosynos. Tibull. lib. 4. Metas rigat (Tanis) atque Mosynos.

Mösylōn, μήσυλον, Promontorium Æthiopiaz, emporium habens ejusdem nominis. Stephan.

Mötäällä, avis semper movens caudam, vulgo Cauda tremula dicitur. { Καραπούζ. GAL. Un oiseau qui remue toujours la queue. ITAL. Cucropola, quassacorda. GERM. Ein wasser stellz. HISP. La pezpita d' aguazanne, ave nota. ANG. A wag tayle or waster scalloro. } Auctor. Varr. 4. de ling. Latina.

Motacismus est, quoties in militteram vocalis sequitur: ut bonum avum, justum amicum. Sed & hoc vitium aut suspensione militteræ, aut detractione vitamus. Isid. lib. 1. c. 5. i..

Möthō, us, μάθω, Arabum vicus, in quo Antigonus Macedo à Rabilo regre fuit imperfectus: quæ etiam cædes vico nomen fecit, nam Möthō Arabum lingua mortis locum significat. Steph.

Motablis, Motus, vide *Moveo*.

Motieni, μοτίνοι, parva regio Iberiz, colonia à Romanis deducta, Phlegon Mutienum μοτίνοι vocat. Gentile Motienus. Steph.

Motyē, es, μοτύη, Siciliæ oppidum, ita dictum à Motye quadam muliere, quæ Herculi eos indicavit, qui boves ejus abegerant. Hæc Stephanus ex sententia Hecatæ.

Mövō, es, Movi, motum, Removeo, dimoveo, in aliua locum transfero, dejicio, depello, { יְנַזֵּן heniah לִתְלָה tiltel חֲנִידָה henidh. κινέω. GALL. Mouvoir, remuer. ITAL. Moveare. GERM. Bewegen. HISP. mover. ANGL. To move, to put or come out of one place to another. } Terram movisse. Gell. 28.lib. 2. & c. 6.lib. 4. Et de procurando terræ motu, & movisse hastas Martias. Ibid.

— *Molle*

Cor mihi, quæaque levis causa moveret erat. (ad amorem.)

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist.

Quoque loco est vitis de palmite gemma moveretur,

idem Eleg. 1.2. lib. 3. Trist.

Nec nisi lusura movimus arma manu,

ibid. Eleg. 1. lib. 4.

Musaque que movit, metam quoque leniet iram,

Calepini Pals II.

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Et moveo Primum (verbis) Primiisque Antenora junctum,
idem 1.3. Metam.

Arma animum motura virilem.

idem ibid. Omne movemus hoc tibi Tibull. lib. 4. Inde moveretur opus idem 4. Fast. { Moveare corpus ad numeros: mox, Tippudiarc, Senec. c. 15. de transq. } Pro incipere, Quid enim vetat inde moveri? (i. ab eo catenam incipere?) Ovid. 5. Fast.

Sie me qua video, non videoque movent. (i. angunt.)

Idem Eleg. 6. lib. 4. Trist. { Pro amovere: Move abs te moram Plant. Capt. sc. 1. a. 4. Veste data tegitur vetat hanc fortunam moveri: (i. amo- veri.) } Quique moves Cœlum. (i. celator.) Ovid. 3. Fast. Saxa moves gemitu, idem 1.3. Met. Moverat ingenium. (i. excitaverat,) idem

Eleg. ult. lib. 4. Trist. { Moveare crimen alicui. Suet. in Claud. cap. 16. Item, Moveret se in aliquam partem, pro studio partium Cæs. 2. de bell. civ. Moveare conditions deditiois. Suet. in Cæs. c. 75. Nihil ab hoste motum. Liv. 10. d. 4. Moveare se ad motum fortunæ Cæs. 2. de bell. civ. Moveare expectationem. Suet. in Cæs. c. 42. Nihil motum ex antiquo, (i. mutatu de vetere consuetudine, aut contra eum tentatum.) Recum moventum fuitum non fieri, sed fundi, aut ædium Gell. cap. 18. lib. 1.1. Item. { Pro persuadere. Ovid. 1.3. Metam. Mota manus procerum est, (i. persuasa est.) } Item pro moliti. Liv. 7. bell. Pun. Audēdo aliquid admoveare { moveare sibi invidiam. Suet. in Cæs. c. 78. & mota mentione tegni. Ibid. c. 79. } Pro moliti. Liv. lib. 7. de bell. Pun. & dec. 4. lib. 3. Audēdo aliquid moveare. Idem moveare vocem pro loqui. Liv. lib. 3. ab Urbe. Cæsar 3. bell. Gall. Postero die castia eo loco movent. Cic. lib. 3. Offic. Quid ergo: nonne nocet, qui quodam quasi veneno perficiat, ut vetos hæredes moveat, in eorum locum succedat? { Moveare animum, est inducere, allucere. Virg. lib. 3. Georg. }

Non umbra altorum nemorum, non molia possunt

Prata moveare anim m.

Servius, moveare animum, in sui desiderium illitare. { moveare pro discedere, quod militare verbum est: est enim moveare caltra, quæ est locutio rerum scriptoribus crebro usitata. Cic. ad Attic. lib. 9. Hæc autem scribebam pridie Non. 14. die postquam ille Canusio moverat: } Moveare loco, idem ad Quint. fratr. lib. 2. Exarsit dolor, urgente illi, ut loco nos moverent. { moveare ex opinione. Idem 3. de nat. deor. Nec me ex ea opinione, quam à majoribus accepi de cultu deorum immortalium ullius unquam oratio, aut docti, aut indocti movebit. } Moveare Senatu, vel de Senatu. Cic. pro Cluent. Ut alter de Senatu moveare velit, alter tet. neat. Liv. 9. bell. Maced. Septem moverunt Senatu. { Sie moveri statu. Idem 1.10. bell. Pun. } Moveare alvū, vel vētrē: hoc est certe alvum. Cato de R.R. c. 115. Vinum ad alvū movendā. Martial. 1.12.

Prima tibi dabitus ventri laitaca movendo.

{ Arma moveare. Plinius, Scribonius arma Illyrico contra Claudiū moverat. Virg. 12. Aeneid.

Tum demum movet arma leo.

{ Bellum Moveare. Liv. 8. ab Urbe. Quia toties jam Sidicini, aut ipsi moverant bellum, aut moverunt auxilium tulcent. } Moveare risū pro excitare. Horat. 1. Epist. 3.

Ne si foriæ suas repetitum venerit olim

Grex avium plumas, moveat cornicula risum

Furtius nudata coloribus.

{ Signa moveare, se accingere, in hostem impetum facturum, quod belè Virg. à re militari transtulit 3. Georg.

Signa moveat, præcipsque obliuum fertur in hostem.

{ Moveare stomachum alicui pro irritare. Cic. ad Attic. lib. 6. In quo tamen ille mihi risum magis quam stomachum moveare solet. } Moveare tragedias, significat verbis rem atrocem, indignam efficeret, quale est opus tragicorum, de rebus atrocibus semper incelsisque loquentium, Sicut econtratiō, Comædias agere pro ridiculè à dicacites loqui. Quint. lib. 6. c. 1. Nam in parvis litibus moveare tragedias tale est, quale si personam Herculis & cothurnos aptare infantibus velis. { Moveat me. Papinius Cod. de furt. l. parui refert. Nec me moveat, præfens homo fuerit necne. } Moventeres magna, hoc est, commoventur, excitantur. Cic. ad Quint. fratr. lib. 9. Epist. Itaque magna mihi res moveri videbantur. Aliquando invenitur moveare positum pro moveri. Gellius lib. 4. c. 6. Ut terram movisse nuntiari solet, eaque res procuratur: ita in veteribus memoriis scriptum legitimus, nunciatum esse Senatui in sacratio, in regia hastas Martias movisse, hoc est, motas esse. Bud. Similiter & participium Movens passivè ponitur. Dicuntur enim à Cicerone res moveentes pro mobilibus, quæ scilicet moventur, quanquam moveentes res ex propriè dicuntur, quæ moveantur per se, mobiles autem quæ aliunde & extrinsecus. { Moveo istæ, aut citro. Irrisi apud Terent. in Andr. Ego istæ, moveo, aut curio. } Composita hujus verbi sunt, Amoveo. X. Admoveo, Commoveo, Dimoveo, Emoveo, Permoveo, Removeo, Semoveo, Summoveo, de quibus vide suis locis.

Motum, μέτων, vel μέτων, linamentum vulnerarium, linteum earptum quod vulnerum curis ad ea implenda inducitur.

Motus, a, um, particip. Commotus, excitatus. { וְיַעֲשֵׂה הַמְבָהָבָשׂ וְיַעֲשֵׂה המְבָהָבָשׂ. GAL. Meu, esmeu, remue. IT. Motto. GER. Verwegen. HISP. Movid. AN. Moved, stirred. } Virg. 1. Aeneid.

Sed motos prestat componere fluctus.

Liv. 4. bell. Maced. Nullis minis, nullis terticulis se motas, sperantes sati opis & auxiliij sibi in Romanis esse. Motæ mens. (i. furens.) Senec. c. ult. de transq. Mota manus procerum. (i. persuasa est.)

Motus, us, Ipsa motio, { מְנוּדָה נִזְחָה לְתִלְבָּה מְנוּדָה לְתִלְבָּה metal telab. κίνησις. GALL. Mouvement, remuement, esmeute. IT. Moto, movimento. GERM. Bewegung. HISP. Movimiento. ANGL. A moving, à stirring. } ut Motus, animi, Motus terræ. C. de Amic. Quibus rebus ad illum primum motum animi, & amoris adhibitis, adiutabilis quædam exardest, sit benevolentia magnitudo. Ovid. Epist. 18.

Sape per assiduos languent mea brachia motus.

Suet. in Claud. c. 35. Motu civili. (i. bello,) Horat. 3. Carm. Ode 6. Motus docet i gaudent Ionicos Matura virgo. { Motus pro commotione five perturbatione. Cic. pro Flas. Videtis quo in motu temporum quanta ju-

bucy, bœvear. ANGL. To bellowe, to roaye.} Factitium verbum à voce boum. Ovid. Eleg. 1. lib. 3. Trist.

Mugiet, & versi vox erit illa bovis.

Auctor ad Heren. lib. 1. Vagite, mugire, murmurare, sibillare. } Per translationem accipitur pro graviter sonare. Lactant. lib. 7. Cur emitent fulgura, cur tonitrua mugiant. } Hujus composita sunt, Adnugio, Enugio, Immugio. Remugio, de quibus vide suis locis.

Mugitus, Boatus {ειμηνος μυημα. GALL. Muglement, le cri d'un bœuf, vache ou taureau. ITAL. Muggio de bovi. GERM. Es luyen oder rind verschren. HISP. Bramamieno, obra de bramar como bucy. ANGL. A bellowing, a rearing. } Ipsa boum vox. Liv. 1. ab Urbe, Inde quem acta boves, quædam ad desiderium, ut sit, reliquatum mugissent Virg. 2. Georg. Mugitusque boum. } Per translationem etiam mugitus dicitur quivis sonitus. Vnde Mugitus nemorum. Plin. lib. 18. c. 35. Evidem & montium sonitus, nemorūmque mugitus prædicunt. Sucto in Galba e. 18. Mugitus similis terræ motus.

Mugius cognomen Romani cuiusdam à frequenti murmuratione, à quo Mugiona porta, cui ipse aliquando præfuit, nominata est. Vide dictio nes subsequentem.

Mugonia porta (ut apud Sipontinum legitur,) vel Mugiona, (ut potius legēdum arbitror) urbis Romæ porta fuit, ita dicta à mugitu, quod per eam venale pecus intraret. Hæc & Trigonia appellata est, hoc est trium angulorum. Festus Mugionam appellatam putat, non à mugitu sed à Mugilo quodam, qui huic portæ aliquando præfuisse creditur.

Mula, Mulatis, vide *Mulus*.

MULCEO, es, si, sum, & dictum Lenire, mollire, blandire, mitigare, dulcem facere, delectare. { פְּלִיחָה hechelik חַרְחָה herach בְּנֵתָה himek תְּמִימָה pit-tah. GALL. Addoucir, appa sir, allecher, amadoiser. ITAL. Mitigare, intenerire, indolcire. GERM. Steichlen, begütigen, verführen, anfütigen. HISP. Mitigar, halagar. ANGL. To pacifie, to assuage. } Priscianus, Mulceo, mulsi, mulsum, & mulctum, unde Cicero in contentione Metelli, permulsa, atque recreata. Varro in Sat. Capite permulso. Salust. lib. 4. hist. Dein lenita jam ira, postera die liberalibus verbis permulcti sunt Ovid. 4. Trist. Eleg. 1.

Pastor arudineo carmine mulces oves.

Virg. 1. Æneid.

& dictis moerentia pectora mulcet.

Cervix mulcetur dextia. Cic. in Arato. Virg. 7. Æneid.

Æhera mulcebant cantu.

Auræ mulcent florem, Catullus, in Carm. nnpt. Virg. 1. Æneid.

Et mulcere deat fluttus, & tollere vento.

Ovid. 2. Fast.

Et aquoreas carmine mulcet aquas.

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Plurima mulcendis auribus apta resort.

Idem summa mulcet aristas, idem 5. Fast. Et vana vulnera mulcet ope, ibidem. } Hujus composita sunt, Demulceo, Permulceo, μητεκλω, ἀποθέκασι, ιχεμελίζω, Placeo, mollio, lib. 3. ad Herenn. } Nam læduntur arteriae, si ante, quam vox bene permulsa est, acri labore compelletur, id est, mollificata. Gellius lib. 1. c. 11. Nihil adeò in congregandi hostibus, atque in principiis præliorum ad salutem virtutemque aptius rati, quam si permulcti sonis mitioribus, non immodecum ferocrent.

Mulsus, a, um, à Mulceo Diomed. lib. 1.

MULCEO, inis, Permulsio, blandimentum. { מְלֶךְתָּה chelkâh. διλγυτός. GALL. Addoucissement, allechement. ITAL. Mitigatione, esso intenerire. GERM. Sämmstigung. HISP. Halago. ANGL. Amittigating affroaging. } Gell. lib. 19. cap. 9. Quæ nullas voluptates, nullaque mulcedinem Veneris, neque Musæ haberet. Facundia rabida & Iurgiosa.

Mulciber, Mulcibetis, & per syncopen Mulcibris. Est enim tertij ordinis, ratiū secundi. ἡ παισα. } Der hincend Vulcanus / ein gott des feuers. } Est autem Mulciber Vulcanus, ita dictus à mulcendo id est, molliendo ferro. Mulcere enim mollire, sive lenire est, quod ignis omnia mulcat: id est, molliat, vincat, ac domet. Ovid. 2. de Arte,

Mulciberis capti Mårsque, Venisque dolis.

Apud Cic. lib. 2. Tusc. legitur in patro calu, Mulcibri secundæ declinationis, & trium syllabarum, Iovisque numen Mulcibri adscivit manus! Donatus putat Vulcanum Mulcibrem dictum à mutilando, quod claudus à poëtis singatur, & mutilatus. Fuit enim Mulciber Iovis ex Iunone filius, quem quum parentes infelicissima forma esse vidissent, ex cœlo in Lemnum insulam præcipitarunt: ex qua ruina intorto pede fertur claudicationem contraxisse.

Mulco, as, pugnis calcibusque afficio. Gloss. Arab.

Mulcta, vide *Multa*, &.

Mulctræ, Mulctrale, vide *Mulgeo*.

MULGEO, es: mulsi, vel xi, sum, & mulctum. Lac è mammis exprimo. { פְּלִיחָה mat-sats חַרְחָה bittich. αὐδηγώ. GALL. Tirer le lait d'une mammelle. ITAL. Molgere, cavare il latte. GERM. Mdelcken. HISP. Ordeñar, ò chupar la leche. ANGL. To milke or stroke. } Priscian. Mulgeo quoque mulsi facit, quamvis differentiae causa quidam mulxi protulerunt, quia Mulceo quoque mulsi facit, Virg. 3. Georg.

Quod surgente die mulero, horis que diurnis,

Nocte premunt.

Idem 3. Eclog.

Hic alienus oves custos bis mulget in hora.

Mulgere hircos, proverbium de re palam absurdum. Idem 2. Eclog.

Qui Bavum non odit, amet tua carmina Mavi,

Atque idem iungat vulpes, & mulgeat hircos.

Ejus composita sunt Emulgeo. & Immulgeo, de quibus suis locis.

MULCTRA, æ, Vas in quo mulgetur, in quo lac excipitur. { יְלָבָה tarin. κύδη, αὐγλύιος. GALL. Le pot dans quoy on tire le lait. ITAL. Secchia, dove si molge. GERM. Ein mälckubel oder mälcktern. HISP. El arro ò herrada, para ordeñar. ANGL. A milk payle. } Virg. 3. Georg.

Quam magis exhausto spumaverit ubere mulcira

Lata magis pressis manabunt ubera mammis.

Idem 3. Eclog.

Bis venit ad mulctræ, binos alit ubere fætus.

Calepini Pars II.

Colum. 1. 8. Sed mulctra quum est repleta lacte, non sine tempore aliquo debet esse. } Interduum accipitur pro ipso mulctra: ut apud Colum. lib. 3. c. 17. Et nubes digitis fractæ sunt dandæ, nec minus elixam molle sorbum, quique sunt cibi, sorbilibus proximi, ut mulctras recens caseus, si loci conditio, vel lactis aumona permittit. Mülctræ, is, Mulctra, vas quo excipitur lac, quod ex animalium ubeis bus emulgetur. { לְבָנָה batim. αργάγιος. Virg. 3. Georg.

— Impiebunt mulctralia vacca;

Mülctræ, i, Mulctra, wîda, Horat. in Epod.

Illic iniussa veniunt ad mulctra capella.

Mulctus, us, in, g, εμολχις, verbale Varro lib. 2. c. 11. Sed horum sunt discrimina quædam, & à passionibus, & à pecudum natura, & à mulctu. De lactis loquitur discriminibus.

Mülgo, as, Palam facio dimulgo, divulgo. { מְלִיכָה hodia. δημόσια. GALL. Manifester, publier. IT AL. Manifestare, far palese. GERM. Offendar oder landprecht machen. HISP. Manifestar, publicar. AN. To publish, to divulgar. } Plaut. in Cist. pro Puella servulus nequam qui dominum mulcat, atque villicum. } Huius composita sunt, Dimulgo, & Promulgo, de quibus alibi.

MÜLÍK, A mollitie (ut inquit Varro) dicta est, immutata & detracta li tera, quasi mollier. Imò (inquit Pasciat.) Mulier dicitur à molendo, quod molatur & permolatur. Et certè propriè Mulier dicitur, quæ virgo non est. { נְקָבָה nekel ab נְשָׁהָה ischbah. γυνή. GAL. Femme. IT AL. Donna. GERM. Einweib oder Frau. HISP. Mujer. ANGL. A Woman. } Vlp. 1. alioquin. ff. de contrahend. emp. Quod si (inquit) ego me virginem emere putarim, quum esset mulier, emptio non valebit. Hinc Cicero objurgatus quod sexagenarius popiliam virginem duxisset, Crass mulier erit, inquit. Mulier læpè vocatur contemptum à Sofia Almena uxore principis Thebanorum. Item ab ipso Amphitruone, apud Plaut. in Amph. sc. 3. a. 2. Mulier es, audacter Iuras, idem ibid. Tibi ego misi mulierem, de scoto. } Idem Asin. sc. 3. a. 1. Mulieres duas sunt peiores una (ex veteri poëta.) Idem Cura. sc. 1. a. 15. Iterum contemptum. Idem Men. sc. 1. a. 5. Quæ res te agitat mulier. Et Non tu scis mulier. Et pali sim: Quid pejus muliere, atque audacius. Idem Mil. sc. 3. a. 2. Ne ego mulier misera. Idem Men. sc. 4. a. 4. Omnia mulierum virum, & omnium virorum mulierem Cælarem Curio pater dixit. Suet. in Cat. 1. 52. Magnus amator mulierum Plaut. Mon. sc. 1. a. 2. Meretrice mulier. Ibid. sc. 4. a. 1. Mulier recte olet, ubi nihil olet. Idem Moft. sc. 3. a. 1. Neque eques, neque pedes æquè confident, ac mulieres faciunt. Idem Mil. sc. 5. a. 2. Meretrices mulieres nusquam bladiiores. Idem Men. sc. 1. a. 2. } De mulierum loquacitate, idem Aulisc. 3. a. 1. Earum motes & malitia, & doli describuntur ab eodem in Mil. sc. 2. a. 2. } Mulieribus vinum prohibuit Numæ, eisque loqui vetuit, nisi coram maritis & portentati loco habita mulier in jure causam agens. Plutarch. in Numæ. } Item uni fœminarum datum est jus testimonij, & ut esset testabilis. Gell. cap. 7. lib. 6. Horat. de Arte,

— ut turpiter atrum

Desinat in pisces mulier formosa superna;

Idem 2. Serm. satyr. 5.

— mulier si forte dolosa, &c.

Cic. pro Mur. Mulieres omnes propter infirmitatem consilij majotek in tutorum potestate esse voluerunt. Causa tamen scribit Mulieris nomine etiam virginem viripotentem contineri. Et Plaut. Cura. sc. 3. a. 1. Heu tu mulier (de virgine,) Item sc. 3. a. 2. lib. d. Emit de Lenone virginem, (mox) vt mulierem à Lenone abduceret. Et Pseud. sc. 2. a. 1. Mercatus est à nobis mulierem, (i. puellam, sive virginem) Vlpian, uno in loco utroque significato usus est in l. quaritut ff. de adiutori. Mulier ita arctam, ut mulier fieri non possit, sanam non videri constat. Eadem dixit mulierem, & non mulierem. Primum pro quavis fœminas secundò pro ea quæ est nupta Salust. in Jugurtha, Quam interea Hiempsal repetitur, occultans se in tugurio mulieris ancillæ, quo initio pavidus & ignarus loci profugerat. } Mulier aliquando etiā pro uxore ponitur, ut apud Scævolam in l. 93. D. de leg. & fideic. 1. 32. Sempronie mulieri mee redi jubeo ab heredibus, &c. Et apud Suet. in Aug. c. 69. per cujusque mulieres exquirere consilia (i. uxores).

Mülterculæ, dim. { γυναιοί, γυναιάποι. GAL. Petrie femme femmelette. ITAL. Feminella, donnicula. GERM. Ein wißlin, frörlin. HISP. Pequeña muger ò mugercilla. ANGL. A little woman. } Cic. 3. Tusc. Leviculus manè noster Demosthenes qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis multereulæ. Pseud. sc. 3. a. 1. Ut Lenonis suffiperem multerculam.

Mültercriæ, multerrium, tantum plurali numero, dicuntur menstrua { מְלָכָה middah כְּרָבָה naschim. τὰ γυναικεῖα, τὰ ἡπλικά. } Interduum sumuntur pro multerri natura, τὸ γυναικεῖον, sicut Virilia pro pudendis viri. Interduum pro præpostera libidine, quoniam quis sexus sui oblitus, alterius libidini obsequitur, & multeris quodammodo partes suscipit. γυναικεῖόρρος. Quint. Nobilis adolescens à Centurione multeria passus. Sic Salust. in Catilin. Viros multeria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere. } Multeria pati, de impudicitia flagitiosa & detestabili: quam damnat Apostolus Rom. 1. & Cor. 6.

Mülterbris, e, quod ad mulieres pertinet, seu quod est, aut fuit multeria { γυναικεῖον, γυναικεῖον. GAL. De femme, appartenant aux femmes. ITA. Donneſco. GERM. Weibisch oder weiblich. HISP. Cosa perteneiente à mugeres. ANGL. Of a woman, or belonging to a woman. } Plaut. in Men. Multerbris malitia. Idem in Epid. Multerbris animus, timidus & inconstans. Idem Men. sc. 2. a. 1. Multerie vestimentum. Viros æquum est virile, & multerem multerie vestimentum dare foras. Ibid. sc. 2. a. 4. Nihil multerie præter corpus. Velleius. Multeri fecisti fidem. Plaut. Mil. sc. 5. a. 2. Ultra multeriem mollitiam incedere Senec. c. 15. de tranq. Cic. 1. Offic. ex Ennio. Vos etenim juvenes animos geritis multeries. Idem pro Cælio, Alcæusne ille, an equus Trojanus fuerit, qui tot invictos viros multerie bellum gerentes tulerit ac texerit? Idem pro Milone, Multeri & delicato ancillarum puerorumque comitatu. } Multerbris folliculus, Fœtus receptaculum, quod vulva, sive uterus appellari, consuevit. πόρος.

Mülterbræ, adverbium, Molliter, effeminate, more multerum. { γυναικεῖον. GAL. En femme, en mode & manière de femme. IT AL. Da femina.

da donna, mollemente. GERM. Weibisch nach weibischer art. HISP. Mulgerilmente, mullemente. ANG. romarishly, sayntly. Iustin. Quæ non muliebriter hostium adventu territa. CIC. 2. Tusc. Nequid abjectè, nequid timide, nequid ignavè, ne quid serviliter muliebriterve faciamus in dolore, maximè providendum est Sen. c. 15. de transq. Muliebriter & ignavè perire.

Mulierosus, qui nimium appetit mulieres, effeminate, libidinosus. Φιλογύρις, φιλογύρεος. GALL. L'op amoureux de femmes. ITAL. Feminieri, volto ali amor delle donne. GERM. Werbsbegirg/weibisch/deli weibern ergaben. HISP. Dado à mugeres. ANG. Effeminate, that hath to great aluit froomen. Cic. de fat. Hunc scribunt ipsius familiares, & ebriosum, & mulierosum fuisse. Nonnunquam idem quod muliebris, vel effeminate, Plaut. in Pœn. Sanè genus hoc mulierosum est tunicis demissiis.

Mullerösitas, η γυναικεία, η φιλογύρια. GALL. Amour de femme déraisonnable. IT. Inclinatione & animo volto alle donne. GER. Weibsgurd. HISP. Vicio de se dar à las mugeres. ANG. Rankeneslet Marde Momen. Cic. 3. Tusc. Similitéque cæteri morbi, ut glorie cupiditas, ut mulierositas, ut ita appelleam eam, quæ Græcè φιλογύρια, id est, amor mulierum dicitur.

Mulieratus, mulieribus deditus. Φιλογύρης. GAL. Feminin, addonné aux femmes. ITAL. Femineo. GERM. Ein weibls begirg. HISP. Mugeril. ANGL. That aunts et inordinately. Julius Capitol. Mulieratus fuit inter primos amatores.

Muliero, as. Effemino. Υπεραινέω, θλάσσω. GALL. Effeminer, debiliter. IT. effeminare sur molle. GER. Weibich machen. HISP. Debilitar o enflaquecer, hazer mugeril. ANGL. To make effeminate or weak. Varro apud Nonium. Et res, & misellus ille pauper amat, habetque ignem intus acrem: hic ephebum mulieravit.

Mulio vide *Mulus*.

Mulleri, orum. Calcei regum Albanorum erant, purpurei coloris, postea pætitiorum, à mullando, id est, à suendo, ut ex Titinno probat Festus. Cato orig. lib. 7. Qui magistratum curulem cepisset, calceos malleos allucinatos (scribend. allutintos, vel potius allutacintos.) ceteri peronis. Vopiscus in Aureliano, Calceos malleos, & cereos & albos viris omnibus abstulit, mulieribus reliquit.

Mullitiones, ardiantur in secretum, sive constitutionis. Legendum Mulliones, arcana, secretum sive constitutiones.

Mullo, as, are, antiquum verbum, den. Επίδειν, Graeco verbo quod suere significat.

Mullotes, mutus, Gl. gr. b.

MULLVS, per duplex II. Επίδειν. GAL. Un poisson nommé barbeau ou serviolet. ITAL. Treglia, barbijo à Venetia. GERM. Ein meibar. HISP. El barbo. ANGL. A fish called à barbill. Genus pisces matini, maximæ nobilitatis & gratiae: tanti autem pretij, ut à Plin. lib. 9. c. 17. memoria proditum sit, Asinium Celerem virum Consularem Claudi Caesaris temporibus nullum unum octo millibus nummorum emisse: quum tamen, eodem Plinio teste, hic pisces durum libratum pondus tardè excederet. Horat. lib. 7. Serm. satyr. 2.

— laudas insane trilibrem Mulletum

Martial.

Nolo mihi ponas rhombum, nullomque bilibrem.

Sueton. in Tib. c. 34. Trésque mullos xxx. millibus nummum vñesse, (i. venditos & emptos fuisse) graviter conquestus est. Idem ibidem c. 60. Piscatorj, &c. qui nullum obulerat, codem pisces perfricare faciem jussit. (in pœnam sc. propter asperas squammas.) Habent autem mulli in inferiore labro geminam barbam: unde peculiari epitheto Barbatæ & Barbatuli appellantur à Cic. in Paradox. & Varr. lib. 3. de re rust. Hinc & vulgo Venetiis, Barbones vocant, Mulletum autem nomen accepterunt (ut ex Fenestella sententia docet Plinius) à colore multorum calceamentorum. Romani servato Graeco vocabulo etiam hodie Triglæm appellant.

Mullulus Diminutivum. Επίδειν. GAL. Un petit barbillon. ITAL. Picciola triglia, picciolo barbijo. GERM. Ein bæbelin. HISP. Pequeno barbo. ANGL. A little barbill fish. Cic. in Paradox. Et videant aliquem summis populi beneficiis usum barbatulos mullulos exceptantem de piscina & pertractantem.

Mulosus, cavieulus rusticus. Lege, Molossus, Caniculus rusticus.

Mulsum, i, Potio ex melle & vino. Επίδειν. GAL. Vin miellé ou em. miellié. ITAL. Vino melato. GERM. Ein mitte ans honig und Wein gemacht. HISP. La clarea compuesta de vino y miei. ANG. A drinke of onie and mine. 3. à multendo (ut quidam putant) hoc est, molliendo, eo quod vini austoritas mellis dulcedine molliatur. Plin. lib. 22. c. 24. scribit mulsum ex veteri vino utilissimum fieri, quod facilimè cum melle corporatur mihi ob jactum Cantharo mulsum dare. Plaut. Asin. sc. 2. n. 5. Multis Congialem plenam faciam tibi o fides fideliam. Idem scil. sc. 2. n. 4. De hoc Martialis.

Actio nectaris turbatus mella Falerno,

Miseri decet hoc à Ganymede merum.

Hoc si calidum bibatur, vocem permulcat, si frigidum, exasperat. CIC. lib. 2. de Orat. Quum vocem in dicendo obtudisset suadebat Granius, ut mulsum frigidum biberet simulac domum rediisset. Perdam (inquit) vocem, si id efficeret. Vlpian. vini appellatione aut mulsum non continei, cœnomeli continet: interpretatur que εἰναι, vinum dulcissimum, Quæ sententia si vira est, mulsum non erit idem quod cœnomeli. Si quisramen ea quæ paulo ante de mulso ex Plin. annotavimus, diligenter conferat cum iis quæ Dios. lib. 5. c. 9. tradit de confectione cœnomelitos, facilè intelliget alterum ab altero non differere. Utrumque enim sit ex vino vetustissimo, & optimo melle, & confert ægotis.

Mulseus, a, um. Dulce, quodque mulsi saporem refert. Εμπλόης. GALL. Doux. ITAL. Dolce. GERM. Das süß oder gelmaet ist wie ein weinmarkt. HISP. Dulce ANG. Sweet that gusheth of houie and wine. Col. lib. 12. c. 45. Hac ratio non solum ipsa mala custodit, sed etiam liquorem mulsei saporis præbet. Plin. lib. 21. c. 19. Variisque radix mulsei saporis est.

Mulsus, a, um, adjективum, quod habet aliquid mellis admistum, ut, Aqua mulla. Επίδειν. ANG. That hath amy honie. admixed. 3. potio ex

aqua ex melle confecta Plin. lib. 21. c. 24. Retsus naturam rerum percussere volentibus, in mellis operibus, & aqua mulsa tractari debet. Col. lib. 9. c. 12. Rores matrinum aqua mulsa decoctum. Lac mulsum Plin. lib. 9. c. 22. Exemplum quoque lacte mulso augetur. § Dicta mulsa, hoc est suavia apud Plaut. in Rud. Idem in Casin. Mea mulsa dixit, blandientis affectu, pro eo quod est, Mea suavitas.

MULTA, x. Επίδειν honesta. Επίδειν iniqua, ζημia. GAL. Amendae, peine pecuniaire. ITAL. Penna, condannatione in denari. GERM. Ein buß oder straff. HISP. La pena que se pone en dinero. ANG. An amerement, a fine, à forfaire. Pœna pecunaria, quæ pro delicti magnitudine variè interrogabatur, ita dicta, teste Varrone, quod multa simul imperabantur, idque contra antiquorum consuetudinem, qui singulas tantum, aut certe unius generis res multæ nomine exigebant. Festus ramen auctor est vocabulum hoc Oscum esse, non Latinum. In hoc autem Multa differt à Pœna, quod Pœna generali nomine dicitur omnium delictorum correctio: Multa vero specialis est peccati, cuius animadversio pecunaria est. Pœna liquidatio, contrà non tantum pecunaria, sed & capitii, & existimationis interrogati solet. Et multa quidem ex arbitrio ejus venit, qui multam dicit: Pœna non interrogatur nisi quæ lege, vel quo alio iure specialiter singulis delictis constituto. Suprema multa, teste Gell. lib. 11. c. 1. apud priscos erat in singulos dies triginta boum, & duarum ovium: minima ovis unius. Postea tamen cum in multæ dictæ fraudem pecora minimi pretij solverentur, constitutum est lege Aetina, ut in singulas oves æris deni, in boves centeni solverentur: hoc est, pro singulis bobus denarij decem; pro singulis autem ovibus denarius unus. Erat itaque multa supra trium millium, & viginti æris, seu trecentarum & duarum drachmarum: quas si ad Gallicæ pecuniae estimationem reducas, invenies libras Turonenses duas & quinquaginta, & solidos septemdecim. Dicimus autem in eadem ferè significatione, Dicere multam, in pœnâ in pœnâ. Inſi gerere multam, interrogare multam, & facere multam, quodcum postremo ulius est Cato lib. 4. Orig. Imperator, inquiens, auster, si quis extra ordinem depugnatum ivit, ei multam facit. Item edicere multam. Liv. lib. 2. ab Urbe, Multam interrogare, & prædes poscere. Gell. cap. 19 lib. 7. Multam subire nocentes, Ovid. 5. Faſt. Pignus capitum & dicitur multa Senatori, qui nec adest. Gell. c. 7. lib. 14. Multæ punitio quæ olim. Idem c. 1. lib. 11. Multam dicere, propriæ erat judicis, vel magistratus, exigi tamen non poterat, nisi populus rectè multatum videri censueret: de hoc multa scribit Budæus in Pand. Multam (inquit) dicere antiqui tum dicebant, quum ad populum, & in comitio multa disceptanda interrogabatur, quod ipsi certare multam dicebant. Liv. lib. 5. bell. Pun. Sp. & L. Caruili, quum rē inviſam, infamènque cernerent, ducentum millium æris multam M. Posthumio dixerunt: cuius certandæ quum dies advenisset, conciliūque frequens plebis adesset, una spes videbatur esse, si Cæsa Trib. pleb. qui propinquus erat, cognatusque Posthumio prius quam ad suffragium tribus vocarentur, intercessisset. Ideam paulo post, Hæc quum ab optimo quoque pro atrocitate rei acta essent, viisque eam contra rem publicam pernicioſo exemplo factam Senatus decerneret, confessim Carvili Trib. pleb. omissa multæ certatione, rei capitalis diem Posthumio dixerunt: ac, si vades daret, prehendi à viatore, atque in carcere duci jussérunt. His verbis apparer, moris fuisse, ut Tribuni pleb. multæ dicerent, quæ postea populi suffragiis, vel interrogaretur, vel abrogaretur, vel etiam remitteretur: quo tempore Multa certari dicebatur. Non enim Tribuni damnare multæ poterant, sed tantum rogare populum: apud quem quum reus non iure multatum se contendet, lis illa multatitia disceptabatur. Hæc Bud. Nonnulli hodie scribunt multa per e, ejusque originem referunt ad verbum Malgeo: quia quemadmodum pecora, dum mulgentur, suo spoliantur lacte; ita cui multa dicitur, emungitur, & veluti emulgetur pecunia. Ita tamen à veteribus scribi non soleat, ex iis quæ paulo ante ex Varrone adduximus, satis potest intelligi. Multam committere, est quum quis aliquid committit propter quod multa est afficiendus. Cic. pro Cluentio. Nihilominus enim potest, ut illam multam non commiserit, accipisse tamen ob rem judicandam pecuniam, &c. Budæus Multa ei esto, ut Plaut. Asin. sc. 3. n. 4. Hæc multa ei esto vino viginti dies, ut careat id est, interdicatur ei vino.

MULTO, as, Punio, condemnō, multam dieo, vel interrogare. Επίδειν hanisch. Τιμη, ομη, τρεστη, ιτιβάσα. GALL. Condamner à l'amende, punir. IT. Punire, condannare. GERM. Straffen, ein straff auslengen. HISP. Imponer pena de dinero, condonar. ANG. To amerce, to punish by the purse, to put, to fine. 3. Et construit cum ablative, vel genitivo, poniaturque pro Privo. Virg. 11. Eneid.

— Multatam trifiti morte Camillam.

Curtius lib. 2. Is quoque insulas præsidiis occupat, pecunia multat. Tacit. lib. 13. Ut quidam accusatorum ejus exilio multarentur. Cic. 3. Verr. Multos crudelissime per vim morte esse multatos. Virg. in Ciri.

Quod si perdiderim, patria multabor.

§ Interdum lacerare, mutilare, verberare, dissolvere, Terent. in Adelph. Ipsum dominum atque omnem familiam multavit usque ad mortem. Plaut. Amph. Nisi usque ad mortem male multassitis. Aliqui emendant Mulcare. Tacit. sub finem lib. 1. Mulcato corpore pro Mutilato, nisi sic mendum. Colum. lib. 2. c. 4. Quo evenit, ut in iteratione quoque scandala fiant, & boves iniuriant operis maxime multentur. § Interdum agere, & voti compotem facere. Naevius in Colace apud Nonium. Et votis quidem gratias ago, quum votis me multatis meis. § Interdum male tractare. Colum. lib. 1. c. 2. Nam illud vetus est Catonis, Agrum pessimè multari, cuius dominus quid in eo faciendum sit, non docet, sed audit villicum. § Multare matrimonio est repudiate conjugem, & divortium facere. Plaut. in Amph. Nunquid causam dicis quin te multati matrimonio? Pseudolus viginti commodis multavit minis. Idem Pseud. sc. 7. n. 4. Me malis multavit modis. Idem ibidem. Virtutem filij morte multavit manlius. Quintil. § Multatus est, pro multavit. Suet. in Aug. c. 21. Neque unquam rebellantes graviore multatus est pœna, quam, &c.

Multarium, Ηβία. Gloss. legi Multarium pro mortarium. Gloss. Plin. Ηβία. mortarium.

Multatitius, a, um, adjективum, quod ex multa sit, vel quod ad multam pertinet, sive quod

quod nomine multæ exigitur. § περιηγός περιέποντος. GAL. Qui pro-
viens des amendes. ITAL. Riscoffo per condannatione. GER. Das der busi-
oder der straffst. HISP. Cosa de pena de dineros. ANGL. That cometh of
amercement. § Liv. lib. 10. ab Urbe, ex multatitia item pecunia, quam
exegerunt pecuariis damnatis, ludi facti. Et lib. 7. bell. Pun. Ediles ple-
bis ex multatatio argento signa ænea ad ædem Cereris dedere.
Multatus, a, um, male multatum cornu acie. Velleius. Multatus à patria
contumeliosissimè Hesiod. Multata fecit libertatis, idem Vell.
Multatio, verbale lippous. Cic. pro Rab. perdul. reo. Misera est ignominia
judiciorum publicorum, misera multatio bonorum, miserum exilium.
Plin. lib. 18. c. 13. Multatio quoque nonnisi ovium bōūmque impen-
dio dicebatur.

MULTVS, a, um, notæ significationis. § מְרַבָּה. GAL. Beaucoup.
ITAL. Molto. GERM. Viel. HISP. Mucho. ANG. Much, many. § Cicer.
pro P. Sest. Et in ceteris, quæ rerum portæ sunt, multis fortissimis, at-
que optimis viris, injustis judiciis tales casus incidisse, Gell. c. 9. lib.
20. celebri hominem fama, & multo nomine. GAL. Et de grandrenom.
Cæl. lib. 1. de bell. civ. Multum frumentum provisum. Cum multo san-
guine fudi. Ovid. 1. 3. Metam. Virg. Multæ antiquitatis homo, Gell.
c. 12. lib. 5. Multam salutem tibi me jussit dicere. Plaut. Cœr. sc. 1. a. 3.
¶ Pseud. sc. 2. a. 4. Iam hos multos dies gestas tabellas, ibid. sc. 1. a. 1. Pauci
ē multis amici certi homini. Ibid. sc. 3. a. 1. Verba multa facimus.
Ibid. sc. 2. a. 2. sub nimis. Tibull. lib. 4.

Quin largita tuis sunt multa silentia votis.

Item, Multos annos est. Vide Annus. Multa ea de re opinio. (i. varia,) Gell. c. 16. lib. 3. &c. multus in opere, hoc est, continuus, assiduus Salust.
in Jugurth. Ioca atque seria cum humillimis agere in operibus, in ag-
mine, atque ad vigilias multus esse. Multus in eo fuit, sive in ea re.
Cic. 4. Acad. Ad multum diem idem ad Attic. lib. 13. Multo die, hoc
est, bona diei parte transacta. Cæl. 1. bell. Gall. Multo denique die per
exploratores Cæsar cognovit, & montem à suis teneri, &c. Sic, Multa
nocte Cic. ad Quintum fratrem. lib. 2. Multa nocte veni ad Pompeium.
Multo manè, idem ad Attic. § Multò tanto, ea forma dicitur, qua
altero tanto: quod Græci dicunt, μανδασια. Plaut. in Rud. Ego multò
tanto mīse, ior, quām tu Labrax. § Multus, pro multiplici. Plin. lib.
19. c. 3. Radice multa, crassaque. § Multus homo es, i. es Pathicus qua-
siue multiplex. Catullus.

Multus homo es Naso, nec tecum multus homo (i. nec tecum ho-
minum frequentia, quia terram libidinem exercet remotis arbitris,
aut incommodis es, tēque avertantur homines, & refu-
giunt, propter obsecrātatem) sed descendis Naso: multus es
¶ pathicus.

Multum, adverbium, valde, vehementer. § ΤΙΝΟ μέծω, πολύ. GAL. Beau-
coup. ITAL. Molto. GERM. Hestig oder viel. HISP. Mucho. ANG. Much or
greatly. § laut. in Persa. Die me illam amare multum Cic ad Gall. lib.
7. Epist. Sed opinor Cassi im uti non ita multum sorore. Idem de senect. Adsum amicis, venio in senatum frequens, ultrisque affero res multum
& diu cogitatas. Multum colloqui. i. diu. Cæl. lib. 1. de bell. civ. Salve
multum leste catenis pessime. Plaut. Pseud. sc. 3. a. 1. Ego stulta ac mora
multum. Idem Mil. sc. 4. a. 2. Odio si diu & multum. Idem Capt. sc. 1.
a. 1. Amare multum ait, ut hoc deferas. (i. orare.) Idem Men. sc. 2. a. 3.
Multō, § πολύ, πολύ, πολύ. GAL. de beaucoup. ITAL. Assai più. GERM. Viel.
HISP. De mucho mas. ANG. Much. § Cum dictiōibus Alius, aliter. Se-
cūs, Ante, post. Præsto, Malo, Antecedo, Excello: item cum comparati-
vis, aut superlativis: aut eorum vim habentibus elegantem in oratione
usum. habet. Terent. in prologo Andria. Verū aliter evenire mul-
tò intelligit. Cic. in Verr. Cui quemadmodum resistam multò mihi an-
tē est, judices, providendum. Idem Attic. Non multò post, quām tu à
me discessisti. Idem, Multo secus evenit. Salust. Multò præstat benefi-
cij, quam maleficij memorem esse. Cic. de Amic. Sed obsequium multò
molestius, quod peccatis indulgens præcipitē amicum ferri sinit. Idem
pro lege Manil. Magna ac multò maxima parte non modo utilitatis,
sed dignitatis atque imperij caruit. Multo maximè dissensum est. Gell.
11. lib. 3. Nec nihil, nec multò plus edes. Plaut. Capt. sc. 1. a. 4. Magis
multò facilitas patior verba, idem Men. sc. 6. a. 5. Haud multò post.
Idem Cœr. sc. 3. a. 1. Haud multò post scribis. Idem Pseud. sc. 4. a. 4.
Haud multò prius abduxit mulierem. Idem sc. 6. a. 4. Si quid ille deli-
querit, multò tantò illum accusabo amplius. Idem Men. sc. 2. a. 5. Pater
venibit multò potius quām te finam. Idem Most. sc. 3. a. 1.

Multitudo, inis, Frequentia & copia. § Μῆρος πλῆθος. GAL. Multitude.
ITAL. Moltitudine. GERM. Die vise. HISP. Muchedumbre de cosas. ANG.
A multitudine. § Cic. de Orat. lib. 2. Habet enim multitudo vim quan-
dam talem, ut quemadmodum tibicen sine tibiis cañere, sic otator sine
multitudine audiente eloquens esse non possit. Idem 2. Tusc. Est enim
philosophia paucis contenta judicibus, multitudinem consultò fu-
gient, cīque ipsa & suspecta & invisa, &c.

Mul̄tāglūs, a, um, Multos angulos habens. § πολύγωνος. GAL. Qui a
plusieurs coins ou angles. ITAL. Che ha molti cantoni. GERM. Da vi-
cken hatt/ecterhig. HISP. Cosa de muchos rincones. ANG. That hath
many corners. § Lucifer. lib. 4.

Effe minora igitur quadam, majoraque debent,

Multa rotunda, modis multis multa angula quadam.

Multesimus, a, um, unum è multis. Quod Græcis est πλεῖον (&
una voce πλεῖον) Latinis veteribus erat pars multesima, i. e.
pars minima. Lucet. lib. 6.

Et videas cœlum summai totius unum,

Quām sit parvula pars, & quām multesima constet.

Multibarbūs, qui habet multam barbam. § πολυμύτης. GAL. Qui a
grande barbe. ITAL. Chi ha molta barba. GERM. Wolgebart, der vil bars
hat. HISP. Cosa que tiene mucha barba. ANG. That hath a great beard. §
Apul. in Florid. Multibarbis, spinis obsitus & pilis.

Multibiblūs, dicitur qui multi est potus, helluo. § ΜΕΓΑΣ σόβη. πολυπότης.
GAL. Grand bouveur, qui boit beaucoup. ITAL. Che beve molto.
GERM. Ein grosser trinker. HISP. Cosa que mucho beve. ANG. That
drinketh much. § Plaut. in Cœrul. sc. 1. a. 1. Nomen est lenz multibibi-
ba atque merobiba.

Multicavātūs, a, um, multa habens cava. § πολύτρηψ. GAL. Qui a beau-

coup de trous. ITAL. Di molti cavî à fori. GER. Môlgchölt oder gelöchert.
HISP. Cosa que tiene muchos agujeros. ANG. That hath many holes. §
Varro 3. de re rust. c. 16. Favus est quem singunt multicavatum è cera,
quum singula cava, singula latera habent. Multicavus, a, um. Multum habens concavi. § πολύτρηψ. GAL. Qui a
force trous. ITAL. Che ha molto concavo. GERM. Wel gehölt oder gelöchert.
HISP. Cosa que tiene muchos agujeros. ANG. That hath many holes. § Ovid. lib. 8. Metam.

Punica multicavata, nec lavibui aria topis

Structa subit.

Multicaulis, c, multos habens, caules. § πολύκαυτος. GAL. Qui a plus-
sieurs tiges. ITA. Di molti gambi. GERM. Das vil stengel hat HISP. Ce-
sa que tiene muchos tallos. ANG. That hath many stalks. § Plin. lib. 21.
cap. 16. Est & illa differentia, quid quædam in iis multicaulia ramo-
saque sunt, ut carduus.

Multicolör, is, omnis generis, quod habet multos colores versicolor,
discolor. § πολύχρονος. GAL. De beaucoup de couleurs. ITA. Di molti colo-
ri. GERM. Das vileray farben hatt. HISP. Cosa de muchos colores. ANG.
Of divers colours. § Plin. lib. 17. cap. 10. Gell. c. 16. lib. 1. Sicuti mul-
ticoloria, multiformia dicimus.

Multifac̄tis, is, Magni estimo. § מִתְפָּחֵת hekir. mei πολὺ πολύμια. GAL.
Estimer beaucoup. ITA. Estimare molto. GERM. Hoch oder grossachien.
HISP. Estimar en mucho precio. ANG. To estimate much. § Sicut mā-
gnificacio, & parufacio. Cato, Neque fidem, neque juriandum, ne-
que pudicitiam multi facit. Festus.

Multifatiūs, a, um, Varium, quod multis modis possit dividiri, vel quod
est ex multiplici specie. § πολύχρονος, πολύρεπον. GAL. De diverses for-
tes & manieres. ITA. Vario. GERM. Manchesterly/vileren. HISP. Cosa de
muchas maneras. ANG. Manifold. § Gellius lib. 5. cap. 9. Militares coro-
næ multifaciæ sunt.

Multifariè, adverbium, Variè, multis modis. § πολυχρόνος. GAL. En plusieurs
ou diverses manieres & façons. ITA. Variamente, in diverse maniere.
GER. Russ mancherley roele. HISP. En muchas maneras. ANG. Many,
foldly, many ronyes. § Plin. lib. 6. c. 54. Et tamen multifariè priscos
servare ritus.

Multifariam adverbium, idem quod multifariè. § πολυχρόνος. GAL. En
plusieurs sortes. ITA. Variamente. G. 2. Russ mancherley weiss / auf
vilerley gartung. HISP. En muchas maneras. ANG. Many foldy, by sun-
dry fashions. § Cic. de Orat. Quod esset multifariam defossum. Idem
1. de legib. Hodie multifariam nulla sunt. Suet. in Calig. c. 18. Scenicos
ludos & assiduè, & varijs generis multifariam fecit.

Multifera, a, um, multa ferens, fertiliſ. § πολυφρήτης. GAL. Fertil, qui porte
& produit plusieurs ou diverses choses. ITA. Fertile. GER. Das vil
tregt. HISP. Fertil, cosa que mucho trae. ANG. Fertile, that bringeth
many things. § Plin. lib. 16. cap. 8. Tam multifera sunt. & toties pre-
ter glandem pariunt robora. Idem de Brassica, Nullo æquè genere
multifero, donec sua fertilitate consumatur.

Multifidūs, a, um, quod in multas partes finditur, & multas divisuras ha-
bet. § πολυφρήτης. GAL. Fendu en plusieurs parties. ITA. Fesse
in molte parti. GER. Das in vil theil gespalten. HISP. Cosa hendida en
muchas partes. ANG. Having many clyties ant crevices. § Plin. lib.
11. cap. 37. Cornua nulla, quibus multifidi pedes. Mart. lib. 14.

Multifido buxus qua tibi dente datur.

Ister multifidus. Lucan. lib. 3. Linguæ multifidæ. Valer. Flacc. 1. Argon.
Faces multifidæ. Ovid. 7. Metamorph.

Timarus

Multifidus, quod in multa ostia fissus

In mare prorumpat

Martial. lib. 8.

An tuam multifidum numeravit lava Timavum.

Multiforis, c, quod est multorum foraminum. § πολυφρήτης. GAL. Qui
& force trous. ITA. Di molti buchi è pertuggi. GER. Löcherechtig / vol-
löchern. HISP. Cosa de muchos agujeros. ANG. That hath many holes. §
Plin. lib. 8. cap. 55. Injicit eas in specus, quæ sunt multifores in terra.
Pro eodem etiam dicimus Multiforus, a, um. Ovid. lib. 11. Metam.
Longaque multifori delectat tibia buxi.

Multiforatilis, Multiforis, πολύφρητης: ut, Tibia multiforatilis; apud
Apul. in Fior.

Multiforis, c, Varius, quasi multiplicis formæ, aut variæ. πολύφρη-
της. GAL. De diverses manieres & façons. ITA. Vario, di forme diver-
se. GER. Manchesterly oder vileray gestalt. HISP. Cosa de muchas for-
mas y maneras. ANG. Of many fashions. § Plinius lib. 11. cap. 37.
Oculi contuita multiformes. Columell. lib. 8. cap. 9. Ut per anni di-
versa tempora, mala, pruna, pyrum, multiformes nuces, ac ficum præ-
beat. Cicero. 1. Academic. Ex iis autem ortæ variæ sunt, & quasi mul-
tiformes.

Multiformiter, adverbium, Variis modis. § πολυφρήτης. GAL. En diverses
sortes & manieres. ITA. In diverse maniere. GER. Russ vilerley weiss-
HISP. En muchas formas. ANG. By divers fashions. § Gell. lib. 9. cap. 5.
Plato ante hos omnes ita variæ, & multiformiter disservit de volu-
ptate Plin. lib. 36. c. 27. Pestilentiae, quæ Solis obscuratione contrahi-
tur, ignis suffitu multiformiter auxiliari certum est.

Multigenēris, & multigenere significat quod est multorum generum.
§ πολυφρήτης. GAL. De plusieurs sortes. ITA. Di molte maniere. GERM.
Vilerley geschlecht oder gattung. HISP. Cosa de muchos generos & espe-
cies. ANG. Of divers kindes. § Plaut. in Capt. Multis & multigenetibus
opus est tibi militibus.

Multigenēs, a, um, Multi gen:ris. Plin. lib. 11. cap. 1. multa hæc & mul-
tigena terrestrium volucrūmque vita.

Multijugūs, a, um, & multijugis, c, pen. coit. quod est multiplex, variūm,
multuru & numerolum. § πολύχρονος. GAL. De diverses sortes. ITA. Di
molte sorti, vario. GERM. Manchesterly/manigfältig. HISP. Cosa de mu-
chas maneras. ANG. Of divers sortes and kindes. § Vbi jugis nihil
significat, sicut in Postliminium, Meditulliū & hujusmodi. P: ma pars
in multijugum multū significat, reliqua pars protractio sola est, nihil
significans. Cic. ad Attic. lib. 14. Verunatamen de Rep. multa cognosc-
ti ex tuis litteris, quas quidem multijugos accipi uno tempore à Ve-
ritate

storijs liberto. Gell. cap. 2. lib. 10. Multijuga pæctio. multijugæ dona. t. 11. lib. 2. Multijuga disputatio. Idem cap. 2. lib. 14. Et cap. 16. lib. 11. ubi agit de ejus nominis compositione.

Multiloquius, qui multa loquitur. { πολυλόγος, πολύφωνος. GAL. Qui parle beaucoup, grand parleur. ITAL. Colui che parla molto. GERM. Ein schweizer/der vil tandrein tandem. HISP. El que habla muchas cosas. ANGL. That speaketh much. } Plaut. Pseud. sc. 2. a. 3. Multiloquum & gloriosum coquum.

Multimodus, a, um, Multiplex, varius. { πολυχρονος. GAL. De plusieurs & diverses sortes. ITA. Di molti modi. GERM. Vieleleywoesss, mancheley gattung. HISP. Cosa de muchas maneras. ANG. Manifold, of fundrie sortes. } Liv. 1. bell. Pun. Oppidani ad omnia tuenda atque obeunda, multimoda arte distine*i* cœpti sunt, & non sufficiebant.

Multimodis, adverb. variè, apud Lucretium sœpius: sicut & omnimodis. Multinodus, a, um, Apul. lib. 5. Colubrum multinodis voluminibus, serpentem.

Multinominis, e, Apuleius lib. 11. Deæ multinominis, divinis imperiis. Multinuba, x, qui vel quæ multis nupsit. Cornutus in Persium, Satyr. 1. Multinomus, adjet. { πολυχρονος. GAL. De beaucoup de pecune & profi. ITA. Di molti denari. GERM. Vil gelt gewinnend. HISP. De muchos dineros y provecho. ANG. Very rich. } Vallo 3. de re rustic. c. 17. Ego enim uno servulo, hordeo non multo, aqua domestica, meos multinimos, alo asinos, id est, quorum opera multos paro numeros.

Multipartitus, a, um, adjectivum. { πολυφysis. GAL. Divisé en plusieurs parties. ITA. Diviso en piu parti. GERM. In vii abgetheilt. HISP. Partido en muchas partes. ANG. Devided in to many partes. } Plin. lib. 6. cap. 19. Namque vita mitioribus populis Indorum multipartita degitur.

Multipes, multipedis, vel multipeda, æ. Vermis est pilosus, multis pedibus arcuatim proserpens, qui & Centipeda, & Millepeda appellatur. { λινε. GAL. Vne chate peluse, une sorte de ver velu, qui se trouve en abondance ès arbres quand les fruits commencent à se former, ver qui a plusieurs pieds. ITA. Verme di molti piedi. GER. Ein würmlin das vil füss hat/ ein esel. HISP. El ciento pies, gusanos ponçónoso. ANG. A worme that hath many feete. } Plin. lib. 22. cap. 25. Ad multipedum morsus cuim melle. Idem lib. 29. c. 6. Millepeda, ab aliis Centipeda, aut multipeda dicta, animal est è vermis terræ pilosum, multis pedibus arcuatim repens, tactuque contrahens se. Item multipes, hujus multipedes, adject. Qui multos pedes habet. Plin. lib. 11. cap. 45.

Multiplex, omnis gen. Varius, involutus, multas plicationes habens. X. Simplex. { πολυπλοκος. GAL. Qui a plusiers pliss, de plusieurs & diverses sortes. ITA. Involutato è doppio, vario. GER. Vilstaltia. HISP. Plegado muchas veces, de muchas maneras. ANG. Manifold, of divers sortes. } Sueton. de clar. Grammar. Multiplici variisque doctrina censembar. Plaut. in Epid. Simil ærumnam multiplex exercita Habet paupertas. Virg. 4. Aeneid.

Hac tum multiplici populos sermone replebat,
Gaudens.

Cic. de Amic. Quì fieri poterit, sine in uno quidem quoque unus animus erit, idemque semper, sed varius, commutabilis, multiplex.

Multipliciter, adverbium Titulus est apud Plin. De codem multiplicius, lib. 7. cap. 14. πολυπλοκος.

Multiplicabilis, e, quod potest multiplicari, & nonnunquam idem quod multiplex. { πολυπλοκος, πολυπλοχys. GAL. Qui se plie & entortille en plusieurs plis. ITA. Che se può multiplicare. GER. Das vilfältig zu machen. HISP. Lo que se puede multiplicar. ANG. That is pliant or may be folded. } Cic. 2. Tuscul. Hæc intermit totum multiplicabili Draconem auriferam obtutu asservantem aiborem, Carmen est è Sophocle à Cicerone versum, vel ut alij putant ab Accio.

Multipliico, as, are, Multiplex reddo, aut facio. { πολυροη hirbâh. πληθo. GAL. Multiplier, accroître, augmenter. ITA. Moltiplicare. GER. Vilfältig machen/meeren. HISP. Multiplicar o acrecentar. ANG. To multiply, to augmen. } Plin. lib. 34. c. 8. Primus hic multiplicasse varietatem videtur. Cic. ad Quint. fratr. Si diem nobis Clodius dixerit, tota Italia concurret, ut multiplicata gloria discedamus. Ovid. 2. de remed.

Flumina collectis multiplicantur aquis.

Idem Eleg. 1. lib. 4. Trist.

Cogitur & vires multiplicare suas (dolor inclusus.)

Idem Eleg. 6. lib. 4.

Quæ mala sunt longa multiplicata die.

Multiplicatio. { πολυπλοκo marbitis. πολυπλοκo. GAL. Multiplication, accroissement. ITA. Moltipicatione, accrescimento. GERM. Vilfältig meeren. HISP. Acrecentamiento. ANG. A multiplying or augmenting. } Columella lib. 3. c. 2. Nam si sordidus, aut vilis est feracissimum quamque serere conductit, ut multiplicatione frugum redditus augeatur.

Multipotens, tis, omnis generis, qui multum potest. { πολυκράτης. GAL. Fort puissant, qui peut beaucoup. ITA. Huomo che può molto. GER. Sevastig/vil vermögend. HISP. Lo que mucho puede. ANG. Of great mighti and power. } Plaut. in Bacch—nequius nihil est, Quam egens consilij servus. nisi habet pectus multipotens, Vbicunque usus siet. & Idem Trin. Salsipotenti & multipotentis Iovis frati tibi Nerei Nepturne Lætus, lubens laudes ago.

Multisciùs, qui multa scit & multarum rerum scientiam habet. { πολυγνo, πολυτελo. GAL. Qui sait beaucoup. ITA. Che sa molto. GERM. Vil roissend. HISP. El que mucho sabe. ANG. That knoweth much. } Apuleius in Apologis, Meminerat Homerum poëtam multiscium, vel potius multarum rerum apprimè peritum.

Multisonorius, a, um. { πολυθo. GAL. Qui rend divers sons. ITA. Che rende suoni diversi. GER. Das vil getöns gibt. HISP. Cosa que suena por muchas partes. ANG. That giveth, divers soundes. } Claudian. de mulabus Gallicis.

Effeda concordes multisonora trahunt.

Multisonus, adjectivum. πολύφωνo. Martial. lib. 1.

Sic ubi multisona servet sacer Athide lucis.

Multitia, orum, Iuvenal. Sat.

— cum tu multitia sumus.

Vet. schol. exponit, vestes intextas sub stamine, quibus solent vti pueræ.

Multivagius, a, um, qui multum vagatur, errans. { πολυτλanis. GAL. Qui vague en plusieurs sortes, qui ne se peut arrêter. ITA. Che vaga molto. GER. Vilsvreiffig / vmbschroefig. HISP. Cosa que vaga por muchas partes. ANG. That erret and roandereth much. } Plin. lib. 10. cap. 37. Ferunt non mutare sedem columbas, multivaga aliqui ave.

Multivagus lunæ cursus, apud eundem lib. 2. cap. 10.

Multivius, a, um. Apul. lib. 9. Complurium jumentorum multivij circuitus. Ibid. Vngulas multivia circumcidione in enorme vestigium portecti.

Multopérè, ea forma dixit Plautus qua magnopere, ut in Mer. Multopere in mundo rusticō se exercitum. { πολυμη, πάνω. GAL. Moult, beaucoup. ITA. Grandemente. GER. Heftig. HISP. En grande manera. ANG. Greatlie. }

Multititia, orum, Indumenta dicebantur minutissimis filis contexta, ita à multis filis, & propterea subtilibus appellata. { πολύμη. GAL. Draps & accoustrements de soye, dont le tissu est moult desifié & subtil. ITA. Vesti di fili sottili. GER. Kleine vnd zarte Kleider. HISP. Vestidura de seda sutil. ANG. Cloth woven of many small threads, taffetie. } Vel à mulcendo, quoniam carnem demulcent. Et tantum pluraliter declinatur. Iuvenal. Satyr. 2.

— quaro an deceane multititia testem.

Ibidem,

— sed quid,

Non facient alii quum tu multititia sumas

Cretice?

Multivolus, a, um, qui multarum rerum desiderio tenetur. { πολύβελος. GAL. Ayant diverses volontez, qui veut beaucoup. ITA. Che vuole molto. GER. Vilvoellend, vilvoenctig. HISP. Cosa que quiere muchas cosas. ANG. That willet many thinges. } Catull. ad Manium. Multivola est mulier. ¶ Plus, iis. { τινι iothēr. πλεῖον, πλεῖον. GAL. Plus, d'avantage. ITA. Più. GERM. Mechr. HISP. Mas. ANGL. More. } Generis neutr. in obliquis verò, & numero plurali trium generum, secundum Priscianum, comparativum est, significatione tantum, non voce, à Multum, quamvis Gell. lib. 5. c. ult. ex Capitonis auctoritate putaverit esse absolutum, hoc est, positivum. Aut dimidium, aut plus feres. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 1. Quos dum feras tibi plus noceas. Ibid. sc. 2. a. 1. Nemo est cui amplius male plus lubens, faxim. Idem Aul. sc. 2. a. 3. Plus illi est in manu, quam tibi. (i. majorem habet ejus rei potestatem) Idem Afin. sc. 1. a. 1. Oculis carebis, qui plus vident, quam quod vident, idem Mil. sc. 4. a. 1. Ne minus, aut plus, quam tu sapiet. Idem Afin. sc. 1. a. 4. Plus oportet sciire, quam loqui. Idem Mil. sc. 5. a. 2. ¶ Pluris pretij. Salust. Iugurth. 122. neque pluris pretij coquum, quam villicum habeo. ¶ Plus nominativo aliquando jungitur. Liv. de bell. Maced. Plus quinquaginta hominum millia ceciderunt. Plus duo millia. Liv. lib. 9. d. 4. ¶ Aliquando accusativo. Terent. in Eunuch. Non plus triduum Vitruu. lib. 7. Afferes directi disponantur inter se, nec plus spatium habentes pedes binos. Quin suspirabo plus sexcentos in dies. Plaut. Men. sc. 4. a. 5. Plus annū. Liv. lib. 9. d. 4. & ubique, lib. 6. d. 4. Plus partem dimidiam. ¶ Aliquando ablativo. Plaut. Men. sc. 1. a. 3. Plus triginta annis natus sum. In quibus omnibus locutionibus intelligitur particula Quam, quæ plerumque etiam extiniit. Mihi uno te plus est etiam quam volo. Idem Amph. Plus anno hoc scio. Idem Curr. sc. 1. a. 1. Sat scio multo plus occisam suam sapere. Idem Mil. sc. 6. a. 2. Id sat scio, & plus nimio merui mali. Ibid.

Quem nimio plus est indoluisse semel.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. Plus perendo excidere formulæ. Suet. in Claud. cap. 14. Nihilo plus, vide Nihilo. ¶ Iungitur aliquando & genitivo, communis more omnium nominum quæ per se subsistunt: ut plus sapientia, apud Plaut. in milite. Liv. lib. 10. ab Urbe, Paulo plus viinti millium exercitus fuit. Item, Non habet plus sapientia, quam lapis Plaut. Mil. sc. 2. a. 2. ¶ Item jungitur verbis emendi & vendendi, & omnibus estimationem quandam significantibus in genitivo. Cic. pro Quint. Rose. Ager nunc multo pluris est, quam tum fuit. Non est in heri adibus servus, qui sit pluris. Plaut. Afin. sc. 4. a. 2. ¶ Invenitur etiam apud Antiquos in ablativo. Idem in Caco, Plure altero tanto, quanto ejus fundus est. Idem Men. sc. 3. a. 4. Id ita eleganter exprimit, Bis tanto pluris tibi redimam aliam pallam. (i. vestem) Lucilius, Plure vendunt, quod pro minore emptum antiquè. Aliquando temporis adverbium fit, idem significans quod Diutius. Terent. in Hecyra, Ut cum matre una plus esset. ¶ Plures pro Multi, passim apud auctores legitur. Cic. 2. de finib. Plures dies manere non potest. Plin. lib. 9. cap. 12. Aquatilium tegmenta plura sunt. ¶ In plurali numero. Pluradimus, & Pluria. Donatus, Antiqui hoc Complure, & hæc Compluria, quod nostri Complura dicunt. Cic. in Orat. Confirmanda genera compluria. Credo; quia veteres hic & hæc pluris, & hoc Plure, non hoc plus dicebant. Hæc ille. Gell. c. ult. lib. 5. verò refert, Capitonem docuisse Pluria Latinum esse: Plura verò barbarum. Nunc autem de usu & Pluria, & Plura dicimus. Vnde & compluria & Complura. Terent. in Phorm. Multa advenienti ut fit, nova hæc compluria. ¶ Sed inter se differunt, Plura & complura, quod plura de duobus dici possit, Complura non nisi de majore numero. Est præterea illud comparativum, hoc minimè, idèque non regit casum, ¶ Complurimus non repetitur, sed tantum plurimus. Est etiam Plus adverbium Plus satis, πλέον τοῦ ικανοῦ. dicimus, pro eo quod est abundè & plus quam satis. Terent. in Eunuch. Accede ad ignem huac, jam calesces plus satis. ¶ Plus minus, Plus minusve, Plúsve, minusve, in eadem significazione usurpantur, pro Circiter, frequentius tamen invenitur Plus minus: ut, Dies plus minus tringinta pro eo quod est, paulo plus, aut paulo minus, hoc est, circiter. ¶ Dicimus etiam Plus, plúsque, pro eo quod est in dies vehementius. Cic. Attic. lib. 6. Quem mehercule plus, plúsve in dies diligo. Plus plúsque satis solspitent istuc. (i. magis magisque. Plaut. Aul. sc. 5. a. 3. Item, Aut plus, aut minus, quam quod opus erat. Idem Men. sc. 4. a. 5. Hinc Perplures compositum, idem significans quod permulti. Plin. lib. 13. c. 2. 4. Spondetque jugero ejus annuos perplures, vel mediocri solo redditus. ¶ Vnde Perplurimum, adverbium, Perplurimum fecit,

fert, apud eundem lib. 2. c. 54. ¶ Item derivativa, Pluralis, & plurale à vulgo Grammaticis sicut voces πληθωρίος, & Plurativus, a, um, ejusdem significationis, ut apud Macrobius, Plurativus numerus. Et Gel. c. 16. lib. 1. & c. 8. lib. 19. & c. 5. lib. 20. ¶ Plusculus, a, um, diminutivum à Plus. § πληθωρίος. GAL. Vn peu d'avantage, un peu plus ITAL. Vn peu plus piu. GERM. Ein wenig mehr. HISP. Un poco mas. ANGL. Somewhat more. ¶ Quamvis, Plus masculinum, fœmininumve genus non habeat: idemque significat quid Paulò, vel aliquanto plus. Terent. in Phorm. Tum pluscula supellecile opus est. ¶ Inde sit compositum Complusculus. Idem in Heeyr. Primum dies complusculos. ¶ Plusculum, li, neutri generis. Col. lib. 12. cap. 47. Deinde exiguum aceti piperati, & plusculū mellis, aut mulsi adjiciunt. Cic. 2. de Orat. Verū ut aliquando ad causas deducamus illum, quē cōstituimus, & eas quidē, in quibus plusculum negotij est. Cic. Luceio. lib. 5. Plusculum etiam, quam concedit veritas amori nostro largiare. Invitavit se in cēna plusculum. Plaut. Amph. ¶ Plurifarius, adjectivum. Varius, multijugus, multifarius. § πληθωρίος. GAL. En plusieurs sortes & manières. ITA. Vario, di molte sorti. GERM. völterley, manifoldig. HISP. Cosa de muchas maneras. ANG. Manyfold. ¶ Sueton. in Claud. Cæsar gladiatoria munera plurifaria ac multiplicia exhibuit. Quādā exemplaria hīc legunt Plurifariam, significatione adverbij. ¶ Plurifariam, adverb. Pluribus modis, sive pluribus locis, multifariam. § πληθωρίος. GAL. En plusieurs sortes. ITAL. A molti modi, in multi luoghi. GER. Völdsttlich, Völterley roiss. HISP. En muchas maneras. ANG. Of many sortes. § Suet. de Tib. Cubicula plurifariam disposita, tabellis ac sigillis lascivissimarum picturarum, adornavit. Gell. c. 9. lib. 16. & c. 24. lib. 10. Et Suet. in Aug. c. 46. & c. 80. ¶ Plurimū, a, um, Superlativum à Multus. § πλεῖστος. GAL. Beaucoup plus. ITA. Assaiissimo. GERM. Ganj vil, überaus vil. HISP. Mucho mas. ANG. Very mani. ¶ Plaut. in Aulul. Quod me sollicitat plurius misericordia modis. Quandoque pro longo & Porrecto. Virg. 1. Æneid.

Iāque ascendebant collem, qui plurimus urbi.

Imminet.

Vnde apud eundem, Nux plurima: id est, longa, qua significatur amygdalum. Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist.

In toto plurimus orbe legor.

Plaut. Men. sc. 1. & 2. a. 2. Sycophante plurimi. Ibid. sc. 2. a. 4. Pro ejus factis plurimi pessimisque dixi causam. Ibid. sc. 2. a. 5. Res plurimas pessimas adfert secum senectas. ¶ Plurimum cum genitivo: ut, Plurimum ætatis, plurimum jucunditatis. Cic. Nam quid in publicanorum causis, vel plurimum ætatis meæ versor, vehementerque illum ordinē observo, &c. Idem 1. de finib. Itaque ne justitiam quidem recte quis dixerit per seipsum optabilem, sed quia jucunditatis vel plurimum affectat. Plurimi genitivus verbis æstimandi jungitur. Cic. 3. de finib. Sic bonum hoc, de quo agimus, est illud quidem plurimi æstimandum: sed ea æstimatio genere valet, non magnitudine. Plaut. Bacchid. Imò unicè illum pluri pendit. ¶ Plurimum, adverbium, Per multum. § πλεῖστον μέσον μεσόθ. πλεῖστος. GAL. Beaucoup, la plus part du temps. ITA. Molto, la più parte del tempo. GERM. Oberaus vil. HISP. Mucho mas, la mayor parte del tiempo. ANG. Creatumlie, very much. Cicer. de Amic. Plurimum sibi confidit. ¶ Quandoque valerit ut plurimum, εἰ τὸ πλεῖστον. Terent. in Phorm. Domum ire pergam, ibi plurimum est. Plaut. in Mit. sc. 3. a. 2. Mihi credo plurimum. ¶ Pluralis & hoc plurale, apud Grammat. quod plura comprehendit, vel plures, ut, Pluralis numerus, qui & Plurativus numerus dicitur, apud Macrobius.

Mulucha, fluvius Mauritanie, Massæylorum fines à Cæsariensi Mauritania distinguens, de quo Strab. lib. 17. Post Mauritaniam (inquit) est Massæylorum regio à Molachath flumine (ita Mulucham nominat) initium sumens, &c. Vbi indicat, transflumen in ortum Massæylos esse, sicut Plin. intelligendum ergo Mulucham regnum terminum fuisse Bocchi quidem Orientalem, Iugurthæ verò occiduum, diversa ratione: quemadmodum aliquando Rhenus Romani imperij ab ortu, & septentrione terminus fuit: rursum verò Germanotum ab occasu, & Meridie limes, ut quod mihi in ortum prouidenti dextrum est, id tibi in occasum verso sinistrum sit. Sic Rubiconem veteris Italæ olim, & Togatæ Gallæ terminum fuisse intelligimus. Ita in Iugurth. Salustius. Haud longè (inquit) à flumine Mulucha quod Iugurthæ Bocchique regnum disiungebat. Et alibi apud eundem, Bocchus, inquit, Ego flumen Mulucham, quod inter me & Micipiam fuit non egredi, neque id Iugurtham intrare sinam. Haec tenus Salustius. Sunt qui hoc nomen neutrō genere efferendum putent (in quibus est & Caper insignis Grammaticus unde apud Salustum loco jam citato, Mulucha legendum putant, non Mulucham: quemadmodum etiam in exemplis quibusdam vetustissimis scriptum ostendimus.

MULVS, per simplex l. à molâ. Animal quod ex asino & equo generatur. § πλεῖστον πέρα, πλεύσ. GAL. Vn mule. ITA. & HISP. Mulo. GERM. Ein maulesel, maulstier. ANG. A mule. ¶ qui autem ex equo & asina genitus est pullus, Hinnulus dicitur. Plin. lib. 8. c. 44. Ex asino & equa mulus gignitur mense duodecimo animal viribus in labore eximium. Et paulo post, Equo & asino genitos mates, Hinnulos antiqui vocabant: contraque Mulos, quos asini & equi generarent. Vide de hoc latius in dictione HINNVS. Muli pretio superant equos (quibus vehentur matronæ.) Plaut. Aulul. sc. 5. a. 3. Ibidem. Ancillas, mulos, Muliones. Item Mulos curavit & fricavit Ventidius. Gell. cap. 4. lib. 1. 5. Muli Mariani furculæ sunt, teste Festo, quibus religatas farcinas, viatores gerunt: quarum usum quia Matius invenit, Muri Mariani postea sunt appellati, οὐποιοι μολεύσαντες. Vide Plutarch. in Mario. Plaut. Ærumnulas vocat. Front. lib. 4. Stratag. C. Marius recidendorum impedimentorum gratia, quibus maximè exercitus agmen oneratur, vasa & cibaria militum in fasciculos aptata furcis imposuit, sub quibus & habile onus & facilis requies esset. De Mullo pisce, supra in Mullus.

Mulcurius, qui mulos curat. Gloss. οὐποιοι μολεύσαντες. Illud οὐποιοι in fine est ex Latino, ut in viocurus. Quare malè quidam substituunt οὐποιοι. Meurs. in Gloss. gr. b

Mulâ, & fœminini generis. § πλεῖστον πιρδάh. η οὐποιοι. GAL. Vne mule. ITAL. & HISP. Mula. GERM. Ein maulesel. ANG. As she mule. ¶ Plin. lib. 8. cap. 44. Gignitur mula ex equo & asina, sed effrenis & tarditatis indomita. Juvenal. Satyr. 7.

— Mundus nitet ungula multo.

Fœta mula. Idem. Satyr. 3.

— Et fœta comparo mula.

Mulæ saginatae, &c. omnes unius coloris. Senec. Epist. 88. Mulæ Pomiliæ. Mart. lib. 1. 4. Epigr. Item Suet. in Galba. c. 4. Cum multa pepererit. Mülâ, ls, e, adjectivum à mulo. § πλεῖστον. GAL. De mulet, ou mule. ITA. Da mulo, à mula. GERM. Mauleselich HISP. Cosa perteniente à mula à mula. ANGL. Of à mule. § Colum. lib. 6. cap. 27. Est enim quæ circa sacrificia certaminibus equos præber: est mularis quæ pretiosus fætus sui comparatur generoso.

Mullo, nis, qui multos clittellarios, sive quadrigarios dicit. § πλεῖστον λάρνας, ὄγονια. GAL. Mulerier. ITA. Mulatiere. GERM. Ein eselstreiber. HISP. Harriero, à mulatero. ANG. That ruleth orguideth mulles. § Juven. Satyr. 3.

Nam mihi commota jamdudum mulio virga.

Plaut. Aul. sc. 5. a. 3. Ancillas, mulos, muliones, pedissequas. ¶ Mulius, mulij, quod hic legabatur pro mulione, Latinum non est; quamvis Calepinus deceptus in emendata Horatij lectione, putaverit indifferenter pro eodem dici Mulionem & Mulium. Locus Horatij, qui Calepino imposuit, est ex lib. 2. Serm. Satyr. 7.

Audit cum magno blateras clamore, furisque,

Miluius,

Sic enim legi debere, & constanti castigatorum exemplariorum consensu, & Acronis auctoritate constat; qui Milvium insignem fuisse assertit Horatij temporibus parasitum. ¶ Est præterea mulio genus culicum. Plin. lib. 11. c. 18. Impugnat eas naturæ ejusdem degeneres vespa atque crabrones, & è culicum genere, qui vocantur Muliones.

Mülönüs, a, um, quod ad mulionem pertinet. § πλεῖστον λάρνας. GAL. Appartenant à mulerier. ITAL. Pertinente à mulatiere. GERM. Das des eselreibers ist. HISP. Perteneiente à mulatero à harriero. ANG. That belongeth to the ruler of mules. Cic. pro Sest. Mulioniam penulam attinuit, cum qua primùm Romam ad Comitia venerat, &c.

Mumastes, μυμάστης, Cariæ oppidum; cuius incolæ dicuntur Mumasticæ. Mumia, caro humana balsamo condita; item alia, quæ quidem non mortua, sed occisa sanandi vim habet. Etiam Chymicis Mumia est balsamum, seu seminalis humor.

Mummius, prænomine Lucius in primis Romæ & nobilitate & gloria rerum gestarum clarus, qui Corinthum bello captam diruit, Italianaque vasis Corinthiis, ænclisque signis implevit. Aut̄or Plin. lib. 34. cap. 3. & 7.

Mūna, munera militibus data. Gloss. Ibid.

Mündä, oppidum est Hispanæ Bæticæ multis cladibus & funeribus celebre. Ad Mundam enim Cæsar cum Pompeij filii manus conseruit, in quo prælio tanta strages facta dicitur, ut Cæsar obfides viatos congestis corporibus vallum circum urbem struxerit. Lucan. lib. 1.

Vitima funesta concurrunt pralib. Munda.

Vide Plin. lib. 3. cap. 1. Vulgo. Mundecara.

Mundicina, mundities Apul. Apol. Mundicinas dentium: ut in fame, cum dentes non habent, quo occupentur, defectu tibi.

MUNDVS, a, um, quod est parum, tersum, politumque. ¶ Immundus. § πλεῖστον αἵρετος νάκι. καθάρος κατόπιν. GAL. Net, pur. ITA. Mundo, polito, netto. GERM. Sauber / rein/reol gefegt. HISP. Limpio, à afeyado. ANGL. Neat, cleane. ¶ Plaut. in Cift. Neque munda es adæque ut soles. Terent. in Eunuch. Quæ dum foris sunt, nihil videtur mundius, Nec male impositum quicquam. Horat. 1. Epist. 5.

Iamdudum splendet focus, & tibi munda supplex.

Idem. Satyr. 7.

— unde

Mundior exiret vix libertinus honeste.

¶ Mundior justo cultus. Liv. lib. 9. ab Vrbe.

Mündlilüs, δεlicatus mollis, diminutivum, qui nimia munditia utitur; ut placeat mulierculis, à κανέναις λέγεται. Plaut. in Trucul. Nunc ego istos mundulos urbanos amasios. Hoc ista expōnam.

Mündüs, i, substantivum, dicitur ornatus muliebris; quo scilicet muliet mundior fit. § κατόπιν γυναικεῖον. GAL. Ornament. ITA. Ornameento. GERM. Weibergier, das die weiberaugen sich damit zugier en vnd bunjen. HISP. Las joyas de la mujer. ANG. The mbole attire, iorrels or ornaments of women. ¶ In cuius nominis appellatione cōtinetur speculum, inaures, armillæ, annuli, gemmæ, & similia, quibus mulier ornatur. Cato pro lege Oppia. Ita aliis, Liv. lib. 4. d. 41. apud eundem lib. 34. Munditor ornatus & cultus, fœminarum indicia sunt; his gaudent, gloriantur. Hinc mundum muliebrem appellant nostri majores. Idem 2. bell. Maced. Non aurum modò iis, sed & postremò vestem; mundumque omnem muliebrem ademit. Colum. lib. 12. c. 3. Postea mundum muliebrem, qui ad dies festos comparatur. Dicitur & Mundum, neutro genere, Lucil. Legavit quidam uxori mundum omnem penamque. ¶ Hinc etiam,

Mundus accipitur pro eleganti illa ornataque totius universi machina; quæ ex omni eo constat, quod cœli ambitu cōtinetur. § בְּלִיּוֹן הָלָמִים. GAL. Le monde, l'univers. ITA. & HISP. Mondo. GERM. Die welt. ANGL. The world. ¶ Nam sicut Græci χόρης, quod apud eos ornatissima significat, ita nos à perfecta, absolutaque elegantia vocamus Mundum, quid nihil eo sit mundius & pulchritius, & ornatus. Hæc ex Plinio lib. 2. cap. 1. & 4. Catull. de com. Beren.

Omnia qui magni dispexit lumina mundi.

Tibull. lib. 4.

Téque (Manet) interjecto mundi pars altera Solis;

Ibidem.

Alter dicat opus magni mirabile mundi;

Ovid. 13. Metam.

Nec Clypeus vasti calatus imagine mundi;

Idem 4. Fast.

Otia mundus agat.

Cic. de finib. bon. & mal. lib. 3. Mundum autem censem regi numine deorum, cūunque esse quasi communē urbem, & civitatem hominum, & deorum, & unumquemque nostrū ūm hujus mundi esse partē, ex quo illud natura consequitur, ut communem utilitatem nostræ anteponamus.

mus. Idem 2. denar. deor. Mundus est quasi communis deorum, atque hominum dominus, atque urbs utriusque. ¶ Mundus lucens, i. mundus superior, cælum, ut Mundus inferior, i. terra. Cic. de Univers. Mundam Deus ad volubilitatem rotundavit, comitique cum sapientia, quam optimæ mentis effect, circumque cælum æqualiter distibuit, ut hunc varietate distinctum bene Græci κόσμος, nos lucentem mundum nominaremus. ¶ In mundo aliquid esse, veteres dicebant, cum in promptu, & in manibus aliquid esse significare vellent. Plaut. Quia sciebam in mundo fore. Idem Asin sc. 1. a. 2. Aut mihi in mundo sunt virgæ. Et ibid. sc. 1. a. 2. Hariolari acceperunt sibi esse in mundo malum. Item Pristina in mundo sciebam. Idem Pseud. sc. 5. a. 1. Vide Victor. c. 20. lib. 8. Ennius, Tibi vita, seu mors in mundo est. Visus est quoque Cælius, Annæus Corutus, & alij veteres, ut auctor est Sosipat. lib. 1. ¶ Mundus etiam dicitur fossa quædam in urbe condenda. Plutarch. in Rom. Et ro wār. ¶ Hoc Mundum Lucil. apud Nonium legavit quidam uxori mundum omne.

Mundi mentia, cælum, Lucretio & Mapilio.

Mundo nomen impositum ab eo mundo, qui supra nos est.

Mundanus, a. um, quod mundi est { εγκατάλειπεν. GAL. Du mondo. ITAL. Mundano. GERM. Wâltlich. HISP. Cosa del mundo. ANGL. Of the world. } Vnde interrogatus Socrates philosophus, cujas esset mundanum se esse respondit. Vide Cic. 5. Tusc.

Mundialis homo mundi statu. Isid. Intellige, Mundialis, homo mundani status. Est autem mundialis, adjективum, idem quod mundanus.

Mundius diuī, defensio, patrocinium.

Mundicina, mundities. Apul.

Münditer adverb. καθαρὸς καθηλώς. Plaut. in Pœn. Nam quum sedulò munditer eos habeamus, vix ægrè amatorculos invenimus.

Mün ſtēs, ci, & Munditia, æ, Lautitia, puritas, elegantia, nitor. { נקוקיאון תוחרָה רוח תוחר בְּבָרֶךְ קַבָּגִיטָה. GAL. Netteré. ITA. Mondezza, politessa. GERM. Sauberkeit, Reinigkeit, aufzuführen. HISP. Asepto, limpia. ANGL. Cleanesse, pikedness. } Cic. lib. 1. Offic. Adhibenda præterea munditia est, non odiosa nec exquisita nimis: tantum quæ fugiat agrestem & inhumanam negligentiam. Ita munditiis dignè habiti (in convivio) Plaut. Pseud. sc. 1. a. 5. In munditiis, deliciis, molliiis æratem agitis. Ibid. sc. 1. a. 1. Munditia sermonis. Gel. c. 24. lib. 10. ¶ Munditia, illecebria est animo amatum. Plaut. Menach. sc. 2. a. 2. Ovid. 3. de Arte,

Munditiis capimur, ne sint sine lege capilli.

Munditarum & lautitarianum studiosissimum multi prodiderunt. Suet. in Cæs. c. 46. Colum. lib. 9. c. 14. Nec quavis amantissimas munditarum, offendunt odore suo. ¶ Munditas facere apud Catonem cap. 2. Salust. Jugurth. 103. de Matio: Non Græca facundia, neque urbanis munditiis sese exercuit. Ibid. 122. ita accipi, munditas mulieribus, viris labore conveniente.

Mündifico, Mundum facio. { תְּמִיקָה רֹחֵב תִּהְרֵךְ, קַתְּאָגָוָה. }

Mundum dominium, & dicitur à mundus. Vet. Voc. sed hoc est Germanicum; in II. veterib. & significat tutelam. Inde Mundius, qui sui juris est neque sub tutorum potestate: qui scilicet seipsum jam tuerit.

Mundo, as, Detergo, purifico, purgo. { תְּמִיקָה רֹחֵב תִּהְרֵךְ, קַתְּאָגָוָה. GAL. Nettoyer, monder. ITA. mondare, nettare. GERM. Seubeten/reinigen. HISP. Limpiar o afaytar. ANG. To make cleane, or neat. } Plin. lib. 1. 5. Ob id crebrius vasa mundanda. ¶ Hinc componitur Emundo, expurgo, sordibus libero, ixuadaiw. Colum. lib. 2. Quædam pluvias diebus, ut bubilia, & ovilia, debent emundari.

Mundus, tutor.

Münēro as, vide Munus.

Mvngō, is, xi, etum, quasi mucum ago, Mucum è naribus educo. { מְצַבָּה מַצְבָּה. GAL. Mouscher. ITA. Moccare. GERM. Die nosen bugen. HISP. Limpiar los mocos. ANG. To snuff, a candle, to make cleane or rospie the nose. } Id enim Mungere est, quum è naribus mucus trahitur, unde Emungo fit, ἀπομωσί, de quo suprà. Invenitur etiam Mungor deponens. Cato de liberis educandis, Neque mungentur libertatem. Alij legunt emungentur.

Münicēps, vide Munus.

Munio, is, iui, vel, nij, itum, significat Fulcio, vallo, circundo, defendo, { בְּצַבָּה בְּצַבָּה כִּזְבָּקְלָה גְּהָנָה. ὁχυρόν, τειχίων, αὐτούλων, οπαγ. GAL. Fortifer, munir, garnir. ITA. Fortificare, garnire. GERM. Bewachen, befestigen. HISP. Fortalecer, o guarnecer. ANG. To fence, to fortifie, to make strong. } Plaut. in Milit. Magnum illic honorem incipis, si magna munis facnia. Idem in Persa, Ut munitum muro tibi visum est oppidum? P. Si incola beue sunt morati, pulchre munitum arbitror, Columella. Quantiunque res patietur à frigore & tempestatibus munemus. Plaut. in Mil. sc. 2. a. 2. Tibi muni viam qua cibstus commeatisque ad te & legiones tuas tutò possit pervenire, hic pro cibatus, Pass. legit. cibus. ¶ Munire viam, substertere & sternere, sive facere: id que incedum lapidibus, quales sunt vitæ Romanæ à plerisque portis in multorum dicum iter strax. Cic. pro Mil. idonee Appius ille Cæcucus viam munivit, non qua populus uteretur, sed in qua lui posteri impune latticinarentur. ¶ Et per translationem pro præparare, & aditum sibi quodammodo patefacere. προδοτεῖν. Cic. 1. Tusc. Abiit ad deos Hercules, nunquam abiisset, nisi quum inter homines esset, eam sibi viam munisset. Sic dicimus Munire ripam, Munire alveum, Munire aditum quum illa vel reficimus, vel reparamus.

Munitas, conditio ejus qui munis est, quasi officiositas: sicut immunitas est ejus, qui immunis. Vet. lex. Munitas αὐτοχεία. Gl. jur. μένεια, ικετεύει.

Münītō, nis, Munimentum, vallum, agger, { מְצַבָּה מְצַבָּה מַטְבָּשָׂה. metzabah. metzabah. προτεχνητός, φέύγμα. GAL. Fortification ou forteresse, munition, defense. ITA. Munitione, guarnimento. GERM. Befestigung, schanz. HISP. Fortalecimiento o guarnicion. ANG. A fortifying, a fort or strongold. } Cic. 8. Philip. Antonius Mutinam operibus munitionibusque sepserit. Idem 3. de Orat. Fons qui totus fluit, nisi munitione, ac mole lapidum à mari disunctus esset. Cæs. 3. de bell. civ. Munitione flumen à monte seclusit. Sueton. in Calig. cap. 27. Ad munitiones viarum damnam.

Münīmēn, inis, sive Manimentum, ti, Munitio, quæ propriæ castorum est, exterarumque rerum, quæ contra adventum hostium munijuntur sive vallo, sive fossa, sive alio quovis modo, quo hosti aditus præcludatur. { מְצַבָּה מְצַבָּה מַטְבָּשָׂה. metzabah. metzabah. metzabah. προτεχνητός, προτεχνητός, προτεχνητός, προτεχνητός. ANGL. A fort strong hold. } Salust. in Iugur. h. 60. n. mun. eti regni me habituū, Liv. 1. ab Vrb. Quicquid quoque fossam haud parvum munimentum à planioribus aditu locis. Anci regis opus est. Ovid. 15. Metamorph.

Fossas munimine cingo.

¶ Munimen ad imbes, vel ad æstum, hoc est, quo imbes, vel æstum accemus. Virg. 1. Georg.

hoc effusos munimen ad imbes,

Hoc ubi hiulea sit: findit Canus asti et arua.

Munitör, hujus munitoris, qui munit. Liv. 7. ab Vrbe. Et ab hastatis, principib[us]que qui pro munitib[us] intenti armatique stelerant, prælium initum. Ovid. Epist. 5. Ttoiae munitor.

Munito, as, munire cupio, desiderat, est veibum, non f[ac]tum, f[ac]tum. Cic. pro Rosc. Amer. Quæ quidem dominatio, iudices, in aliis rebus antea versabatu, nunc verò quam viam munitet, quod iter aff[ect]et, videtis. Münis, vide Munus.

Mvn̄v̄s, eris, à inuis, seu mœnibus. Fuit enim munus, onus muris refiendis. { מְצַבָּה מְצַבָּה מַטְבָּשָׂה. metzabah. metzabah. metzabah. matzabah. schai. δέσμος, γέρας. GAL. Don, present. ITA. Dono, presente. GERM. Ein gaab oder schenck. HISP. Don o D. dona, o beneficio. ANGL. A gift, or present. } Munus propriè est quod necessaria subi[n]us, leges, more, imperio[e] ejus, qui jubendi habet potestatem. Dona autem propriè sunt, quæ nulla necessitate, jure, aut officio, seu sponte præstantur. Quæ si non præstantur, nulla reprehēsio est. Et si præstantur, plerumque laus quædam est. Sed in summa in hoc ventu est, ut nō quodcumque munus idem quod donum accipiatur, ac quod donum fuerit, id munus dicatur. Verba Martiani sunt. De Verb. sign. Tribus autem modis dicitur. ¶ Primo, pro dono: unde Munera dati, ac mitti dicuntur. Dictum munus (ut inquit Varro) quod qui mutuo animo sunt, id dant officij gratia. Plaut. in Truc. Melius te munere certae mecum, quam minaciis Muneri accipere servos Suet. in Galb. c. 10. Catul. ad Ort.

Et missum sponsi furioso munere malum.

Idem de com. Beren.

Pristina vota novo munere dissolvo. (i. dono ex voto.)

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist.

Non mox fortuna munere factus eques.

Idem Eleg. 5. lib. 4. Trist. Te præsta constanter ad omne munus amicitiae. Et Prælatus munere fortis. idem 13. Met. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 1. Facite multa munera cōveniant huc ab amatoribus (natali die, scilicet.) Ovid. 3. Fast. Gravidæ munera vitis amans. (anus) Idem Eleg. 11. cap. 3. Ut manus munere penses. Terent. Eunuch. Munus nostrum ornato verbis quod poteris. ¶ Deinde pro officio, sive munere. { כהנָּה תְּמִיקָה מְצַבָּה pekuddah } Nam munera publica sine labore, atque onere exercitari non possunt, unde immunitas appellatur & immunitis. Plin. lib. 1. 6. c. 4. Vacatio munera omnia ipsi, patrue & avo paterno concessa. Cic. ad Brutum. Quanquam enim Lamia summo splendore, summa gratia est, magnificentissimo munere ædilitio, tam enī, &c. Liv. 4. bell. Pun. Ita inter se munera belli Partiti sunt, ut Epicides præset custodiz urbis, Hippocrates, &c. Susceptum Reip. munus explere, Cic. de Provin. Consul. Munera regis exequi. Idem de senect. Masinissa senex, omnia regis officia & munera exequitur. Grammatici, oratores, medici & philosophi vacationem habent municium civilium. Hinc municipes dicuntur qui in civitatem recepti, munera cum civibus sustinent. Ovid. 13. Met.

Duri fugientem munera belli.

Plaut. Asin. sc. 2. a. 4. Munus adolescentuli fungare de re venerea. (idem in Amph. Tuam rem curet, & munus fungatur tuum (de adultero.) Suet. in Cæs. cap. 67. Munere officiorum remisso. Liv. lib. 6. d. 4. munera belli. Idem lib. 5. bell. Pun. Nequi eorum munere vacaret, neu dono militari virtutis ergo donaretur. (i. ne missionem haberet.) Ut ipse Livius interpretatur initio lib. 6. Gellius etiam pro privato onere posuit, quum dixit, adhibendas puero nutrices, ne ad dolores, quos enītendo mater tulisset, munus quoque nutrionis grave ac difficile accederet. ¶ Tertiò pro spectaculis, seu ludis, qui à principe populo quasi muneric loco exhibentur, ἀγῶνις. Namque id genus oblectamenti antiqui Munera nominarunt, quod populus tali spectaculo perinde ac munere quodam capiebatur. Suet. in Cæs. Bestias quoque ad munus populi comparatas trucidabant. Mart. lib. 1.

Prisca fides raccat: nam post tua munera Cesar,

Hec iam faemeina vidimus acta manu.

¶ Munus gladiatorum dicebatur, quum in spectaculis multa gladiatorum paria exhibebantur. Suet. in Cæs. Edidit spectacula varij generis, munus gladiatorium, ludos etiam regionatum uibe tota.

Münūsculum, i, diminutivum, Exiguum munus, { τὸ δωρεάνιον. GAL. Un petit don, un petit présent. ITA. Picciolo dono. GERM. Ein kleine schenke oder gab. HISP. Donativo pequeño. ANGL. A little gift. } Cic. 5. Verr. Quam tu totam iasulam cuidam tuorum sodalium, sicut aliquod munuscum condonaras. Virg. 4. Eclog.

Ac tibi prima puer nullo munuscula cultu, &c.

Catul. Argon.

Non ingrata tamen frustra munuscula divis Promittens.

Munerabundus, munerantis gestum habens. Apul.

Münētā, iūs, qui ludos gladiatorijs exhibit populo, unūmq[ue], vel plura gladiatorijs ad spectacula pugnatura producit. ἀγωνίστης, ἀλλαζόμενος. Suet. in Domit. c. 10. Patrem familiās, quod Thrace mirmilloni patrem, munere impaire dixerat, detraictum est spectaculis in arena, canibus objecit. Quint. lib. 8. c. 3. Munera cum Augustus primus dixit. Qui verò familiam gladiatorijs habet, gladiatorijs que domi instituit, ac postea vendit, à laniando dicitur Lanista. Hinc nonnunquam legimus Lanistas vendidisse gladiatores munerariis. Münētā, iūs, a. um, adjективum, Seneca quesit. natur. capt. ult. Iam speculum ornatus tantum causa adhibitum nulli non viatio muneratione, necessarium factum est.

Münētā

Muneratio. δωρεὰ θεῶν, Vlpian. D.lib.27.tit.3.l.1. Si munus nuptiale matris pupilli miserit, non eum pupillo imputaturum Labeo scripsit, nec perquam necessaria est ita munerationio.

Muneratus, adjectivum, quod ad munus pertinet. § δωροδός, δωρουαντικός. GAL. Appartenant à don. ITAL. Pertinent à dono. GERM. Das zu der gab gehort. HISP. Cosa perteneciente a don, o dadiro. ANG. Belonging to a gift. § Hinc muneralis lex, η τέλος οὐρανος, qua Cincius cavit, ne cui liceret munus accipere. Plautus, Nec muneralem legem, neque lenoniam ἐργοῦ: fuerit nécne, flocci aestimo.

Munēto, as, aliquid alicui & Muneror, aris deponens. Dono, beneficium in aliquem confero. § η ποστού σχάθαδη. δωριομας. GAL. Remunerer, faire present, donner. ITAL. Donare, prestare. GERM. Begaben schenken. HISP. Remunerar. ANG. To give a gift, to reward, to recompence a good turne. § Plaut. in Capt. & dij potestatem dabunt. Ut beneficiū bene merenti nostro merito muneres. Ter. in Heaut. Nā disciplina est ei sed munerarie Ancillas primū, ad dominas qui affectant viam. Cic. de Invent. Aliud alij commodi aliquo adjuncto incommodo muneras. Macro. 1. Saturn. c. 7. Ianus quum Saturnum classe proiectum exceperit hospitio, & ab eo eductus peritiam juris, serum illum & iudeum ante fruges cognitas victum in melius redigisset, regni cum societate muneras. § Munerari, Vlp. 1. de vacat. & excusat. pro munus gere & sustinere posuit. Qui, inquit, in fraudem ordinis, in honoribus gerendis, cum inter eos ad primos honores creari possint, qui in civitate muneras. evitandorum majorum onerum gratia, &c. Hotomanus. § Hinc remunero, ἀνδρείας. Liv. lib. 2. ab Urbe. Tum Mutius quasi remunera- tans metitum.

Munis, e, inquit Festus, Officiosus, Plaut. in Mere. Dico ejus pro meritis g̃atum me, & munem fore, de hoc vocabulo ita Nonius. Munes, inquit, apud veteres dicebantur non à largitione quæ ignota erat, sed consentientes ad ea quæ amici vellent: ut etiam munificas de quo infra. Compositum hujus est Immunis.

MVNIA, orum, Opera lege debita: & officia, quæ publicè præstantur. πράγμα pekuddah בְּחִנָּה chehunnah. ىَعْلَمُ, τίλη. GAL. La charge, l'office, ou le devoir. ITAL. Uffici. GERM. Die pflicht oder ampt so einer schnle, dīg ist. HISP. Los oficios. ANGL. Offices or charges due to be done. § Cic. pro Murana. Haec sunt officia necessariorum, commoda tenuiorum, munia candidatorū, Colum. lib. 2. c. 1. Sic enim & magistri singularium officiorum sedulò munia sua exequuntur. Liv. 1. ab Urbe, Intern. Servio Tullio jubete populum dicto audientem esse, eum jura esse redditum obituū inque alia regis munia. Ibidem, Censum enim instituit, rem saluberrimam tanto futuro imperio, ex quo belli pacisque munia non viritum, ut antea, sed pro habitu pecuniarum fierent. Senec. cap. 14. de consol. ad Mart. Munia Imperatoria obire. Et munia ducis obire. Velleius. Hinc immunis, ἀνδρείας: qui ab ejusmodi onere liber est. § Item Communis, de quo diximus suo loco.

Municipalis, e, quod ad municipes pertinet. Cic. 3. de legib. Utinam isto animo, atque virtute in summa Repub. versari nobiscum, quam in municipali maluisse. Municipales homines dicuntur, qui in municipiis degunt, hoc est, in iis oppidis, quæ civitatis Romanæ jus sunt accepta. Cic. ad Attic. lib. 8. Multum mecum municipales homines loquuntur, multum rusticani, Cæs. lib. 1. de bell. civ. Municipes, dixit pio ejusdem municipij. De hoc nomine legendus Gell. c. 13. lib. 16. Budæus municipales homines interpretatur, pro simplicibus, & imperitis: fortassis idcirco, quod homines in municipiis degentes minus astu & calliditate valeant, quam Urbani. Municipalis pro ignobili, vili & obscuro. Tacit. lib. 4. Sequac ac majores & posteros municipali fcedebat adulterio. Iuvenal. de Cicerone, Municipalis eques. § Municipalia sacra vocantur, quæ ab initio habuerunt municipes ante civitatem Romanam, acceptam, quæ observare eos voluerūt Pontifices, & eo more facere, quo facta fuissent. al. Adjuvarent. al. adfuerint. antiquitus. Municipale jus, dicitur privatum jus uniuscujusque civitatis. Municipalia magisteria, vocantur administrationes, & officia sui municipij.

Municipia, orum, dicebantur civitates suo jure & legibus utentes, munieribus tamen populi Romani, & honoribus fungentes. Capiebant enim munera, honores & magistratus cum civibus Romanis: à quo nomen sibi vendicavere, nulla populi Romani lege astrieti. Erant itaque municipiorum incolæ, qui municipes dicebantur, meliore conditione quam coloni, Municipiorum jura jam penitus oblitterata sunt. Municipem (inquit Vlpianus) facit aut civitas, aut manumissio, aut adoptio quoniam Municipis est, & qui liber in municipio natus est, & qui in municipio à servitute se liberavit, & qui civitatem quamcumque assequutus est. Propriè tamen Municipes dicuntur, qui in civitatem Romanam recepti munera particeps sunt, Sed abusivè nunc Municipes dicimus, sua cujusque civitatis cives. Quo nomine tam Oratores, quam Poëtae utuntur. Iuven. Satyr. 4.

Iam principes equitum, magna qui voce solebat

Vendere municipes facta de merce siluros.

Cic. in Bruto. Non dubito quin scias non solum cuius municipij sim, sed etiam quam diligenter soleam municipes Arpinates tueri.

¶ Municipijs, quidam putant à munitionibus dicta, alij à munificentia, quod munificæ essent civitates, primâque origo oppidorum, quæ civitates dictæ sunt, municipia nominata. Hæc Siculus Flaccus.

Municipatus, conditio municipis: item veri civis status.

Municipati, significat per municipia: sicut Oppidatum, per oppida. Suet. in Julio c. 14. Senatu universo in socios facinoris ultimam statuente pœnam, solus municipatim dividendo custodiendōque publicatis bonis censuit.

Munico, laigeri impertior, à munis: ut κοινωνία à κοινωνοῖς. Fest. Municus pro communitas dicit Verrius à munis, i. operibus.

Munificus, a, um, adjectivum, Liberalis, facilis. § נָדֵחַ מְגֻלָּא וְמְגֻלָּא, עֲזַבְּרָא. GAL. Courteous, & liberal. ITA. Cortese, liberaute. GER. Freygebig. HISP. Cortes, franco y liberal. ANG. Courteous free and liberal. Apud antiquos, non à largitione, quæ nulla erat, sed consentiens appellabatur ad ea quæ amici vellent, auctore Nonio.

¶ Nunc autem munificus pro liberali ponitur, quasi munera largè præbens: de quo in dictione Liberalis. Munificus amicus. Liv. 3. bell. Maced. Mitis & munificus amicus fuit Ovid. 3. Amorum. Eleg. 5.

Te dea munificam gentes ubicumque loquuntur.

Idem 4. de ponto Eleg. 1.

Nec mihi munificas arca negavit opes.

Munificus laudis, id est, qui largiter laudat. Claudian. 7. Paneg.

Munificus laudis, sed non & prodigus auri.

Plaut. Amph. Tibi morigera, atque ut munifica sim bonis, profici probis. § A Munificus sit Munificentior & Munificentissimus. Cicero. pro Ro/ce. Com. Semper liberalissimus, munificantissimusque fuit. Cato tam munifior, & munificissimus dixit. Festus, Munifior à munifico identidem Cato dixit, quem nunc munificentior dicamus, quamvis Munificens non sit in usu.

Munificè, adverb. Largè, abundanter. § μυγαλοπεπτω. GAL. Largement, liberalement. ITA. Cortesemente, abondovolmente. GERM. Freygebisch/reichlich. HISP. Francamente, liberalmente. ANG. Liberaute, bontifullie. § ic. de nat. deor. Sic haud scio, an melius fuerit humano geneti motum istum celerem cogitationis acumen, solertia, quam rationem vocamus, quoniam pestifera sit multis, paucis admodum salutaris, non dati omnino, quam tam munificè, & tam largè dati. Munificè & æquè tueri societatem conjunctionis humanae. Cic. 5. de fin. Munificè prædam laigiri. Liv. 1. ab Urbe.

Munifico, are, Ditare, beatum facere. § תְּרֵשׁוּן הַתְּבֵשָׂר תְּעֵשֶׂנִּים. GAL. Faire dons & présens, enrichir. ITA. Arrichire, far beato. GERM. Begaben/reich machen. HISP. Enriquecer à orro, hazer bienaventurado. ANG. To giue gift, and make riche. Lucret. lib. 2. de Cybele deorum matre,

Ergo quum primum magnas invecta per urbes,

Munificat tacita mortales mura soluta,

Ære atque argento sternunt iter.

Munifex, cis, masc. gen. quanvis etiam aliis generibus jungatur. § οὐδὲ τις φόρος, οὐδὲ τωριάς. GAL. Qui fait sa charge & son estat. ITAL. Che fa il suo ufficio. GERM. Det sein ampt thut oder verrichtet. HISP. El que haze su officio. ANG. That doeth his charge and office. § Munifices, auctore Festo, qui noui vacabant, sed munus principi faciebant. Contrà beneficiarij dicebantur, qui vacabant munis officio. ¶ Munifices item à Vegetio lib. 2. c. 7. dicuntur milites, qui munera faciunt: quibus immunes non obstricti sunt. Inde illud Plinianum per Metaphoram dictum lib. 11. capit. 40. Vno vero ex omni turba relicto, sola munifex mamma quæ genito fuerat attributa, descendit. § Munifex etiam est liberalis, largifluus: sicut munificus.

Munificèntia, ε. § נְדָבָרִת nedabat. μυγαλοπρίπεια. GAL. liberalité & largesse. ITAL. Cortesia, liberalità. GER. Freygebigkeit. HISP. Franqueza, liberalidad. ANG. Liberalité, bontie. § Plin. lib. 27. c. 1. Nec dubiè superata hoc modo posset videri etiam rerum naturæ ipsius munificantia, si humani operis esset inventio. Suet. in Tib. cap. 48. Munificantia animi Salust. in Iugurth. 55.

Munigerulus. Plaut. Pseud. sc. 2. a. 1. Munigeruli assunt ante ædes.

Munychia μυνυχία. Tumulus est in Cheironis formam curvatus, ingressum habens angusto ore, à quo murus 40. stadiorum longitudine protendebatur, Athenarum urbem cum Pitœ, duobusque aliis portibus connectens. § Hinc.

Munychius, a, um, possessivum. Ovid. 6. Metam.

Munychiosque volans agros gratamque Minerva

Despiciebat humum.

¶ Fuit item

Munychia Diana cognomen, quæ apud Pygellam, non procul ab Epheso colebatur, ut refeat Strab. lib. 14.

Munychion, μυνυχίον, apud Atheniensis decimus mensis, nempe primus venitor, inter ιαυρηβολία & θερινήσια.

MURÆNA, Pisces est longitudine non dissimilis anguillæ, & feminiñ tantum sexus. § μυγγία. GAL. Morena. ITA. Morena GERM. Ein meer esch dises namens ist in der form wie ein Kal oder schläng. HISP. Murena. ANG. Alamprey. Nam masculus, teste Plinio lib. 9 cap. 23. Myrinus vocatur, robustior quam Muræna, & unicolor. Fuit autem hoc pisces genus apud veteres in maximis deliciis, partim ob præstantiam saporis, partim ob insignem vivacitatem. Nam quum reliqui pisces aut tædio carceris, aut vitio piscinarum facilè intereant, sole muræna ad quotidanos usus vivariis inclusæ diutissime possunt afferari. Constat enim auctoritate Plinij lib. 9 cap. 35. C. Hircium ex vivariis suis Cæsari Dictatori sex millia murænarum mutuò appendisse. Mansuerunt autem murænae, & de manu cibum capiunt: unde à quibusdam suprà quam credi posset, feruntur adamæ. Nam & Crassus Murænam in vivario suo mortuam fertur ut filiam delevisse, & tumulto condidisse: & Antonia Drusi murænae à se amatæ inaures addidisse. Optimæ autem inter murænas habebantur quæ capiebantur in freto Siculo: quas Macrobius Saturn. lib. 3. Flutas vocari afferit his verbis: Accersebantur ad piscinas urbis ab usque freto Siculo (illæ enim optimæ esse creduntur) tam murænae, quam anguillæ, & utræque ex illo loco Plotæ, a Latinis Fluta vocantur, quod in summo supernatantes, sole torrefactæ curvare se, & in aqua mergere desinunt, atque ita facilè capiuntur. Mart. lib. 13.

Quæ natat in Siculo grandis murana profundo,

Non valet exustam mergere sole cutem.

Gell. verò cap. 16. lib. 7. Muræna Tartessia optima. Plautus in Anular. sc. 6. a. 2. Congrum, murænam exorsua quantum potes. Idem in Amphibr. Mirum ni hic ne quasi murænam exosse cogitat. Idem Pseud. sc. 3. a. 1. Exosabo ego illum ut Murænam coquus.

¶ Est autem Muræna duplex, Matina & Fluviatilis. Marina rostum habet, quale anseres: Fluviatilis, quæ à quibusdam Galeos dicitur, multò minor est marina, utpote quæ cubiti longitudinem non multum excedat. Paulus Iovius in eo libello, quem de Romanis piscibus edidit, arbitratur eandem esse quæ à Plinio Mustella, & à nobis à lambendis petris Lampetra dicitur. ¶ Est & Muræna, μυγγία, cognomen viri Romani in familia Licinia ab eo pisce deductum. Ciceronis extat oratio pro Murana.

Murænula, Ornamenta circumdata collo instar murænarum & catenæ ex auro quibus mulieres ornantur. § τριψ κισσήσιτ. μυγγίδιο. GAL. Collier.

Murier. ITA. Collare. GERM. Rosiches haussjerd, oder ketinem so man zur jherd am alß hencit. HISP. Collares à cadenillas de oro. ANGL. Ornaments and chaines hanging down from the necke. } Hieronym. ad Marcell. his verbis: Autum colli sui, quod murænula vulgus vocat (quod sci- licet, metallo in virgulas lente scente quædam ordinis flexuosi catena contexta) absque parentibus vendidit. Poteſt etiam Murænula esse diminutivum à Muræna, ut sit parva muræna.

Murallis, Muratus, vide Murus.

Murceus, ignavus. Onom. Murcius, *ad*.

Murcia, teste Hermola in Plinio, Socordia dea habita fuit: quem admodum Strenua, Solertia & strenuitatis. Nam Murcidium antiqui ignavum & inertem appellabant, teste Festo. Habuit autem hæc dea laculum sub monte Aventino, qui & ipse antiquitus Murcus appellatus est.

Murcia, Murcia, urbs primaria regni Murciae in Hispania, habet Episcopum Tolecanum A. suff. aganum, qui & Carthaginiensis dicitur.

Murcidos, antiqui, teste Festo, ignavos appellaverunt & stultos *ad*.

Plaut. in Epid. Væ tibi murcide homo.

Murci, dicti sunt homines timidi & ignavi, qui ut militia periculum effugerent, polices sibi amputabant. } *ἀδηματοι*. GAL. Mornes, sots, mal-avisez. ITA. Stolti, poleroni, da poco. GER. Trag. zagheff / saul leut mit denen nichts auss zurichten ist. HISP. Locos, boros. ANG. Dastardes or cooards. } Gel. Rhod. lib. 18. c. 21. Inter Gallos non fecerunt compertus, qui militia detrectandæ causa pollicem sibi praecideret: quod genus joco Murcos dicunt.

Murcinarius, murillus. GL. Isid. à murcus.

Murciolum, i. Col. Semen lentisci vocat, velut à figura muricis, quod buccini specie visatur is folliculus, nisi quis pro languido accipiat, quando & numen socordiae Murciam deam vocabant. Hæc Hermolaus in 33 cap. lib. 9. Plinij.

Murèx, icis, Piscis matinus ex concharum genere, à purpura diversus: qui per excellentiam etiam Conchylium dicitur. } *καπραις, κορυκόλιος*. GAL. Un certain poisson en escaillle, du sang duquel on souloit teindre en couleur de pourpre. ITA. Pesce di mare c' ol cui sanguine si tingue la porpora. GER. Ein gattung meer schnecken dem gleich so die purpurfarb. gibt. HISP. La concha con que se haze la purpura. ANG. A shellfish of the colour roher of purple colour rea made. } Plin. lib. 9. c. 35. Conchyliæ & purpuræ omnis ora atterit. Ex muricis humore fit color, qui & ipse Murex, siue Conchylium dicitur. Virg. 4. Eclog.

Ipse sed in pratis aries jam suave rubenti Murice.

Vnde vestis tintæ murice, quæ & Conchyliata dicitur. Idem 4. Æneid.

Tyriisque ardebat murice lana.

Fuerunt item Murices in mensarum deliciis, unde de iis sic scribit Mart. lib. 15.

Sanginea de nostro tintæ ingrate lacernas

Inanis: & non est hoc satis, esca sumus.

Accipitur interdum pro acumine, sive asperitate saxi prominentis. Virg. 5. Æneid.

Et acuto in murice remi

Obnixi crepüre.

Interdum murices sunt tribuli, τριβολοι, hoc est machinulae feræ, dolosæ, tetragona forma, quæ in quancunque partem incubuerint, unum, aut plures aculeos infestos protendunt. Valer. Maxim. lib. 3. Suadentibus quibusdam, ut circa mœnia urbis, quam ob sideret, ferreos murices spargeret, ne subita eruptione hostes impetus in præsidia nostra facere possent, &c. Tribulorum meminit Vegetius lib. 3. In armario muricibus præfijo destituti homines ac cruciatum, Gell. cap. 4. lib. 6.

Muriaticus, a. um, muria conditus, μεγχηρος.

Muricatus, a. um, quod est muricis modo factum. } *μογχυλιωτος*. GAL. Fait en façon de pourpre. ITA. Fatto à foggia di porpora. GERM. Sespiro.

HISp. Hecho à guisa de abrojos. ANG. Made with many windings. } Plin. lib. 30. c. 23. Vræque folia pauca, spinosa muricatis cacuminibus. Muricati g. effus, Fulgentio, id est, formidolosi, & pavendi. Intuebamur (inquit) arua, quibus adhuc impressæ bellantium plantæ; muricatos (quod aiant) sigillaverunt gressus. Et formidine menti nondum extensa, hostes in veltigiis pavebamus; terrorem enim pro sui memoria miles hostis hæredem reliquerat.

Muricatum, adverbium, Convolutum, in modum muricis. } *ἰλικενδῶς, κορυκολοῦς*. GAL. En façon de pourpre, ou en tortillant. ITA. A foggia di porpora. GER. Als ein meerschneck gebogen. HISp. A manera de abrojos. ANG. Roundly and by winding about. } Columell. lib. 9. cap. 33.

Vertice muricatum intorto, margine in mucronem emissæ Budæus Muricidus *υστρός*, qui murem cædit.

Murilegulus, i. à muricibus legendis, sive colligendis, nomen habet. Cæl. Rhod. lib. 8. cap. 11. Murilegulos Iureconsulti muricis & purpurarum perquisitores nuncupant. Meminit Iustinianus lib. 11. Codicis, tit. de monetariis, & murileg.

Murilegus latus. Gloss Isid. à muribus legendis.

Murgentini, μοργεντῖνοι. Populi Siciliae; à quibus Vitis Murgentina nomina accepit, quam & Pompeianam nonnulli appellant. Vide Plinio lib. 3. cap. 8. & lib. 14. cap. 11.

Murgis, oppidum in ora maritima Baeticæ, à quo Murgitana regio. Plin. lib. 3. c. 1. Vulgo Muxacra.

Murgiso, incis, desidiosus à mora & desidendo dictus, inquit Festus.

Murria, æ, genus liquaminis, quod ex thynno pisco conficiebatur.

} *ἄλις*. GAL. Saumeure. ITA. Salamuia. GER. Ein soßoder bruy von einem meersisch gemacht. Item, Ein jedes salylab oder gesalzne bruye. HISp. Salinera o salmorejo para adobo. ANG. A salted liquor. } Persus Satyr. 6.

Tingat olus siccum muria vase in calice empta.

De Muria epigramma est. Mart. lib. 13.

Antipolitanus fateor sum filia thynni:

Essem si scombri, non tibi missa forem.

Horat. Satyr. 8.

Ut melius muria quam testa marina remittat.

Muria etiam dicitur salsa, hoc est liquor ex sale resolutus, quam Salmuriam vulgo dicimus. Colum. lib. 12. cap. 25. Quoniam quod danu, imò etiam ferè omnes Græci, aqua salsa, vel muia mustum condunt, eam quoque partem curæ non omitteandam putavi. Plin. lib. 13. cap. 8. Muria quoque, sive illa salsa spissat, moïdet, extenuat, siccat Quintilian. Durati mutia pisces. Muia cruda, i. *ἄλις*, *μύρια* ή γλυκεῖν, hæc dilutior. Muria crudelissima. *ἄλις δενᾶς ἀλισσάς* ή *ἄλιστρος*, hæc salissima, de his apud Celsius & Columellam, cui & muria matuta, est *ἄλις τυρκαῖος*, temperata.

Muriles, ei. Idem quod muria, hoc est, liquor ex sale resolutus. *ἄλις*. Cat. c. 8. Si natabit ea muries erit, qua vel carnem, vel cascos, vel salamenta condias. Festus, Muries est, quemadmodum Veranius docet, ea quæ sit ex sale solidus, in pila pinsato, & in ollam fratilem conjecto, ibique operto gypsatoque, & in furno percocto, cui vires Vestales serra ferrea iecto, & in seriam conjecto, quæ est intus in æde Vestæ in penu exteriore, aquam jugem, vel quamlibet, præterquam quæ per fistulas venit, addunt, atque ea demum in sacrificiis utuntur.

Muriaticus, a. um, quod muria conditum est. } *ἄλις ἀδηματος*. GAL. Quæ sent la saumure, ou est accoutré en saumure. ITA. Accoccio en salamuia. GERM. Sebeize in einem salz. b. HISp. Adobado en salmuera. ANG. Being long in brine or salt liquor. } Plaut. in Poen. — soror cogita Amabo, nos item perhiberi quasi salsa muriatica. Esse autem tantum, sine omni lepore, & sine suavitate, nisi multa aqua usque & diu macerantur, olent, salsa sunt, tangere ut non velis. Idem nos sumus ejusmodi, mulieres sunt admodum insulsæ, atque invenustæ, sine munditia & sumptu. Idem, Scit muriatica ut macerent, i. salamenta. Murilius, vide Murex.

MVRINA, æ, vel Myrina, æ, sive, ut alijs scribunt. Myrrhina, sive Murrhina { *μυριπην*. ANG. Hippocras wine. } Potiois genus (inquit Festus) quod Græci nectar vocant, quod quidam dici putant ab uva murrhina nomine Plin. item lib. 14. c. 13. Ex Plauti sententia murinam ostendit vini dulcioris genus esse. Laudatissima (inquit) apud priscos vina erant myrrhæ odore condita: ut apparet in Plauti fabula, quæ Persa inscribitur: quamquam in ea & calatum addi jubet. Ideo quidam aromatite delectatos maximè credunt. Sed Fabius Dorsenus decernit his versibus, Mittebant vinum pulchrum, murinam. Et in Achæstione, Panem, & polentam, vinum, murrinam. Scævolam quoque & Lælium, & Atticum Capitonem in eadem sententia fuisse video, quoniam in Pseudolo sit. Quod si opus est, ut dulce promat indidem, ecquid habet: c. i. rogat? Murrinam, passum, defrutum, mellinam. Quibus apparet, non inter vina modò murrinam, sed inter dulcia quoq; nominatum, Hætenus Plinius. Gellius quoque c. 23. lib. 10. Murrinam inter dulces potionem enumerat quæ mulieribus Romæ in usu esse consueverunt. Romanas (inquit) mulieres bibere solitas ferunt loream, passum, murrinam, & quæ id genus optant potu dulcia; ubi quidam codices Murrinam habent geminata littera rr.

Murinus, a. um, Adject. ut Murinus odor. Plaut. Poen. Tanta ibi copia venustatum aderat, suo quæque loco sita nitidè, Arabius, murinulque omnis odor complebat. Murinus autem à mure, vide Mus.

MVRMVR, Tantum est neutri generis, quamvis Evangeliorum interpres semel in masculino genere usus sit. } *τριτον hamith ψηλή λαχασχ τηλονάθ*. ψόφος, ψιθυρίος. GAL. Murmure, bruit. ITA. Mormorio. GER. Ein gereusch oder gerösch eines stessenden wassers / ein gemummel. HISp. Ruido o murmullo de gente. ANG. Murmure, bruite. } Est autem propriè Murmur, lenis aquæ strepitus; tametsi & pro aliо quocumque strepitu ponit consueverit. Nomen est fictitium, teste Quintil. lib. 8. cap. 6. quemadmodum & Mugire, & Sibillare. Virg. 10. Æneid.

— ceu flumina prima,

Quum deprensa fremunt sylvis, & caca voluntant

Murmura.

Cicer. 3. de Orat. Nam & odor urbanitatis & mollitudo humanitatis, & murmur maris, & dulcedo orationis, sunt ducta à cætis sensibus. Idem in Arato, Nec metuens canos minitanti murmure fluctus. Ovid. 1. Metam.

— qui postquam voce, manuque

Murmura compressit, tenuere silentia cuncti.

Idem ibid. lib. 13. Metam.

— Vulgique secutum

Murmur erat.

Ibidem.

Define Tydideum vultuque & murmure nobis

Ostentare meum.

Murmuro, as, Leniter strepo, & sonum aquæ fluitantis similem edo. } *τριτον hamith ψηλή λαχασχ τηλονάθ helin. μοργάνων*. GAL. Murmurer, bruire. ITA. Mormorare. GER. Tosen / rauschen. HISp. Murmurar, hazer ruido. ANG. To murmure. } Vnde fremitum murmurantis maris, dixit Cic. 5. Tuscul. Quamvis etiam indifferenter de quovis alio sonno dicatur. Plin. lib. 18. cap. 35. Pallidi namque, murmurantesque ignes, tempestatum nuntijs sentiuntur. Plaut. in Casin. Mihi inanitate jamdum intestina murmurant hoc est, crepat, κορκορυζος. } Murmure item contradicere aliquando significat, & secreto murmure indignationem ostendere. Idem in Mil. Verum ubi dies decem continuos ire ad eundem instat, Tametsi dominus non invitus patitur, servi murmurant. Idem in Aul. Ut scelestæ sola secum murmurat. Antiqui etiam in eadem significatione usi sunt verbo deponente Murmurer. Varro, Romæ in balneis plodere cœpimus, & murmurari. Idem ventrem meum non patior murmurari. Quadrig. in eo loco populi, murmurari cœpit ex Non. c. 17. Hujus composita sunt, Admiratio & Communitudo Immurmuro, Submurmuro, de quibus suis locis.

Murmurabundus. Apul. Qui cunctorum obstinatione confusus indigna murmurabundus, quum vellet exurgere.

Murmuratio, { *τριτον hamith ψηλή λαχασχ τηλονάθ*. ο μόρμουριος, ο γολγυριος, ψιθυριος. GAL. Murmurement, bruyement. ITA. Il mormorare. GER. Ein gereusch / ein murring / brummung. HISp. Murmuracion, ruido. ANG. A murmuring. } ut. Murmuration aquilarum, Plin. lib. 10. c. 3. Murmuration quicula. Ibidem.

Murmur

Murmurillo, as. Submurmuro. *υγή lachisch.* *υποτροχούσα.* Plaut. in Rud. Quid murmurillas tecum, & te dissericias?

Murmurillum, li. exigua & submissa murmuratio. *υγή lachisch.* *υποτροχούσα.* GAL. Petit bruit. ITA. Picciolo mortorio. GERM. Ein ges murmel / ein kleins geröss. HISP. Pequeño ruido. ANG. A rumbling. Plaut. in Rud. Palam age, nolo murmutillum, neque susurrum fieri mihi.

Murcela, μυρέλα, Pannoniae superioris urbs: apud Ptol. lib. 1.c. 15. Vulgo Moreck.

MVRRA. Gloss. Phil. μύρη unguentum, murra

Murratus. Fest. murrata potionē usos antiquos indicio est, quod etiam nunc ædiles supplicationes diis addunt ad puluinaria, & quod XII. tabulis cavetur, ne mortuo indatur, ut ait Varro in antiq. lib. 1. nempe ut nectar quoddam, seu deorum potus.

Mūrīānūs, priscus Latinorum rex, à quo postea Latini omnes reges mūrani sunt dicti. Aucto Servius, Scimus enim (inquit) plerunque fieri, ut primi regis reliqui nomen possideant, ut apud Romanos Augusti vocantur, apud Albanos Sylvij, apud Persas Arsaces, apud Ægyptios Ptolemæi, apud Athenienses Cecropes. Hac Servius.

MVRRHĀ. Lapidis pretiosi genus est, odoris præstantia commendabile, & colorum varietate insignis, subinde circumagentibus se maculis in purpuram, candoreisque, & tertium ex utroque ignescentem, veluti per transitum coloris purpura rubescere, aut lacte candescente. Nascitur in Oriente apud Parthos, & præcipue in Carmania. Creditur esse humor, Solis calore sub terra condensatus. Amplitudine nusquam excedit parvos abacos, crassitudine rara, quanta dictum est, vasi potiorio. Splendor his sine vitibus, nitore verius quam splendor. Sed in pretio varietas colorum, subinde circumagentibus se maculis in purpuram candoreisque, & tertium ex utroque ignescentem, veluti per transitum coloris purpura rubescere, aut lacte candescente. Et paulo pōst, Alius & in odore commendatio est. De incredibili murrinorum pretio vide Plin. eodem c. Martial. lib. 1.3.

Surrentina bibis & nec murrhina picta, nec aurum
Posce, dabunt calices hac tibi vina suos.

Murrhina, factitia potio, dulcis.

Murhio. Gloss. Isid. murtire, clamare, propriè murium.

Murto: Gl. Isid. murrat, murimurat. Sic Germani dicunt murren.

Murobathrāj. Plaut. Aul. sc. 5. a. 3. Aliás, Myrobrecharj.

Mūrsā, μύρη Ioniæ oppidum, Adriani Cæsaris opus. Gentile est Mursus. *μυρόνη.* Auctor, Steph.

Mūrtā, à Veneris cognomentum, à mythico arbustula illi sacra impositum: inde primū Myrtle dicta est, & deinde corrupto nomine Murtia. Plin. lib. 1.5. c. 29. Ara fuit Romæ vetus Veneris Myrtle, quam nunc Murtiam vocant. Festus hanc deam Murceam appellat, & sub Aventino eam sacellum habuisse tradit. Murceam autem dictam vult sive quod homines murceos, hoc est, ignavos & inertes reddere: et: sive quod Aventinus, sub quo sacellum habuit olim Mureus, fuerit appellatus. Varro à Murtio dictum putat, qui locus fuit Romæ, in quo sacellum Murtiae Veneris erat; vel ab urceis, quod is locus esset inter figulos, vel à murteto ita dictus, lib. 4. de L.L.

Murta, idem quod myrtus.

Murtatum, farciminis genus ex intestino crasso, ut auctor est Varr. lib. 4. de L.L. ex mурto factum. Meminit Plin. lib. 1.6. c. 19. Et aliis baccæ usus fuit apud antiquos antequam piper reperiatur, illam obtinens vicem, quondam etiam generosi opsonij nomine inde traxo, quod etiamnum murtatum vocatur.

Murtetum, μυρίτων locus, ubi myrtus nascitur.

Murthlacum Mourthley, V. olim E. Scotie: cuius sedes inde Aberdoniam translata per S. Davidem Scotie Regem, teste Boëtio lib. 1.1.

MVRVS, i. à muniendo dictus, propriè est lapideus, aut lateritus urbis ambitus; quum Paris propriè sit domorum. *μυρίθιον chomab. τεκτόν.*

GAL. Mur, muraille. ITA. Muro, Muraglia. GERM. Ein mauer. HISP. Muro de la ciudad ó villa. ANG. Avall. *ȝ* Maceria verò sive Macerias, quæ constat ex lapidibus, sine calce, aut alio genere ferruminationis. Cæf. 7. bell. Gall. Portas claudere, murum completere cœperunt. Murorum destructione punire civitates, Sueton. in Galb. c. 12. murus inex. pugnabilis philosophia, Senec. Epist. 8.3.

Vixque brevis tutos Murus ab hoste facit.

Ovid. Eleg. 3. lib. 5. Trist.

— Porta vitam, muroque sueri.

Idem Eleg. 1. lib. 4. Trist.

— Custodia muri.

Submouet infestos clausaque porta Getas,

Idem Eleg. vlt. lib. 3. Trist. Sylvani lucus extra murum est avius. Plaut. sc. 3. a. 4. Structis muris exsurgunt oppida. Tibull. lib. 4. Muri urbis sancti, non portæ. Plutarch. in Romul. Cicer. de nat. deor. Muri urbis, quos vos sanctos esse dicitis. Virg. 4. Eclog.

Qua tentare Therin ratibus, qua cingere muri

Oppida, qua iubeant telluri infundere fulgos:

Ovid. 1.1. Metam.

— Phrygiaque tyranno.

Edificat muros, factus pro manibus aurum.

Horat. 3. Carm. Ode 3.

Ter se resurgat murus ahenaus,

Auctore Phœbo.

Murus per translationem. Cic. 7. Verr. Ad omnes enim meos imperus Quasi murus quidam boni nomen Imperatoris opponitur. Murus item dicitur agger sine fossa. Varr. 1. de re rust. c. 14. Ad viam Salariam, & in agro Crutium in videlicet locis aliquot coniunctos aggeres cum fossis, ne flumen agri noceat. Aggeres qui faciunt sine fossa, eos quidam vocant muros, ut in agro Reatino.

Mūrālis, e, quod ad morum pertinet. *τεχνός.* GAL. appartenant à muraille. ITA. Cio ch' appartiene à muro. GERM. Das zu der mauer gehör. HISP. Cosa perteneciente à muro. ANG. Belonging to a wall. *ȝ* Ut Muralis corona, quæ donari solebat ab Imperatore ci qui primus murum concendiisset. De qua legendus Gell. cap. 6. lib. 5. Plin. lib. 16. cap. 4. Cedunt iis murales, vallaresque; & auræ, quanquam pretio antecedentes. Liu. 3. bell. Pun. Utique postquam corona aurea muralis proposita est, &c. Pila muralia quibus verberantur & quatuntur muri; Cæf. 7. bell. Gall. Aut ex vallo & turribus traecti pilis muralibus interibant. Machinæ murales, quibus muri diruuntur. Plin. lib. 7. cap. 56. Muralis herba, medicina, magister. Cels. lib. 1. cap. 3. Quæ vulgo Vitriolum dicitur, quod vasæ mirum in modum confricata purificet, ideoque Vitreolaris à veteribus dicta. Eadem Parietaria vocatur, quod in muris frequenter nascatur, & Perdicium, quoniam pedices ea præcipue pascantur. Plin. lib. 22. cap. 27. & Dioscor. lib. 4. cap. 43. Tormenatum murale Virg. 12. Eneid.

— murali concita numquam

Tormento sic saxa fremunt.

Mūrātūs, a, um, *τεχνός.* *τεχνάς.* GAL. Muré. ITAL. Mura. GERM. Semant. HISP. Cosa fortalecida de muros, murado. ANG. That is wa det or hath walles. *ȝ* Quod muros habet: hinc urbes muratæ dicitæ, hoc est, muris circundatae.

Mvs, muris, exiguum animal, incola domus nostræ (ut Plinius loquitur) iofor omnium rerum. *τεχνός.* *τεχνάς.* GAL. Vn rat, ou une souris. ITA. Sorice, topo. GERM. Ein maus. HISP. Raton. ANG. Mouse. *ȝ* Exiguum animal est, à Diosc. *γλαῦξις.* hoc est, domesticus ad aliorum discrimen dictus. Distinguitur à Sorice, quod Sorex maior sit mure, clavisque strepat, ut docet Erasmus in proverbio. Sorex suo perit indicio: utrumque est animal nobis infestum; sorices tamen quia maiore sunt corpore, plus affertunt detrimenti. Colum. Sic serpens, aut mus foræve in multum ceciderit. Musem certè nec ferum iure dixeris, nec placidum, quia nunquam mansuescit, ut inquit Plin. Virg. 1. Georg.

— saepe exiguus mus

Sub terris posuisse domos, atque horrea fecit.

Horat. de Arte.

Parturient montes, nascetur ridiculus mus.

Cic. Att. lib. 1.4. Sed quod queris quid arcessierim Chrysippum: tabernæ mihi duæ corrueunt, reliquæ rimas agunt: itaque non solùm inquilini, sed & mures migraverunt. Ovid. 1. Fast.

Qua brevis occultum mus sibi fecit iter.

Plaut. Capt. sc. 1. a. 1. Quasi mures semper edimus alienum cibum. Dé muriibus vide Plin. lib. 8. cap. 57. Mus araneus est quem Græci *μυράλιον* appellant, composito nomine *δέρντρον μύρων καράλης*, hoc est, à mure, & mustella, quod muris magnitudine sit, mustellina specie, ore oblongo, cauda gracili, versu dentium quadruplici, ut inquit Aëtius: Abundat his insula Britannia. Plin. lib. 2.9. Et ipse mus araneus contra se remedio est, divulsus, & impositus. Murium marinorum meminit idem Plin. lib. 9. cap. 19. *ȝ* Mures, i. Martes ex quibus parantur pellitæ pentulæ. Senec. lib. 4. Epist. Non hodièque magna Scytharum pars tergis vulpium induitur, ac murium, quæ tactu mollia & impenetrabilia ventis sunt. Iustinus historicus de Scythis, Lanæque usus ac vestium ignotus, & quanquam continuis frigoribus urantur, pellibus tamen ferinis, aut marinis vestiuntur. *ȝ* Mures cæci apud Samonicum cap. de serpent. mors, id est, Plin. lib. 8. cap. 1.8. mures aranei. Cæci tamen non sunt, sed minus oculati, obtusiusque cernentes.

Mus Indicus, vide ichneumon.

Muris nomen ad diversa animalia accommodatur, ob similitudinem quæ est inter ipsa, non tantum in terra, sed & in mari. Plin. 1.9. c. 18. marinos mures intelligit testudines.

Mures Africani, pantheræ, apud Plaut. Pæn. 5.1.

Mures metaphorice, qui insidiantur alicui, ut escis mures. Ita & parasiti mures, & apud Plaut. Rudent. 1.2. mures maritimi, pro piscatoribus, aliter fures legitur.

Murinus color, à muribus: qualis est afinorum.

Murinum hordeum, phoenix, herba hordeo similis, brevis ac humilis; & ferè utilis: unde nomen esse videtur.

Mus pisces, *μύς.*

Mus araneus. Colore quidem similis mustelæ *μύλη*, magnitudine autem muri: aliquanto tamen minor, rostro portet & acuto; utide GERM. Spinmaus.

Mūsculūs, i. modò diminutiuum est, & significat parvum murem. *ȝ* *μύλη.* GAL. Petit rat, petite souris. ITAL. Topolino. GERM. Ein meuslin. HISP. Ratoncillo. ANG. A little mouse. *ȝ* Plin. Deturgente Nilo musculari reperiuntur. Cicer. 2. de dinin. Nam & muscularum ictuscula bruma dicuntur augeri. *ȝ* musculari, ut à medicis accipiuntur, sunt partes corporis carnalæ, nervorum motus gratia circumiectæ, venisque & arteriis conspersæ, illis quidem ad alimenti distributionem, his autem ad nativi coloris custodiam, quæ omnia tenuis complectitur tunica, muscularum definiens. *ȝ* GAT. Muscles. ITAL. Muscoli. HISP. Morzillos. ANG. The branne of the arme or other place. *ȝ* Tres autem musculari unus cuiusque sunt partes, origo, medium, & exitus, quibus caput planè nervosum est: medium, carne, nervis & arteriis extuberat: extremum in tendonem, confusis nervorum & vinculorum fibris definit. Plaut. in Amphit. Quid dicas novi, cicatricem in dextro musculari ex illoc vulneri, Quod mihi impedit Pierela. Plin. lib. 2.8. cap. 2.1.

Item convulsis, luxatis, tumentibus musculis, nervis, articulis impo-
sunt. ¶ Item Musculus genus pisces parvi, qui parvo moderamine cau-
de iter regit balenæ ne in scopulum impingat. Est enim Balena lu-
sciosa, & pendè exoculata, que quum forte aliquò profectura est, in-
diget hoc piscicolo prævio, qui eam deducat, & reducat. De hoc Clau-
dianus lib. 2. in Eutropium. Sic ruit in rupes amissio pisce sordida, Bellua,
sulcandas qui prævius edocet undas. Immensumque pecus parvo mo-
deramine caudæ Temperat, & tanto coniungit foedera monstro. Plin.
lib. 9. cap. 52. Balenæ musculus, quandoque prægravi superciliorum
pondere obrutis eius oculis, infestantia magnitudinem vada præna-
tans demonstrati oculorumque vice fungitur. Musculos etiam di-
xerunt antiqui minores machinas quibus protecti libellatores, sois
congestis lapidibus, lignis, & terra, non solùm compleat, sed etiam so-
lidant, ut turres ambulatoriae sine impedimento vehantur ad murum.
Sunt minores vineis subtilioris, maiores autem, & firmiores plu-
teis. Cæsar. 7. bell. Gal. A castris longurios, musculos, falces, reliquā-
que, quæ eruptionis causa paraverat, profert. Idem 3. bell. ciu. Scalas;
musculisque ad repentinam oppugnationem fieri, & præparari iussit.
Musculi autem machine formam describit. Cæs. lib. 1. de bell. ciu. Et
Veget. c. 19. lib. 4.

Musculosus, a. um. { μυώδης. GAL. Musculeux, qui a beaucoup de muscles.
IT A. Pieno di muscoli. GERM. Muskelschichtig, vollmeusig, fleisch. HISP. Cosa
de muchos músculos. ANGL. Having great braunes or strong, sinewes. { Celsus lib. 5. c. 20. At si nervosus, aut musculosus is locus est, communius est certato inoscere.

Murinus, a. um. Possessivum à mure deductum. { μύος. GAL. De rat.
ITA. Di topo. GER M. Meusin / das von meusin ist. HISP. De rato.
ANG. Of a mouse. { Plin. lib. 13. cap. 8. Marino fino contra calculos,
illineri ventrem potest. Murinus color, qualis ferè est asinorum. Co-
lum. lib. 6. cap. 37. Murinus quum sit in asino vulgaris, tamen non op-
timè respondet in mula. Murinum hordeum, herbe nomen. Plin. lib.
22. c. 25. Est & herba Phœnicia appellata à Græcis, à nostris verò
Hordeum murinum. Hodiè à vulgo Sterilis avena appellatur, teste
Ruellio lib. 3. cap. 96.

Muscarde, sunt culmorinum. Lege, Muscerda, stercus murium.
Muscæda, æ, Mu. inum sterlus. { μύοδος. GAL. Crotte, ou merde de
rat ou de souris. IT A. Stereo di topi. GER M. Meuss dreck. HIS P. Estier-
col de los ratones. ANG. Mouse dung. { Plin. lib. 23. cap. 6. Præterea, ut
Varro noster tradit, murinum finum, quod item muscerdas ap-
pellat.

Muscipula, Machina ad capiendo mures. { μύσφορος, περιστ. GAL.
Sourciere, ratiere. IT A. Trappola à prender topi. GER M. Ein mensfall.
HIS P. Ratonera para tomar ratones. ANG. A mouse trap. { Varr. 1. de re
rust. c. 8. Nec non si parit humus mures, huius minor sit vindemia,
nisi totas vineas opplevetis muscipulis. Vñus est. Senec. Epist. 48.

Muscipulor, decipio. Vet. Vocab. Gloss. Isid. Muscipulator, deceptor, alter-
plex, i.e. qui duplex est, aliud sentit, aliud loquitur.

Musa, æ, Cantus. { μύσα. GAL. Muse. IT A. & HIS P. Musa. GERM. Ein
gesand oder lied. ANG. A song. { Musa dictæ nrae ro μυάς, i. ab inqui-
rendo (inquit Diodorus) quod ea inquit, hominésque doceant, quæ
ignorantur. Alij aliter, vide infra. Virg. 8. Eclog.

Pastorum musam Damonis & Alpheisboei.

Idem 6. Eclog.

Agrestem tenui meditabor arundine musam.

¶ Crassiore musa. Quint. l. 1. c. 10. : 2. 17. Liber propter quosdam im-
peritores crassiore (ut vocant) musa dubitationem huius utilitatis
eximere, locosa muta. Ovid. 3. Trist. El. 2. Pedestris musa. Horat. Serm.
2. Satyr. 6. Solers lyæ musa. Idem de Arte. Nec potis est dulces Mu-
satum exponere fœtus Mens animi. Catull. ad Ornatum.

Inque suum furtum Musa trahbat opus.

Ovid. Eleg. vlt. lib. 4. Trist.

Vita verecunda est, Musa iocosa mihi.

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Me quoque Musa levat, &c. sola comes fuga.

Idem Eleg. 1. lib. 4. Trist. Cane musa receptus. Idem Eleg. 9. lib. 4. Trist.
Gratia Musa tibi quod vivo Ibid. Eleg. vlt.

Hei mihi, cur unquam Musa locuta mihi est?

Idem Eleg. 1. cap. 5. Trist. A liberali Musa non abhorrens, Gell. cap. 3.
lib. 9. Eiusdem Musæ vir. (i. studij.) Gell. c. 10. lib. 9. ¶ Hinc Musica,
μύσια. Ars & facultas canendi. Et Musicus, μυσικός, musicæ peritus: ea
vide. ¶ Poëtae musas novem suixerunt, easdémque deas, Iovis, & Me-
moriæ filias, quæ poëtis & musicæ præfarent. Oportet enim virū erudi-
tum, ac doctum, intelligentia memoriāque vigere. Has dixerunt in
Helicone habitare, qui mons in Boeotia est: Phocidi affinis: à quo He-
liconides, & Heliconiades appellantur. Distat autem Helicon non
procul à Parnasso Phocidis monte, et minus illi & altitudine & ambi-
tu: rupes amborum saxa est. ¶ Quin & Parnassum habitare Musæ di-
cuntur; unde & Parnassides dictæ. ¶ Et quoniam Phocidi confinis
Aonia est, etiam Aonides appellantur. ¶ Alio etiam nomine dicun-
tar Cithærides, vel Cithærides ab Atticæ regionis monte, qui Ci-
thæron dicitur, quem similiter Musis sacrum esse dicunt. Initium ha-
bet à Megaricis & Atticis montibus, finitur propè Thebas. ¶ Pierides
item dictæ à Pieris, quæ regio est Macedonia, Emathia ante di-
cta. Hæc Musarum patria, domusque est, à nemore item appellata, cui
nomen est Pieris. ¶ Thespiales, à Thespia oppido Heliconi propin-
quo. ¶ Hippocrenides, ab Heliconi pulcherrimo fonte, qui à Græ-
cis Hippocrene dicitur, hoc est, equi fons, πηνειος, equum vocant, πηνειος
fontem, unde & à nostis Fons Caballinus vocatur, & Pegaseius, quod
Pegasus eo loco saxum ungula feriens, fontem dicatur aperiisse.
Hunc equum putant esse qui inter sydera collocatus est. Quamvis alij
Bellerophontis equum esse dicant. ¶ Libethrides vocatae sunt à fonte
Macdoniæ, in eategione, quæ Magnesia dicitur. Hic fons Libethros,
Musæ est sacer, & spelunca eadem in loco, quæ Libethra appellatur.
Item Pimpleides, seu Pimpleæ, à Pimpla Thraciæ monte, vel à fonte
Pimpleo in radice eius montis, sita. ¶ Castalides à fonte Castalio, in
radicibus Parnassi, Musæ sacro, qui à Castalia Nympha nomen as-
sumit. ¶ Novem autem Musæ singuntur, quibus hæc nomina impo-

sita sunt. Primam enim à bonitate vocis dixere Calliope. ¶ Secundam
Clio à gloria & celebritate rerum gestarum, quas canit: que eadem
Historica dicitur. ¶ Tertiam igitur Erato, vel à canendis amoribus,
vel quod cantus ab omnibus expetatur. Ovid. 2. de Art. Nunc mihi, si
quando puer, & Cytheræ favete. Nunc Erato: nam tu nomen amoris
habes. ¶ Quartam à voluptate, ac lascivia cantus θαλαις Thalam; θαλαις
enim virere, germinare, florere est. ¶ Quintam μελπομένως, Melpomenen, à canendo; ut τροχος enim canto & modulor significat
τροχος μελπομένως, hoc est, à contentu faciendo: unde & Tragediis
præsidere putabatur. ¶ Sextam μελισσην, δαστος τρέψης τρέψης, hoc est,
delectandis choicis: unde à quibusdam dicitur Citharistria. ¶ Septimam ιυριπόλως Euterpen, à suavitate concentus, quasi bene de-
lectantem. Hæc à nonnullis Tibicina dicta est, & præcipue tibia: una
cantui creditur præsidere. ¶ Octavam Polyhymniam, quod multa ca-
nendo sit, & vigeat memorie magnitudine, aut si Polymnia scit
quod memoria excellat. ¶ Nonam εργασιαν, Vranian, quasi ce-
lestem, vel à celestium rerum cantu, vel à cantus divinitate, εργασια
enim Græci vocant eolum. ¶ Unde autem dictæ sint Musæ, inter
scriptores, non satis convenit. Plato in Cratyllo. οὐδὲ μῆνας dictas
putat, hoc est, ab inquirendo: unde ab antiquis interdum vocatae
sunt Mosæ. Alij Musas dictas putant quasi οὐραῖς, quod inter om-
nes disciplinas similitudo sit, & quoddam quasi cognationis vincu-
lum, quo inter se omnes coniunguntur, & copulantur, unde & Mu-
sæ ita pingi solent, ut se mutuo tenantes, choros ducant. ¶ Sunt etiam
qui Musas dictas putent, δαστος μελης, quod significat, bona hou-
stæque disciplina instituire. Mutarum uenient & inventa exequuntur:
Virg. in Epigram.

Clio gesta canens transactis tempora reddit.

Melpomene Tragico proclamat maxima bontu.

Comica lascivo gaudet sermone Thalia.

Dulciloquus caiamos. Euterpe fluitibus urget.

Plestra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu.

Carmina Calliope libris heroicâ mandat.

Vrania cali motus scrutatur & astra.

Signat cuncta manu, lequitur Polyhymnia gesu.

Mentis Apollines vi has mouet undique Musas.

In medio residens complectitur omnia Phœbus.

Muse item pro humanitate, doctrina & litteris accipiuntur. Cicer. 5.
Tusc. Quis est enim omnium qui modò cum musis, id est, cum huma-
nitate & cum doctrina, habeat aliquod commercium, qui se non hunc
mathematicum malit, quan illum tyrrannum? ¶ Aversus à Musis, in-
sulfus & ineptus ad litteras. Cic. pro Archia. ¶ Musa tessella varia
picturata. vide Musicum. ¶ Musa quoque est planta, quam quidam
palmarum generi ascribunt.

Musach. 1. Reg. 16. 1. 8. Musach quoque Sabbari, quod edificant in tem-
plo. Vet. Vocab. Musach erat arca, in qua reponebantur donaria regum
vel principum ad reficienda sarta recta templi.

Musæ, nidi iluricum. Lege, Musæ nidi sororios.

Musica, æ, & Musice, ees, Scientia canendi, una liberalium artium, que
vivim & rationem canendi demonstrat. { μύσια. GAL. Musique. IT A.
Musica. GERM. Die Kunst artificiöö wölfusingen. HIS P. El arte de la
musica para cantar. ANG. Musick. ¶ Hæc apud Græcos tam olim fuit,
ut idem Musici & vates, & sapientes iudicarentur. Cuius scientias
quum se imperium Themistocles confessus esset (ut inquit Cicerio)
indoctor habitus est sicut. in Ner. cap. 20. Occulta musica nullus re-
spectus. Et apud Gell. cap. vlt. lib. 13. Musica abscondita nulli ei est,
¶ Musicae appellatione (inquit Budæus) prisci humanitatem littera-
rum significabant: in qua ingenuos homines docebant otium con-
temnere, animumque recreare. Recentiores vero ad numerorum mo-
dulationem hoc verbum transtulerunt: quia musica velut ludus animi
est, & à curis vexati requies. Hinc Priscian. lib. 1. part. 2. Artem pos-
sideret Musicae (i. litterarum.)

Musicæ, orum. Cicer. 1. de Orat. Quis musicis, quis huic studio litteratum
quod profitentur ij, qui Grammatici vocantur, penitus se dedidit;
quin, &c. Idem 5. Tusc. Musicorum vero per studiorum accepimus.
Musicarius. Paul. ad illud Manili lib. 4.

Per varios cantus modularaque vocibus ora.

annotata Eiusmodi Calliopices vocat Firmicus. ἀδικες. Ptolemæus,
τὸ φίλομέσος. Fortasse etiam Musicatos suspicetus in veteres inscri-
ptione Romana.

COLOCASIO

VERNÆ DVLCISS.

ET MVSICARIO.

INGENIOSISSIMO.

nisi intellecteris de Musicorum instrumentorum artifice, quod fortassis
verius.

Musicor, aris, Palæmon Grammaticus cap. de pronomine. At enim (inquit)
studium fuit omnibus musicari latinitatem, & id addere quod in aures
laberetur, id demere quod rauidius offendere auditum, (i. Eupho-
nix latini sermonis consulere & concinnitati.)

MUSICVS, a. um. Ad musicam pertinens { μυσικός. GAL. Appartenant à
Musique. IT A. Musico, pertinente à musique. GERM. Das zu den Kunst
des singens gehörnt. HIS P. Cosa perieniente à la musica. ANG. Bel-
longing to music. { Plin. lib. 2. c. 22. Sed Pythagoras interdum ex mu-
sicâ ratione appellat tonum, quantum abicit à terra Luna. Quintilian.
lib. 1. cap. 12. Aut musicis notis cantica excipiat. Sueton. in Ner. cap. 22.
Musici agones, (i. certamina musica.) Idem ibidem cap. 12. Musicum,
Gymnicum equestre. ¶ Artem tractare musicam peripherasticæ dictu
est fabulas & coemidiam scribere. Ter. in Prolog. Phorm. In medio
omnibus palmam esse positam, qui artem tractant musicam. ¶ Mu-
sicum studium. Idem in Heaut. Repente ad studium hunc se applicasse
musicum. Item Gell. cap. 9. lib. 19. Ad rem musicam facili ingenio, (i.
ad litteras,) Priscianus fol. 1. pag. 2. Artem Musicæ possidente, (i. litterarum.) Et Gel. c. 10. l. 3. Medici Musici, (i. docti, literati.) Idē c. vlt. l. vlt.
Profanum vulgus à ludo Musico diversum, (i. litterario, sive à litteris
alienum.)

MUSICUS, i. Cantor, qui novit, aut docet musicam. { μυσικός. GAL. Mu-
sician.

sciens. ITAL. Musico. GERM. Ein singer, der dieser Kunst des singens völkerliche ist. HISP. Cantor che canta musica. ANGL. A musicien. { CIC. 3. de fin. Ergo in Græcia musici floruerunt Idem 1. Offic. In fidibus musicorum aures vel minima sentiunt. Idem 2. Tusc. Si absurdè canat is qui se haberit velut musicum.

Musice, Ponitur pro integrè ut nihil desit. { μυσικής. GAL. Musicalement, en musique. ITAL. Musicalmente. GERM. Henrlich. HISP. Con musica, musicalmente. ANGL. After the maner of musick } Nam musicam veteres encyclopædiam dixerunt, in qua omnes sunt comprehensæ disciplinæ. Musicè etiam delicate significat, & genialiter: nam musicos opipare & genialiter vivere manifestum est. Plaut. in Mostell. Musicè hercè agitis ætatem: itaque uti vos decet, Vino, & viatu, pescatur que probò electili Vitam colitis.

Museus, a, um, μυσεῖον, a, or, quod Musarum est: ut Lepor museus. Lucet. lib. 4.

*Deinde quod obscura de re tam lucida pango
Carmina, museo contingens curta lepore*

Museum, { μυσεῖον, GAL. Lieu consacré ou dédié aux Muses, une étude. ITAL. Museo, loco consecratio alle muse. GERM. Ein ort da man guten künft oblige / als ein studierstüb. HISP. Lugar consagrado à las musas studio. ANGL. The house of a learned man, a studie. } Locus est Musis, & studiis consecratus. Strab. lib. vlt. scribit apud Alexandriam fuisse celeberrimum museum. Plin. Iun. lib. 1. Epist. ad Fundanum, & mare, & littus, verum, secretumque museon quam multa invenitis! quam multa dictatis! Philostratus in vita Apollonij Tyani μυσεῖον, vocat locum ubi Musæ colebantur, & responsa reddabant: quasi Musarum sacrarium. ¶ Est præterea Museum μύρων, opus ex pumicibus construtum, ita dependens, ut imaginem specus imitetur. Plin. l. 36. c. 21. Non prætermittenda est & Pumicum natura, appellantur quidem ita & cætera saxa eroa annis: in ædificiis Musæ vocant, dependentia ad imaginem specus arte reddendam.

Musa Antonius, Augusti medicus fuit, cuius meminit Horat. l. 1. Epist. ad Vallum. Plin. l. 19. c. 8. Divus certè Augustus lactuca conservatus in

ægritudine fertur prudètia Musæ medici. Eiusdē meminit Suet. in Aug.

Museum, μυσεῖον. Locus est circa Olympum Macedoniæ montem, Musis

consecratus. Steph.

Museus, μυσεῖον. Poëta insignis, Orphæ tempore, unus ex Argonautis,

de quo extat versus,

Ancus erat Roma quo Martius optimus avo,

Musæus Gracis floruit in partibus.

Quod epigramma si verum est, Musæus non fuit unus ex Argonautis, quo expeditionem fecerunt in Colchos ante tempora Troiana. Potest tamen hoc de alio quopiam Musæo intelligi. Nam tres commemorantur à Suida, omnes poëtae, inter quos præcipuus fuit Musæus Eumolpi filius, Atheniensis, qui amores Erùs & Leandi carmine heroico descripsit. De huius laudibus extat honestissimum Virg. elogium. 6. Æneid.

Museum ante omnes: medium nam plurima turba

Hunc habet, atque humeris extantem suspicit altis.

Musca, ε, Paruum animal volatile, nulli non notum. { בּוֹבָה zebub. μύζα. GAL. Une mouche. ITAL. & HISP. Mosca, GERM. Ein steig oder muç. ANGL. A fly. } Plaut. in Curcul. Item genus est lenonum inter homines, meo quidem animo, Ut muscae, calices, pedesque, pulicæque. Var. 3. de re rust. cap. 6. Non ut muscae liguriunt, quod nemo has videt: ut illas, in carie, aut sanguine, aut adipe. ¶ Eius dimidiatum est Muscula. Boëtius, Quid in becillius homine, quem morsus muscarum necat?

Muscula μύζα τοπογενεῖς. Gloss. i.e. patva musca.

Musco, nis, magna musca. Vet. Vocab.

Muscariæ, a, um, quod ad muscas pertinet. { μυσκός GAL. De mousches. ITAL. Di mosche. GERM. Das der steigen ist. HISP. Cosa de moscas. ANGL. Belonging to a fly. } Plin. lib. 29. cap. 6. Aranci muscarij telæ, & præcipue spelunca ipsa imposita per frontem ad duo tempora. Vbi Muscatum araneam vocat, qui venatur muscas.

Muscarij clavi. Vitruv. lib. 7. c. 3. Cūm paries totus luto inquinatus fuerit, tunc in eo opere canæ clavis muscarij perpetuæ figantur. Ibi Philander: Muscarios clavos interpretor, qui sunt unbellati, i. capite latiore, & expresso in orbem cacumine.

Muscatum, ij. Flabellum, quo muscae abiguntur. { πόθη. GAL. Un escentoir ou autre instrument à chasser les mouches. ITAL. Ventaglio. GERM. Ein stiegen wädel. HISP. Moscadero. ANGL. A fly flappe. } Cuiusmodi ex caudis pavonum confici solent, quæ muscaria pavonina vocat Mart. lib. 14. Epigram. 67. & 71. Hieronymus ad Marcellam. Quod autem matronis offertis muscaria, parvis animalibus ventilandis, elegans significatio est, debet luxu: iam citò restringere, quia muscae moritura oleum suavitatis exterminant. ¶ Erant & Muscaria bubula, quæ ex boum caudis conficiebantur, pulueri vestibus excutiendo idonea, quorum etiam meminit idem Martialis loco iam indicato. ¶ Ab horum similitudine helbarum quoque comæ in orbem radiatæ, cacuminâque in fasces coactæ, Muscaria appellantur. Plin. lib. 12. cap. 26. Semine in muscarij dependente, ut ferulæ.

Muscellarium, muscipula, à musculus, i. musculus. Vide Muscipula.

Muscæda, Muscipala, Musculus, vide Mus.

Muschetum & mulculetum, locus vbi abundant muscae. Vet. vocab.

Muscinus, μυσικός. Onom. i ad museas pertinens.

Muscio, μυσικός. Onom. i. qui muscas captat. Aliud mustio, id vide.

Muscys, i, Viridis herba, seu potius lanugo, in corticibus arborum & circa fontes & loca humida nascentis. Ita Diomedes lib. 1. Herba quæ in parietibus, aut corticibus arborum hæret. { μυιον, βρύον. GAL. Mousse. ITAL. Muschio, muffache, nasee sulla corteccia de gli alberi. GERM. Mieß so an den bäumen furnemlich wachst. HISP. El moho de los arboles. ANGL. Moss. } Virg. 6. Eclog.

Musco circumdat amara.

Corticis.

Colum. lib. 4. cap. 24. Iam verd muscus, qui more compedis, crura viatum devincta comprimit, sitque ex veterano macerat, ferro distractus, & eradendus est.

Calepini Pars II.

Muscōsus, a, um, quod musco operatum est. { μυστῆς. GAL. Plein de mousse. ITAL. Pieno di mousse. GERM. Mieseschig vol mæsi. HISP. Pleno de moho. ANGL. Full of mose. } Unde dicuntur: Muscosi fontes, & muscosa prata, apud Varr. 1. de re rust. c. 9. Cicer. ad Quint. frat. lib. 3. Nihil muscosus. Plin. 12. c. 2. Muscosi pumices.

Muscarī, est musco tegi. { μυσταρίς. Vide Muscarī, est musco liberari. Coř. lib. 12. c. 2. Oleæ putantur, & emuscantur.

Musæā, museorum, vide Museum, in Musa.

Musimōn, is, mascul. gener, Animal ovillo pecori non dissimile, villo tamen caprino similius, Hispania & Corsicae familiare. Plin. l. 8. c. 49. Est in & Hispania, & maximè in Corsica, non maximè absunile pecori, genus musimonum, caprino villo quam pecoris velleri proprius, quorum è genere, & ovibus natos prisca Umbros vocaverunt. Infirmissimum pecori caput quamobrem aversum à sole paci cogendum. Nonius aliter, Musimones, inquit, asini, muli, aut equi breves. Lucil. l. 6. Præmium emit, qui vendit equum musimonem.

Musum, Cattum ab eo quod cata, id est, vide. Hispanicæ catæ significat videre, vt cata lo que dizes, id est, vide quid dicas.

Musivum cattum, & ab eo, quod curat, id est, videt.

Musivus, a, um, continue tessellatus, ex Greco μυσικός, inserto u, sicut ex αγγεῖον, Argivus. Hinc.

Musivum, substantivè, opus eximia compositione tessellatum: sicut tessellatum & fictile pavimentum dicit Suet. in Iulio c. 46.

Musivarius, a, um, ad musivum pertinens.

Musivarius, artifex qui musiva facit.

Mussio animal in vino nascens. Gl. A. L.

Mussipontum, opidum Lotharingiæ, Pont à Monsson, ad Moissam fl. habet Academiam, auctoritate Gregorij XII. Papa anno 1572. à Carolò Lotharingiæ Cardinale instituta. Rector Academæ perpetuò est alius quis ex societate Iesu, idque decreto Sixti V.

Mussitanter, leniter. Alias, Mussitanter.

Musso, as, vide Mutio in Musas.

Mystacē, es, sive potius Mustax, cis, Lauri species, quæ maximo folio constat, flaccidoque & albidente: ita dicta quod mustaceis soleat subiici. Plin. lib. 15. cap. 30. Duo lauri genera tradit Cato, Delphican & Cypriani: Pompeius Lenæus adiecit, quam Musticam appellavit, quoniā mustaceis subiiceretur. Hanc esse folio maximo, flaccidoque & albidente. Ex quo Plinij loco appetat nominativum huius dictionis potius videri Mustax, quam Mustace, quippe quæ accusativum faciat Mustacem: qua etiam declinatione usus est Ruellius.

Mustacēus, a, Mustaceum, i. Libi genus est, constans ex fatina siliquena multo conspersa, casco, cumino, aniso, adipe, & ramenti lauri, quod in nuptiis adhiberi solet. Juven. Satyr. 6.

Si tibi legitimis pactam, iunctamque tabellis

Non es amaturus, duendi nulla videtur,

Causa, nec est cur cœnam & mustacea perdas.

Cato 1. de re rust. c. 121. vsus est hoc nomine in masculino gen. Mustacos (inquit) sic facito: farinæ siliquæ modum unum musto conspergit, anisum, cuminum, adipis pondo duo, casci libram, & de virga lauri deradito cōdem addito: & vbi definieris, lauri folia subtilis additum concoques. Dicta sunt autem Mustacea à Musto, quo farina conspergebatur: non (ut quidam putaverint) à mustace lauri genere: quum è contrario, vel ipso Plinio teste, constet, hoc lauri genus à Mustaceis nomen accepisse, quod mustacis soleat subiici. Vide ea quæ de hoc annotavimus in dictione Laureola.

Mystellæ, ε, sive Mustela, unica l, { μύστην cholædh. γάλα. GAL. Une belette. ITAL. Donnola. GERM. Ein wiesel. HISP. Comadreja, huron.

ANGL. A roesell. } Animal est parvum, sed oblongum, flavi coloris, quod columbariis, aliisque id genus aviariis maximè insidiatur;

ova exorbens, ipsaque etiam aves enecans. Plin. Mustellarum duo facit genera magnitudine distantia sylvestre, quod Græci istidem vocant: & alterum domi nostræ obtrans, quod suos quotidie transfert catulos, & serpentes persequitur. Plin. lib. 29. cap. 5. ¶ Est etiam Mustella, γάλας, pisces nomen apud eundem lib. 9. c. 17. proximam à scaro bonitatem obtinentis: quem Paulus Iovius in eo libello, quum de piscibus Romanis edidit, multis argumentis ostendit eundem esse

quem nos à lambendis petris Lampetram vocamus. ¶ Item Mustella viri nomen proprium, qui Ciceronis valde studiosus fuit, vt ipse testatur, scribens Attico lib. 12. Idem 2. Philipp. dicit hunc gladiatorum principem fuisse.

Mystellinus, a, um, adiectivum: fit à mustella. { γάλας. GAL. Appartient à belette. ITAL. Pertinente à donnola. GERM. Das der reiselin ist. HISP. Perteneiente à comadreja. ANGL. Belonging to a roesell. Testant. in Eunuch. Hic est vetus, victus, veterinosus senex, Colore mustellino. Plin. lib. 30. c. 14. Autem utriculo mustellino per genitale effluentes aquas.

Mysticola, ε, est machinula, autore Festo, & tegulis in qua calceus novus insuitur. Afranius, Mustricolam in dentes indam tibi.

Mystrum, i. Recens vinum. { ψωρίον tirōsch. γάλας. GAL. Du moust, vin doux qui vient de la cuve. ITAL. Mosto, vino nuovo. GERM. Most, entierlassener wein. HISP. El mosto de las uvas. ANGL. New royns or any drink that is new and fresh. } Ovid. Fast.

Pramia de lacubus proxima musta tuis.

Plin. lib. 23. cap. 1. Musta differentias habent naturales has, quod sunt candida, aut nigra, aut inter utrumque, aliisque ex quibus vinum fiat: alia ex quibus passivum. Cicer. de clar. Orat. Sic ego istis censuerim & novam istam quasi de musto lacu frividam orationem fugiendam, &c. Virg. 1. Georg.

Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorum.

Ovid 2. de Arte.

Qui propravit noua musta bibant: mibi fundat suatum.

Consulibus priscis condita testa merum.

Ne musta in lacu statim austera sint. Quintil.

Nec cumulant altos fervida musta lacus.

Ovid. Eleg. 10. lib. 5. Tript. Vide plura in Lacus, supra.

Mūstūs, a, um, Recens. **שׁׂרְפָּת chadāšīch.** ITAL. GAL. Nouveau fait, freshly made. ITAL. NUOVO. GERM. Nero als der most. HISP. Fresco, nuovo. ANGL. New and fresh. Plaut. Mustam iuvencam dixit. **שׁׂרְפָּת** (inquit Nonius) non solum vinum, verum etiam novellum quicquid est, recte dicitur. Nævius in Gymnastico, Utrum est melius, virginem, aut viduam uxorem ducere? virginem, si musta est.

Mūstariūs, a, um, quod ad mustum pertinet. **שׁׂרְפָּתֵה כִּירְמָה**. GAL. Appartenant à moust. ITAL. Pertinent to mousto. GERM. Das zu dem most gehörte. HISP. Perteneiente a mosto. ANGL. Belonging to sweet wine. **שׁׂרְפָּת** Mustarius viceus, in quo mustum reponitur. Cato de rust. cap. 11.

Mūstēus, a, um, Dulcis, & musti saporem referens. **שׁׂרְפָּתֵה כִּירְמָה**. GAL. Doux comme must. ITA. mostoso, GERM. Süß und geschmackt wie most. HISP. Dulce, mostoso. ANGL. Sweetlyk, new wine. **שׁׂרְפָּת** unde Poma mustea. Plin. Est tanta musteis pomis suavitas, ut natus mandendi non nisi periculo fiat. Varr. l. 1. c. 59. Mala mustea, quæ nunc melimela appellant. Dicitur etiam Musteus recens idem quod mustus. Idem lib. 12. c. 7. Amaritudo grano eadem quæ piperi musteo creditur esse. Colum. lib. 9. c. 15. Transfertur in vasafictilia mel, quæ paucis diebus aperta sint, dum musteus fructus defervescat.

Mūstulentum, ut vinolentum quod odorem habet musti, aut oblitus musto ac madens. Plaut. in Clit. Nam ista mustulentus æstus nates artigit. Ex Nonio.

Mūslumanus, Turca, vox Arab. Græcis μυστουμανιζειν est Musulmani-
cam religionem profiteri.

Mūslum, cinamomi genus ex Musulo urbe adiecti. Gloss. Græcol. Meuts.

Mūsurgus, μυσεγδης, qui musica ratione cantus temperat & modulatur:
qui μύσεις ἔργον facit.

Muta, cavea, aviarium Italica vox. Frid. II. nuper de Venat. l. 2. Quædam in conservando sanas, etiam quando iam mutant pennas in domuncula, que dicitur muta. Inde Græcis recentioribus μυτινηιν in mutam includere, μυτηιν in mutam inclusus. Gloss. gr. b.

Mut facere non audet, ut apud Apuleium Platonicum de proverbii scri-
ptum est lib. 2. Churisius.

Mūtabillis, Mutabilitas, vide Muto.

Muticus vide infra post mutio.

Mūt̄l̄s, a, um, Truncatus, aut membro aliquo necessario diminutus, mancus. **שׁׂרְפָּת charāth** χαράθ εַחֲרָתָה γְּרָאָת gharāh γְּרָאָת meku-
t̄sats. οὐλοβός, οὐλός. GAL. Mutilé qui n'est point entier, coupé. ITAL. Tronco, tagliato. GERM. Gesäumptes eines glids beraubt. HISP. Mocho o desmochado. ANGL. Mutilat, cutte. **שׁׂרְפָּת** vnde boves, aut capri, qui cornua non habent, mutili dicuntur. Horat. 1. Serm. Satyr. 5.

— ô tua cornu

Ni foret execto frons (inquit) quid faceres, quum
Sic mutilus minitaris?

Ovid. Turpe pecus inutilum. Col. lib. 8. Scribit meliorem esse arietem mutilum, quam cornutum. Cæsar. 6. bell. Gall. Harum est consimilis capri figura & varietas pellium: sed magnitudine paulò antecedunt, mutilæque sunt cornibus. Et per translationem mutilus pro imperfesto. Cic. in Orat. Sed quum mutila quadam & hiatia locuti sunt, quæ vel sine magistro facere potuerunt, germanos se putant Thucydidis. Sunt qui sic distinguant Mutilum à Manco, Ut, mutili dicantur hi quibus ferro, vel alia re aliquod membrum exectum sit: Manci vero, quibus membrum naturæ vitio desit, Iuvenalis, ex eo tanquam Mantus & extinctæ corpus non utile dextræ. Debiles autem, quibus membrum vel vulnere vel mortuo inutile sit redditum.

Mūtilo, as, pen. corr. Truncato, aliquid detraho, diminuo. **שׁׂרְפָּת charāth** γְּרָאָת gharāh γְּרָאָת kitséts. οὐλοβός, οὐλός. GAL. Mutiler, couper. ITA. Troncare, tagliare. GERM. Gesäumpten. HISP. Desmochar o cortar miembro. ANGL. To mayme. Terent. in Hecyr. Ego te propterea sedulò & moneo, & horror ne cuiusquam misereat, Quin spolies, mutiles, laces, res, quenquam nacta sis. Huius composita, Admutilo, Dimutilo, de quibus suis locis.

Mūtilat̄s, a, um, Truncatus, diminutus. **שׁׂרְפָּת charāth** χα-
רָאָת γְּרָאָת gharāh γְּרָאָת mekuſats. οὐλοβός, οὐλός. GAL. Mu-
tilé, coupé. ITA. Troncato. GERM. Gesäumpt. HISP. Demoschado. ANGL. Maymed. Plin. lib. 8. cap. 5. Certè Cato quum Imperatorum nomina annalibus describeret, cum qui fortissime præliatus esset in Punica acie, Sutrum tradidit vocatum, altero dente mutilato. Ovid. de Nuce.

At mibi sua nocent mutilatis vulnera ramis.

Cicer. 3. Philip. In Galliam mutilatum duxit exercitum, id est, dimi-
natum.

Mūtilūs, Lapis in pariete prominens, quadrangulus ferè, inferiore tam-
en sui parte nonnulli immunitus. Varr. l. 3. c. 7. Sed pro columbariis in pariete mutulos, aut palos in ordinem, supra quos tegeticulæ cannabiæ sint impositæ. Idem lib. 3. c. 16. Eas alios ita collocant in mutilis pariétis, ut ne agitantur, n̄e inter se contingant.

Mūtinā, vulgō Modena. Civitas est Galliae Cisalpiniæ in Flaminia, quondam Romanorum colonia, ubi Antonius D. Brutum obsedit, quem Hiricius & Pansa Consules, victo Antonio liberarunt. Lucan. lib. 1.

His Cæsar Perusina famos, Mutina que labores
Accedant fatis.

Cic. Philipp. 5. Anton. circunsedit Mutinam firmissimam & splendidissimam populi Romani coloniam.

Mutinensis color, μυτιναιος χρῶμα dicitur nativus, à Mutinensibus la-
nis, ex quibus nativo colore panni siebant. Varro, Nam & ludere ala-
crem vidimus Mutinensi tunica.

Mutio, is vide Mutus.

Mutito, vide post Muto.

Mūt̄l̄s, Vit Romæ clarus, qui accepta potestate à senatu, in castra Por-
senæ regis, tum temporis Romanos obsidentis solus intravit, eo ani-
mo ut regem interficeret: sed quum regem non cognosceret, satelli-
tem purpura in futum pro lege occidit. Hinc comprehensus, & ad re-
gem perductus, iussus est & coniuratos si qui essent indicare. Mutius

verò ut ostenderet se nullo supplicio vinci posse, & ut pœnam de dex-
tra sua exigeret, quod in cede aberrasset, ipsam igni impositam in con-
spectu regis sibi ipsi adussit: unde illi postea Scævolæ cognomen, quod
sinistra manu vti cogeretur στέφω enim Græci sinistrum vocant. Ita
Rex eius fortitudinem admittatus, liberum dimisit. Mutius igitur, regi
vt grati animi significationem aliquam daret, indicavit trecentos iu-
venes in eum similiter coniurasse. Quare territus Porsena, bellum ac-
ceptis obsidibus depositus, Martial.

Vtere quam potuit contemptu Mutius igne,

Hanc spectare manum Porsena non potuit.

Vide Livium lib. 2. ab Urbe condita. Fuerunt præterea alij Mutij, quo-
rum facta illustria multis prosequitur Raphaël Volaterranus lib. 17.

Mūt̄o, as. Vario, immuto, commuto, innovo. **שׁׂרְפָּת hecheliph** שׁׂרְפָּת schinnah חַמֵּר hemir אַגְּדָתָה, μετάχειρ. GAL. Muer, changer. ITAL. Mutare, variare. GERM. Endern, verändeln. HISP. Mudar. ANGL. To Change. Plin. lib. 9. cap. 29. Colorem mutat ad similitudinem loci, & maximè in metu. Vnde mutare sententiam dicimus. τὸ προποίησθαι. Terent in Phorm. Haud scio hercle, ut homo est, an mutet anima. Cic. ad Gall. lib. Famil. 7. Si autem sententiam mutasti, ego habebo. Quandoque aliud pro alio accipio, permuto, αἴσθατομα, ifassūtō, καπαλατόμα. Salust. in Jugurth. Statuit tamen Metellus pecoris, & mancipiorum prædas certatim agere, eaque mutare cum mercatoribus vino advectio, & aliis talibus. Idem ibid. neque ab Hispanis emendi, aut mutandi copia erat, id est, permutandi. Rutilus, Freti divisi ab Hispania, mutare res inter se instituerunt. Ovid. Eleg. 2. lib. 1. Tript.

Non latum mutandis mercibus aquor

Aro.

Mutare, pro eo quod est emere, aut vendere. Antiqui sæpe dicebant. Col. 6. 9. l. 7. Porcus lactens ære mutandus est. Idque Græcorum ex-
empli apud quos sæpe isto modo ponitur verbum αἴσθατομα. Quia anti-
quissima ratio, conterahendi, ut Aristoteles & Iureconsulti docent, per-
mutatio est. Plaut. Cure. sc. 1. a. 1. Si queat invenire quicum mutet fi-
lium. Item, Si quem reperire posset cum quo mutet suum captivum.
Idem ibid. prolog. (Cum) hoc illum me mutare confido fore. Ib. sc. 2.
a. 1. Aliquando sine ablativo. Virg. 4. Eclog.

net nautica pinus

Mutabit merces: omnis feret omnia tellus.

¶ Mutare consilium. Cic. ad Attic. lib. 3. & ad Quint. frat. l. 3. Mutare decretum & mutare ius. Idem 3. Very. ¶ Mutare factum Ter. in Andr. Haud mutto factum. Vbi Donatus, Vetustè: non me pœnitit. Idem Donatus in Phorm. Sic enim veteres dicebant, Muto factum, & Nolo fa-
ctum, quum alicuius rei eos pœnitiebat. ¶ mutare fidem. Plaut. in Mil. Sed ne istam amittam, & hæc mutet fidem. Mutare sacramentum. Suet. in Claud. c. 13. Mutare personam. Senecc. 6. de consol. ad Mart. Colore mutari initio dicendi. Quint. Mutare prætextam & virilem togam. Gell. cap. 4. lib. 18.

Quamvis in cinerem corpus mutauerit ignis.

Ovid. Eleg. 3. l. 3. Tript. Mutare se alio, est se alio habitatum transferre, μεταβολή. Varro. Fac te aliquod cum omni familia mutes. ¶ Pace bellum mutare, el loco belli pacem accipere. Salust. in Catil. Nemo nisi vicit, pace bellum mutavit. Mutare neutrum absolutum, pro variare. Liu. lib. 5. ab Urbe. Annona ex antevecta copia, nihil mutavit, id est, Quoniam rībs frumento abundabat propter antevectam compiam, annonæ pretium non crevit Gell. cap. 12. lib. 18. Mutare, pro mutari dixit. Et cap. 3. lib. 3. pro varium esse, sive variare. Mutans Par-
ticip. præsens: aliquando accipitur pro eo qui mutatur. Quint. lib. 1. c. 10. Diu enim mutantibus (scilicet verbis) repugnandum: sed abolita atque abrogata retinere insolentia cuiusdam esse & frivola in parvis iactantia. ¶ Huius composita sunt, Commuto, Demuto, Immuto, Per-
muto, de quibus suis locis.

Mutim pro mutem. Lips.

Muto, nis, μιτο. Onom, i.e. veretrum.

Mūtātūs, a, um, Particip. **שׁׂרְפָּת mechutnah** שׁׂרְפָּת schonēh. μεταβολή, αἴσθατομα. GAL. Mué, change. ITAL. Mutato. GERM. Seender, verroander. HISP. Mudado. ANGL. Changed. Plin. lib. 3. c. 11. In secunda regione Hirpinorum coloniæ una Beneventum, auspiciatus mutato nomine, quæ quondam Maleventum. Virg. 2. Aeneid.

Hei mihi, qualis erat! quantum mutatus ab illo,

Hæc ore, qui redit exuvias indutus Achilli!

Mūtātō, nis, Commutatio. **שׁׂרְפָּת chaliphah** שׁׂרְפָּת temurah. με-
ταβολή. GAL. Mutation, changement. ITAL. Permutatione. GERM. En-
derung, verroandlung. HISP. Mudança. ANGL. A changing. Cic. 12. Philip. Consilij mutatio optimus est portus pœnitenti. Idem pro Quint. Loci, non ingenij mutatio. Ut mutatio inter me & illum nostris fiat filiis. Plaut. Capt. sc. 2. a. 2. ¶ Mutationes, loca cursus publici vbi equi mutabantur. Pancyrol.

Mutatorius, a, um, ut, mutatoria vester. 2. Reg. 5. 22. quæ non continuæ gestabantur, sed per vices.

Mūtābilis, c. à muto. Inconstans, qui facile mutatur, varius. ημεταβολή, ημεταβολή. GAL. Mutable, inconstant. ITAL. Mutabile, instabile. GERM. Wandelbar, unbeständig, das sich leichtlich endern läßt. HISP. Muda-
ble, que se puede mudar. ANGL. That maybe changed, unconstant. Virg. 4. Aeneid.

— varium & mutabile semper Fæmina.

Mutabilis vulgi animus. Liu. 2. ab Urbe. Mutabili ratione labuntur plane-
tae. Cic. de Vniuers. ¶ A quo Immutabile.

Mūtābilis, tis, Mobilitas, varietas. **שׁׂרְפָּת chaliphah** שׁׂרְפָּת temurah ημεταβολή, ημεταβολή. GAL. Mutabilité, inconstance. IT. Mutabilità, ale-
gerezza, inconstanza. GERM. Wandelmütigkeit. HISP. Aquella possibi-
lidad de mudarse, inconstancia. ANGL. Varietie, unconstancie. Cic. 4. Tusc. Hæc inconstans mutabilitasque mentis, quem non ipsa gra-
titate deterreat? Item cap. 11. lib. 7.

Mutulus, vide Mutus.

Mutuo, adverbium, & Mutuo, mutuas, vide Mutuum.

Mūt̄l̄s, A mugiendo quidam deduci putant. **שׁׂרְפָּת illém.** αφετο. GAL. Mut. Muet. ITAL. Muto. GERM. Ein stumm. HISP. Mudo, ANGL.

Dumme. Nam quamvis mutus loqui non possit, protulit tamen in vocem, quae mugitus potius, quam sermo videtur. Vel dicitur Mutus, quasi minutus, quod eo sensu minutus sit. Vel dicitur à musando, quod non aliud quam inconditum quendam sonum edat. Muta reperita nulla mulier. Plaut. Aulul. sc. 3. a. 1. Quis ait hoc? quasi muti silent. Idem Capt. sc. 1. a. 3. Mutis gregibus maxima animalia præsunt Senec. Epist. 9. t. Mutus aspectus miserorum movet. Quint. Muti magistri libri. Gell. c. 2. lib. 13. Cic. Cornif. lib. 12. Mutum esse satius est, quam quod nemo intelligat, dicere. Plin. lib. 10. c. 29. Merula canit æstate, hieme balbutit, circa solstitium muta. Cicer. 3. de legibus. Ut enim magistratus leges, ita populo præsunt magistratus: verèque dici potest, magistratum legem esse loquenter: legem autem, mutum magistratum. Virg. 12. Aeneid.

Scire potestates herbarum, usumque medendi

Muluit, & mutas agitare inglorius artes.

Vbi Servius. Artes mutas dixit, quasi minus celebres, vel comparatione musicæ. Mutæ item artes dicuntur picturæ, quæ cum non loquantur, res tamen ipsas exprimunt Cicet. 3. de Orat. Etsi hoc in his quasi mutis artibus est mirandum, & tamen verum: quanto admirabilius in oratione, atque in lingua? De arte picturæ. Mutæ dicuntur literæ quædam ex consonantibus, quod præ aliis modicum, & veluti mutum quendam reddant sonum: ἄφωνα. Mutæ cicadæ, dicuntur cicadas minores, non quod nihil canant, sed quod parum canant. ἄφωνοι τίτλοις. Quantilian. cap. 16. lib. 1. Muta animalia, de Apibus. Mutæ extra dicuntur, quibus nihil divinationis aut responsi elicitor.

Muti, Lapidæ in agrorum divisionibus dicebantur, sine inscriptione appositi, ideo quia nulla significatione apparerent, quoto loco numerarentur. Ex Hygino.

Mutesco, Mutesco fui, vel mutorum more taceo. οὐτούσιον neelám. κοφάμι. GAL. Devenir muet. ITAL. Ammutire. GERM. Stumm sein, erstummen. HISP. Emmudecer. ANG. To roxæ dumme. Laet. lib. 7. Quum in exitu lingua mutescat. Hinc Immutesco, & Obmutesco, de quibus suis locis.

Mutatio, nis. Quid tibi hanc rem curatio est, aut mutatio? (i. cur mutatis?) Plaut. Amphit.

Mutilo, is. ivi, vel ij. irum, Murmuro, conqueror Timide & impenitente loquor, mu facio. οὐτούσιον lachásch. γρόλω. GAL. Parler entre ses dents, grommeler. ITAL. Mutiro, parlar con temore, & imperfectamente. GER. Lins redensibilen. HISP. Hablar como entre dientes, querer hablar y no oír del todo. ANG. To roisper, to mutter. Tercient. in Andr. Itaque hec nihil jam mutare audeo, id est, verbum effere, Plaut. in Cure. Videntur aperiuntur ædes festivissime non mutat cardo, id est, non crepitat si mutivero, dato me excruciatu. Idem Mil. sc. 6. a. 2. Etiā mutis? Iam tacebo, Plaut. Amph. sc. 1. a. 1. Non mutat cardo, est lepidus. Idem Cure. sc. 1. a. 1. Nunquam ullum verbum mutat cum aperitur (ostium). Ibid. Etiā mne verbum mutare aedes; Idem Menach. sc. 1. a. 5. Mūtito, as, Mutua convivia agito. οὐτούσιον. Gell. lib. 2. c. 24. Principes civitatis, qui ludis Megalensibus antiquo ritu mutabantur, id est, mutua inter se convivia agitant, ut apud Virg. Aeneid.

Mutuaque inter se lati convivia curant.

Alij legunt mutuarent, alij mutarent, ret, in ent, à Mutatione feculorum.

Mutum, ti, verbum est à verbo Mutio, quod rectius antiquo more mutio scribi videtur. Hinc Gallica dictio, un mot. Cornutus in Persum, Proverbialiter dicimus, Mutum nullum emiseris, id est, verbum, eodem modo ne mutum, aut mut feceris, de quibus supra in dictione Mu.

Müticūs, a, um. οὐτούσιον charásh γένον ε̄charáis γένον għarġa, γένον meküfats. κολοθός. GAL. Mutilé. ITAL. Troncato. GERM. Gestumplet, abgebrochen. HISP. Desmochado. ANGL. Maymed. ut Spica mutica. Varro 1. de rust. c. 48. Spica mutica dicitur, quæ non habet aristam: ex enim quasi cornua sunt spicarum. Quibus verbis ostendit Varro spicam dici muticam, quasi cornibus mutilatam. Quam etiam interpretationem probat Cælius lib. 3. c. 10.

Mysso, as, Submissa voce loquor, & secerè, occulteque quod celatum velim quasi murmuro. οὐτούσιον lachásch. πόλω, γόργια. GAL. Parler bas & entre ses dents, grommeler. ITAL. Parlar sommesso. GER. Muderens brummlem und nithe heiter aussagen. HISP. Hablar como entre dientes. ANG. To roisper, to mutter often. Plaut. in Aulul. sc. 3. a. 3. Neque occultum id haberi, neque per metum missari. Quin participem pariter ego te, & tu me ut facias. Aliquando usurpatur pro tacere, & quasi obmutescere. Ennius apud Festum, Non decet mutare bonos. Terent. Sile, cela, occulta, tege, tace, mussa. Aliquando pro dubitare Virg. lib. 17.

— mussat Rex ipse Latinus,

Quos generos vocet.

Mussare, murmurare, inquit Festus. Ennius. In occulto mussabunt. Serv. Mussare, que ei Virg. 11. Aeneid.

Fleint mœsi, mussantque patres.

Müssito, as, Frequentativum à musso, hoc est, multum & frequenter musso, quod aperite dicere non audeo, clam murmuro. οὐτούσιον lachásch. πόλω. GAL. Parler souvent bas & entre les dents. ITAL. Muffare, parlar sotto voce. GERM. Bis mudern und brummeln. HISP. Hablar como entre dientes. ANG. To mutter, to speak softlie and often. Quicquid est mussitabo potius quam intercam male. Plaut. Mil. sc. 3. a. 2. Ergo mussitabis, si sapis Ibidem sc. 5. a. 2. Liv. lib. 1. Haud mirum esse Superbo in dñum Romæ cognomen, jam enim ita clam quidam mussitantes, vulgo tamen eum appellabant. Idem lib. 7. Mussitanus: èsque inter se rogabant, num quem plebeios péniteret. Plaut. in Mil. Illi inter se certant donis, ego mecum mussi. Te eat. Adolph. Verum cogito id quod res est: quando eum quæstum occuperis. Accipiunda, & mussitanda injuria adolescentium est. Vbi Donatus, Mussitanda, patienda, consideranda cum silentio. Mussitare enim propriæ est dissimulandi causa tacere. Cut ea mussitas. (r. racebas.) Plaut. Pf. sc. 5. a. 1.

Müssili, abündüs, Multum mussitans, & quod non satis tutò aperite dici possit, clam murmurans, οὐτούσιον lachásch. πόλω. 3. Gæpini pars II.

Mutus apud Arnob. & Laetantium, August. est Priapus. Mutus etiam dicebatur Deus qui mutaret, efficeretque ne quid emanaret, sed clam esset, & tacitum & occultum.

Mvtv̄m, ui, dicitur, ab eo, quod de meo tuum sit: vel quia res quæ redduntur, mutantur, & propriæ sine usura. ηνδρος maschēb. d'arnor. GAL. Prest, emprunt. ITA. Scambio, prestanza. GERM. Ein gelihens das man entlehnet. HISP. Prestado. ANG. Alone, that which is borrowed. Paulus Iureconsultus, Mutuum damus, receptui non eandem speciem quam dedimus, alioquin aut cōmodatum erit, aut depositum: sed idem genus. Nam si aliud genus, veluti pro tritico vinum, recipiamus, num erit mutuum? Mutuum item adverbialiter ponitur, pro mutuo. Cic. pro Flacco, Pecuniam sumpsit mutuum à schola. Item amant se mutuum, id est, inter se amant. Mutus amor, id est ab eo amati, quem amas. Mutuum aliquando accipitur pro vicario, Apul. mutuum tibi operam præstisti, id est vicarium.

Mutarius, a, um. Apud. lib. 11. Ipse mutuarias operas cum vicinis tuis cambias.

Mūtūō, adverb. Invicem, inter se. οὐτούσιος GAL. L'un l'autre. ITAL. Scambievolmente. GER. Einander / gleichlich. HISP. A veces. ANG. Course about, one after an other. Cicero, Mutò se amabant. οὐτούσιοι id est, inter se amant, quod venustissime alibi dixit Plancus Ciceroni. Fac me mutuò diligas, id est, fac mihi in amore respondeas, & me vicissim ames. Idem, in Epist. Te ut diligas me, si mutuò me factum scis, logo. Senec. c. 10. de consol. ad Mart. Mutuò hæc bona acceptimus.

Mūtūē, aliud adverb. Cicero, Cn. Pomp. lib. 5. Nulla in re tam latenti solo, quam meorum officiorum conscientia, quibus si quando non mutuè responderetur, apud me plus officij residere facillime patior.

Mutuitate, verbum desiderativum, mutuari cupere. Plaut. in Mercat. Conclamitate tota uibe, & prædicare. Omnes parcerent mutuanti cedere. Item 1. 2. c. 24. & 1. 18. c. 2.

Mūtūō, as, arc à moveo, motum. Aliis mutuum putatur dici, quod ex meo fiat tuum: vel quasi moi τόνι mihi tuum. Varro deducit à voce Siculâ μοτόνος. Sed Cujacius μοτόνος dicit à Latino mutuum. Mutuum dare. οὐτούσιον hilvah. δενιζεσ. GAL. Prestier, bailler à usure. ITAL. dare à cambio, dare impresto. GERM. Leiben. HISP. Emprestar alguna cosa a alguno. ANG. To lead or pleasure a man with the use of ting for a while. Plaut. in Trin. Si quis quid mutuaverit, sit pro proprio perditum. Nam ego talentum, mutuo quod dederam talento. Hoe inimicum mihi emi, amicum vendidi. Significat etiam mutuum accipio. Cæcilius, Ad amicos curiat mutuum, mutuet causa mea. Quia in re autem different Mutuare, & Commodity: vide in dictione Commodo.

Mūtūōr, aris, deponens, Mutuum, vel mutuo accipio & propriæ dicitur de iis quæ numero, pondere, vel mensura pati, non eadem specie redditimus. ηνδρος laváh. δανιζεσ, δενιζεσ. GAL. Emprunter, prendre à u're. ITAL. Prendere à cambio, pigliare impresto. GERM. Entlehn. HISP. Tomarlo emprestado de otro. ANG. To bororo. Plaut. Decem minas à patre mutuatus, quod etiam dici potest. Sumpxit mutuum, vel mutuò. Mutuari per translationem, pro aliunde sumere. Cic. de nat. deor. Mutuemur hoc quoque verbum, dicaturque tam æther Latinæ, quam dicitur aer. Idem de Fato, Orator ab Academicis subtilitatem ingenij mutuatur. Vide Bud. in Epist.

Mutuitans, particip. tanquam à frequent. Mutuito, Rogitans mutuum. Plaut. Mercat.

Mūtūātio, nis, Mutui acceptio, alienæ rei usuratio. ηνδρος μάσχα τόνι neschi. δανιζεσ, δενιζεσ. GAL. Emprunt. ITAL. Prestito. GERM. Entlehnung. HISP. Emprestado. ANG. Borrowing. Cic. pro Flacco, Itaque quum Roma clam esset profectus, multoque minutis mutationibus fraudavisset, in Asiam venit. Idem 3. de Orat. Translationes quasi mutationes sunt, quum quod non habeas, aliunde sumas. Idem, Multari poena, quæ si mutatione & versura possit disolviri.

Mūtūātūs, id est, Mutuò sumptus. ANGL. Borored. Cic. de fin. Aliter mutuatam, aliter invitatam. Idem alio loco, Hæc ab illo viro, quemadmodum multa solet ab eo mutuata sunt.

Mūtūātītūs, a, um, quod mutuò datur. δανιζεσ, ut pecunia mutuatio Gell. lib. 20. c. 1. Maximèque in pecuniae mutuatio usu, atque commercio.

Mutuus, a, um, dicitur, quod mutuò datum acceptum est. Plaut. Afins. sc. ult. a. 1. Nam si mutuas non potero (sup. pecunias) accipere, certum est, sumam fore. Item, Saltem tute si pudoris egeas sumas mutuum. Plaut. Amph. Illa nœ amat. Et ego cum illa nolo facere mutuum. P. Quid ita? Ph. quia facio proprium, amo pariter simul. Potes mihi drachmam mutuam dare. Idem Pf. sc. 1. a. 1. Misi petrum argentum à sodali mutuum. Idem Cure. sc. 1. a. 1. Nullus est quem roges mutuum, &c. Quin nomen interit Mutuum, Idem Pseud. sc. 3. a. 1.

Conjugibus nostris mutua cura sumus? Ovid. 2. Fasti. Mutuas pecunias sumere. Cæs. lib. 1. de bell. civ. Mutua officia usurpare cum aliquo Suet. in Tib. c. 11. Cic. ad Attic. Ille mihi hæc quatuordecim non reddidit, quæ dedi ejus filio mutua. Sic sàpè ab eodem dicitur Sumere, accipere pecunias mutuas. Mutus idem aliquando quod pariter æquabilitateque respondens, προσώπης. Cic. ad Attic. Tua voluntas erga me meæque erga te par atque mutua. Sic mutuus amor, mutua voluntas, id est, alterius in alterum par, æqualis. Sic mutuum cum aliquo facere, id est, idem ac par. Plaut. in Trin. Lesbon. Quid agit filius? P. Benè vult tibi. L. ædepol mutuum mecum facit. Idem in Cure. Egn vult meretricem facere, ea me doperit, Ego autem cum illa facere volo mutuum.

Muzirum, Indiae Emporium, cuius meminit Plin. 6. c. 23.

Muzarabes, Christiani mixti Arabibus Bibl. SS. Patrum.

My facere, hæsitare, vix loqui audere.

Mya, μύα, genus conchæ, sive Margaritæ in freto circa Bosphorus Thracium uniones rufos, ac parvos gigantes. Plinii lib. 9. c. 35.

¶ Est item Mya, insula in sinu Ceramicæ, cuius meminit idem Plin.

lib. 3. cap. 31.
Myacanthus, μακάνθης, herba est, quæ alio nomine Corrua, hoc est, sylvestris asparagus dicitur: de qua Plin. lib. 8. c. 9. ¶ Myacantha veò quibusdam herba est, quæ à Dioscoride μυριάνθης, Latinis Rufus appellatur. Cujus nomenclatura rationem hanc reddunt, quod herba hæc in carnario suspensa, aculeis suis mures à lardo, carneque salsa atqueat. Vide Marcellum Virg. in *Dioscor.*

Myagra, muscipula quæ mures intercipiuntur. Onom. M.

Myia, μύια. Græcis muscam sonat, quo etiam nomine appellatur ludus quidam puerilis, quum aliquis obductis oculis, extensisque manibus collusores querit, Græca vox.

Myagrus, μιαγρός, Musca um Deus, qui & Myodes dicitur, teste Plutarcho, & Achor. {GER. Der muckengott.} Plin. lib. 10. c. 8. Invocant & Ægyptij Ibes suas contra serpentum adventum: & Elei Myagron dum mulcatum, in multitudine pestilentiam afferente, quæ protinus interficiunt, qualitatum est illi Deo. ¶ Est item Myagrus, Nobilis statuarij non nec apud Plinium lib. 34. c. 8. ¶ Myagrus præterea herba est fetulacea, foliis similibus rubiæ, tripedanea, semine oleoso. Fit item ex eo oleum, quod oris ulceribus eo perunctis medetur. Græcis μελάριπτος, appellant, quasi nigrum frumentum: vulgus Gallorum vocat Camelina. teste Ruellio lib. 3. c. 126.

Myaces, μύαξ, pisces sunt ex concharum genere, qui muricum modo coaceruantur, vivuntque in locis algos, & ubi dulcis aqua copiosa mari misceatur: gratissimi autumno; nam procedente hyeme amaritudinem contrahunt, coloraque rubrum. Reliqua vide apud Plinium. lib. 32. c. 6.

Mycalē, mycales, μυκάλη. Mons est Ioniæ, inter Mæandrum & Caystrum fluvios non procul ab Epheso: ad quem Iones universi convenire solent sacrificiorū causa, quæ Panonia vocabant. Autor Herodotus. l. 1. ¶ Est item Mycale insula Ioniæ adjacens, cuius meminit Plin. l. 5. c. 31. ¶ Mycale præterea veneficæ nomen est, apud Ovid. 12. Metam.

Mycalellus, μυκαλέλλος. Mons in Meditteraneo Bœotia, oppidum habens eisdem nominis. Vtiusque meminit Plin. lib. 4. c. 7. ¶ Stephanus Mycalellum nomen accepisse existimat à mugitu bovis, quæ Cadmum in Bœotiam perduxit.

Mycēnæ mycenarum, & Mycena, mycenæ, μυκῆναι. Urbs Peloponnesi, non procul ab Argis, quam Perseus Danaes filius extruxit, & in qua postea regnavit Agamemnon: à Mycena Nympha sic appellata, Virg. 6. Æneid.

Eruer illi Argos, Agamemnon: à Mycenas.

Mycēnætus, α. u. μυκηνεύς. Nomen adject. à Mycenis deductum. Virg. 1. Æneid.

Ipse Mycenes magnorum ductor Achivum.

Ovid. Eleg. 1. lib. 2. Trist. Téque mycenæ amata duci.

Mycēnætis, μυκηνῖτης. Gentile foemina. à Mycenis Argivi agri oppido derivatum: quo poëta pro Iphigenia Agamemnonis Mycenarum regis filia utuntur. Ovid. 12. Metam.

Victa dea est, nubemque oculis, obficit & inter
Officium, turbamque sacri, vocésque precantium.

Supposita fertur mutasse Mycena cerva.

Mycerinus, Cleopis Ægyptiorum regis fuit filius, qui postquam patrem succedit in regnum, ita paterna facta perosus est, ut & templo ab eo clausa reserat, & populo pyramidum operibus exhausto, & ad extremum calamitatis afflato, res suas agendi fecerit potestatè: quinetiam præ regibus omnibus justitiam exercuisse fertur. Herodot. lib. 2.

Mychthonia, μυχθωνία, vide Mygdonia,

Myci, πολις de quibus Hecataeus. Steph.

Mycōn, myconis μυκών, nomen egregii pictoris patriæ Atheniensis: cuius meminit Plin. lib. 35. c. 6. ¶ Fuit etiam hoc nomine insignis statuarius, qui 87. Olympiade floruit. Idem lib. 34. c. 8.

Mycōnē, mycones, & Myconos, myconi, μυκῶνες. Insula una ex Cycladibus, non procul à Delo. Virg. 3. Æneid.

Quam prius Arcitenens oras & littora circum
Errantem, celsa Gyaro, Myconæque revinxit.

Ovid. 7. Metamorphos.

Hinc humilem Myconem, cretoque rura Cimoli.

Sib hac insula fabulantur poëtae sepultos esse gigantes, postremò ab Hercule interfactos: unde factus est locus proverbio, Omnia sub unam Myconum: quod in eos dici consuevit, qui res natura disiuntur, eodem opere conantur complecti. Stat. lib. 1. Achil.

Cyclades hinc spreta, Myconos, humiliisque Seriphos.

Mycōnītus, α. u. μυκωνίτης, nomen & Mycono, seu Mycone insula Accipitur pro calvo, quod ejus insulæ homines sine capillo gignerentur: ut tradit Steph. & Plin. lib. 11. c. 37.

Mydia, insula, quæ etiam Delos dicitur, una ex Cycladibus.

Mydon, μύδων, teste Homero lib. 5. Iliad. Atymnis filius, & Pylemanis ducis Paphlagonum auriga, ab Antilocho Nestoris filio in bello Troiano interemptus.

Mydīas, μύδων. Vocatur morbus oculorum, quum papilla quidem ipsa colorem non mutat, sed videtur ultra natum situm; multò latior, interim ut visum omnem adimat, interim ut partem, res vero ipsæ minores quam sint, appareant: contrario in phthisi majores: in qua pupilla contrahitur, corrugaturque. Latini pupillæ dilatationem vocant.

Mydusa, μύδουσα. A quibusdam recenserunt inter nomenclaturas Anchusa herba: & legitur sanè in Græcis quibusdam Dioscoridis exemplaribus, à doctioribus tamen inter ejus scripturas nota rejicitur.

Myes, ετις, μύες, urbs Ionica, Gentile Mycetus. Steph.

Mygälē, mygales, μυγάλη, Animal medium inter murem & mustellam speciem habens, quod Latini murem araneum appellant. Vide supra in dictione Mus.

Mygdōnīa, μυγδωνία. Regio littoralis Macedonie, in qua Niobe Tantali filia, uxorque Amphionis in saxum versa est, à Mygdone rege sic dicta. ¶ Et & altera Mygdonia, Asia regio, in ea Phrygia parte, quæ Troadi superiaret, ad Rhyndacum amneum, & Dascyliticum lacum. Strab. lib. 12. Vtiusque incolæ dicti sunt Mygdones.

Mygdonus, fuit frater Otici, ac teste Porphyrio in Iliad. 3. ambo fratres,

Hecuba regis Priami uxor, & Cissei filij, ambo reges in Thracia: & à Mygdone, ejus filius Chotebus Mygdonides dictus est. Malim μυγδων, Mygdon, qui fratrem habuit Edonum, à quo Edoni Thracie populi. Stephan. & alibi. A Mygdone, inquit, Mygdonia dicta est, ut etiam Herod à Mygdone rege, Mydon filium habuit Geraustum. Steph. in Parthenopoli. Mygdonis, idos, fœn. gen. Patronymicum. Ovid. 6. Metam. Mygdonidæque natus.

Mygisi, μυγισος, urbs Cariae. Hinc Mygisia Minerva, & Mygisais. Stephan.

Myiagros, μιαγρός, μυσθίας, muscarum venator, à μύια musca, & ἄγρα capture.

Mynda, ludus, ubi quis, obstructis pileo teniâve luminibus fugientes tantisper exquirit pulsatus interim dum prehenderit aliquem.

Mylācris, μυλακρης. Blattæ genus, magnitudine cicadae circa molas naescens, vescensque farina. Pollux autor est mylacridem apud Aristophan. accipi pro gallina.

Mylæ, μυλαι, Stephano, oppidum Siciliae, de quo Senec. lib. 4. natural. quæst. Circa Messanam & Mylas simile malè profert, fervetque, & stuat non sine calore feco. Vnde illic stabulari Solis boves fabula est Suer. in August. c. 16. Vulgo Milazzo.

Mylaces, gens Epirotica Lycophron. οχόθης δὲ γειτνιαὶ, η δὲ μυλάκες ὅπερ. Stephan.

Mylantia, μυλαντια, Promontorium in Camito. vulgata exemplaria habent in καρποῦ Rhodi. Hinc dij. Melanij. Fuit autem illic Mylas, quidam, qui molæ usum primus reperit. Autor Steph.

Mylasa, μυλασα. Liberum Cariae oppidum, ita dictum, si Stephano creditur à Mylafo οὐλι ab nepote. Meminit hujus oppidi Plin. lib. 5. cap. 29.

Myle, myles, μύλη, herba est radicem habens parvo bulbo similem, contrahentis facultatis: quæ cum farina loliaca dehiscentem sanat vulvam. Autor Gall. lib. 7. simpl.

Mylisin, μύλιν. Gens Phrygiæ. Steph.

Mylitta Chaldæis, teste Herodoto, Venus dicebatur μύλιτα, quod merè Chaldaicum est.

Mylon, urbs Ægypti, μύλων, civis Mylopolites Steph.

Mylæcucus, μύλοντος, genus est vermiculi ex blattis, quod circa molas ferè solet nasci. Autor est Plin. lib. 30. c. 112.

Myndūs, myndi, μύνδος, Cariæ oppidum maritimum, ad radicem Phœnicis montis, ē regione Coæ insulæ. Attores Plin. lib. 5. c. 29. Ptolem. lib. 5. c. 2. ¶ Fuit in eadem Cariæ alterum ejusdem nominis oppidum, quod postea ad recentioris differentiam Palæmyndum appellaveret.

Myndones, μύνδοντες, populi Libyæ. Steph.

Mynetes, vide Menetes.

Myoætonos, μωατόνος, Aconitum herba, ita dicta, quod è longinquæ mures interficiat. Plin. lib. 27. c. 3.

Myodes, μύδων, Muscarum deus, qui & Achor, & Myagrus appellatur. Plin. lib. 29. cap. 6. Nullum animal musca minus docile existimatur, minoïsque intellectus: quo mirabilius est, Olympiæ sacro certamine, nubes earum, immolato tauro deo, quem Myodem appellant, extra territorium inde abire.

Myoti, μύων, urbs Locrotum in Epiro, cives μύων, vel μωνεῖς Steph.

Myonia, μυνία urbs Phocidis, cives Myones, vel μυνεῖς Steph.

Myōnēs. μυνίος, urbs, vel patva regio, inter Teon & Tebedon Insularis Myonesius Steph.

Myonēs, Insula est ante Ephesum, cuius meminit Plin. lib. 5. cap. 31.

Myōpāo, Μυωπάον. GALL. Vngalon ou brigantin. ITA. Una sorte di navi, come brigantin à Galeone. GER. Ein raubschiff. HISP. Nave ligera de corsario. ANGL. A brigantine, à galiente. } Genus navigij piratici, habens formam quandam inter onerarium & longam triremem: de quo vide Bayrum de re naval. Cic. lib. 3. de Orat. Nam quum quæretetur ex eo, quo sceleris impulsus, mare haberet infestum uno myoparone. Eodem (inquit) quo tu sibem terræ. Idem in Verrem. Illi statim myoparonem egregium de sua classe ornatum atque armatum dederunt. Salust. lib. 3 hist. Et forte in navigando cohors una grandi phæsto vesta à cæteis deerravit, maïque placido à duebus prædonum myoparonibus circumuenta: Meminit Gell. c. 25. l. 10.

Myōpēs, Μυωπῖς. GAL. Qui ont la veue courte. ITA. Coloro che hanno la vista corta. GER. Überfüntge blind, ende die von fern nicht sehen. HISP. Visojo, que veen poco. ANG. Poore blind or sund blind. } Dicuntur à Græcis, qui tem aliquam nisi propriis oculis admotam, non vident, limisque & semiclausis oculis intuentur. Μυωπεῖς (inquit Attosteles λέγοντες εἰν γενεῖ τὰ μὲν ἐγγὺς βλάπτοντις, τὰ δὲ ἀντοφόροις ἐχομένοις). Hoc vitij genus à Græcis μωπῖν, vel μωπινοῖς appellatur: contrarium nobis accedit in senectute, ut scilicet longiusculè diffita commodiū videamus. Dicti Myopes, δοτῆρες μωποὶ τοις ατταῖς. hoc est, à claudendo visu Nyctalopes autem dicuntur, qui quum interdiu clavissem perspiciant, adventante nocte hebetioribus sunt oculis.

Myōphōn, μωφόνος. Herba est muribus exitialis: unde & nomen accepit, eadem fortassis cum ea quam alibi Myoætonos, & Aconitum appellari docuimus. Meminit Myophoni Plin. lib. 1. c. 9.

Myofora, μως ὄρη, herba est, quam & Alsinem, & veibum ex verbo exprimentes. Muris auriculam vocant Latini. Folia enim, quum primum erumpunt, murinæ auri habet non dissimilia. Alcinæ vero nomen accepit, quod algidis locis gaudet, & opacis. Gallis Muronis nomine notissima est, eaque solet avicularum escam fastidientium appetitum recreare. ¶ Refertur & alterum Myosoton genus à Dioscoride, quod & Myositis, μωσῖτης, diminutiva forma appellatur, plures ab una radice caules mittentes, aliquatenus ab imo tubentes, & concavos: folia autem angusta, nigrescentia, & in acutum desinentia, flosculos vero cœruleos, anagallidis colorē exprimentes. Quidam putant esse officinarum Pilosellam: licet descriptio ei usquequa non convenient, Posteriorem hanc speciem describit Plin. lib. 27. c. 12. Priori vero lib. 26. c. 4.

Mypsei, seu Nypsei, teste Herodot. lib. 4. populi sunt Thracie, qui Dario Thraciam oppugnante, ultro se se dediderunt. Vide Nipse. Myra,

Myra, μύρα, una ex maximis Lyciae urbis, cuius meminit Strabo lib.14.

Myacanthon, μυράκανθος, herba aculeata, quæ & Eryngion & centum capita appellatur. Radicem habet odoratam: unde & Myracanthi nomen accepit.

Myrcinus, μύρκηνος, oppidum Thracie ad Strymonem amnum, quod & Myrcinna appellatur. Steph.

Mygetæ, μυγεταις, populi Scythiae.

Myriandrus, μυριανδρος, urbs Syriæ in sinu Isaico sita: qui & ipse Myriandrus ab ea appellatur. Vide Plin. lib.2.c.108.

Myrias, myriadis, Numerus decem millium. Η μετριανη. μυριας, GAL. Dix mille. ITA. Decima di migliaia GERM. Ein zaal die zehn censem begreift. HISP. Diez millares. ANG. Ten Thousand. Vnde Myriarchus sive Myriarcha, μυριαρχη, η μυριαρχη, dictus est decem millium praefectus.

Mytica, η μυριανη, ταρβάρ. μυρια. GAL. De la bruyere, dequoy on fait verges à nettoyer robes ITA. Tamarice. GERM. Tamarische stauden. HISP. El tamariz. ANG. Heath to mak broomes of. Genus humilis virgulti, cujus sunt duæ species: sativa, quam & Thamariscem vocant Plin. lib.13. c.21. altera sylvestris, quam in Achaia Priana sylvestrem vocant. Hanc Ruellius esse arbitratur, quam Galli suâ lingua vocant Bruxere. Virg.4. Eclog.

Non omnes arbusta juvant, humiliisque myrica.

Ovid 3. de Arte.

Nec densum solius buxum, fragilesque myrica.

Idem 10. Metam.

Perpetuoque vires buxus tenuesque myrica.

Myrica, myricæ, μυρικη, insula est maris rubri apud Stephanum.

Myricus, Myricuntis, μυρικης, Troadis oppidum est è regione Tenedi: cujus incolæ dicuntur Myricus.

Myrina, μυρινη. Regina fuit Amazonum, quæ triginta millia peditum & duo millia equitum in exercitu habuisse dicitur. Autor Diodorus lib. 4. Fuit præterea, teste Homero, urbs in Aeolide ejusdem nominis, itæ alia in occidentali parte Lemnij insulæ, cujus meminit Ptol. lib.8. Geographa. & Galen. lib.9. de facultatibus simplicium medicamentorum. Myrinus, μυρινη, ab Aristot. vocatur mas muræna, qui dentes extra os habet Plin. lib.9.c.23. Aristoteles myrinum vocat marem, qui generat, discrimen esse, quod myrina varia & infirma sit; myrinus unicolor, & robustus, dentesque extra os habeat.

Myrinus, μυρινη, Apollinis cognomentum à Myrina Aeolidis urbe, in qua religiosissimè colebatur. Vnde & Myrini campi appellant.

Myriophyllum, μυριόφυλλος, herba est, alio nomine Achillea dicta ab Achille Chironis Centauri discipulo, qui eam tradidit invenisse. Myriophyllum appellata à multitudine tenuium foliorum: unde & Millefolium à Latinis appellatur. Vide Plin. lib.14.c.16.

Myristica nux, η μυριστη ναργυρη. GAL. Noix muscate. ITAL. Nocca Moscata. GER. Ein muscarnus. HISP. Nuez moscada. A quibusdam appellatur, quam nos hodie Nucem odoratam, vel muscatam vocamus. In qua etiam opinione est Hermolaus Barbarus in Diocoridem, Et certè non video cur ita appellari non possit, modò sciamus diversam esse à glande myrsica, quam Plinius vocat Myrobalanum.

Mylea, μυρια, oppidum Bithyniae, ita dictum à Myrlo Colophoniorum duce, vel Mylea Amazone: Postea Apamia appellata, à nomine Apamæ, quæ Prusæ Zela uxoris fuit. Nam quin Demetrius & hanc & vicinam Cium evertisset, utramque Prusæ dedit, qui eas denuo à fundamentis erexit, & Cium quidem de nomine suo Prusadem, Myleam autem à nomine uxoris Apamiam appellavit. Autor Strab. lib.14.

Myrmecia, η μυρμηκια. GAL. Certaines verrues sur le corps qui formillent & démandent. ITA. Porri delle mani. GERM. Die gartung warzen sogenauer genenn werden. HISP. Berruecos o verrugas de las manos. ANG. Certaine roartes. Verrucae sunt, lupini amplitudine, se è in palmis manuum, & plantis pedum nascentes: ita dictæ quod formicæ in mox pungant. Celsus. lib.4. cap.ult. quatuor enumerat genera verrucarum, vel potius ulcusculorum verrucae similium: η μυρμηκια, Thyrium, Myrmecium, & Clavum, de quarum differentiis vide ipsum.

Myrmecides, μυρμηκides. Insignis sculpendi eboris artifex fuit, qui quadrigam ex ebo e confecit adeo minutam, ut muscas alis tegetur, & navi in, quam apicula pinnis abscondetur. Plin. lib.36.c.5. Myrmecides, cujus quadrigam cum agitatore cooperuit alis musca. Cic.4. Acad. Ut etiam inter deos Myrmecides minutorum opusculorum fabricator fuisse videatur.

Myrmecites, μυρμηκites, gemina, quæ innatam repentis formicæ effigiem habet. Plin. lib.17.c.11.

Myrmecium, μυρμηκion, Phalangij genus, formicæ simile capite, alvo nigra, guttis albis distinguenteribus. Hæc fæcè Plin. lib.22.c.4.

Myrmecolæo, μυρμηκolæa, exiguum animalculum, formicæ adversum, quod se sub pulvere abscondit, & formicas frumenta gestantes interficit, & interficetas consumit. F Est autem dictio ex formicæ & leonis nominibus composita, quasi Formicoleonem dicas. Nam quemadmodum leo imbecillorum animalium, ita hoc animalculum formicatum prædam agit: quum tamen volucibus nihil aliud sit, quanformica. Hinc bibliorum inscriptis in lib.1ob. Myrmecoleo petiit, eo quod non habeat prædam.

Myrmecias, μυρμηκias, gemma nigra, eminentias quasdam habens similes verrucis. Plin. lib.37.cap.10.

Myrmidonæ, μυρμidonæ, Thessaliae populi fuerunt, qui Achilleum ad bellum Troianum suut secuti. Hi ex Ægina insula ortum traxerunt, Peleusque patria profugum secuti, in Thessalia sedes fixerunt. Æginetas enim Myrmidonas dictos constat, teste Strabone. lib.7. Quod agricultores strenui essent, perpetuoque in fodienda terra formicatum more versarentur. Ovid. lib.7. Metam. nomen rationem ad hanc refert fabulam. Quum pestilentia in Ægina crudelissime esset grallata, eamque insulam viris propemodum exhausisset, Æacus, quum ad radicem querens infinitum propemodum formicatum numeum conspexisset, Iovem tradidit orasse, ut sibi parem vitiorum numerum concederet,

Calepini Pars I.

precibusque ejus vix absolutis formicas in viros fuisse commentatas. Myrmilon, hujus Myrmilonis, μυρμιλων, histronis nomen apud Iuvencum Saix. 6.

aut Myrmilonem exprimat infans.

Myrmillus, μυρμιλος, utibz est Asia, in ora Helleponiti, non procul à Lampæco gentile est Myrmillus, μυρμιλος. Steph. Myrobælanum, μυροβæλανος, glans est aboris similis heliotropio, magnitudine nucis avellanæ, quam Dioscorides ηλιανος μυρμιλος appellat, hoc est, glandem unguentaria iam, Glandis hujus nucleus Græcarum numerus mox titus humorē reddit, quo ad pretiosa unguenta pro deo uruntur. Nascitur in Æthiopia, Ægypto & Arabia, que Iudeam ab Ægypto distinguit. Hæc autem hæc dictio omnes syllabas breves: unde carmen heroicum ingredi non potest: ad quod alludit, Martialis in Apophoreti.

Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,

Hoc ex unguento constat: & ex balano.

Retinet hæc glans etiam hodie nomen suum in pharmacopolarum officinis. Vide de hoc plura dictione Balanus.

Myrobæchi, μυροβæχος, vasa unguentaria, quasi unguento stillantia, μέρος, Græci unguentum vocant, οπίχω, stillo, pluo, & irrigo. Hinc Plaut. in Aut. Myrobæchrios, μυροβæχης, pro unguentorum confectionibus accipit ad capillos inadefaciendos. Ait enim aut manulearij, aut myrobæcharij. Suet. in Aug. c.86. Cujus (Mæcenatis μυροβæχης) cincinno usquequaque persequitur & imitando per jocum irritet.

Myron, μυρων, Staturarius insignis fuit, Ageladis discipulus Cic. 6. Verr. Verum ut ad illud sacrarium redeam, signum erat hoc, quod dico, Cupidinis è marmore, ex altera parte Hercules egregie factus ex æte, is dicebatur esse Myronis, ut opinor. Hæc ille. Ex hujus operibus præcipuam laudem meruit buculla ex æte vere vacca simillima multis poetarum versibus celebrata. Ovid 3. de Ponto.

Ut similis vera vacca Myronis opus.

Proprett.

Atque aram circumsteterant armenta Myronis

Quatuor artifices invida signa boves.

Myron, μυρων, urbs Lycae, à Myrone, vel Myro fluvio profluente, vel potius à Myra. Vsurpatur in feminino & neutri. gen. μυρινη.

Myronis, insula μυρινη, in Arabico sinu est. Gentile Myrononites, vel Myrononites Steph.

Myrophoræ, vocatæ tress Maris cum unguentis ad sepulcrum Christi accedentes. L. gr.b.

Myροπόλια, Vnguentarius, unguentorum venditor. η μυρινη rukéah. μυρων. GAL. Parfumeur, vendeur de senteurs, odeurs ou onguents. ITA. Profumiere. GER. Ein apotheker. Det allerley salb verkauft. HISP. El que vende unguentos olorosos. ANG. A seller of sweet oyles and perfumes. Plaut. in Casin. Myropolas solicito omnes ubicunque unguentum est lepidum.

Myropollum, locus ubi unguenta venduntur. η μυρων. GAL. Le lieu où on vend senteurs, odeurs ou unguents. ITAL. Profumeria. GERM. Ein apothek. HISP. La tienda donde se venden los ungamentos olorosos. ANG. A place where oyles and perfumes or sold. Plaut. in Amph. Nam omnes plateas percepsti. gymnasia, ityropolia. Latinè Vnguentaria taberna dicitur. Suet. in Augusto. Et modo unguentaria tabernam, modo plenum. Atitæ excusse objicit.

Myrothecum, μυροθεκος. Vnguentorum repositorym Cic. scribit, se myrothecium Iocratis totum consumpsisse in commentario Consulatus scribendo. hoc est, pigmenta oratoria, Epiph. ad Attic.

Myrrha, η μυρρη. GAL. Myrrhe. ITAL. & HISP. Mirra. Myrrhen. ANG. Myrrhe. Arbuscula est in Arabia nascens, altitudine quinque cubitorum, non sine spina, caudice duro & intorto, cujus cortex inciso defluit lacryma, quæ & ipsa myrra vocatur, seu stacte. Ejus præcipua virtus est, ut mortuorum cadavera incorrupta conservet. Vide Plin. lib.12.c.15. & 16. Ovid. 1. Faç.

Nondum pertulerat lacrymas cortice myrrhas.

F Myrrha præterea Cynira Cypriorum regis fuit filia, quæ nefando patris amore capta, quum aliquot noctes auxilio nutricis cum illo cœcubisset, tandem illato lumine agnita, quum illam pater veller occidere, noctis beneficio elapsa, in Arabiam profugit, ubi in arboreum sui nominis est conversa. Ovid. 10. Metam.

Myrrheus, a, um, quod ex Myrrha est, μυρινη, Proprett.

Myrra que in Parthis pocula cocta facis.

Myrrhinus, a, um, μυρινη quod myrram habet admistam, vel quod myrra est conditum. Suet. in Aug. c.71. Myrrinus Calix. Et Martial. epigr. 13.lib.14. Myrrina vasa.

Myrrha, η μυρρη, sive, ut apud Plin. legitur. Myrapia, μυρρη. Genus pyron, quod odorem gratissimum reddit. Plin. lib.4.c.15.

Myrrhina, μυρρη, myrrines, μυρρη. Fluvius est Troadis, alio nomine Sebastopolis dicta Auctor Plin. lib.5.c.30.

Myrrhæ, idis, μυρρη, oleris genus cicutæ simillimum, foliis aliquanto minoribus & bievoiri caule, saporis & odoris jucundi. Vulgus herbariorum vocat Cicutarium.

Myrrhæ, μυρρη, gemma quæ myrra colorum habet, odoreisque unguenti. Plin. lib.ult.c.10.

Myrsilus, μυρσιλος, Myrsi filius ultimus ex Heraclidarum genere. Lydiæ Rex, alio nomine Candaules appellatus, qui quum uxorem haberet formosissimam, non contentus secreta voluptatum suarum conscientia, Gygi cuidam ex satellitibus suis, nudam eam ostendit. Quam rem illa indignè ferens, Gygem ad vitæ necem impulit, scelere illi & Lydorum regum tradidit, Auctor Herodot. lib.1.

Myrsinæ, μυρσινæ, teste Plin. lib.26.c.8. Species est thymali, & foliis myrrhi acutis compungentibus, sed mollioribus. Item Myrsinæ gemma est, quæ melleum colorem nigratorem habet, & myrram odorem Plin. lib.37.c.10.

Myrsinus, myrsini, μυρσινæ. Oppidum Eliidis, teste Stephano, postea Myrtotum appellatum cujus meminit & Homerus in Catal. navium.

Myrsus, μυρσος. Proprium nomen fuit patris Candaulis, à quo & ipse Myrsus, dictus fuit. Horodot. lib.1.

Myrtacantha, μυρτανη, à quibusdam appellatur Ruscus, frutex, quem

quem Dioscorides μόρτινον ἀργίαν, hoc est sylvestrem myrtum appellat. Vide *sup.* Myacanthon.
Mytilis, oppidum est in ora Lusitaniae, ad Oceanum, cuius meminit, Plin. lib. 4. c. 22.
Mytilus, μύτης, Mercurij ex Phaëtusa, sed Myrto Amazone filius autiga Oenomai, qui à Pelope curuli certamine cū Hippodamia Oenomai filia certante, pecunia corruptus, axi in certamine vectem non objecit, ut Hippodamia curius dissolvetur, & Pelops vixit evaderet. Quod quia fecisset, à Pelope vixore præmium postulavit: qui ab Oenomao mortiente ante rogatus, ut Mytili factū ulcisceretur, eundem in mare precipitavit: quod ab eo Mytilium dictū est. Claudian. — nam perfidus obice regis

Prodidit Oenomai deceptus Mytilus axem, &c.

Fuit item Mytilus quidam Comicus Atheniensis, Lysidis filius & Hermippi Comici frater: cuius fabulae commemorantur à Suida.
Mytopetalum, μυτοπέταλον. Hec ha est quam alio nomine Polygonatum appellant à multitudine geniculorum. Autor. Plin. lib. 27. c. 12.
Mytilum pelagus, μυτητὸν πελάγον. Pars mariis Ægæi, seu quod est inter Ægæum & Ioniun. Nomen habens à Mytilo Mercurij filio, qui in id projectus fuit: sive (ut Plin. tradit. lib. 14. c. 11.) ab exigua insula non procul Carieto Eubœa oppido sita, quæ cernitur à Geresto, Macedonia potentibus. Incipit à Megarico sinu, Cretamque alluit, & Atticam Occiduamque Carit oram, habétique insulas plurimas, Cythera, Calauiam & quæ Æginam cingunt, & Salaminem, & ex Cycladibus plerasque: quod verò contiguum est, jam Ægæum existit. Autor. Strab. Ovid. in lib.

Proditor ut sevi periit auriga tyrranni,

Qui nova Mytilo nomina fecit aquæ, &c.

M Y T I V S. Μυτητὸν. GAL. Un arbre appellé meurte. ITA. Mirto. GER. Myrtbaum, welsche oder fremde heydelbeer. HISP. Arrayan morisco que se labra. ANG. Myrt. Arbor bactas saporis præcipui producens, ex quibus vinum fit, quod Mytilen vocant. Gellius c. 6. lib. 5. Frondem Venetis appellat. Quintilian. Myrti tonsæ & Platani steriles. Plaut. Asin. sc. 2. a. 5. Fœtet anima uxoris tuæ. D. Myrtum olet. Dicebant & veteres in fœminino murtta. Varr. lib. 4. de L. L. Murtatum, inquit, à myrtta, quod ea largè fattum intestinum crassum: sic enim rectè legitur ut est in antiquis quum & Cato in hoc sexu usus sit. De murtato autem vide *suprà* suo loco.

Myrtaceus, a. um, adj. idem quod myrtus, ut apud similitudinem myrtacei folij Cell. lib. 7. c. 17.

Mytidanum, μυτητὸν, vini genus myrti sylvestris baccis conditum, Plin. lib. 14. c. 16. Ramis teneris cum suis foliis in albo musto decoctis, tuis, libram in tribus musti congiis doservere faciunt, donec duo super sint. Quod ita sylvestris myrti baccis factum est, Mytidanum vocat, Mytatum, Locus myrtis consitus. Μυτητὸν. GAL. En lieu planté de meurtes. ITA. Luogo dove sono piantati molti mirti. GAL. Ein ort das vil myrtenbaum stehen. HISP. Arrayanal. ANG. A place planted with myrtb. Plaut. in vidulariā apud Priscian. l. 1. c. 4. ubi ait legi myreta fœm. pro myrteto. lib. 1. Epist. ad Vallum.

sane myrteta relinqu;

Sulphura contemni vicus gemit.

Myriteus, a. um, quod ex myrto est. Μυτητὸν. GAL. De meurte. ITA. Di mirtoro. GER. Von myrtenbaum oder von welschen heydelberen. HISP. Co sa de arrayan. ANG. Of myrtle. Τibullus.

Et gerit insigni myrtlea ferta coma.

Hinc mirteam Venerem prisci appellerunt. Plin. lib. 15. c. 29. Ara fuit Romæ vetus Veneris Myrtleæ, quam nunc Murtiam vocamus. Gell. c. 6. lib. 5. Ovalis corona myrtleæ est. Myrtleus color à Palladio in equis numeratur. Isidorus colorem pressum in purpura explicuit. Petronius Arbitr. Ultimo cynædus supervenit, myrtlea subornatus gaulapina. Myrtum folium, Cell. lib. 7. cap. 2. Myrtleum idem sæpe posuit lib. 6. pro oleo myrtino.

Myrtinus, a. um, ejusdem significationis, ut oleum myrti. μυτητὸν. Plin. lib. 25. c. 4. Oleo myrtino illitum statim resolvitur.

Myrtosus, a. um, aliud adj. à Myrtus. Plin. lib. 11. c. 13. Frutice myrtuso, palmi altitudine.

Mys, Myos, μῦς, nomen fuit cælatoris, qui clavuit argento cælando Mart. lib. 8.

Quis labor in phiala, docti Myos, ànne Myronis?

Et item Mys, piscis marini genus, cuius meminit Plin. lib. 32. c. 11. Hunc & muram marinam appellant, & in littore ova parere afferunt, scrobisque facta ea terra operite: trigesimæque die terra refossa, factum in aquam ducere. Vide cundem lib. 9. c. 51.

Mysia, μύσια, vulgo Bosina & Servia Regio est minoris Asiae ad Hellestionum, Troadi contermina: cuius incolæ Myli diæ sunt, abjectissima conditionis homines, fortisque adeò contemptæ ut cesserint in proverbium. Quoties enim hominem nullius pretij volebant denotare, Mystorum ultimum esse dicebant. Cic. pro L. Flacco. Namque, ut opinor. Alia vestra constat ex Phrygia, Mysia, Caria, & Lydia. Vtrum igitur nostrum est, an vestrum hoc proverbium, Phrygem plagi solere fieri meliori? Quid de tota Caria? nonne hoc vestra voce vulgatum est. Siquid cum periculo experiri velis, in Care id potissimum esse faciendum? Quid portio in Græco sermone tam tritum, atque celebratum, quam si quis despiciat dicitur, ut Mystorum ultimus esse dicatur? Strabo etiam Mylos constituit in Europa in confinio Pannoniae ad Danubium fluvium, proutque Mylos Asiae populos ab his ut originem, ita & nomen duxisse. Sed hi à Plinio non Myli, sed Meles appellantur. Mylomacedones, μυλομακέδονες. Populi sunt Asia in tractu majoris Mysie Macedonibus oriundi: unde & nomen habent. Meminit horum Plin. lib. 5. c. 29.

M Y S T E R I A, ΜΥΣΤΗΡΙΑ. μυστήρια. GAL. Mysteres, secrets concernans les choses divines. ITA. Mysterij. GERM. Geheimnisse. HISP. Los secretos del sacrificio. ANG. Mysteries, secret maters. à Græcis dicuntur sacra quædam arcana, quæ Latinæ seclusa vocant: ita dicta, quod ea δῆμος μύστες τηρεῖ, hoc est, quod ea intus oporteat occulere, nec cuiquam profano explicare. Nefas enim erat alicui aperire mysteria, qui sacræ non esset initiatus. Vnde Poëta nefcio quis occæcatus fertur,

quod mysteria enūtiasset. Hinc non sine mysterio fieri dicimus, quod occulta aliqua sacrorum ratione perficitur. ¶ Vnde Mysteriæ dicti sacra discentes, mysteriorum periti, discipuli, & initiati alicujus nimirum, ut apud Ausoniū, Senecam & Papinum. ¶ Et Symmistræ, consacerdotes, eisdem sacris initiati. Quæ dictione Apuleius, Sidonius, & Hieronymus utuntur. Mysteriæ qui dicantur, Plutarch in Alebiad. In mysteriis autem tradebantur multa arcana, quæ in vulgus enuncianda non sunt, quum (auctore Tertulliano) omnibus mysteriis silentij fides debatur. Scribit Eusebius lib. 2. de preparazione Evangel. in sacris Isidis & Serapidis fuisse Harpocratis simulacrum, quod digito labiis impresso admonere videretur, ut silentium fieret. ¶ Mysteria etiam quædam festa dicebantur in honorem Cereris celebrari solita quæ & initia dicebantur: de quibus nonnulla diximus in verbo Initior. Cic. ad Attic. lib. 6. Faciēsq; me in quem diem Romana incident Mysteria, certiore, & quomodo hyematis. Putatur autem hoc sacrorum genus ab Eleusine Attici agri oppido in reliquias terras exportatum. Ibi enim duo erant mysteriorum genera: majora, quæ Cereri sacra erant: & minora, in honorē Proserpinæ filiæ ejus instituta. Et quoniam utrumq; ceremonia summo studio occultabantur, factum est, ut Mysteria pro arcana accipiamus. Cic. ad Atticum. Neque enim sunt epistolæ nostræ, quæ sacerdotiæ non sint, nihil ea res nos offensura sit: quæ tantum habent mysteriorum, ut eas ne librariis quidem ferè committamus.

Mystagogs, mystagogi, Sacrorum custos, qui custodiæ sacrorum est præfectus, οἱ ψυχαρεῖς. GAL. Sacrifast. ITA. Sacrifast. GER. Der vber heylige ding zut hit verodner ist / ein sacrifast. Der einen vber gehympte ding füren kan. HISP. Guardador de los secretos, sacrifast. ANG. Achurcheroarden. ¶ Cic. Verr. 6. Itaque judices ij, qui hospites ad ea quæ visenda sunt ducere solent, & unumquidque ostendere, quos illi mystagogos vocant, conversam iam habent demonstrationem suam. Mysteriis, a. um, οἱ ψυχαρεῖς, ψυχαρεῖς, propriæ quod in arcana deorum sacris siebat, qualia erant Bacchi O. glia, quæ noctu clam à solis mulieribus celebrantur. ¶ Vnde mystica sacra pro arcana sacris dixit Mart. lib. 8.

Non per mystica sacra Dindymenes.

Nec per Niliaca bovem juvence.

Nullo denique per deos, deasque

Iurat, Gellia, sed per uniones.

Mystici. Senatoriæ secretiores Concilij, non Secretarij. Codin. Item Arcanorum Principis consci. Buleng.

Mystia, μυσια, urbs Samnitum, cives Mysteriani. Auctor Steph.

Mystus, genus pisces, qui à Plinio lib. 32. cap. 11. numeravit inter genera lacertarum.

Myteserata, μυτητόγετη, Castellum Siciliæ, gentile Myteseratinus. Stephanus.

Mythologia, μυθολογία. A Latinorum nonnullis. Affabulatio dicitur hoc est, fabulae explicatio. ¶ Vnde Mythologi dicuntur, qui ratione reddite conantur, quare fabula unaquæque fuerit excogitata.

Mytilene Mytilenides, Mytonides, Myton, &c. Vide *suprà* in Mytilene, prima per iota.

Mytilus, μυτητός. Piscis est ex genere concharum, in arenosis potissimum locis proveniens, cuius exulti cinis causticam vim habet, non secus ac muricis. Vide Plinium lib. 32. c. 9. & lib. 9. c. 51. Mart. lib. 5.

Sumitur inciso Mytilus ore mihi.

Mystrator, μυτητόγετος, oppidum juxta Carthaginem. Gentile Mystratus. Stephan.

Myus, myuntis, μυός, una ex duodecim Ioniae uribus, triginta à Maeandri ostio distans stadiis: quam postea ob hominum paucitatem Milesij incoluerunt. Auctor Strabo lib. 14.

Myxa, μυξα. GAL. Morve, morveau. ITA. Mocco. GER. Schnuder, roh aus der nasen. HISP. El moco. ANG. Suetinnes, or filth of the nose. à apud Græcos, propriæ pituitæ excrementum è naribus fluens, qui & Mucus dicitur: unde μυξα, mucosus appellatur, hoc est, nates muco sordidas habens. Μυκωτης verò ipsa natum foramen appellatur. ¶ Hinc etiam Myxos prominentis pars lucernæ vocatur, ex qua profertur ellychnium, quemadmodum ex naribus mucus. Quare Græci quoties volunt ellychnium produci, ut luceat clariss. προμύξην τὴν λόχον dicunt: nostri verò Emungere lucernam. ¶ A Myxos fit Dimykos, quæ est lucerna duo ellychnia habens: Trimykos, tria: Polymykos, multa. Mart. lib. 14.

Illustrum quum tota meis convivia flammis,

Totque geram myxos, una lucerna vobis.

Myxon, myxonis, μυξα, piscis est, apud Romanos olim in delicis habitus. Plinius lib. 35. cap. 12. De vasis fictilibus loquens, Tripatinum appellabatur summa cœnarum lauitia: una erat murænarum: altera luporum: tertia myxonis piscis, inclinatis jam scilicet moribus. Hunc piscem nonnulli Banchum vocaverunt. Idem lib. 32. cap. 7. de jecore hujus piscis loquens. Auribus, inquit, utilissimam batim piscis vel recens, sed in veteratum vino. Item Banchi, quem quidam Myxona vocant.

Mypinum, sive imisenum, inasium, bombycini levissimi species Anasta. in Hib.

Myxos, arbor. H.P.

NOTÆ ANTICORVM.

M. Marcus Mutius, Martius, monumentum, mulier, miles, meum, mos mus. In numeris mille significat, quod mala scribendi consuetudine inductum est. Nam cum his notis c. 10. apud veteres mille significarentur, errore quodam ex tribus istis notis M. factum est.

M. A. Macvius. Mag. magistratus militis ager, MAG. EQ. magister equitum. MAG. MIL. magister militum. MAI. major. MAN. manifestus locus. MA. OPP. manifestum oppidum. M. TER. manifestum territorium. M. AE M. Marcus Æmilius. MAT. P. FEC. S. ET. S. P. Q. E. mater piissima fecit sibi, & suis posterisque eorum. MAR. maritus. M. AVR. Marcus Aurelius. MAX. maximus. M. B. mulier bona.

MC.mancipio. M C. Marcus Cicero, vel Marcus Censor. monumentum condidit. M.C.F. mortis causâ fecit, fuit. M. C. M. mortis causâ manus. M. C. V. manu consertum vocavit, M. CS. Marcus Cæsar. M. D. O.

M.D.O.mihī dare oportet.
M.E.M.municēps ejus municipē. MENS.menses. MER.S.Mercatio
sacrum. MENS.IAN.mensis Ianuarij. MES.menses.
M.F.Marcī filius, malā fide, male fidus. M.F.P.malā fidei possessor.
M.F.A.Marcus Fabius M.F.F.manifestum fecit.
M.H.E.mihi hæres erit. M.H.malus, magus homo. M.H.P.θ.y. Ma-
ter Dei.
M.I.maximo Iovi. MIL.miles, militavit, millia MIN.minor. M. IN-
TER.morte interventus M.I.miles, maleficus.
M.L.militis locus. Marcī libertus. M.L.C.REG.INST.Marcus Lepidus
civitatem regere instituit. M.L.P.R.militum primus. M.L.Q.V.
melius quicunque velit M.LT.milites
MM.militem, milites. MM.A.monumentum accepit. M.MAN.Marcus Manlius, M.MARC.Marcus Marcellus. MM.L.monumenti

locus memorie latonæ. M.M.mulier mala. MM.LB.memoria le-
gatorum. M.M.P.monumentum posuit. M.M.P.malo mancipio
potestate MM.R.G.memoria Regis. M.M.T.monumentum.
M.N.meo nomine, millia numinū. M.N.F.L.manifestus locus
MNM.manumissum MN.municipalis, municeps.
MO.modo, mors.
M.P.male positus, Martus Patuvius, maximus Princeps. M.P.male po-
situs. M.P.D.majorem partem diei. M.POP.Marcus Popilius.
M.R.miles Romanus, militia Ravennatis. M.Reg.militia Regiensium,
M.S.menses, molestus. M.S.P.memoria sua posuit.
M.T.F.E.malo tuo factum est. M.T.C.Marcus Tullius Cicerō.
MV.Mutius. M.F.V.Mutij filius. M.VI.mensibus sex. MVL.B.mu-
lier bona. MVL.M.mulier mala. MVL.P.mulier pessima.
MVNR.munerabilis. MVN.municipium, municipes.

N

NLITTERA, una semivocalium, ab antiquis inter liquidas com-
memorata, quæ si primum in dictione locum teneat, aliquan-
do sumit ante se g, ut Narus, Gnarus, unde ignarus: Navus,
Gnavus, unde Ignavus. Aliquando etiam in compositione clittera, quæ
statim subsequitur post n, vertitur in g, ut Quattingenti, pro Qua-
dringenti, Quingenti, pro Quincenti. Sed in quibus non fuerit, serva-
tur c, ut Ducenti. N inter E & s posuisse veteres ut mollius profertent
auctor est August. lib. 2.c.6.emend. ut in dictione quotiens, & vicensi-
mus, trigensimus & quadragensimus perpetuo in Pand. Flor. Pot. N L
nota erat, non liquere, qua judices in amplianda causa utebantur, quum
nondum satis vel convictus esset reus sceleris, vel etiam non planè
defensus.

N

Naarda, ναρδη. Vrbs Syriæ juxta Euphratem: inde Naardanus. Steph.
Nabatha, civitatis cuiusdam nomen est.
Nabathæa. נְבָתָה nebajoth. νεβαθαι. Dionysio. νεβαθαι Steph.} Regio
Arabiæ, Syriæ cōtermina populosa in primis, & paucis abūdans: cuius
metropolis est Petra, trium, aut quatuor dierum itinere distans ab Hie-
ricunte, teste Strab. lib. 16. Hinc Nabathæus, a, um, νεβαθαι, iuvan.

Et quos depositus Nabathæo bellua saltu.

Et quia Nabathæa regio Orientem spectat, factum est ut Nabathæus
accipiat pro regionibus & populis ad Orientem vergentibus. Ovid.
2. Metamorph.

Enrus ad auroram, Nabathæaque regna recepsit.

Nabis, Giraffa, Lingua Æthiopum camelopardalem significat, animal ca-
melo simile capite: collo, equo: pedibus & cruribus bovi: albis maculis
rutilum colorem distinguenteribus, quod animalis genus Cæsaris Di-
statoris ludi Circenses primum Romæ ostenderunt. Auctor Plin. lib
8.cap.18.

Nabita, navita. Gl.Isid.

Nabita nancta lege Navita, nauta.

Nabius, Tarragonensis Hispaniæ fluvius. Ptolem. lib. 4. cap. 5. Narium
dicit Mela.

Nabrißä, ναβριση, Ptol. lib. 2.c.4. aliis Nebrissa, hodie Veneria cognomi-
nata, Hispaniæ Bæticæ civitas est.

Nabla, nabium, vel nablium, Suidæ lib. 10. ναβλα, ubi agnoscit esse bar-
barum & exoticum nomen instrumentum musicum, quod & Psalte-
rium appellatur. נַבְלָה nabel. ναβλιον. GAL.Vn Psalterion. ITA. Stru-
mento musicò detto salterio. GERM. Ein music instrument psalter genant.
HISP. Psalterio. ANGL. A musicell instrument called al so psalterion. }
Ovid.lib.3.de arte amandi.

Disce etiam duplii genialia nablia palma

Plectere, conveniunt dulcibus illa modis.

Nace, inquit Festus, vulgo appellantur Fullones quod naci sint (ut vo-
luit Curiatius) id est, nullius pretij. Quidam inde dictos malunt, quod
omnia ferè opera ex lana νάνη dicantur à Græcis. נַנְגָּה chobesim. }
Hæc Festus. Alij scribunt νανη, quia νανη, i.coastilia, à νάνη, νάνη &
νανης, νανη, verò est cogi, quod de lana conciliari dicitur. Apuleius
Asini aurei lib. 9. Marius foris apud naestam proximum cœnitabat.
Rursus in 2. Apolog. Quid illi existimat naestæ, non putabo. Persius.

Non pudent in morem disiuncti vivere naca, potius naca,
ut apud Horat.

Non qui fundatis immundius naestæ lucernis.

Nacta, æ, vide Naca.
Nacolla, νακολλη τα, alias νακολλη, vel νακολλη, urbs Phrygiæ à Nacole
nympha, vel à Nacole Dascoli filio, alias Nacolæ, Gentile Nacolaus.
meminit ejus Strabo lib. 12.

Nacone, νακονη, urbs Siciliæ Gentile Naconæus Steph.

Nacia, νακια, vide Nucria.

Næ, per diphthongum scriptum, Græca dictio est significans vehementer,
valde, vel nimis. נַחַן achén. vni. GAL.Certainement, en vérité, cer-
tes. ITA.Certamente, di certo. GERM. Türmär / warlich. HISP. Ciertamente,
en verdad, ANGL.Verklie. } Terent. in Prolog. And. Faciunt næ
intelligendo, ut nihil intelligent. Hoc est, quæcum plus quam opus sit
velint intelligere, in eorum numero sunt habendi, qui nihil intelligunt,
sapient tamen affirmandi adverbium est, idem significas quod certe, vel
utique Cicer. Curioni, Incredibile quam turpiter facere videar, qui
his rebus intersum: næ tu videris multò antè providisse quid impedi-
ret. Idem Trebatius, Næ ego multo libenter emerim divisorium
Tarracinæ. Idem in Catil. Næ illi vehementer errant Ædepol næ
adveni tempore. Plaut. Menach. sc. 7.a.5. Sum næ ego mulier misera.
Ibid. sc. 2.a.5. Næ ego meauctor mulier misera. Ibid. sc. 2.a.4. At næ her-
cle id dixisti, cum cruciatu. Idem Curca. c. 3.a.1. Ædepol næ me explavi
probè Ibid. sc. 1.a.3. & Menach. 2.a.1. Milis. sc. 5.a.2. Ædepol næ Idem
Menach. sc. 5.a.5. & Pseud. sc. 7.a.4. Item pro siquidem Idem Am-
phit. sc. 1.a.3. Næ hanc inchoata ptransigam comediam.

Nænæ, æ, Nænæ arum, (ut apud Ovid. 6. Faſt. Græci nomen est, à Gra-
Calepini Pars II.

eo reuerto deductum, id est, ultimum. Erat enim ultimum quod defun-
ctis caneretur carnem, quod in funere laudandi gratia cantabatur ad
tibiam ante cadaver sepultum. Alio nomine ētundis, sive πονθίας
Græcis dicitur. Diomed. Apud Romanos id catmen, quod cum lamenta-
tione extremum atque ultimum mortuo accinxit, Nænia dicitur.
Acron verò docet esse fictitium nomen à similitudine vocis eorū qui
queruntur, & dolent. Quint. lib. 8.c.2. Tertius est huic diversus trâfia-
tionis modus quum res communis pluribus, in uno aliquo habet no-
men eximum: ut catmen funebre, proprie Nænia dicitur. Ovid. 6. Faſt.
Dicit supremos Nænia nulla choros. (de pompa funebri.)

Nænæque in volucres Marsa figurat anus,

idem ibid. Item pro fine, dixit Plaut. c. 1.a.5. Id fuit Nænia ludo. i. fi-
nis. Impropiè usus est pro ineptia cujuslibet cantus, aut sermonis;
Sic Hieronymus contra Rufinum, nisi forte non fuit impræsentiarum,
qui tuas emendarer nænias. Hoc carmen Simonides poëta lyricus ex
Cea insula primus instituisse dicitur. Horat.

— sed ne relictus

Musa protax jocis Cea retrahet munera nænias;

Sidonius pro Epitaphio posuit: Nænia, inquit, marmori incisa per
hendecasyllabon Pompon Festus Nænia est, inquit, carmen quod in
funere laudandi gratia cantatur ad tibiam. Nænia (inquit Nonius Mara-
cellus) ineptum & inconditum carmen, quod à conducta muliere, quæ
Præfica diceretur, iis, qui propinquui non essent mortuis, exhibetur
Varro de vita popul. Rom. lib. 4. Ibi à muliere næniam cantari solitam
ad tibias, & fides. Cic. de leg. 2. Honoratorum virosum laudes in con-
cione memorant, eisque etiam ad cantus, & ad tibicinem prosequuntur:
cui nomen est Nænia: quo vocabulo etiam Græci cantus lugub-
res nominant. Nænia quo edulio in minutis partes conciso, qui-
busdam ad hoc allegantibus ex Arnob. lib. 7. Quid tēdat quid nænię &
quid offat sed legendum tania. Nænia soricina apud Plaut. Bacch. 4.
8. quid sit disceptant erudit. Putatur dici rem vilen, soricem ipsum,
qui captus multis vulneribus confoditur, tanquam dicas cada ver muris.
Næniam quoque deam veteres coluere, cui facillum, auctore Festo, extra portam Viminalem erat dedicatum;

Nænus, νανος, urbs Thraciæ, patria Constantini regis, à quo etiam coha-
rita est, gentile Nænatus, vel Nænianus. Steph.

Neviā, νεβια. Nomen mulieris, à nœvo sic appellatæ.

Neviū Poëta antiquissimus fuit, cuius extat epitaphium Apud Aul.
Gell. cap. 24. lib. 1. Attagantie (ut inquit Gellius) Campanæ plenum:
Hic & Comedias scripit, que passim citantur à Nonio, & Festo, &
Bellum Punicum primum, in quo ipse stipendia fecit litteris prodidit,
ut refert Gellius ex auctoritate Varr. Hinc Adject. Nævianus. Cicero
de clar. Orat. Illius autem ætatis qui sermo fuerit, ex Nævianis scriptis
intelligi potest.

Nævv, corporis insigniæ, seu genitiva macula. נֵבֶב mum. νανηγενερις.
GAL. Marque ou tache naturelle, signe noir en l'homme. ITA. N. o. GER.
Ein anfall / ein maſen welch ein mit mei auchs mutterleib bringt. HIS.
El lunar, señal negra en el hombre. ANGL. A mole, a naturall marche in
our nativitie. } Cicero de nat. deor. 1. At est corpori macula nœvus
illi tamen hoc lumen videbatur. Plin lib. 22. c. 25. Farina decocta in
aceto tollit nœvos. Gell. c. 1. lib. 12. Vbera quasi quidam Nævuli.

Nævulus diminutivum à nœvus, σπιληδον, οχλιόν, parva macula. Gell.
12.c.1. An tu quoque, inquit, putas naturam scemnis mammarum
ubera quasi quosdam venustiores, non liberorum alendorum,
sed ornandi pectoris causa dedidisti?

Nævulus, adjективum, qui nœvis plenus est.

Nagarba, manipulus, fasciculus spicarum, in conum erectus.

Nagare, Vacillari, alias natae. Leg. Nutare.

Nagis vel nagidos, urbs inter Ciliciam & Pamphiliam à Nagide gubet-
nato condita. Gentile Nagidæus, est & insula Nagidæa, Steph.

Nagnata, vide Magnata.

Nagnia, Vilumbrorum urbs in Italia Ptol. lib. 3.c. 1.

Nago, vacillo, huc & illuc fluctuo. Gl. Isid. GAL. nager. ex Græco ναχη.

Naiades, à singul. nominativo Naias, vel Naidæ, à Nais, ναιδης, dicuntur
nymphæ fontium, & fluviorum τα ναιον, quod est fluctu. {GER.
Die görin der brunnen und stäßen. } Porro hæc dictio nunc tribus, nunc
quatuor syllabis efficitur. Virg. Ecl. 6. Ägle Naiadum pulcherrima, &c:
Calphurnius Ecl. 2.

Adsuertunt sicco, Dryades pede, Naiades udo, &c.

Ovid. 4. Faſtor.

Naiada vulneribus succidit in arbore factis,

Illa perit, fatum Naiados arbor erat.

Fest item Nais Nymphæ cuiusdam nomen proprium apud Virg. 2.
Ecl.

Næc, a, um, Propert. lib. 2.

Supposita excipiens Naiada dona manu.

Naim, civitas Galilææ, duabus millibus distans à monte Thabor. Quo

G 4 nomine

nomine Hebreis significatur fluctus, sive commotio.
Nais, fluvis qui ex Tauro monte nascens, in Pontum mergitur.

Nais, & metrix insignis Steph. in Eucarpia.

Nalcua, ~~sala~~, urbs Britanniæ. Ptol. Nunc vulgo dicitur Ossiforda.

Nam Conjunction causalitatis in oratione primum tantum locum sortitur. { ch. 4. Gal. Car. Ital. Perioche, perche, GER. Dann. Hisp. Ciertamente, porque, conjunction causal. ANGL. For. } Plancus Cic. lib. 10. famili. Epist. Lepidus ne mediocrem quidem equitatum habebat. Nam etiam ex paucitate ejus, non multis ante diebus, decem, qui optimi fuerant, ad me transferunt. Nam quid referat mea? (i. Quidnam.) Plaut. Cura. sc. 3. a. 3. Nam quod te dicam ire. (i. quoniam.) ibid. Cura. sc. 1. a. 1. Scelostissimam te arbitror. so. Nam quamobrem, (pro quamnam ob rem.) Idem Amphitr. sc. 1. a. 1. Nam quid modi futurum, (pro quidnam modi.) Idem Menach. sc. 1. a. 2. Nam cur istuc dicis? pro cur nam.) Idem Amphitr. Item pro Equidem, vel næ. Iam pax est inter vos duos? Nam quia vos tranquillos video, gaudeo. Ibidem sc. 3. a. 3. Que mira video postquam advenio peregrin. Nam verum est quod olim est auditum fabularier (i. equidem?) Ibid. sc. 3. a. 2. Nā quoque, (pro quoniam usque?) Idem Asin. sc. 2. a. 1. In ædibus quid tibi mei nam erat negotij, (pro quidnam.) Idem Aul. sc. 2. a. 3. Cedo cerus sam. Am. quid cerus opus? Nam qui malas oblinam, scilicet. Idem Mostell. sc. 3. a. 1. Nam si pulchra est, nimis ornata est (pro si vero, vel si autem.) Ibid.

Nam te non alius belli tenet aptius artes. (pro autem, vel præterea) Tibull. lib. 4. Nam quid me rogitas? (pro quidnam) Plaut. Mostell. sc. 1. a. 2. Non salutas? Nulla est mihi salus dataria. Nam Pol tantum dem accipies. Idem Pseud. sc. 2. a. 4. i. Equidem Numquam dedisti. (Nam pot uia dedi die pro atqui sanè.) Idem Men. sc. 3. a. 1. Nam de inepita ratione Vinciri decer qui recte asservandus. Nam ego vinciri volo. Ibid. & Trinum. initio. Terent. in Andr. Quidnam hoc rei est? quidnam hic vult veterator sibi? Nam si hīc mali est quicquam hem, illuc est huic rei caput. Idem in prolog. Andria. Nam in prologis scribēdis operam abutitur. Aliquando pro autē, vel similis discretiva particula. Cic. lib. famili. Epist. 5. Pro iis rebus nullam mihi abs te relatum esse gratiam, tu es optimus testis: contrā etiam esse aliquid abs te profectum ex multis audivi, nam comperisse me, non audeo dicere, ne forte id ipsum veibum ponam quod abs te aiunt falsò in me solere cōferri. Idem in Salu. f. Nam quod in uxorem, atque filiam meam tam petulanter investitus es. Solet autem hæc particula. Nam in compositione postponi, præterquam in Namque, ut Quisnam, ut videre est in exemplo Terentij paulò antè citato ex Andria, Quidnam hoc rei est? Olim etiam præponebatur: ut apud eundem. Nam quæ est anus à fratre egredia meo? Vbi Nam que accipitur pro Quænam. Nam etiā pro etenim sèpissimè usurpatur. Cic. in Orat. Nā est longè aliter in versibus. Idem, Nam qui audiunt, hæc duo animadvertisunt. Budæus. Nam pro atqui, sèpè apud Cic. & Plaut. ut in Capt. sc. 1. a. 3. initio. Nam pro præterea. Nam ego vos novisse credo, ut sit pater meus. Plaut. in prolog. Amph. Nam certò illic vidi, pro atqui. Idem Milit. sc. 4. a. 2. Vbi bis diversè ponitur. Item (Nam) ter repetitum est diversè. in Pseud. sc. 1. a. 2. Namnetæ, ~~apuñni~~.) ali j legunt ~~apuñni~~. Galliæ Celtice populi ad Oceanum siti, alio nomine Nannetes dicti: quorum oppidum Condivinum commemoratur à Ptol. lib. 2. c. 8. vulgo Nantes.

Namurum, Namur, Namea, V. E. Belgij, ad Mosum fl. sub A. Cameracensi: caput comitatus Namuricensis, & senatus provinciae sedes.

Nanceium. Vide Lorharingia.

Nangasacum, Nongasati. V. E. Iaponiæ sub A. Goano.

Nannerum, urbs Britanniæ ducatus. Vulgo Nantes.

Nanque, Conjunction est, qua causa redditur, ut Nam, que fere otioso { ch. 4. GAL. Car. Ital. Perioche. GERM. Dann. Hisp. Ciertamente, porque. ANGL. For. } Plancus Ciceroni. 10. Epist. famili. Namque assiduis internuntiis cum Lepido egi, ut omissa omni contentione, reconciliatique voluntate nostra, communis consilio Reipubl. succurseret. Virg. in Tityro.

Namque erit ille mihi semper deus.

Significat etiam idem quod Sed, seu Verum. Cic. 1. de Orat. Namque illud quare Sc. et vola negasti? Namque si non dabis flagitabere. Plaut. Ps. sc. 5. a. 1. (pro atqui.) Namque intus potate haud tantillo minus. Idem Mostell. sc. 1. a. 2. Namque etiam pro non primo loco, ~~apuñ~~. Plin. lib. 2. c. 11. Defectus ejus (Solis) lunæ magitudinem haud dubia ratio ne declarat, sicut teste patuitatem ipsa deficiens. Namque cum sint tres umbrarum figurae, &c.

Nancio. pro nanciscor. Prisc. lib. 10.

NANCISCOR. eris, nactus, A Nancio, cis, sit secundum Priscianum, & æquè in bonam & malam partem ponitur. Acquiro, adipiscor, assequor, inventio. { נָנֵס מַסְתָּה קַנְדָּה. נָנֵס אֶמְשָׁאָה, תֻּלְּשָׁאָה, וְלִזְרָאָה. GAL. Recouurer, trouver, rencôtrer. ITA. Acquistare, risrouare, asseguire. GER. Bekommen, überkommen, etlangen. Hisp. Hallar, adquirir, conseguir. ANGL. To gett, to obreine, to find. } Terent. in Phorm. Non triumpho ex nuptiis tuis si nihil nanciscormali? Salust. Homines adulescentes summan potestatem naest. Cicer. de senect. ad vitam trastulit. Vitis ut fese erigat, claviculis, quasi manibus, quicquid est naest compllectitur. Ali quando est casu invenire. Idem de Natur. 2. Alter alterius, ubicunque naestus est ova, strangit. Et de clar. Orat. Naestus sum etiam, qui Xenophontis similem se esse cuperet. Idem de Natur. 3. At vero aut honoribus aucti, aut te familiari, aut si aliud quippiam naestus sumus fortuti boni, aut depulimus mali, tum diis gratias agimus. Idem App. Pul. Pluribus verbis ad te scribam, quum plus otio naestus ero. Idem de finib. 1. Quoniam naestus te sumus aliquando otiosum, recte audiam quid sit. Laetant lib. 6. Si ducem naestus fuerit qui dirigat ad meliora titubantem. Hinc Renanciscor quod à veteribus positum est pro reprehendo teste Pompeio. Nullumne naestus qui possit reparare exercitum. Plaut. Capt. sc. 2. a. 1. Valentiorum adversarii naestus si eist. Ibid. prolog. Cupio malum nanciscier Idem Asin. sc. 2. a. 2. Naestus nescio, quem ubi egenes. Item Capt. sc. 1. a. 4. Littora naestus (navis) (i. appulsa.) Ovid Eleg. 6. l. 1. Trist. Mercedem ubi eis naestus remeas. Plaut. Asin. sc. 3. a. 1.

Naniūm, ~~varior~~. Nomen fictum à Comicis, pro muliere parva, sed pulchra, per diminutionem, blandiendi causa, sicut Glycerium, & hujus-

modi. Plaut. in Prolog. Amphitr. Etiam histriones Naniūm in proscenio hic lovem invocaverunt. De ea muliere Athenæus.

Nanum, ~~varior~~, Græci vas aquarium dicunt humile & concavum, quod vulgo vocant situlum baibatum. ¶ Vnde Naniūm pumiliones appellantur. Hæc ad verbum ex Festo. Meminuit Vattro: quanquam locus apud Vatt. misericordie corruptus est: quem ita legendum putat Scaliger. Vas aquarium vocant Futum, quo in triclinio allatam aquam infundebant: postea accessit Nanus cum Græco nomine, &c.

Nanūs, na, um, { נָנוֹן ghamadha. ~~varior~~. GAL. Nain ou nainte. ITAL. Nano. GERM. Ein geweng oder Furt ermäntsen. Hisp. Enano. ANG. A dwarf, à very little persone. } Teste Gell. lib. 16. c. 7. & lib. 19. c. 13. Græcum vocabulum est; quo vocaverunt brevi corpore hominem paululum supra tertam extantem, quem Latinè Pumilionem dicimus. Nec de hominibus tantum, sed de aliis quoque rebus dicitur. Vnde etiam mala nana, quæ alio nomine Melimela vocantur.

Nanus, ~~varior~~, genus placenta Caseo & oleo præparatae. Athen. lib. 14. An quod parva? ¶ Nanus, Græci vas aquarium dicunt humile & concavum, quod vulgo vocant situlum barbatum.

Naophylax, templi custos.

Napææ, ~~varior~~, Sylvarum deæ, quæ & Dryades dicuntur: nam, ~~varior~~, sive, ~~varior~~, Græcis Saltum significat, sive locum sylvosum. Naidæ autem, vel Naiades dicuntur fontium nymphæ, sicut Oreades montium. Namadryades arborum, quæ cum arboribus nasci credebantur, & cum iisdem interire. Nereides verò maris nymphæ sunt appellatae. Virg. 4. Georg.

— Faciles venerare Napæas.

Napæi, ~~varior~~, populi in Lesbo, ita dicti ab urbe Napa: unde & Apollo Napæus dictus est.

Napata, orum, ~~varior~~, ~~varior~~, ~~varior~~, Æthiopiz, urbs est: olim Candaces reginæ regia: cuius meminit Strab. lib. 7.

Napellus herba venenata; quæ sic vocatur à figura napi in radice apparentis.

Naphthæ, ~~varior~~, bituminis flos tenuissimus, circa Babylonem copiosissime proveniens, cui est tanta cum igne cognatio, ut flamma translat in eam undecunque visam. Petroleum. Aut̄or. Plin. lib. 2. cap. 10. Vulgus Oleum Medeæ vocat. Ex hoc conficitur ignis penè inextinguibilis, quem Græcanicum appellant. Vide Plutarch. in Alexand.

Napitæ, ~~varior~~, populi in Scythia, quorum caput vicus Napis, qui & Napata nominantur Steph.

NAPVS, { βουνός. GAL. Navet ou nauere. ITA. Navone. GERM. Ein ronde röhre steckrub. Hisp. El nabo. ANG. A naveroe or turnep. } Herba est rapo forma temperamentoque simillima: quam Galii, servatis prisci nominis non obscuris vestibus, Navettam appellant. Col. lib. 2. c. 10. Napus devexam terram ansat, & sicciam. Vide Plin. lib. 20. cap. 4. Hujus diminutivum est Napunculus.

Napinæ, loca napis confitæ, βουνῶν. GAL. Une navettiere, lieu où croissent force navets. ITA. Luogo da seminarvi navoni. GERM. Ein tubgarten oder rubacker. Hisp. La semiente de nabos. ANG. Beddes of nauetros. } Colum. lib. 11. c. 2. Napinæ, itemque rapinæ siccaneis locis per hoc dies sunt.

Napocaulis, ex duabus oleribus compositum nomen habet, quia, dum sit sapore napo similis, non in radice, sed in thyro consernit, ut caulis, lis, Isid. lib. 17. c. 10.

Napula, funiculus.

Nar, ~~varior~~, Step. Sabinorum fluvis in Eiscello monte nascens, qui per urbem Narniam fluens. Tyberi immiscetur. Lucanus lib. 1.

— Qui Nar Tyberino illabitur amni.

Virg. lib. 7.

Sulphurea Nar albus aqua.

Mela præterea ejusdem nominis fluvium in Illyride constituit, qui ex Adrio monte profluens, non procul ab Epidauro in mare Adriaticum illabitur, Plin. Ptolem. & Strabo Naronem vocant.

Narane, { quod pro Dalmatiz, sive Illyridis fluvio inepte legebatur. } Vide NARO.

Naracustum, ~~varior~~. Secundum Istri fluminis ostium, apud Plin. lib. 4. c. 12.

Narcassis, urbs æstuaria in Hispania. Steph.

Narbis, ~~varior~~, urbs Illyriæ. Steph.

Narbo, ~~varior~~, cognomento Martius, olim amplissimum fuit Galliæ Braccatae emporium, teste trab. lib. 4. hodie tutissimum Galliarum adversus Hispanos propugnaculum: à quo tota ea pars Galliarum quæ olim Romanorum fuit provincia, nomen accepit. Narbonam vocat Cesar. 2. de bell. civ. sed in aliis legitur Narbonem. { GAL. Narbone. GER. Narbonen. ein statt in Languedock gegen den Ronceval am oberen meer gelegen. } Martium autem Narbonem ex eo dictum putant, quod ed Cesar ex Martia legione colonos deduxerit. Cicer. pro Fontio. Est in eadem provincia Narbo Martius, colonia nostrorum civium, speculum pop. Romani, ac propugnaculum istis ipsi nationibus oppositum & obiectum Suet. in Tiber. c. 4. Narbona colonia in Galliam deducta.

Narboenisi GALL. ~~varior~~, teste Plin. lib. 3. c. 4. dicta fuit tota illa Galliarum pars, quæ interno mari alluitur, ante Braccata dicta à bracca villoso vestis genere, quibus ea regio præcipue utebatur: quum reliqua Gallia à studio nutritiore comæ, Comata diceretur. { Die landeschafft Gallia so da begreift die Provinz / Languedock / Delphinien / und die Saphoyer. } Hæc olim fuit Romanorum provincia, quam à Narbone Martio, amplissimo ejus regionis emporio, hodie munitissimo Galliarum propugnaculo, Narbonensem provinciam appellant. Dividitur ab Italia amne Varo, & Alpium jugis, à reliqua autem Gallia latece Septentrionali Iura & Gebenna montibus.

Narcassus, ~~varior~~, vicus & urbs Cariæ, inde Narcassus, Steph.

Narce, ~~varior~~, torpedo: affectio & pislis.

NARCISSVS, { ~~varior~~. GAL. Narcisse. ITA. Narciso. GERM. Ein nassen essens ößlin. Hisp. Un cierto genero de lilio. ANG. A kind of illy. } Lili genus radice carnosa atque odore purpureo, folia in radice habens ad similitudinem foliorum arundinis: sed aliquanto crassiora. Dictus à ~~varior~~ (ut Plin. auct. est. lib. 21. c. 19. quod stupore Latinè significat.) Nam odor ejus caput aggravat. Ejus duo sunt genera, unum purpureo flore,

ferula conficiebantur : postea verò quævis vasa in hunc usum com-
parata, quamvis ex ferula confecta non essent, hoc nomine dici co-
perunt. Cic. 2. de fin. Jam doloris medicamenta illa epicurea tanquam
de narthecio premant. Martial. lib. 14. Epigr. 78.

Artis opes medicae narthecia cernis habere.

Narthecūsā, *ναρθέκιον*, insula est in mari Carpathio, cuius meminit.

Plin. lib. 5. c. 31.

NARTHEX, *ἰκις*, *ἀρθηκή*. Arbuscula est, lignum foris corticis loco habens,
intus autem ligni loco fungosam medullam. Plin. lib. 13. c. 22. Ferulam
appellat, ponitque duo genera ferulam, Nartheca, quæ in justam ex-
crescit altitudinem, & Nartheciam, hoc est, minorem ferulam, quæ non
altè ab humo attollitur. Et ferulam, inquit, inter externas dixisse con-
veniet, arborumque generi a serpissime; quoniam quarundam naturæ (si-
cuit distingueamus) lignum omne corticis loco habent, hoc est, forin-
secus: ligni autem loco fungosam intus medullam, ut sambuci; quæ
dam verò inanitatem, ut arundines. Ferula calidis nascitur locis, atque
trans maria geniculatis nodata scapis. Duo ejus genera. Nartheca
Græci vocant assurgentem in altitudinem: Nartheciam verò semper
humilem. Hæc ille. A Narthex autem dicti sunt.

Narthecophori, *ναρθηκόφοροι*. Bacchi ministri, quasi Thyrsigeri, Nam thy-
rsi antiquitus etiam ex ferulis fiebant.

Narthex etiam est insula ad Samum Strab. lib. 13.

Narus, gnarus. id vide.

Narus, *νάρως*, ad fluvium ejusdem nominis, qui Livoniā à
Moscorum ditione dirimit.

Narycum, *νάρυκιον*, quod & Naryx, *νάρυξ*, & Naryce, *νάρυκη*, dicitur, oppi-
dum fuit Locrorum vetustissimum; à quo Ajax Narycius, & populi
Naryci dicti sunt. Virg. 3. Æneid.

Hic & Narycij posuerunt mœnia Locri.

Abundat autem pice optima quæ Narycia dicitur. Virg. 2. Georg.

*Et invat undantem buxo spectare Cytorum,
Naryciaque picis lucos.*

Nasale, ornamentum equorum. Gloss. Isid. Vet. Vocab.

Nasile, quod nasum protegat.

Nasāmōnēs, *νασαμώνεις*, sunt populi Libyæ, navium Syrtibus involutatum
spoliatores. Lucanus lib. 9.

*Hoc tam segne solum, raras tamen exerit herbas,
Quas Nasamon. gens dira legit qui proxima ponto
Nudus rara tenet, quem mundi barbara dannis
Syrtis alit, nam littoreis populator arenis
Imminet & nullos portus tangente carina
Novit opes: sic cum toto commercia mundo
Naſfragis Nasamones habent.*

¶ Hinc Nasamonius & Nasamonicus adjectiva.

Nasamonites, *νασαμωνίτες*, gemma, quæ quum sanguinea sit: scate in
grecibus venis. Plin. lib. 17 cap. 10.

NASCÖR, *ερις*, *natus*, *νότη* significationis, *נָולַדְתִּי* *נָולַדְתִּי* *γένομαι*,
γεννάω. GALL. Nastre. ITAL. Nascere. GER. Geboren werden. HISP.
Nacer. ANGL. To be borne. *¶* Plin. lib. 10. c. 53. Aves omnes in pedes na-
scuntur contra quæ reliqua animalia. Salust. L. Catilina nobili gene-
re natus fuit magna vi animi & corporis. ¶ nasci, pro in lucem & no-
titiam prodire, postquam ante formatum fuit. Ita in symbolo dicimus.
Natus ex maria Virgine. ¶ Pro quoquo modo oriri, seu produci. ¶ Trā-
fertur etiam ea vox ad divina. Sic enim filius Dei, *λόγος*, dicitur na-
tus ab eterno à Patre, hic ineffabilis ac incomprehensibilis modo, eoque
sanctissimo de substantia Patris genitus esse, tanquam imago ejus per-
fectissima. ¶ Nasci in cordibus nostris dicitur Christus, non quod
ibi ille existere incipiat, sed quatenus ejus cognitio & amor ibi esse
incipit. ¶ Natus laudi, & ad laudem Cic. pro Sext. Qui se patriæ, qui
civibus suis, qui laudi, qui gloriæ, non somno, non conviviis, non de-
lectationi natos arbitrantur. Ibid. Nam quid ageret vir ad dignitatem
& gloriam natus? Horat. 1. Epist. 2.

Nos numerus sumus, & fruges consumere nati.

Ad nascendos homines vim habere (certum aliquem numerum sup.)
Gell. c. 10. lib. 3. Quos lege nascendi superstites optamus. Senec. c. 10.
de consul. ad Martiam.

Tatāque nascenti corpus haberet humus.

Ovid. Eleg. 3. lib. 4. Trist. Nasci mors determinata. Senec. c. 10. de
consol. ad Mart. Nasci impunè nulli contigit. Ibidem. c. 13. Omnia nostra
scripta dum nascuntur, nobis placent. Quintil. Neque postquam sum
natus, habui nisi te servum. Plaut. Amphur. Cicer. de senectute. Mor-
tuus est (quum ego quinque & sexaginta annos natus, legem Vocu-
niam voce magna & bonis lateribus suaſiſſem) annos septuaginta na-
tus: tot enim vixit Ennius. Idem de Amicitia. Magna etiam dissidia, &
plerumque justa nasci. ¶ Hujus verbi compōta sunt, Annascor, Con-
nascor, Enascor, Ex re aliqua nascor. *γένομαι*. Iustinus lib. 1. Hic per
sonum videt ex naturalibus filiæ (quam unicam habebat) vitam ena-
lam, cuius palmitæ omnis Asia adumbraretur. ¶ Denascor, decreſco, de-
creſco, morior, *διπλόμενος*. Cassius Hemina lib. 1. Animalium, Quæ nata
sunt omnia, denasci aiunt. ¶ Innascor, intus nascor. *εγγένομαι*. Cic. lib.
1. Offic. Sed illud odiosum, quod in hac elatione & magnitudine ani-
mi, facillimè pertinacia & nimia cupiditas principatus innascitur.
¶ Internascor, In medio nascor, *διεψύσσομαι*. Col. lib. 5. Ne autem pam-
pinarius palmes internatus, &c. ¶ Obnascor. Circumnascor, *εναγένομαι*.
Renascor, rursus nascor, *εναγένομαι*. Lactant. l. 7. Itaque renasci-
cas putaverunt. Pronascor. Ottum habeo, *προγένομαι*. Ter. in Phorm.
Aiant illam civem Atticam, bonam, bonis prognatam.

Nascendus, a, um, qui nascetur.

Natus, a, um, participium à Nascor. *נָולַדְתִּי* *נָולַדְתִּי* *γένομαι*. GAL. Nay on
né. ITAL. Nato. GER. Geboren. HISP. Nacido. ANG. Borne. *¶* Terent.
in Heaut. Annos sexaginta natus es, aut plus eo ut conjicio. Pro re na-
ta, hoc est, pro præsenti rerum statu, & uti res nunc se habent. Cic.
ad Attic. 3. Animadvertisendum posse pro re nata te non incommo-
dē ad me in Albanum venire. Ibid. in his locis pro re nata non incom-
modè possunt esse. ¶ Ita natus locus est, (i. ejusmodi est loci à natura
situs.) Liv. 9. ab Vrb. ¶ Natus sermo super cenam. Suet. in Cas. c. 87.
Pauper natus in armis. Tibull. lib. 4.

Si memor es de quo mihi sit Proserpina nata.

Ovid. 4. Fast. neque postquam sum natus intra portam penetravi pe-
dem. Plaut. Menach. sc. 4. a. 2. Vsus natæ rei ita erat. Gell. c. 13. lib. 13.
Natum eum nemo putat Martial. epigr. 27. lib. 10. ¶ Epigr. 63. lib. 8.
Plaut. triginta annos sum natus cum Interea Plaut. Men. sc. plus triginta.
Secundum in otia natus, Ovid. Eleg. 2. lib. 3. Trist. Homo quando hic
natus est similis est novariæ ædium. Plaut. Modest. sc. 2. a. 1. fratres ger-
manos duos geminos una matre, uno patre natos, uno die. Idem Men.
sc. ult. a. 5. Seni huic fuerunt filii nati duo. Idem Capt. prolog. Auctus
nato filio. Gell. c. 1. lib. 12. Facinus apud nos natum novum. Plaut. Milit.
sc. 3. a. 2. Saum repetunt, alienum reddunt nato nemini. Idem sc. 3. a. 1.
Libera ego sum nata. Idem Cure. sc. 2. a. 5.

Natus, i. nomen substantivum. Gnatus, filius, sicut nata, sive gnata pro fi-
lia. Dissimulabat cultu natum. Ovid. 13. Metam. Concede huic mea na-
ta Plaut. Menach. sc. 2. a. 5. ¶ Nati, pro libris, qui sunt foetus ingenij,
Ovid. Eleg. ult. lib. 1. Trist.

Tres mihi sunt nati, contagia nostra secuti. (i. libri amorum.)

Idem El. 1. lib. 3. ibid. *¶* jidhd. o wais. GALL. Un fils. ITAL. Figliuolo.
GERM. Ein sohn. HISP. Hijo. ANGL. A sonne. *¶* n wais. GAL. Une fille.
ITAL. Figliuola. GERM. Ein rochter. HISP. La hija. *¶* Virg. 1. Æneid.

Nate mea vires, mea magna potentia solus.

Idem 3. Æneid.

Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

Cic. de Amic. Primum ex ea charitate, quæ est inter natos & parentes,
quæ dirimi, nisi detestabili scelere, non potest. Virg. 1. Æneid. Maxima
natarum Priami. Horat. 2. Serm. Satyr. 3.

Tu quum pro vitula statuas dulcem Aulide natam

Ante aras, spargisque mola caput, improbe, salsa.

¶ Natorum appellatio (inquit Modeſtin. ad nepotes extendit. ¶ Ad-
dimus quandoque, & dicimus Gnatus. Gnata, quæ semper sunt substi-
tiva. ¶ Natos etiam pullos equarum dixit. Col. lib. 7. cap. 17. Id præci-
pue genus pecudis amore natorum, nisi fiat potestas, noxam trahit.
Natus, Ablativus est solus sine nominativo, aliōve casu usitato, jungitūr
que cum his adjectivis Magnus, Parvus, & grandis, *γενικια*. Cic. in Cat.
Quanquam eum colere cœpi, non admodum grandem natu, sed ta-
men jam ætate proiectum. Terent. Adelph. Id mea minimè refert, qui
sum natu maximus. Liv. 1. ab Urbe, Sed de istis rebus in patria ma-
iores natu consulemus. Plaut. Aulul. sc. 3. a. 1. Sed est grandior natu:
media est ætas mulieris, (i. non est Iuvenis.) Item, Magno natu quidam
Liv. 2. ab Urb.

Natio, nis, genus hominum (inquit Festus) qui non aliunde, sed ibi
nati sunt. *¶ נָשָׁה בְּנֵי לְאֹם*. GAL. Nation. gent. ITA. Natione.
GERM. Ein volk das in einem Land geboren ist. HISP. La nacion. ANGL.
Nation or country. *¶* Plaut. in Menach. Namque Epidamna natio est
hæc ita hominum, Voluptarij, atque potatores maximi. Plin. lib. 12.
c. 25. Color in quacunque natione præfertur rufus. Erudita illa Græ-
corum natio. Cic. 2. de Orat. Inanes & barbaræ nationes. Idem ad Quint.
frat. lib. 1. Idem de provinc. consul. Cœsar cum acerrimis nationibus
Germanorum & Helvetiorum, præliis multis felicissimè decertavit.
Idem pro Font. Verum etiam exteris nationibus ac gentibus ostende-
re, &c. Dimidiam partem nationum usque omnium subegit. Plaut. Cur-
cul. sc. 1. a. 3. Ita est hominum natio, sunt potatores maximi. Idem Me-
nach. sc. 1. a. 2. Gell. c. 12. lib. 15. Si ulla meretrix meam domum introi-
vit, & omnium nationum postremissimum, nequissimumque existimat-
tote. Nationis autem vocabulum latius extendit, quæ Gentis: *גְּנָזָן* in eadem natione plures possunt esse gentes. Neque enim omnes qui
ejusdem sunt nationis, ex eadem sunt gente. ¶ In pecoribus quoque
(ut inquit Festus) bonus proventus foeturæ, bona natio dicitur. ¶ Di-
citur & de rebus inanimatis. De melle Plin. lib. 22. cap. 24. Mellis
causas atque differentias nationesque & judgmentem, in apium ac
deinde florum natura diximus, de resina. Idem lib. 14. c. 6. Resinam à
supra dictis arboribus gigni docuimus, & genera ejus & nationes in
ratione vini, ac postea in arboribus. ¶ Natio quoque ordinem soci-
tatem, sectam & genus hominum significat. Cicer. pro Sest. Nimirum
hoc illud est, quod de me potissimum in accusatione quam ei, quæ
esse nostra natio optimatum.

Natio, nomen deæ, nativitatum præsidis, de qua sic Cic. 3. de nat. deor.
Furiæ deæ sunt, speculatrices, credo, & vindices facinorum, & sce-
leris. Quid si tales dij sunt, ut rebus humanis intersint. Natio quoque,
Dea putanda est: cui, quum fana circumius in agro Ardeaci, rei divi-
nam facere solemus: quæ quia partus matronarum tucatur, à nascen-
tibus Natio nominata est.

Natalis, e, Natalitus, quod ad nativitatem pertinet. *γένιθλος*. GALL.
De la naissance, ou nativité. ITAL. Natale. GERM. Das der geburt ist
oder darzu gehört. HISP. Cosa perteneciente al nacimiento, natividad.
ANG. That belongeth to the nativitie or birth. *¶* Vnde Natalis dies di-
citur is, quo quis natus est. *γένιθλος*. Cic. ad Atticum lib. 3. Natali die
tuo scripsi epistolam. Ter. in Phorm. Porro autem alio, ubi erit puero
natalis dies. Cicer. Attic. lib. 6. Quum is dies casu Bruti natalis esset,
Idem 2. de Divinatione, Chaldæis in prædictione, & in notatione cu-
jusque vitæ ex natali die minimè credendum. Agere diem natalem.
Cic. de finibus, Vocatus ad cenam? E. Quid dum? quia mihi est na-
tal dies. Plaut. Capt. sc. 2. a. 1. Hic est (annulus) quem tibi misi nata-
li. Idem Cure. sc. 2. a. 5. Hodie meus est natalis dies, volo (vos) magni-
ficè accipere. Idem Pseud. sc. 2. a. 1.

Lucifer amborum natalibus adfuit idem:

Vna celebrata est per duo liba dies.

Ovid. Eleg. ult. lib. 4. Trist. Mittam huic suo die natali malam rem.
Plaut. Ps. sc. 3. a. 1. Emo itualem (diem) facere ex natali die. Ibid. sc. 7. a. 4.
Natalis adest. Ovid. Eleg. 13. lib. 3. Trist. ¶ Item, De die natali ac ejus
ritu. Idem Ovid. Ibid. ¶ Interdum supprimitur substantivum Dies, ut
quod facilè queat intelligi. Virg. 2. Eclog.

Pyllida mitte mihi, meus est natalis, dola.

¶ Natale solum, Patria in qua quis natus est. *πατρίς*. Ovid. 1. de Ponio
Nescio qua natale solum dulcedine cunctos

Dicitur, & immemores non sinit esse sui

¶ Dicitur & Natalis de rebus inanimatis pro nascens. Plin. lib. 37. c. 4.
Similis

Similis est huic quidem Arabicus, minor tantum, similiter & nascens, cæterum pallor gentis, & in auro non nisi excellentissimo natalis, de Adamante. Natalis urbis, id est, dies qua condita fuit urbs. Idem lib. 1. c. 4. Ea cœli temperies fulsis quam cocturam vocant, solis opere, natali urbis d. c. xxxiv. id est, ab urbe condita. Cic. pro Flacco. O Nonne illæ Decembres quæ me Consule fui:stis: quem ego diem verè natalē hujus urbis, aut certè salutarem appellare possum. da Natali, vide Suet. in Calig. c. 26. de Natali urbis Romæ, Plutarc. in Rom. Natales magnorum virorum celebrare. Senec. Epist. 65. Qui memor accepti per me natalis, i. vitæ, Ovid. 5. Fast. Natalis item dicitur semen è quo aliquid nascitur. Plin. lib. 17. c. 10. E cupresso fœmina pilulæ collectæ, quibus docui mensibus, siccantur sole: ruptaque emittunt semen, formicis mire expetitum; ampliato etiam miraculo, tantuli animalis, cibo abusum natalem tantarum arborum.

Natalēs, plurali tantum numero, id est, generis nobilitas. Diomed. lib. 1. חַרְבָּתְּ מִלְּדָהֵת וְנַחַשָּׁהֵת mischpachah yir. GAL. Parenē, parentage, famiglia, parentado. GERM. Das herkouren vroer geburt, der stanum, das geschlecht. HISP. El estido en que cabe una casta, parentesco. ANG. To stock and familie where of one cometh, parentage. Jus libertatis quod natura principio generi humano æquabiliter tribuit, ut alter alterius ne pareret imperio: vel jus ingenuitatis, quod Servitus & manumissio ademit. Hinc restituere natalibus est quum princeps liberis ingenuitatis jus ac dignitatem tribuit. Et restituti natalibus sunt, qui quum liberti essent, eo loco beneficio principis habentur, quasi nunquam servifuerint. l. 3. D. de bon. liber. l. 4. D. de jur. aureor. annul. Dicitur tamen natalibus restituvi non modò libertus, sed etiam plebeius & ignobilis, quum ad nobilitatem asciscitur, quamvis à nobilibus ortus non est. Itaque natalibus restituere, i. quod vulgo dicitur Nobilitare. Cornel. Tacit. Aderat Cornelius Fuscus urgens ætate claris natalibus. Plin. in Epist. ad Messenium lib. 3. in malam partem accepit, pro ignobilitate & sordibus generis, Nonnunquam (inquit) candidatus, aut natales competitoris, aut annos, aut etiam mores arguebat. Juvenal. Satyr. 6. etiam pro celebritate diei natalis sumpsit.

Palmam inter dominas viriis natalibus aquat.

id est, non aliter à victoria exhilaratur, quam si dies natales celebrantur. Natales, etiam pro annis accipiuntur. Sappho Phaoni in ep. Heroid. Sex mihi natales ierant. Tot enim dies celebrantur natales, quot aguntur. Natales diversarum gentium Plin. lib. 7. cap. 12. Diversarium quidem gentium natales tam concordi figura reperiuntur, super omnem esse taxationem. Natales videtur usurpare pro origine, & generis principio.

Natalia, pro die natali.

Natalis, pro festo die aut solemnitate. Pro semine, genere & prosperitate.

Natalis Deus, genius, qui colebatur à viris. Natalis Dea, Juno.

Natalitiū, a. um, quod ad Natales, sive ad nativitatem pertinet, natalis γένεσις. GALL. De nativitate, appartenant à naissance. ITAL. Della natività. GERM. Das zu der geburt gehörig. HISP. Cosa perteneciente à nacimiento. ANGL. That belongeth to the nativity or birth. Cic. 2. de divinatione. Qui hæc Chaldaeorum natalitia prædicta defendunt. Et paulo post, Chaldaei notant sydera natalitia.

Natalitiā, orum, Celebritates quibus quis diem suum natalem colit, sive ipsum convivium quod quis natali suo die amicis præbet. γένεσις. Cic. de Philipp. Hodie non descendit Antonius, cur? dat natalitia in hortis, cui? neminem nominabo: putatote eum Phormioni alicui, tum Gnathoni, tum Ballioni. Natalitia prædicta, id est, divinationes astrologorum, inquit Budæus. Cic. 2. de divinat. Sic isti disputant, qui hæc Chaldaeorum natalitia prædicta defendunt. Et paulo post, Notent sidera natalitia.

Nativus, a. um, quod nullo artificio confeatum est, sed tale omnino est, quale nascitur, naturalis, genuinus. γένετος. GALL. Natif, naturel, qui vient de nature. ITAL. Nativo. GERM. Naturlich, angeborn. HISP. Cosa natural nacido. ANGL. Native, naturell. Plin. lib. 31. cap. 7. Sunt & montes nativi salis, ut Indis Oromenus. Gell. lib. 12. c. 1. Propterea obliteratis, & abolitis nativæ pietatis affectibus. Cato apud Gell. c. 3. lib. 7. Cogitate quanto nos nostri nativi cautiū facimus. Et naturæ lanæ, apud Plinium lib. 8. c. 47. dicuntur, quæ nativum colorem retinent. Nativum malum, id est, innatum, ingenitum. Cic. pro domo sua. Nonne fuit eo major adhibenda medicina, quæ & illum nativum, & delectum malum sanare posset? Nativi Dei, qui nascuntur, & occidunt Cicero de natura deorum. 1. Anaximandri autem opinio est nativos esse deos, longis intervallis orientes, occidentesque. Nativa verba quæ primitiva, seu primæ positionis vocant Grammatici: quibus opponuntur Reperta: id est, derivata Cicer. in Partition. Simplicia verba partim nativa sunt, partim reperta. Nativæ ea quæ significata sunt sensu Reperta, quæ ex his facta sunt. Nativus color, naturalis, qui nulla arte, sed natura producitur, modò in albedinem tendat, modò in nigredinem, non tamen perfectè aut albus, aut niger. Plin. lib. 2. 6. c. 4. Nativus color albus, Leucophæus appellatur, ab eo quod Græci album vocant λευκός, & φαίνεται, fuscum, sive pullum. Huius contrarius Bæticus, vel Pallus vocatur. Plin. lib. 32. c. 10. Iecur rubetæ, vel cor adligatur in panno leucophæo, & quartanis prodest. Hinc Leucophæati, qui rudiori alba veste, ac vili, & nativi coloris induit sunt. Martial. lib. 1. Amator ille tristium lacernarum,

Et baticatus simul & leucophaeus.

Nativum, pro nato, seu orto.

Nativitas, atis, Ortus. בְּנֵי הָרֶבֶת molédheth. γένεσις, γένετος. GAL. Nativité, naissance. ITAL. Natività, Nascimento. GERM. Die geburt. HISP. Nacimiento. ANGL. Nativitie, birth. Vlp. l. 1. ff. ad municipal. Municipem aut nativitas, aut adoptio facit. Nativitatis terra, est patria. Gen. 11. 28. Nativitatis vultus. Iac. 1. 23. Nativitatis rota. Iac. 3. 6.

Nativitus, ex nativitate. Tertull.

Naturæ, dicta est ab eo quod aliquid nasci faciat divinus omnium rerum oido quo omnia mōventur, oriuntur & occidunt. φύσις. GALL. Nature. ITAL. Naturæ. GERM. Die natur. HISP. Natura, naturaleza. ANGL. Nature. Hanc quidam Deum esse dixerunt, à quo omnia sunt creata. Senec. lib. 4. de benef. Natura hoc mihi præstat. Non intelligis

te, quum hoc dicas mutare nomen Deo? Quid enim aliud est natura quam Deus, & divina ratio toti mundo, & partibus ejus inservit? Plinius ubique Naturam parentem, rērumque opificem appellat. Ovi. Eleg. 1. lib. 2. Trist.

Invida mespatio Natura coercuit aristo (Ingenij.) Ibid. Eleg. 7. lib. 3.

Nam tibi cum facie mores Natura pudicos,

Et raras dores, ingeniumque dedit.

Naturam sibi facere rei alicujus. Quint. ¶ Natura pro situ. Cœl. 1. bell. civ. Cognita natura locorum. Item Fluminis natura. Ibid. ¶ Accipitur interdum pro vi, & ingenio rei alicui virtute & potentia; unde arborū atque herbarum naturas dicimus. Plin. lib. 12. 6. 14. Hæc concreta densantur, ubi loci natura possit. Cic. de somn. Scipion. Animæ natura propria, atque vis, ut ipsa à se ipsa moveatur. Virg. lib. 4. Georg.

Nunc age, naturas apibus quas tuppiter ipse

Addidit, expediam.

Ter. in Eunuch. Si qua habitior paulo, pugilem esse aiunt, deducunt cibum: Tametsi bona est natura, reddunt curatura juncea. ¶ Naturæ satisfacere, & naturæ concedere dicimus pro mori Cic. pro Cluent. Vos auditis de eo in quem judices non estis, de eo quem non videtis, de eo quem odiis non potestis, de eo qui & naturæ & legibus satisfecit, quæ leges exilio, natura morte multavir. Salust. in Ingrith. Pater uti necesse erat, naturæ concessit: fratri, quem minimè decuit, propinquus per scelus vitam eripuit. ¶ Est in rerum natura, i. evenit aliquando, contingit, sic Cels. l. 7. c. 2. Est etiam in rerum natura, ut cutis latius excienda sit. ¶ Et, In rerum naturam cadere, dixit Quintilianus (ut notavit Budæus) pro Interdum accidere. ¶ Natura pro corpore. Suet. in Tib. cap. 3. Naturæ, virtus esse, non animi. ¶ Aliquando etiam Natura accipitur pro genitalibus, tam virilibus, quam fœminis, quæ & à Græcis dicitur φύσις. Cic. 1. de divinat. Parete quædam matrona cupiēs, dubitans, esse prægnans, visa est in quiete obsignata habere naturam: retulit: negavit eam, quoniam obsignata fuisset, concipere potuisse. Plin. lib. 22. c. 13. Si quadrupedes fæcum non admittunt, utic naturam fricandam ironti at. Suet. in Tib. c. 45. Hic cum vetulum capris naturam ligurire. Dicta autem Natura quod in eo membro nascendi vis sit. ¶ Quinta Natura. Cic. 1. Tus. Aristoteles longè omnibus (Platonem semper excipio,) piæstans & ingenio, & diligentia, quum quatuor genera illa principiorum esset complexus, è quibus omnia oriuntur quintam quandam naturam censem esse è qua sit mens. ¶ Naturæ, ablativus, pro Naturaliter apud Quintil. lib. 1. Fieri natura, cui opponitur, Fieri quædam instituto. Cic. in Orat. de natura universalis; vide Martinum in suo Etymologico, ubi de natura universalis quæ Logicam, quæ Physicam, & quæ Astronomiam: item quæ fiunt secundum, præter, contra & supra naturam, p. ix.

Naturæ deum dicunt profani Scriptores non cum qui naturæ universæ, cælo, terræ, mari præst: sed hominis genium, qui naturam cujusque regit, foveat, tuctur, curat, sanat. Horat. lib. 2. ep. 2.

Seit genius, natale comes qui temperat aërum;

Natura Deus humana, mortalis in unum.

Quodque caput, vultu mutabilis, aibus & ater.

Naturabilis, e naturalis. Apul. Flor. Naturabilia contemplatus. Sic. rationabilis, pro rationali.

Natūrālis, e, quod secundum naturam est. φύσις. GAL. Naturæ. ITAL. Naturale. GERM. Naturlich. HISP. Natural. ANGL. Naturall. ¶ Vnde Naturalis filius dicitur, qui naturaliter ex nostro semine est progenitus: γένετος τογῆς, cui opponitur filius adoptivus, ἀποτέλεσμα. Apud Suet. in Tiber. c. 52. Naturalis filius & adoptivus opponuntur. Filiorum, inquit, neque naturalem Drusum; neque adoptivum Germanicum, patria charitate dilexit. ¶ Naturalia desideria, pro cupiditate coœundi dixit Columella lib. 4. c. 24. de vaccis loquens, Atque (inquit) in id ferè tempus naturalia congruent desideria. Idem lib. 4. c. 27. Equæ desideriis naturalibus anguntur. Liv. lib. 4. d. 5. Naturalis P. Scipio. (sup. filius) Aliter, quam apud Iurisconsultos. Item Quint. Naturalis pater ¶ Divinatio naturalis, cui opponitur Artificiosa præsensio Cic. 1. de divinat. ¶ Lex naturalis. Idem 1. de nat. deor. Legem naturalem divinam esse censem Zeno, cämque vita obtinere, recta imperantem, prohibentemque contraria. ¶ Naturale est, Plin. lib. 11. c. 37. Plerisque verò naturale, ut nictare non cessent, quos pavidiiores accipimus.

Natūrālis, plurali numero, dicuntur Pudenda. מְבוֹשָׁה mabus. aioia. GAL. Les parties hontees. ITAL. Le parti vergognose. GERM. Die scham gebrüts gläser. HISP. La natura del hombre o muger. ANGL. The secret or privie members. ¶ Cels. lib. 7. c. 18. de cōlis morbis, Ac Erafistri aut Cratonis compositio rectè super purulenta naturalia imponitur, i. genitalia. Colum. lib. 6. c. 28. Si equa marem non patitur, detrita scilla naturalia ejus linuntur, quæ res accedit libidinem. Idem lib. 9. de Gallinarum pullis, Plumulæ sub cauda, clunibus detrahendæ, ne stercore coins quinatae durestant, & naturalia præcludant. Naturale, numero singulare codem sensu protulit Celsus lib. 7. c. 26. Femina brevius urinæ similiter & rectius itet habet: quod mammula simile, inter imas oras super naturale positum, non minus sœpe auxilio eget.

Natūrālē, adverbio hoc est, à natura, vel secundum naturam. γένετα φύσις. GAL. Naturæ. ITAL. & HISP. Naturalmente. GERM. Naturlich. ANGL. Naturallie. ¶ Cic. de senect. Quod enim homini naturaliter insitum est, eo uti decet: & quicquid agas, agere pro viribus. Naturaliter dissimillimi. Velleius. Colum. lib. 3. cap. 16. Naturaliter infœunda virtus Cœsat. 3. de bell. civ.

Naturale, pars corporis sexum discernens: id quo viri sumus, aut femine; usitatius plurali naturalia eo sensu.

Nascicā, nascicā. L. Scipionis cognomen fuit. Hic adhuc adolescentis à Senatu vir optimus judicatus Magnam matrem deorum hospitio suscepit, donec ei templum adificaretur: unde à Juvenale Holpes numeris Idæ appellatur. Huius etiam ductu Tiberius Gracchus seditionis concionibus statum Reipubl. labefactans fragmentis subsellitorum in concione est oppressus. Vide Cic. in Or. pro C. Rabirio perduellionis reo Nasio, subsannans. Gloss. Isid.

Nascicā, vas aquarium, ansatum, ac patens, ἀρχα. Varr. lib. 2. de rebus

rust. c. 22. Vt ex ære abena, urceos, nasi ternam ficeret.
Nasum, Ptolem. auëtore lib. 2. cap. 9. Gallia Belgicae urbs.
Naso nomen est auctoris. Suet. in Cæs. c. 9.
Naso dictus Ovidius, quia magnum nasum habuit. Vet. Vocab.
Naspus, νάσπος, urbs Thracie. Steph. Vide Nasus.
Nassæ, genus vasis pectoris ex vimine contextum, quod cum intravet
tit pectoris, exire non potest. { κόπτειον. GAL. Vne nasse. ITAL. Nassa GER.
Ein rutsch darin man die sich sah. HISP. La nassa o garlito para pescar.
ANGL. Aweele or borot to tak fishe. { Plaut. Mil. sc. 6. a. 2. Nunquam ex
ista nassa hodie escam petam. Cic. lib. 15. ad Attic. Ex hac nassa exire
constitai, non ad fugam, sed ad spem n' elitoris mortis. Silvius lib. 5.
Haud secus, ac vitreas solers pectoris ad undas,
Ore levem patulo texens de vimine nassam.

Nastaid; jurare per pectus suum. in ll. Aleman.
Nastale, is, cingulum, vel fibula, quod restringit pallium circa collum.
Nastæs, νάστης, fuit frater Amphimachi, æquum cum illo in Caras ha-
bens imperium, qui Priamo adversus Grecos suppicias tulerunt, teste
Homero lib. Iliad. 2.

Nasturtium, herba hortensis est notissima, quam Greci καρδαյον vo-
cant. { GALL. Cresson alenois. ITAL. Nasturzio. GER. Eetessich. HISP.
Nasturcio, verros. ANGL. Cresses. { Venerem inhibens, animumque exac-
cuenus. Ejus (testa Plin lib. 25. cap. 13.) duo sunt genera, album scilicet
quod purgativam vim habet, bilineumque in aqua denarij pondere potum
detrahit. Alterum est nigrius, quod capitis via purgat, visum clarifi-
cat, commotas mentes sedat ex aceto sumptum. Utrumque cerebrum
purgat, menteque mirificè excitare creditur: unde factus est locus
proverbio, ut homines socordes & somnolentos nasturtium edere ju-
beamus. Nasturtium autem à nasi tormento appellatum esse auctor est
Plin. lib. 10. c. 8. quod scilicet mordacitate quadam nasi torqueat, &
steinutationes provocet.

Nasus, νάσος, placenta è melle, vuis passis, aliisque condimentis.
Nasus, i. dicitur ea pars capitis quæ à superciliiorum confinio oriens, &
quasi æquali portrecta jugo, utramque aciem simul & discernit, & mu-
nit. { εἰς αρ. μυκτὴρ, γεν. GALL. Le nez. ITAL. Naso. GER. Die nase.
HISP. La nariz. ANGL. The nose. { Duo autem ejus spicamina, gemini-
que hiatus, quos veluti quidam paties per medium ductus intersepit,
nates vocantur. Cicer. 2. de natur. deor. Nasus ita locatus est, ut quasi
murus oculis interjectus esse videatur. Persius satyr. 3.

Ingerimat tremulos naso crissante cachinos.
§ Nasus culicis, Mart. Epigr. 96. lib. 14. Si amabas, nasi oportebat ab-
reptum mordicus. Plaut. Men. sc. 3. a. 1. Cum nasi odos obsecutus est
meo, da vicissim gutturi meo gaudium. § Nasum. i. Plaut. & Lucill.
apud Non. Nasum rectius Idem Cœr. sc. 2. a. 1. Sagax nasi habet,
canem esse par fuit. Ibidem Fames & mora in nasi bitem concidunt.
Idem Amph. Macilento ore, nasi acuto. Idem Capt. sc. 4. a. 3. ut sciat
alieno nasi, quam exhibeat molestiam. Ibidem sc. 1. a. 4. (de odore te-
ctro.) ¶ Nasus vigilans. Iuvenal. Satyr. 1.

Dōctus & ad calicem vigilanti stertere nasi.
Ibi Britannicus: Qui revera non dormiat, sed somnum vigilet à Ce-
pio quodam sumptum, qui Paracreacion dictus est, quod dormientem
simularer, quod impunitius uxori metacharetur illud. Non omnibus dor-
mio, ut Festus & Cœlius Rhodigin. lib. 22. c. 16. scribit, unde Beroaldus
vigilantem nasi putat clamosum & obstuperum, quoniam scilicet
altiore somno oppressus homo stertit sonantiūs, ut, homine quiescente,
nasi tamen non dormire videatur. Ergo vigilanti est rhonchillanti.
§ Aliquando nasi pro sagacitate, acrimonia, & dicacitate: ita Ha-
berbe nasi cum dicimus, qui venusta, quadam & scita irrisione alium
derider. Metaphora ducta est à canibus, qui narium olfactu abstusis-
sima quæque investigant. Horat. 1. Serm. Satyr. 6.

*Nec quod arsus tibi maternus fuit, atque paternus,
Olim qui magnis legitonibus imperitarint,
Ut plerique solent, nasi suspendis adunco
Ignotos, ut me libertino patre natum.*

Plin. Primus Lucilius condidit styli nasi, i. scriptis Satyram, quæ
acerbitatem quandam & acrimoniæ styli habet in virtutis insectandis.
Mart. lib. 1. Non cuique datum est habere nasi, i. acrimoniæ ad de-
ridendum, & dicacitatem. Item. Et puerti nasi, rhinocerotis habent
¶ Nasus tortus. Levit. 21. 18. § Nasus vigilans. Iuven. Satyr. 1.

Dōctus & ad calicem vigilanti stertere nasi.
§ Nasus pro iudicio, iugatio. § Nasus, ita, multiplici tropo. § Pro irri-
sione, & contemptu. § Nasus leemonis, mox dax & inventiva acrimonia.
¶ Nasus rhinocerotis, longus ad similitudinem rhinocerotis cornu,
quod id animal in naribus habet. Vetus est proverbium, Nasus rhino-
cerotis, de iis, qui facile quenvis irrident, quod homines, quod longior
nasi sunt, eo maiores rhonchos edant, proper quod & nasi dicuntur.
¶ Nasus pro anfa per metaphoram, quia eminet instar nasi, seu rostri,
& ea vas præhendi potest.

Nasutus, magnum nasi habens. Horat. Satyr. 2. lib. 1.

ô crus, ô brachia! verum

De pygis, nasuta, brevi latere ac pede longo est.

Nasutus. Dicaces, reprehentes, & desidores, qui doctè alias norunt iride-
re. { μυκτηριαὶ, οὐδεῖς. GAL. Moqueurs, râilleurs. ITAL. Beffeggiatori.
GERM. Nasst wette, die eines meysterlich sporten können. HISP. Mo-
dadores, escarnidores. ANGL. Mochers, scornes or taunters. { Martial. lib. 1. 3.

Nasutus sis usque licet, sis denique nasi.
Idem formavit comparativum, Nihil nasutus hac maligniusque est.
Nasutissimus homo. Mox, nullius ingenij. Senec. Et per diminutio-
nen Nasutulus. Apuleius. Nasutula mulier ac dicacula. § A Nasus fit
verbum Denasus, das, δένασσω. Plaut. Capt. Os denasabit tibi mordicus.
Nasutissimus, superlativus. Senec. in ult. Suasoria, Cœstius homo nasutissi-
mus, dissimilavit exaudiisse se.
Nasutulus. Adjectivum diminut. Apuleius, Nasutula mulier atque di-
cacula.

Natalēs, vide Nascor.

Natalis, Natatio, vide Nato.

Natæs, natum, Cato est conglobata versus os sacrum, sedendi officio
aptissima, à nitendo, ut quidam existimant. { σχεῖθεις, γλαύκης, νέκτα-

νη, πόνια, πόναι GALL. Les fesses. ITAL. Naiche. GERM. Die Abbacken.
HISP. Las nalgas. ANG. The hips or buttocks. { Ibi enim est caro si-
mior, quam in cæteris membris, ne premente corporis mole offendatur Horat. 1. Serm. Satyr. 8.

*Nam, displosa sonat, quantum vestis, pepedi
Diffusa nate fucus.*

Idem Epod. 8.

*Quum sic tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem senectus exaret
Hiæque turpis inter aridas nates
Podex, velut cruda bovis.*

Mart. lib. 4.

*Alea parva nubes, & non damnoa videtur.
Sape tamen pueris absulit illa nates.*

¶ Hæ etiam in alio nomine Clunes dicuntur. Juvenal.

Ad terram tremulo descendunt clunes puella.

Nathinæs, vox Hebreæ, Latinis deditius.

Natinatores, Seditionis, negotiosi, vocabantur, & Natinatio, negotiatio.

Festus.

Natino, fluctuo.

Natō, Nativus, vide Nascor.

Natiso, Venetiæ fluvius, Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Nāto, natas, vide No-nas.

Natolia, veteribus Asia minor.

Natrix, θερινή, gen. masc. & fœm. Genus serpentis etiam aquas venenæ
inficiens, à nando nomen habens. { ANG. A serpent of the water. { Plin. lib. 15. Natrix quoniam speciem anguis significat, masculinum quo-
que invenitur. Cic. 4. Acad. Cur omnia nostri causa quoniam facere, tan-
tam vim naticum, vipera umque fecerit; cur mortifera tam multa
passim disperserit? Lucan. lib. 9. Et natrix violator aquæ. Suet. in Calig.
c. 11. Metam. dixit: Natrix populo Romano ales. Item Natrix
Plin. lib. 27. c. 12. herba est, cuius radix evulsa, virus hiaci redolit. ¶ Na-
trix quoque mulier dici potest natans, sicut Natrix. ¶ Natrix vide-
tur & flagrum esse, ad instar patricis serpentis.

Natura, Natus, vide Nasor.

Nava flumen. Tacit. lib. 20. Inter Treveris comitantibus vitato Moguni-
aco Loingium concessit, fidens loco, quia pontem Navæ fluminis
abuiperat. Hinc corrigit ilud in Ausonij Mosella.

Transferam celerem nebuloso flumine navem.

Scribe Navam.

Navale, Navarchus, vide Navis.

Navalia, Ptol. lib. 2. cap. 12. Vibis Germanicæ, vulgo Soul.

Navaria, pars Hispaniæ Septentrionalis, versus Arcton. Vasconibus ad-
jacet, ad Meidiem verò Tarragoniam habet regionem.

Nauci, Putamen nucis, sive olivæ nucleus, seu membranula quæ in nu-
cis juglandis medio est. { περιφύμα. GAL. La coquille ou petite râye
d'une noix, chose de nuslie valeur. ITAL. Scoria della noce. GERM. Russ-
scheifs, das böglin in der mis. HISP. La cascara de la nuez. ANGL. The
husk or inner skinne of a nut. { & accipitur pro se nihil. Plaut. in Mo-
stell. Qui homo timidus erit in rebus dubiis, is nauci non erit. Cic. x.
de divinat. Non habeo denique nauci Narsum augurem.

Nauicacio, Nihili facio, vilipendo, ne nauci quidem dignum judico.
{ ηγείαίρεις ποιεῖσθαι. GAL. Ne tenir conse, n'estimer rien. ITAL. Stimar
niente. GERM. Für nichts achten/gering halten. HISP. Tener en poco pre-
cio. ANG. To regard nothing or sett, little by. { Plaut. in Bacch. Perii, hoc
servum meum non naucifacere esse ausum.

Naucleriacus, Nauclerius, vide Navis.

Naucratis, ναυκρατος Stephano, civitas in Ægypto, à Milesiis condita,
qui tum mari potiebantur, teste Strab. lib. 17. Eius incolæ Naucratæ
appellantur.

Narcupes, ad cundum acutum habens pedem. Gloss. Lega Acupes.

Naufragium, vide Navis.

Naviā, æ, Lignum cavatum ut navi, quo in vindemiis uti solent, inquit
Fest.

Navia ficus in comitio appellatur ab Attio Navio augere.

Naviculor, Navigo, vide Navis.

Navis, à Græco ναῦς. { Ἀνθιζόμενης οὐδεῖς. ספינה Sephinah. GAL. Navire, nef.
ITAL. & HISP. Nave. GERM. Ein schiff. ANG. A ship. { Ovid. 1. Fast.

Acta per aquoreas hospita navis aquas.

Moderamen navis pro gubernaculo. Idem 15. Metam.

— & innixus moderamine navis, in alta.

Puppe caput posuit.

Virg. 5. Æneid.

Rectorem navis compellat voce Menetum.

Nave mea vento forsan eunte suo.

Ovid. Eleg. 5. lib. 3. Meministi te mecum exire è navi. Plaut. Menach.
sc. 9. a. 5.

Fert bene præcipites navis modo facta procellas,

Qualiter exiguo solvit imbre vesus,

Ovid. Eleg. 6. lib. 4. Trist.

Si tamen hac navis vento ferretur amico.

idem El. 4. lib. 1. Ibid. Si qua peregrina navis in portum advenit. Plaut.
Men. sc. 2. a. 2. Parata navi, clavo hæret sedulo. Idem Amph. Ego
quantum possim mihi navem paro. Idem Mil. sc. 1. a. 2. Prandi in navi.
Idem Men. sc. 4. a. 2. Quid cessò abiit ad navem dum salvo licet? Ibid.
sc. 2. a. 5. Uter vestiūm advectus navi mecum? Idem sc. ult. a. 5.

Dum licet, & spirant flamina, navis eat.

Allegoricæ. Ovid. 4. Epist. ¶ Navis & Reip. comparatio apud Livium
lib. 34. ¶ Frangere navem, idem quod naufragium facere Ter. in An-
dria. Navem is fregit apud Andrum insulam. Plaut. in Men. sc. 4. a. 2.
Perii misera, quam tu nunc mihi navem narras; mæ lignæm. Sæpe tri-
tam, sæpe fixam. sæpe excussam malleo. ¶ Actuaræ naves, quæ remis
agebantur: vide supra in dictione ACTUARUS. Hiccius de bell. Alex-
and. Navibus actuaris, quarum numerus erat lati's magnus magni-
tudine quanquam non lati's iusta ad præliandum, rostra imposuit. Has
adiunctis navibus longis, & numero classis aucto, militibus veteris
imposuit, &c. ¶ Rostratae naves, dictæ à rostris: quæ quia ex grecis fiebat
ætate

etiam dicabantur. Virg. 8. Eneid. In medio classes et ratis, Achaea Cenere erat. Liv. 4. decad. lib. 6. Una & octoginta rostris navibus multis praeterea minoribus, quae aut aperte, rostratae, aut sine rostris, speculatoriae erant, Delum traiecit. Naves aperte Liv. lib. 5. dec. 4. contrariae rectis. Et rati dicuntur Cesar. l. 3. de bell. civ. Fluviatiles naves quibus vehimur in flaviis, apud Livium l. 10. decadis 1. Naves lusoriae, quae huc illuc solebant discursare, ut quas in excubis in Danubio adversus Barbaros Romani habebant. Seneca, Cui tremes & ratis non mitterem lusorias & cubiculares, & alia ludibria Regum in mari lascivientium mittam. Ac ludere navis dicitur quae huc & illuc velut lascivia quadam curit. Seneca, ubi naves lusorunt, hauziuntur. Siumentatiae naves, oneratiae, ad frumentum vehendum aptae. Cesar lib. 3. bell. Gall. Longae naves ab onerariis differebant: si quidem onerariae velis dumtaxat incitabantur: longae vero etiam remis agebantur. Lentulus in Epist. Cic. l. 12. A classe dilecti erunt, navique longa profugeunt, onerariis relictis. Naves marinæ, quibus mari vehimur, ad differentiam fluvialium, i. Iulia repetundarum, ff. de vocatione. Et excusat. munera. Piscatoria naves, ad pisces capiendos paratae. Liv. 3. decad. lib. 3. Prædatoria naves, & Naves piraticæ, apud eundem 3. decad. lib. 9. & dec. 4. lib. 4. Plaut. Men. sc. 2. a. 1. Eleganter & allegoricæ, de meretriciis insidiis: Navis, inquit, prædatoria stat in portu. Dicit lembus directum navis prædatoria (i. dicit meretrice hecum meum sub odio cinctum & quasi cruci affixum lembus enim navela levis est.) Ibid. sc. 3. a. 1. Prætoria navis quam Græci naupax id vocant, nostri vulgo Capitanam. Liv. 3. decad. lib. 1. Speculatoriae naves. Idem decad. 4. lib. 6. & dec. 4. lib. 3. Turtitæ naves, quibus ad libram tures imponebantur, idque non solum ad proram, sed etiam ad puppim, ut testatur Appianus de bell. civilibus. Navis frumentaria. Cesar. 3. de bell. civ. Vinaria navis apud Ulp. l. vulgaris. ff. de furcis. Constrictæ naves, ογράφαντα πλοῖα, quæ & testæ dicebantur: de quibus Plin. lib. 7. c. 56. Ex tegebantur pellibus. Cesar. lib. 3. de bell. civ. Navicula, & est parva navis, qua vel in mari, vel in flumine circunvenchimur, η πλοίον. GAL. Petite navire, nassello. ITAL. Navicella. GERM. Ein schifflein. HISP. Navezca, ò navezzla. ANGL. A little ship. Quo nomine appellari possunt quæ plurimæ Veneris scita in primis atque eleganti forma ad aquam trajiciendam visuntur. Cic. Acad. 4. Ita sermone confessio, Catulus remansit: nos ad naviculas nostras ascendimus. Idem Att. l. 14. Deinde ad epulas Vestorum navicula, subauditius. Idem ad Quir. post reditum. Cum parva navicula trajecit in Africam. Navicella, diminut. à Navicula, quo utitur Maitianus Jurisconsultus in trajectu de fundo instruens.

Navalis, e, adj. quod ad naves pertinet. η ναυλικός. GAL. Denavire ITAL. Navale. GERM. Das zu Schiff gehört. HISP. Cosa perteniente à las naves. ANGL. That belongeth to a ship. Hinc navalis corona, qua donabatur qui primus in nave in hostium armatus transiisset. Virg.

Tempora navalia fulgent rostrata corona.

De navalia corona, Gell. c. 6. lib. 5. Prælum navale. Plin. lib. 6. cap. 1. Bellum navale. Cicer. pro lege Manil. Certamen navale. Vi. g. 5. Eneid. Disciplina navalis, Cicer. pro lege Manilia. Pugnae navales & pedestres. Idem de senect. Socij navales, pro temigibus, apud Livium 1. & 34. bell. Punic. Ovid. lib. 1. Fast.

Sed cur navalis in are.

Altera signata est: altera forma biceps. (i. forma navis.)

Idem Eleg. 3. lib. 4. Trist.

In cara ducuntur quasse navalia puppes.

Navalia vasa, in quibus onera recondita in naves imponuntur. Ulp. l. 19. D. de aur. & arg. n. leg. Vasorum appellatio generalis est: dicimus vasa Vinalia & Navalia. Vbi nonnulli reponunt nivalia, quod & Vlpiani sententia repudiat & loquendi confuetudo. Nivaria enim per R. legendum esset. Ex Hotomano.

Navale, is, substantivum vel Navalia, um, in quibus stant, vel fieri solent naves. η ναύπια, ναυούσαι, ιντερια. GALL. Un havre. ITAL. Arsenal. GER. Ein schiffrende item, dasort an welchem man Schiff macht. HISP. El astillero de las naves. ANGL. A dock haven where shippes are layd up or made. Virg. 4. Eneid.

Dripentque rates a. ij navalibus ? ite

Ovid. lib. 3. Metam.

Haud aliter quam si siccum navale tenerent.

Cic. Offic. 2. Atque etiam illæ impensa meliores, muri, navalia, portus, aquarum ductus.

Navarchus, i. Praefectus classis, qui à prætoribus, vel consulibus, in provinciis constitui solebant, ut in mari versarentur, maritimæque sua provinciæ partes à piratis defendent. η חָנָכָה רַבְּה בַּחֲנָבֶל. GAL. Pilote & patron de navire. ITAL. Capitano d'armata di mare. GERM. Ein schiffherr der obersi über ein ganze armada. HISP. Capitan sobre la mar. ANGL. The shipmaster, the pilot. Hanc Græci eadem ratione η ναυαρχόν vocant, quod in ea navigaret navarchus. Cic. 2. Verr. Sumptum oīnam in classem siumento, stipendio, ceterisque rebus navarcho suo quæque civitas semper dare solebat. Ibid. An quod fōrum Syracusanum navarchorum sanguine redundavit?

Nauclerus, i. η Βαράθρον της γαλερας. GAL. Pilote de navire, ou patron de galere. ITAL. Nochiero, patron de galera. GERM. Ein schiffherr der da lugt das die steuerleut das Schiff recht leiten. HISP. Naucler, piloto ò padron de la nave. ANGL. The shipmaster or pilot. Qui navi præst, & nautarum cuique munia sua præscribit. Cicet. Navicularium vocat, & Naviculatorem. Plaut. in Mil. Cubare in nave lip-pam, atque oculis tuigidis Naucleus dixit, qui illas advexit mihi.

Nauclerius, a, um, eiusdem significationis. Plaut. in Asin. Volo mei patris me similem, qui causa mea nauclerius ipse ornatus per fallaciam, quam amabam abduxit ab lenone mulierem.

Naucum ait Ateius Philologus ponit pro nūgī.

Naufragus, qui naufragium passus est, qui jactura facta omnia sua amisit. η ναυάγος. GALL. Qui est eschappé du peril de la mer, après avoir perdu le navire où il estoit. ITAL. Che è fuggito dal pericolo del mare: è ancho chi non ha fuggito mà morto d'andato male. GERM. Ein schiffbruch oder der ein schiffbruch erlitten hat. HISP. El que escapa de la nave quebrada, ò que es muerto en tal peligro. ANGL. He i has is escaped, afriad & shipreck. η θραύπη lib. 2. Eleg. 3.

Ille uenena libens, & naufragus ebibat undas.

Cic. de Inventione 3. Duo quidam quum jam in alto navigarent, & eorum alterius navis, alterius onus esset, naufragum quandam natantem, & manus ad se tendentes animadvertisunt: in istrico dia commoti navium ad eum applicaverunt, hominem ad se susulerunt. Ovid. in Ibin.

Sive per immensas jactabor naufragus undas.

Naufragus, a, um, adjectivum. η ναυάγος. GAL. Qui fait perdre ses remparts, le navire. ITAL. Chi fa rompere la nave. GERM. Schiffbrüchig, das schiffbruch bringt. HISP. Que haze quebrantar la nave. ANGL. Perishing, to shipreck, or that causeth shipreck. Ut, Mare naufragum, in quo naufragia fiunt. Horat. Carm. Ode 16.

nec mare naufragum,

Nec sevus ignis, &c.

Corpora naufragia. Virg. 5. Georgicor. Tempestas naufragia, Valer. Flac. 1. Argonaut. Vnde naufragia, lib. 2. Eleg. 4. Idem 4. Fast.

Et vos Nisi naufragia monstrare canes.

Idem,

Et reddit in tumidas naufragia puppis aquas.

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist.

(Ne) Naufragia servatis omnibus una foret. (Carina.)

Idem Eleg. 1. lib. 2. Trist. Naufragus etiam transeat, qui bona diligenter, vel qui quavis re alia calamitosus est, & res suas in desperatis & profligatis habet. Cic. in Catil. Quod si se ejecerit, secundumque suos eduxerit, & eodem certe os undique collectos naufragos aggredaverit, extingueretur, atque delebitur non modò hæc tam adulta Recipub. pestis, ve. un etiam stirps ac semen malorum omnium.

Naufragium, i. j. n. s. f. actio, submersio. η ναυάγιον, η ναυάγιον. GAL. Brissement & perte de navire. ITAL. Naufragio. GERM. Ein schiffbruch. HISP. Quebrantamiento de la nave. ANGL. Shipwreck, loss in the sea. Cic. pro Deiotaro, Itaque quum esset ei nuntiatum, Domitium naufragio perisse, te in castello circumsideri: de Domitio dixit versum Græcum, &c. Idem famili. epist. 16. Interea qui cupidè profecti sunt multi naufragia fecerunt. T. Transeat verò pro calamitate, damno, jactura, vel exitio usurpat. Cic. famili. 4. Versor in eorum naufragiis, & bonorum direptionibus. Ex naufragio tabula Ilæ ad Atticum 4. Per spicem æquitatem animi inci, & ludum, & contentionem Scicuanæ provinciæ, & meam herculeum Cæsare suavissimam conjunctiōnem. Hæc enim me una ex naufragio tabula delectat, id est, ex communi Reip. calamitate & jactura hoc mihi unicum subsidium, hæc amicitiarum reliquiæ. Ovid. Eleg. 5. lib. 1. Trist.

Naufragij tabulas, qui petiere mei.

Naufragus, a, um, eiusdem significationis: ut, Fretum naufragium. Ovid. 14. Metamorpho.

Liquerat & Zanclæ, adversaque mœnia Rhegi;

Naufragumque fretum, gemino quod littore pressum

Atsonia, Sculaque tenet confinia terra.

Saxa naufragia. Statius 5. Thebaïd.

Naufragor. Naufragium facio, navem frango. η ναυάγιον. GALL. Romper le navire. ITAL. Rompere la nave. GERM. Ein schiffbruch erleiden. HISP. Quebrantar la nave en la mar. ANGL. To make shipwreck. Per synecdochem de eo, qui alias calamitates & jacturam patitur, aut aliquid volens, vel noiens amittit & exxit.

Nauiculatōris, Navicularius, nauclerus, η ναυάρχος, η ναυπάτως. Cic. pro Lege Manil. Majores vestri s̄pē mercatoribus, at navicularibus injiciōsū tractatis bella gesserunt.

Nauiculæ iūs, i. j. qui navi præst, ceterisque imperat, suāque unicuique munia distribuit. η Βαράθρον της γαλερας. GAL. Pilot, ou patron. ITAL. Nochiero. GERM. Ein schiffherr / schiffsteiter / der aussieht damit das Schiff recht geführt wird. HISP. Nauchel, Pilot. ANGL. A shipmaster or pilot. Cic. Tironi lib. 16. Mare magnum & difficile tibi idstat: si poteris cum Mescinio; caute is solet navigare; sin minus, cum honesto aliquo homine, cujus auctoritate navicularius mouetur. Idem 7. Verr. Malo, inquam, te isti generi hominum, quam mercatoribus, & naviculariis inimicum, atque infestum putari.

Nauiculārīa, Navis administratio, vel questus ex navigatione. η ναυλική. GALL. L'art & science de conduire & gouverner un navire. ITAL. Arte di governar nave. GERM. Die Kunst zu schiffen / oder der geroy mit schiffen. HISP. La arte de governar y regir la nave. ANGL. The art of governing a ship. Naviculariam facere. Cic. 7. Verr. Quideos loqui qui videbant, quid existimat eos qui audiebant, arbitrabare, Inancete nave esse in Italiam ductum naviculariam te, quem Roman venisse, esse factum.

Nauiculæ, naufragos, Hermogenianus D. lib. ult. tit. 4. l. 1. Patrimonij sunt munera iei vehicularis, item navicularis decempriamus.

Nauiculatōris, ari, propriè otiosus navicula vhor. η πάτιν. GAL. Aller sur l'eau en un navire. ITAL. Barcheggiare. GERM. Im Schiff fahren. HISP. Navegar por su plaz. ANGL. To sayle or go by a ship. Martial. lib. 3. Piger Lucrino navicularum in stagno.

Navigium, i. j. Omne genus navis, quo navigamus. η Βαράθρον ονύματος sephinahhabarab. η ναύλη. GAL. Toute sorte de navire.

IT. Navigio, vascello. GERM. Ein iede gattung eines schiffs. HISP. Nave ò el navio. ANGL. All sort of ship, sayling. Col. in prafat. lib. 1. Jamque qui ædificare velint, fabros & architectos advocent, qui navigia mari concrederet, gubernandi peritos, qui bella moliri, armorum & militarium gnatros; & ne singula prosequar, ei studio quod quis agere velit, cōsultissimum rectorem adhibeat. Cic. 2. de nat. dier. Ab horum sectio magnos usus adserit ad navigia facienda. Cæsar, Hi primū navigia hostium lapidibus ac fundis repellent. Navigia speculatoria apud Cæsarem lib. 4. bell. Gall. Pro navibus exploratoriis, quas vulgo Brigantinas appellant. Speculatoria, inquit, navigia impleri jussit. Accipitur aliquando

aliquando Navigium pro ipsa navigatione, ut in I. qui Roma, s. de ver. oblig. Idque creditum esse, in omnes navigij dies ducentos sub pignoribus & hypothecis, mercibus à Beryto comparatis.

Navigiolum diminutivum. { πλοίου. GALL. Une barque, une flotte. ITAL. Picciola barque. GERM. Ein schifflein. HISP. Pequeño navío. ANG. A borke, à boate.} Lental. Cicer lib. 12. famil. Tantum enim absuit ut illorum præsidio nostram firmaremus classem, ut etiam è Rhodis urbe, portu, statione, quæ extra urbem est, commeatu, aqua denique prohiberentur nostri milites: nos vix ipsi singulis cum naviolos recipieremur.

Navigē, a, um, qui navem fert, aut sustinet. { πλωφόρος. GAL. Portant navire. ITAL. Chi porta nave. GERM. Der ein schiff tregt. HISP. Que trae nave. ANGL. That beareth à ship.} vt, Mare navigium Lucr. lib. 1. Qua mare naviigerum, qua terras frugiferentes Concelebras.

Plin. lib. 9. cap. 30. Navigeram similitudinem & aliam in Propontide visam sibi prodidit Mutianus.

Navigo, as, Navi iter facio, naviago, navi vehor. { πέπειν, πεπλέομαι. GALL. Naviger. ITAL. Navigare. GERM. Schaffen. HISP. Navegar. ANGL. To sayle.} Quod verbum tametsi neutrum est, tamen accusativum nonnunquam recipit. Virg. r. Æneid.

Gens inimica mihi Tyrrhenum naviagat equor.

Cic. 2. de finib. Maria ambulare, terrāque navi gare dixit, de Xerxe, § Sæpius absolutè. Idem famil. 16. Quum rectè naviage potuit, tum navaiges. Ibid. Si poteris, cum Messenio naviago; solet is cautè naviare. § Navigo in mari, idem de Invent. 2. Quum jam in alto, naviarent. Ter. in And. Hujus periculo sit, ego in porta naviago, id est, à periculo absū, tutus sum. Hoc enim significat In portu naviare propterea quod qui adhuc in mediis fluctibus naviant, hi ventorum & aestus arbitrio feruntur; qui verò jam portum attingunt, omni periculo sunt defuncti. Vide Erasmi Adagia. ¶ Eius composita. Anavigo, Enavigo, & Renavigo. Navigatur, Impersonale. Cic. pro Manil. Quum aut hyeme, aut referto prædonum mari naviaretur.

Navigatio, Cursus est marinus. { πλώσις. GAL. Navigation. ITAL. Navigazione. GERM. Schiffung oder schiffart. HISP. Navegación. ANG. Assaying.} § Prima navigatio dicitur, cùm levitatem hyewis, quæ mare clausum esse fertur, vere primum naviantibus aperitur. Cicer. lib. 2. Epist. ad Qu. fratrem; Idem aiebant nuntiare te prima navigatione esse transmarinum. Paulo antè dixerat, Atque clausum mare scio fuisse. Iterum, Tu mi frater, simul ac ille venerit, primam navigationem (dummodo idonea tempestas sit) ne omisaris. Cæl. lib. 5. bell. Gall. Corus ventus navigationem impedit.

Naumachiā, æ, Pugna navalis, navale bellum. { ναυμαχία. GALL. Guerre sur la mer ou par mer. ITAL. Guerra navale. GERM. Ein stet so auss dem wasser auss den schiffen geschicht. HISP. Pelea à batalla naval. ANG. A fightin ou the sea or warre by the sea.} Martial. lib. 1.

Do tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis:

Vit, puto, cum libro Marce natare tuo.

Sueton. in Claud. cap. 21. Quin & emissurus Fucinum lacum, naumachiam autè commisit. § Interdum accipitur pro loco ubi fit pugna. Idem in Tiberio, Semel triremi usque ad proximos naumachiae horitos subiectus est.

Naumachiarī, qui navale prælium committunt. { ναυμάχοι. GALL. Combattans sur la mer. ITAL. Coloro che combattono in mare. GERM. Kriegsfest so auss dem wasser auss den Schiffen streiten. HISP. Peleadores de naves. ANGL. Fighters on the sea.} Suet. in Claud cap. 21. Proclamantibus naumachiaris. Hi etiam ἡρατεῖον dicuntur Græca voce. § Naumachiarī, a, um, adjektivum, ut Pons naumachiarius. Plin. lib. 16. c. 39. Concremato ponte naumachia: io.

Navigabilis, e, quod potest naviari. { πλούσιος, πλούτερος. GALL. Navigable commode pour naviher. IT. Che si può naviare. GERM. Das man schiffen kann/ schifffreich. HISP. Cosa que se puede navegar. ANGL. That may be sayled on.} Liv. lib. 5. bell. Maced. Nam simul primum anni tempus navigabile præbuerit mare Columell. lib. 1. cap. 2. Ne procul à mari, aut navigabili flumine, quo depositati fructus & per quod merces invchi possint.

Navita, vide Nauta.

Navita, Nancta, lēgendū ornino Navita, Nauta.

Navilio, θάλατη. Lex. Græc. Vet. intellige nablio. nempe qui nablizat. Nanthalumus, inquit Baptista Pius in annotar. prior. c. 181. est navis pompatica, & apta genio oblectando, quæ secum instrumenta deliciarum affert.

Naulium, Noli, V.E. Liguria sub A. Genuensi.

Naulum, i. βαῦλος, ποθητος. GALL. Le salaire qu'on baille pour estre passé l'eau. ITAL. Nolo di nave. GERM. Der schiffston. HISP. El nolito o el frete de la nao. ANG. The fraite for passage over the sea.} Pictium quod solvit pro vectura in navi. Iuven. Sat. 8. Furor est post omnia perdere naulum. Vlp. l. 6. Diquis pot. in pign. Si quis in merces sibi obligatas credide: it, vel ut salvæ sint, vel ut naulum exolvatur.

Naumachia, pugna navalis. Gloss. ναυμαχία, navale bellum. πάχη is rabb.

Naumachiarī, a, um, ad naumachiam pertinens.

Naumachia, iūs, qui navale prælium committit.

Naumburgum, vel Narburgis, Naumburg. V.E. Germania ad Salam fl. sub. A. Magdeburgensi.

Naupactum, hodie Lepanto, ubi à Turcis anno 1499. capta: ad cuius fidem Christiani insignem illam victoriam contra Turcas anno 1571. obtinuerunt, duce Joanne Austriaco.

Naupactus Nauium architectus, ναυπάκτης dicitur apud Tarentum in iuli. 1. de immunitate.

Naurus, navis princeps, lege Navarchus.

Nauragus, nautis princeps. Nauragus, nouareticus. Gloss. Isid.

Nauta, & Nauita, æ, fiunt à navi & itare; quasi navi & itans. Pass. { πλούτης, πλούτησιλλος. GALL. Marinier, matelot, batelier, nauitonnier. IT. Nochiero, marinaro, naviagante. GERM. Ein schiffsmann / der ein schiff führt. HISP. Marinero. ANGL. A mariner.} Qui se in navi agenda exercet: & quicunque in navi est, nautis ducendæ gratia. Cic. sam. 5. Solent nautæ festinare quæstus sui causa. Ter. in Phorm. Saluas au-

diui ex nauta, qui illas vexerat. Cicer. ad Attic. l. 10. Nauitam ipse attende videojam euocantem. Plaut. Men. sc. 1. a. 2. Nauitis nulla voluptas major, quam quum ex alto terram conspiciunt.

Nautepitare, nauticiratus, dicuntur qui nauem condescendunt, & navi loco nautarum officio funguntur. Vide Alciat. lib. 2. dispunkt.

Nauticus, Nauta. { ναυτης. GAL. Marinier. IT. Marinaro. GERM. Ein schiffsmann. HISP. Marinero. ANG. A mariner.} Plin. lib. 9. c. 3. 1. Quod ubi videre nautici, statim pluribus anchoris nauigia infrænant. Liu. lib. 8. bell. Pun. Metumque etiam ex terra nauticis præbuit.

Nauticus, a, um, quod est nautarum. { ναυτicos. GAL. De nautonnier. IT. Di naviante. GERM. Schiffsmannisch. das der schiffleuten ist. HISP. Cosa di marinero, ò piloto. AN. That. Belongeth to a mariner.} Virg. lib. 3.

Nauticus exoritur vario certamine clamor.

Cic. de nat. deor. Propter nauticarum rerum scientiam plurimis maritimis rebus fruimur. ¶ Nauticus panis dicitur, quem hodie Biscottum vocamus. Plin. lib. 22. c. 2. 5. Nauticus panis rufus, atque iterum coctus sicut alium. Virg. 4. Eclog.

Cader & ipse mari vedor, nec nautica pinus

Mutabit merces.

¶ Nauticus cantus, κάλλος μα. Cic. 2. de natura deorum. Idemque juvenibus vishi, auditoque nautico cantu. ¶ Nautica pecunia quæ & trajectitia dicitur, quam creditor usque ad certum locum, vel in omne itionis & reditiois tempus suo periculo pæstat, qua de causa permisum est, ut ejus nomine & ex pacto usuram petat gravissimam, quæ nauticam fœnum & usura maritima dicitur. Ex Hotoman. De Nautico scenoire, vide Plutarch. in Caro. Cens. ¶ Nautica pyxis est vasculum ligneum, planum, & rotundum, altitudine duorum, aut ad summum tunc digitorum. In hujus vasculi fundo rotula quedam est versatilis papyracea. Hanc rotulam papyraceam planam sustinet ferramentum tenue & velut bipartitum, in centro vero ænea quedam & acuminata turricula defixa est, quæ stylo, seu cuspidi acutæ insidet, atque hinc inde volvitur in æquilibrio. Vbi autem conquiescit ejus pars, quam lili j imagine nautæ insigniunt, & in qua ligula, seu ferramentum magnete conficitur definit, ibi Septentrio & Polus aëtus ostenditur, quounque contorto clavo nauis impellantur. Qui autem fiat, quod pars ferrameti siue ligula, ea, quæ ad magnetem afficata est, Septentriōni obuerratur, id nullius hominis adhuc ingenium potuit peruestigare. Cæterum in ejus quam diximus, rotulae circulo, ductæ sunt à centro ad circumferentiam 32. lineæ æqualiter distantes in hunc usum: 1. ut designent celi cardines & ventos, quos 32. nautæ numerant: 2. ut denotent terræ ac maris spatia celebrioribus partibus distincta per gradus, in quos lineæ incurvunt. Inuenta autem est hæc pyxis ante annos 300. à Flauio quodam Melphi, qui in Campania, regni Neapolitani provincia, habitauit. Vide Reckeman tratt. de re naut.

Naūlia, æ, fœm. gen. ναύλη Genus instrumenti musici, quod idem cum Psalterio esse quidam tradunt.

Naūlium, i, diminutivum. Ouid. 3. de Arte.

Disco etiam duplii genitalia naūlia palma

Vertere, convenient dulcibus illa modu.

Vide Cælium lib. 9. c. 4.

Naulium, ciuitas in Liguria, à portu & turribus, inclita: & vadorum Sabatiorum portus, à quo decem millibus distat Sabatia.

Naulochum, ναυλόχον, Locrorum oppidum est, teste Plin. lib. 4. c. 3. ¶ Est item Naulochum, siue Naulochus, Thracie oppidum, non procul ab Hæmo monte: cuius meminit idem Plin. lib. 4. c. 11. Steph. præterea Naulochum urbem in Ionia collocat, alio nomine Smyrnam appellatum Sueton. in Aug. cap. 16.

Nāvo, as, Do confero, adhibeo. { σύν σχαμ διλησθισχlim. προσίχει την αὐλίδην. GALL. Accomplir, s'employer à faire quelque chose. ITAL. Empire, compire. GERM. Fleis anwoeden/ gesessen erzeigen. HISP. Hin-chir-dar, ANG. To force himself, and give diligence in doing any thing.} Cicero lib. 2. de Oratore, Jam mihi video navasse operam quod huc venerim. Idem App. Pulchro, illud pugna & enitere, ne quid nobis temporis protrogetur, ut quum hic tibi satisficerimus, istic quoque nostram in te benevolentiam navare possimus, id est, conferre, vel ostendere, vel (ut inquit Budæus) navo animo adhibere & pæstare. Tractum verbum à nautis, quum sunt auxilio aliis in gubernandis navibus. Naves enim quum ex navalibus in mare deducuntur, maximo hominum auxilio indigent. Studium suum alicui navare. Cicer. ad Attic. lib. 15. Navare & efficere opus aliquod. Idem ad Attic. lib. 9. Utinam hac miseria aliquod Reipubl. πολιτικό, opus efficere, & navare mihi licet.

Naupactum, ναυπάκτη, oppidum est Ætolia, non procul à Locris. ita dictum (inquit Stephanus) δῶρο τοῦ ιππακλειδῶν ναυπάκτια, hoc est, ab Heraclidarum navalibus. Hodie vocatur Lepanthum, per Turcas Venetis ereptum. Vide Strab. lib. 9. Plaut. Milit. sc. 1. a. 2. publicè legatus Naupactum fuit. ¶ Hinc Naupactus, a, um, ναυπάκτη, & Naupactus penultima producta, ναυπάκτη, ut, Naupactus Achelous. Ovid. 2. Faſt.

Nauplia, æ, ναυπλια Argivi oppidum est, & portus Argotum: qui & inde nomen accepit, quod naves eō soleant applicare. Autor Strab. l. 8. Nauplii, ναυπλιοι, Palamedis pater fuit, qui ut mortem filij falsa Vlyssis accusatione oppressi, ulciscetur, Gæcis tempestate laborantibus, ex Capharæ monte ignem ostendit, bonâque classis partem ad ignem, tanquam ad vicinum portum, annavigantem, in aspernos scopulos pellexit, miserandoque perdidit naufragio Postea vero quum intellectisset Vlyssem & Diomedem, quibus eas insidias potissimum struxerat, incolumes evalisse, doloris impatientia seipsum in mare præcipitem dedit. Suet. in Ner. c. 39. Translentem eum Isidorus Cynicus in publico, clara voce, contupauerat, quod Nauplij mala benè cantaret, sua bona malè disponeret.

Naupliades, ναυπλιαδες. Patronymicum masculinum, quo pro Palamede accipitur, Nauplij filio. Ovid. 1. 3. Metam.

Timidi commenta retinac.

Naupliades animi.

Item,